

145

مناویں مکتوبیہ

مکتوبیہ

[م]

الوارثیہ

۲۸

مناویں مکتوبیہ

[مکتوبیہ]

TECHNICAL SUPPORT BY
CHUGHTAI
PUBLIC LIBRARY

اس کتاب کی حسب بطور جسطری کرائی گئی ہے

من تصنیف عالم ربانی فقہیہ لائٹانی

من تصنیف عالم ربانی فقیہ الشافعی
مجمع دانش آگاهی منبع فیوضات نامتناهی ضی عبادت و مناسبات مولانا مولوی کرم الہی صاحب

A circular calligraphic emblem, likely a library stamp, featuring intricate Arabic script in a stylized, bold font. The central text is arranged in a circular pattern, with the words "مكتبة" (Library) and "الملك" (The King) visible. The emblem is surrounded by a decorative border, and four rectangular labels are positioned at the corners, each containing additional text in Arabic. The overall design is highly detailed and characteristic of traditional Islamic calligraphy.

فہرست کتابیں تصانیف و تہذیب المسلمین جلد اول
تاجران کتب و مالک مطبع مصطفیٰ آباد

تاجران کتب و ماگک مطبع مصطفیٰ آباد

در مقام رفاه و رفیع لکھنؤ

این بخش که تا پیش از این بود که تالی

1673 511-1136

فہرست مضامین کتاب فی التعمید فی صلاہ و صوم

الفصل فی التعمید

صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر	مضمون
۱۱۹	باب بت و ششم در احکام نماز و تراویح	۵۹	باب ششم در موجبات غسل	۲	حمد باری تعالیٰ جل جلالہ
۱۲۲	باب بت و ہفتم در احکام جماعت	۶۲	باب ہفتم در بیان اقسام آب	۵	نعت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم
۱۳۸	باب بت و ششم در ثوابہ و تجزیر اولیٰ	۶۴	باب ششم در بیان احکام چاہ	۱۰	حلیہ جناب رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم
۱۳۱	حکایت حسن بصری علیہ الرحمۃ	۶۵	باب ششم در بیان پس خوردہ آدمی و حیوانات	۱۲	بیان سراج حضرت سالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم
۱۳۱	حکایت یازید بسطامی علیہ الرحمۃ	۶۷	باب و ہم در بیان احکام آب مستعمل	۱۵	صفت چار یار کبار رحمۃ
۱۳۲	ذکر حضرت شاہ علی کرم اللہ وجہہ	۶۸	باب یازدہم در احکام تمیم	۲۰	بیان اوصاف و اقوال افعال سنت
۱۳۲	ذکر حضرت ابابکر صدیق رحمۃ	۷۰	باب دوازدهم در بیان مسح سوزہ	۲۰	و فضیلت حضرت امام عظیم صاحب
۱۳۳	باب بت و ہم در بیان عذاب تارک جماعت	۷۳	باب بیزدہم در احکام حیض و نفاس و استحاضہ	۲۲	نوح پیروم شد مصنف رحمۃ یعنی حضرت
۱۳۴	حکایت ہارون رشید بادشاہ	۷۶	باب چہار دہم در اقسام نجاسات	۲۵	مولینا غلام محی الدین صاحب قصور می
۱۳۵	غلبہ کردن باد در نماز	۸۱	باب پانزدہم در اوقات نماز	۲۸	سبب تالیف
۱۳۷	در حق امام مادر و پدر گوید	۸۵	باب پانزدہم در احکام اذان نماز	۳۲	درجات علم فقہ
۱۳۸	حکایت استاد خالص	۸۸	باب شانزدہم در شرائط نماز	۳۲	ارکان و احکام و شرائط و صفت ایمان
۱۳۹	در سنتہا سلام گوید	۹۲	باب ہفتم در واجبات نماز	۳۵	کلمات کفر و شرک و روم بدعت و شرک
۱۴۱	در شروع و حضور نماز	۹۳	باب ہشت دہم در موجبات سجدہ سہو	۳۹	ثبوت فرضیت نماز پنجگانہ
۱۴۵	باب سی در نوافل بے نور شدن	۹۷	باب نوزدہم در احکام سجدہ تلاوت	۵۲	کتاب الطہارۃ باب اول در بیان
۱۴۷	آفتاب و مہتاب و طلب باران	۱۰۰	باب ستم در سنتہا نماز	۵۳	فرائض و وضو
۱۴۷	باب سی و یک مسائل نوافل	۱۰۵	باب بت و یک در تحب بے نماز	۵۳	باب دوم در سنتہا وضو
۱۴۷	باب سی و دوم در مسائل نوافل و صورت ثانیہ	۱۰۷	باب بت و سہ در مباحات نماز	۵۴	باب سوم در بیان مستحب ہائے وضو
۱۴۷	باب سی و سہ در در و تن گنج گوید	۱۰۸	باب بت و چہار در مکروہات و آثم نماز	۵۵	او عیہ ماثورہ کہ بر شش ہر عضو وضو خواندہ شوند
۱۴۸	باب سی و چہار در احکام عاشورہ نماز گوید	۱۱۲	باب بت و پنجم در مفادات نماز	۵۷	باب چہارم در بیان مکروہات وضو
				۵۷	باب پنجم در نواقض وضو

نورانی نے لکھا ہے خدا قلم
سارہ بیان دیکھیں اعدائے
تعالیٰ کے جو ہیں فرمایا اللہ
جو نہیں مانتے اور کلام پاک
کوئی پھر محمد و پیغمبر
معاذات اللہ تعالیٰ کی اوامر
کی ہمیشہ پیروی کریں
نورانی کہتے ہیں یہ تمام
بجای آئے جو وہ قسم کرتے

دل دریا سمندر و گھا جھجھ عواصم و سیاه
خیال و لید و در گمانے بہت بیفائدہ گھٹکے
خیال و لید سے کوئی نہ جانے جو لگت جھجھ نہ ہو
در گمانے سچے موتی صفت ثنا خدادی
تیرا راج ہمیشہ رہا سچے تیری شاہی
جسٹون چاہیں اسون دیون مکاں نذر دہری
غرلت دولت تیری طرفوں صحت تمامی مرفون
تو نے خالق رزق مطلق کل عالم نون پالین
تلمار حکم دی مال ڈراوے جو توں جھکین جبار
جھکیز مال عنایت دیون ہم آواز کرم دا
چون چوادی قوت نہ کسے جھکیو ہوٹھ ہمار
جو چاہے سو چاکر نیدا قادر رب توانا
جو حاجت مخلوقان بامین اسون تہیں پاکی
تھے کہنار تباہین جائز چھ طرفان تہیں خالی
ایہ متصل نہ جانی ستا بیٹھ کھلوتا
جو ہر عرض نہ رہن جانی ناکل بعض توں بھا
اکھین دل زبان نہ پونجے نہم کتر تہیں اوچا
اُترے دریاں صفتسان اندر اتنا فکر کھپوے

و کز دین طاعتان خدا را قائل و دایم است که طاعت بهتر است بنابر حق مال و دی است پس از این

غوطہ مارے تھیں کڈ ہے موتی راز نیا سے
دل دریا پر نیا موجاں کدین خیال نہ کئے
رہا دیہ توفیق جیسے نوں چھوڑ گھکے در تو لے
نال توفیق تیرے سے رہا کیچے لکھا مادی
مک مک ملوک مک بہ تیری کرے یاد الہی
سنون چاہیں تختوں شہین توں باک کیا یاری
وہ واہ بے پرواہی تیری محط سالیٰ میں انوار
نال فضل سے روز قیامت ایماندار سہا لیں
رہیں کر وہی ڈور سے گنگے عاصی کوئی چار
رو شیطان بھی شش منگے ہر فضلوں ان خدا
حرف ہے کوربد کو کہتے وہ نہاد فرخ جاو
ہر دم حکم او سید جاری وچہ زیباں سماں
کھاوے بیون شہوت غفلت اصل فرماں
رے عرشہ اعز شہاوتے ویکہ کتاب امالی
رب قدر نال بلند عرش تھیں موتی خوب پروتا
جسموں پاک خدا نوں سمجھیں صدا و سدا یابی
جیکو فکر کرے وچہ ضعیفان اولم موتی سجا
کرن بان تے اکھنڈی سان جگت رب دیو

[illegible][illegible]

ایہ پر اہل سکت درستی ستو فی روانہ آئی
انکیسا نو چہ ضا خدا دی ہ کم سہر دساون
تخلیق اتے توفیق ارادت حکم علم وہ گیر
بیا نو چہ نہ چار پچھا نو سنو حقیقت ساری
چوتھا نہیں محبت بدی بیا نو چہ تحقیق
مین مال رضا خدا دی کیستے کافر شاہن شاہ
اِنَّ اللّٰهَ لَا یَاْمُرُ بِالْفَحْشَاۃِ اِیہ بھی حق فرمان
اسے اوپر کرن لالت آیتان بہت دران
تاہین ہتھ کپ چورے زانی محسن بار
دوہین جہانین چوران بایان کچہ خوف نہ عم
سبب عقل سے کم اپنے وجہ ذرہ نکرن قصو
ہو قرآن کتابان عالم دسے خدا امر
تاہین ترک نماز روز کو دی کردا ہے بدکار
ہر ساء و چرب دتی ترسان نعمت نگ زنگ
راحت بدن تمامی پونجے جدا وہ باہر آو
شکر گماؤ نعمت زائد وچہ قرآن نے آیا
جو سر در عالم آپ سیندے وچہ حقیقت مبین

عاصی صفت نبی مین آکھے جو توفیق ایات	صفت محمد باجہ خدا دی ہو ری کسری طاقت
-------------------------------------	--------------------------------------

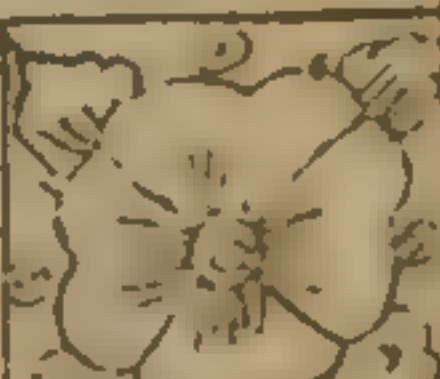
۵
تو بهیسی اسی مصلحت
فرد شو که ما از آن بفرین
نیز یایا و پسران و
شماره کنونی شکوتم
لا زید نیامد چکر
پیشتر آن منزه جگر
زیاده کوهستان انچه
تا در است این پاره
سازد نماندن
محل
در یک سبز
عصفانه

[illegible]

بیت بے دیان چٹون گہنان تہین ستوان سچے آکر
 ہر طرف تہین جان آوازہ آیا حق کنندہ۔
 دوجی طرفون ایہ آواز رسول تسان پر آیا
 تریجی طرفون ہاتف ہو یا نور تسان پر آیا
 چوتھی گہون بیت بے تہین اہل کبیلین منیا
 جامع اعزات سے اندر ایہ مسئلے میں ڈٹھے
 صورت اصلی پاک نبی دی دیکھو چہ نہائی
 حجر یوحہ پیرا ہن شیر و عا شہ نامو منادی
 حجرے وچہ چراغ نہ کوئی بی بی بہت حیراناز
 نال تبسم کہ دند ظاہر حدون وہ روشنائی
 نور و نہ اندا عرش فرش تھین لکھیا کرشنائی
 رب فرمایا نور نہ میرا سجدہ کرو نہ کوئی
 اس ساعت روشنائی اسی فٹھی تسان پیکر
 قاضی حمید الدین گوری ایہ بیان لیا یا
 مصباح العاشقین اونہا نے مانو تفسیر کایا
 ہو محبوب نبیا میرا غیر انون دکھلائین
 نال وٹے سے ہتہ دشمن تہین لعل نبید اترنا
 ایہ سبب ہادوت دامن ٹے داسن یارا
 رات تمامی بندگی اندر کہلیاں پیر بسید
 پتھر وچہ درگاہ ربیکہ عاجز ہو کے نہان
 پتھر عاجز نون بکیہا تیری آس پوچاونا

اسان پر حجاب قیون باطنی
 مال حق دے خوشخبری دینے
 والد مومنان نون انعام نے
 واکرم الہی دی تے دروازے
 والد کا فریون غلاب خدائے
 دے تہین "مسلم" قولہ
 ایو فدا از خود سے شہید دا
 معنی ظاہر اسو ہے جو باکل
 و مدد جانا ایسا ایسا کہ
 مسلمان جو حضرت

رازند مبارک سے
 سنی چکیا بلکہ کچھ قد سے
 پٹ گیا سی پاپ سے اندر
 کینڈ کہ جب موتی زرد لگی
 واکھن چکیا پوسے
 پند زبون معلوم از دل
 اے خدا تاملے از دل
 سنی جیابند جوالہ دشت
 نون زبون سے بد زب
 کردا وہ صورت سے
 منو کوئی محو و پند
 غفی اللہ کے
 غم

جیکو آکھے فکر میرے وہا یہ حساب نہ آوے
 او مگر اہ درگا ہوں کہیا دتھے فکر نہ ہو
 ہو مسائل کتنے ایہن جتنے چپ ضروری
 مثلاً روح لطیف جسو وہ چہ سو درمیان درہند
 گھر اپنے دی خبر نہ رکھیں چڑھن محل بیگانے
 معراج ہی نون چہ بیداری جسے اپر یقینی
 عرشا و معراج ہی نون یا دسان مینوں
 کوہ طور سے حضرت موسیٰ جا کلام کر نیدا
 امی موسیٰ لاہ جتنی پیرون کہیا رب غفور
 شب معراج نبید سے تا مین ایہو خیال ہو آیا
 اے حبیب جوڑے تلخ خاک عبا رجو آئے
 اس جیڑی عرش منور بہت اوڈیک رکھیندا
 ایہ سب ان حبیب محمدی درجہ اوہ کلیمو
 چڑھ کوہ طور تے مال خدا کر کلیم کلامان
 وہم خیال کرسی کوئی ایڈی و کچھ بلند
 جتنا تان نبید اوچا اتنی ہی اوچیا نی
 بہتستانداجا سیرتو تے ورنج پایاں جہان
 دو با موجب معراجید امت نون آگا ہی
 شکستہ نہ رہے کسے نون حال تو اغنی بار
 جیکو دیکھ نہی فرمایا امت نون منظور
 تریجا باعث معراجید ہو دسان مینوں

جو کہ پل ندر سرور عالم عرشون نگہ نہ دی
 کر تصدیق مئے سہ کمان خاصہ مومن سوئی
 فکر خیال نہ بھونچے اوتھے کرنا فکر قصوری
 اس محل دی خبر نہ مینوان ہو رانہون کی کہند
 سخت عذاب خواری ہو سی مدد ہو نا دے
 جہڑے اکھن روح نون ہو یا شاہ ذوق چہ
 بہت سبب کتابان اندر قدسے معلوم مینوں
 ہر کی نون شان مطابق التدریس نیدا
 تا دیب دلی رب موسیٰ مین چہ بیجا جد کوہ طور
 تعلیم و تارن لگے پیرون تا اللہ فرمایا
 جہاڑ عرشدی چوٹی اوتے پائے خوشی سوکے
 اچ مراد عرشدی بنی حمدان کھلا بولیندا
 حبیب کلیم و فرق خدائے کھولیا مال کریمی
 پاک حبیب مین تے کردا پوند اوہم عوامان
 شرح قصیدہ انبی اندر ایہ دلیل سپندی
 ہو ہر اراں ملک کھائے سے خبر نہ کمانی
 عمل موافق ہے دتھے شرف نہ دتھا ذہن
 ونج کرین دنیا اوتے چوڑن لوک تباہی
 اکھین ٹٹھا نفس چہ خبرن کہیا وچہ کتابان
 جہڑا حق سپہ جانے نامین ورنج شرے ضروری
 وچہ معراج اینورن کہیا نظرے آما مینوں

۱۳
 ہر کی نون شان مطابق التدریس نیدا
 تا دیب دلی رب موسیٰ مین چہ بیجا جد کوہ طور
 تعلیم و تارن لگے پیرون تا اللہ فرمایا
 جہاڑ عرشدی چوٹی اوتے پائے خوشی سوکے
 اچ مراد عرشدی بنی حمدان کھلا بولیندا
 حبیب کلیم و فرق خدائے کھولیا مال کریمی
 پاک حبیب مین تے کردا پوند اوہم عوامان
 شرح قصیدہ انبی اندر ایہ دلیل سپندی
 ہو ہر اراں ملک کھائے سے خبر نہ کمانی
 عمل موافق ہے دتھے شرف نہ دتھا ذہن
 ونج کرین دنیا اوتے چوڑن لوک تباہی
 اکھین ٹٹھا نفس چہ خبرن کہیا وچہ کتابان
 جہڑا حق سپہ جانے نامین ورنج شرے ضروری
 وچہ معراج اینورن کہیا نظرے آما مینوں

۱۳
 ہر کی نون شان مطابق التدریس نیدا
 تا دیب دلی رب موسیٰ مین چہ بیجا جد کوہ طور
 تعلیم و تارن لگے پیرون تا اللہ فرمایا
 جہاڑ عرشدی چوٹی اوتے پائے خوشی سوکے
 اچ مراد عرشدی بنی حمدان کھلا بولیندا
 حبیب کلیم و فرق خدائے کھولیا مال کریمی
 پاک حبیب مین تے کردا پوند اوہم عوامان
 شرح قصیدہ انبی اندر ایہ دلیل سپندی
 ہو ہر اراں ملک کھائے سے خبر نہ کمانی
 عمل موافق ہے دتھے شرف نہ دتھا ذہن
 ونج کرین دنیا اوتے چوڑن لوک تباہی
 اکھین ٹٹھا نفس چہ خبرن کہیا وچہ کتابان
 جہڑا حق سپہ جانے نامین ورنج شرے ضروری
 وچہ معراج اینورن کہیا نظرے آما مینوں

۱۳
 ہر کی نون شان مطابق التدریس نیدا
 تا دیب دلی رب موسیٰ مین چہ بیجا جد کوہ طور
 تعلیم و تارن لگے پیرون تا اللہ فرمایا
 جہاڑ عرشدی چوٹی اوتے پائے خوشی سوکے
 اچ مراد عرشدی بنی حمدان کھلا بولیندا
 حبیب کلیم و فرق خدائے کھولیا مال کریمی
 پاک حبیب مین تے کردا پوند اوہم عوامان
 شرح قصیدہ انبی اندر ایہ دلیل سپندی
 ہو ہر اراں ملک کھائے سے خبر نہ کمانی
 عمل موافق ہے دتھے شرف نہ دتھا ذہن
 ونج کرین دنیا اوتے چوڑن لوک تباہی
 اکھین ٹٹھا نفس چہ خبرن کہیا وچہ کتابان
 جہڑا حق سپہ جانے نامین ورنج شرے ضروری
 وچہ معراج اینورن کہیا نظرے آما مینوں

مین کی اکھی صفت یہ ہے عاجز بہت کمینہ
ہو منزل ہو رند شریک تشریق کامی
ہو چھوٹا لٹا کے والد نبی صاحب ان آیا
صفت بیدری تم نہ ہو وکل مخلوق پوچھا
میں نامی پر نقصہ کمینہ رو سیاہ گناہان
دارا تے سیاہان سکندر زہر ماکت کامی
انہاں غلامان دی کوئی عاجز مدح بنائے
مین بھی طمع شفاعت والد کر کے مدح بنا
وقت نزع تے قبر ترازو پلے اٹھ کھاری
اونہاں قساں اچھو ان طرہ تنہید کین پٹ لہنا
دام چھو صلوٰۃ نبی تے دریا پیر و پسی
نام بید بخشیر با عرض دی کہ ایسا
ہر دم چھو صلوٰۃ نبی تے عیب و دونو الی

مستند بنیادی رہنمائی پر مبنی
 پانچویں باب میں مذکور ہے کہ
 آدم جن ملک حیوان کر بن جی در شمار
 یا نبی التور و زقیامت کرین شاعت چاہان
 سبہ در گاہ تیر سے پئے دعویٰ کرن عالم
 رنگور گشت یسان کرے عالی دل زجا
 یا نبی اللہ مہر ساڈی میں چاہان ہر جا
 پنجوان خط جو علمان الے ملے با راوڈاری
 حرمت نبی محمد بہر بن فضل خدا تہدین چاہان
 جو کوئی پڑھے درود نبی تے کجہ عذاب نہ پسی
 گلے جہا تھنہ سانوان ہو نہ کوئی دیہا
 نام نہی تے مومن مسلم جان کرن قربانی

باب بیان صفات ریاکار رسول مقبول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

نشان جوانان و نشان جیونکر نرو خدا
 بچہ نبی کریم دے جو کوئی ہے انسان
 بچہ عادل عمر داینویں نشان بچہ ازل
 وہ عزیز اربان تون جیسا نشان علی
 نال سے ترتیب سے منوچا سے یار
 ہک منے یاد و منے منے ترے یا چار

ایا وجہ قرآن سے حضرت بھی نہ کیا
مثل صدیق نہ کہے اعلیٰ افضل شان
بعد انبیین عثمان ازاد میا دی کمان
تا قیامت ہر نہ کہے توڑی کدہ ولی
سُنیان دی ایت ہے شیعہ رقص خواہ
یا بہتر جانے شاہ نون ترین تہیل یہ دشمن کا

[illegible]

حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

حضرت ابوبکرؓ نے فرمایا میں رسول اللہ ﷺ کی عیسیٰ علیہ السلام سے افضل ہوں۔

[illegible]

سنو مثال صدیق دمی جیوین نماز قیام
عثمان چہ مانے جیو مکر فرض رکوع
کوہک چپور راہنہان جیو کنان تہین غصہ کیا
کو غصہ رکھے نال صدیق راوہ جانو زندیق
کو غصہ رکھو نال عثمانے جا اوسدی نیران
ہو مثال چو امان یاران جیو مکر اسے گھر
ذے انورین مثال تھماندی ہے شیر خدا
کو ٹھکاندن اکھن جان چاسے بر پار
وانگون اوسے گھرے دل مومن انبیان
صدق تے عدل حیا عیسیٰ ایہ اوصاف کمال
ایسے صدق صدیق دستہ ہیں ہے شہور
اول سچ پیغمبری منی یار صدیق
ترسیا یار صدیق نے آنداجہ ایمان
ابو بکر سوداگری کارن کئے ولایت شام
چن سورج وچ جھولدی ڈٹھے اند خواب
مشرف نال یانے ہو سین تن ایا
اسے ابر یقین کر آنداجہ ایمان
عادل تے فاروق عمر نون کہندی اسباب
لگے چہک زان ٹپدی آنداجہ ایمان
عدالت عمر خطاب دی عرش فرشتہ مشہور
قصص الانبیاء وچہ ڈٹھا ایہ بیان

مثل قرأت عمر ہے رکھیں یاد تمام
 شاہ علی نون جان تون سجدہ مثل شمع
 اوسدی واما زنا وہ کاف بدکار
 غصہ رکھے نال عمرے سفر سڑے تحقیق
 نال علیہ و غصہ رکھے خارج اہل ایمان
 پہلا پار مثال کدبانہی چھت مثال عمر
 وچ فضیلت دوستان حضرت ایسے مار
 باجہ چو امان اوس گھر و سن کوئی نہ آ
 باجہ چو امان دستبان وروا نہیں ایمان
 چائے صفقان وچ چو امان بے شمار سہاں
 جد پیمیری نبی صاحب نون وئی رب غفور
 اینوین سچ معراج اوس بنیان اول رفیق
 طلب نہ کیتا معجزہ ایہ تصدیق بیان
 سننے وچ بشارت ہوئی موجب وہ سلام
 تعبیر بھی صدق اہل تہمیں دلسر ایہ جواب
 ہور وزیر نبی صاحب دا بہت قریب
 جامع المعجزات وچ قصہ ایہ بیان
 جد ایمان لیاندا اونہان خوف بخیار
 ظاہر ہون جاعنان لگیان غالب عمر جوان
 پتیا پتر شراب جد نال ڈریے چور
 ہدن اوہ وچ جانداں لڑکی کھلی حیران

ہونے والے ایڑیاں مل کر
 دے اے اوتنے دل اس کے
 حدیث دے جو فرمایا پیغمبر
 نے دیکھو کہ ان میں طوف
 شیطانات نبیائے خیاں
 دی جو زنج ندے میں کھیند
 نے لوکان من الجلی ہے
 لکان عمدا بن الخطاب
 فیکہ ہوا اچھے میں سمجھی
 تیا ہوا عمر کی خطاب
 دارالولید

اوسے کو لون کچھیا عادل عمر خطاب
 میں لگی دو وہ زمین پتیا خالی ہتہ آوند
 یا کہی وہ آپ پتوٹی یاد تاکے غیر
 وہ زمین تے رکھیا عادل عمر خطاب
 زمین عدالت عمر دی منی رکھ دہیان
 جاری شیر و ہاندے و چون کہا عمر خطاب
 جیا حضرت عثمان دس مومن کن دہر
 کجہ قدرے ہک پٹ دی او تون کپڑا آما دو
 او تہین کچھ نزد نبیدے آئے عمر خطاب
 اوٹھ بیٹھے تے زانو کجیا آئے جان عثمان
 کو آئے دو باز ساڈے زانو سترمول
 بے ایہ صاحب ڈٹے جیا واج ویکھیا یہ حال
 ملائک تب اوسے کو لون کرن جیا نمر
 وجہ مشکوۃ شریف کو ایہ جیا عثمان
 متعجب ناہو اوسے وجہ ناگر ہو خیال
 اتھے ایہی شک اوئی دا پٹی ننگی یا پٹ
 اوسے کارن ناکی نہ ہب ناہین کچھ نہ
 کج خیر شہر یو دیان اوسدا سخت قلعہ
 اٹھ سے منان لوہا اوسدیا تیا کان ابرا
 ستر موز و آورا اوسدا مسبن تاک بھون
 جد و ان جھو زبان شاہ نے شہر پیا تھرتھار

تون کیون حیران لڑکے دتس ایہ جواب
 دلا میر سمحت ہے مارون کہنے جند
 میں بندی زرخریدان سمحت کرسی میر
 دیہ چا شیر غریب دا نہیں تار خراب
 قدرت ربدی زمین تہین ظاہر دوستان
 بھرے بھانڈا لڑکے جاتون گہشتاب
 ہمدن حضرت نال خوشید لیٹے اندر گھر
 صدیق اکبر تشریف لیاے رکھیا بے مقہور
 نا اوٹھے نازانو کجیا کول دونوین صحاب
 بی بی عائشہ حضرت کو لون کچھیا ایہ بیان
 عثمان آیا تاج کیونے کہا یا ک رسول
 کول میرے نا اوسی ساری عمر ہمال
 اس حدیثون شہداء و نھاندا ہویا ہے شہور
 ہو جیا اوہانداے اندر باہجہ شمار بیان
 اختلاف نہ کچھ سبب نہا فعل نبی تہین ہمال
 نخل نبی پر حکمت سارہی نا پاو لوچہ وٹ
 ناز و رواجے زانو رانان رکھے بے مستور
 شاہ علی کہ ہتہ نال کیتی بیخ قلع
 دروازہ اوس کوٹ دا چیا ملک لیا
 تے تکلف پٹیا اوسون اند حسن حسین
 کٹھن شہید تھے وٹے سترن شہر گل

[illegible]

ایہ شرافت شانِ عمر و اکیلا سب تہا
 نہیں تا روز قیامت تا میں رہتا ہوں
 فخط سالی وجہ شہر مدینے کو کہ جوئے بقیہ
 ایہ بارج دوستان سوچے نے مسطور
 دانہ ہتھ آ یا کوئی و تافلہ سب حیران
 حضرت عثمان قاصد تا میں نگہِ قلیا میت
 امید نما دی بیٹھے سلسلے فاقیہ ان قلیا
 مسکیناں عابزان تا میں لون پہنا پھٹان
 شہر رٹے تا خلقت تا میں بیچد حوشی کمال
 حضرت عثمان اوٹھ کھلوتے کر اندی س
 رکھ توکل و ہاگا چکیا دل و چہ نیت رشتہ
 شان عثمان غنی سے پارون بہن دشمن گاتا
 فقر و ان گنگا لان بکھیاں تہ ذل و توئی
 بین قربان تے ماہو میرا پھونچ نہ سکے عقل
 وجہ میدانے اکھلوسن و کیکھ قوت شہ مرد
 ستر ہزاران شاخان پیوند ہوسن سکنا مال
 وقہ ہر دانی تے ستر ہزاران پتر و ساون خبر
 ہر قبے وجہ موٹیاں اکھیں ڈالی کھیا حیر
 فلانا امت محمدی و چون اس حور یداشوہر
 نال حور اندے و چہ پڑے بہر اہ وہ پیار
 امت نبیہ یل صراطون جا کے سب نگاہا

نور تہامی زائل ہو یا تمکیا اوس پیکر
جان سے ج نون کا دل کہے تاکری روشنائی
عثمان غنی دیان صنتان اندر ڈٹھا دیکھ پاب
دلیل الاحسان کتاب نام ابھی مشہور
طرف شام دی غلہ کارن گھل دتا کاروان
طرف حضرت عثمان ندی لکھ بھیج بیونے خط
مسکینان کے یتیمان تائین کیا بھلکیر
نمالی شہزہ وڑنا تسان بیت پاؤ وچ پھیل
ریت جنگل دی پاکے اونہان پر کیتے جوال
عاجلے سوا لی بھکھے آئے حضرت پاس
اول ادا نماز نون کیا پھیر پڑھی بسم
رقبہ رست سیتی وچ چٹان دی ریت کیتی کل
ایسا نکا چٹا آٹا آدم سپیہ نہ کوئی
شاہ علی دیان صنتان اندر سنی جیا نقل
بک نیزہ نور نبیدے کو لونچا ہر روز شرس
ستر نزار و رہیدارستہ لماں آنون بھال
وہ ہر شاخ و بنال بھی ہوسی ستر نزاران
ہر پترے ستر نزاران ہوسی قبہ نور
ہر حوسے ہتہ وچ ہوسی خط لکھیا چوہ
سج نمازان مال جماعت جہانیت گزائے
فرشتیا نون با مرکسی نیزہ پکڑا اٹھا ہو

۱۹

محض سنا و قیامت
بیر و بی باور
کشتی که در آتش
آید و آید
موت و مرگ
بهر و هر که
دل و دماغ
بیم و بیمار
عفو و عفو

بہارِ شریعت...
مکتبہ اسلامیہ...
کراچی...

حضرت مولانا...
عبدالحق...
کوہن...

امام اعظم رحمہ اللہ...
زندہ رہے...
پس جو نہیں...

سنو شجاعت ابو حنیفہ سب سجد و چہ و شہا
مگر نماز تمام حنیفہ کیتی سب بھی قتل
پہلی جتنی جلسے اندر دوجی سے ثانی
وچہ نماز سے کست کیتونے بعد نمازون مار
سیر ستاران مویا ہو یا وزن کیتونے سب
ابو حنیفہ داسن تقوسے کہن جنگل راہ
دھپے وچہ کھلوتے حضرت یاران سخن الایا
مالک اس درخت کو کولون میں لہنا کجہ مال
قرضایان تہین لہنے والا جو کجہ نفع پیٹی
زنگورنگ اوصاف اوہنا ندے کجہ بیان نہو
ایہ مناجات تمامی راہین پڑہے ابو حنیفہ
امام اعظم ہے لقب وہنا ندا کنیت ابو حنیفہ
چلے صاحب مذہب کے چلے نے مقبول
ابو حنیفہ شافعی تریبا مالک مجہ
مجتہدان ساریان و تے رحمت دے یا
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے مومن مسلم جان

جیکو مسجد فرجہ نمازی کھن نمازان شہا
ترین نصیبتین یاران چہ بھہ موی نقل
تہیجی سٹ قیام تے جان دیان عجب نام جوان
وچہ مسعودی اسے روشے جیتون کھین بار
رنے مالک سیر لیتونے دونا آتھین سب
وہپ لگی تا ساتھ تمامی درختے بیہ پناہ
سائے تلے آکھلو ہونہ شمان یہ فرمایا
چہ میں سائے بیہ کھلو و اجوف ہوا دھال
اوہ دیاج حرام حنیفہ وچہ حدیث دیسی
جو عداوت مال حنیفہ کرے قیامت روو
رور و کہند سے پیش خداین عاجز حنیفہ
ایام بت ہے باب اوہنا ندا نمان اسم شریفہ
اختلاف اوہنا دار حمت کیا پاک رسول
چوتھا احمد سبیل اتھے شک نہ آنو کجہ
جاری رہن قیامت تائیں عاصی کر و دعا
نعت نبیدی کرنے والے پان حشر و دیائی

باب بیان مرح پیر مرشد صنف یعنی حضرت مولانا مولو
علامہ محمد الدین صاحب قصوری رحمہ اللہ علیہ

صفت کران ہن پیر قصوری فاضل مرشد کامل
ظاہر باطن کامل مرشد خالص مرد خدا فی
اذن جنہا ندیناں ہدیامین سکتا یے شامل
کل مریدان کو دل اندر ہو دی بوٹی لائی

ان مجاہد و عالم بقیات...
سب اسرار...
اللہ اعلم

کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو

فہرست سبیلہ تعلیم
تفہیم
اسے اور کو جو ایمان
ایکے اور دوسرے
نئے اور پرانے
سیلہ کے جو کدے
وچراہ اسے
کے تائیں خلاصی
کے معلوم
پاؤں سے

جتنے روٹی کپڑا نالے علم فست موجود
روٹی کپڑا دنیا فانی وجہ آسودہ
نال مہتمم بھیل کر نیلے نال گماندہ موتی
پشت پر پشت پڑتے موتی پیو دا واسطہ فوری
قصور جیہا پر نور نہ کوئی جتنے پیریکانان
قصور برابر وزیر میں تیرے تیرے ہندے چہرہ
وجہ قصور قصور نہ درہ برس جنت یاران
جو کوئی طالب نے کر الہی وجہ قصور سے آدمی
وہی وجہ دلیدے دسے شوق جویں دلداران
فیض دہندہ جن انسان بد خاصہ ملی کر
بہت مریضیوں کو مکر دی بیچ پیندہ مریض
جو کوئی دوست خاصہ دار تہمین جدا نجانو
جسے غفلت رہی تہمین کہ ساہ کدیر نہ پتھر
وجہ قرآن خدایے نے کیا وسیلہ نظر ہو
وسیلہ جانو اونہاں پران جو دسراہ رحمانی
حضرت شاہ غلام علی نے جو مرید بنایا
بے نفسی سکینی شاہدی کی میں جنت سناہ
شاہ صاحب تہمین بھیلے کسے مسئلہ یہ فرما ہو
حضرت شاہ غلام علی نے کیا ایہا سہ بیانی
جو کوئی ہو چورا اونہاں دار تہمین سنگن ہائیں
نال اکھیں دیکھو ری کردا دیکھیں پتہ کر ہند

دو مان جہان نال اس کلوچہ حاصل کل غصہ
علم دیانت دار بقا وجہ انسان بہودی
حمد کہاں میں ات رسیدی جس یاری پر دتی
پاکتین جو مرشد میرے آیت ولی حضوری
رہے آباد قیامت تائیں ام فضل ربانا
محرم آون دروازہ تیرے شک کے درے
سے کو ان تہمین خلقت جاوے پائے فیض ہزار
کر دے صاعقید پہلون خالی مول نہ جاوے
جتنے مرشد یہ پیر یہی خادم لکھ ہزاران
الہ شہسوں چہ ملکاتے شاہ غلام علی ہر
نفس الہی تہمین کم سون کی کریدہ عرفان
کیا اونہاں دار تہمین بھیلے برکت ہر بھیلو
ہر جاوے محبوب بندے پاک جہان دیان
اول نبی و عالم فضل قصور کی بھی چڑ ہو
پیر نہ جانو اونہاں جہرا دسے راہ شیطانی
ہر کی نون نال نصیحت حق دارہ دیکھایا
تارکے نیار بہ بنایا یہاں سپر بچاوان
لعنت کرن یزیدے تائیں جائز ہے سمجھا ہو
مجھے کہو تم لعنت جبکہ شوق تسانون آئی
یار سہنوں کرین ہریت تون نہ ملنا نڈائیں
بیڈر ہو کے جاکے جاوے جو دیکھیں سو کہند

و کتبہ غفران
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو
کلمہ کیا اور دنیا کی چیزوں کو
جو دنیا کی چیزوں کو

کے خادم شاہ صاحب کے ڈھیر روپیاں یا
 منفی منفی چوری کر دیا دیکھا ولی خدا علی
 مطلب پورا کر کے اوٹھوان ٹر گیا پشتیابی
 کل پیراندی عادت ایہا سنتوں یا حقیقی
 غوث الاظم پیر پیر اندے چور تون قطب بنایا
 محی الدین صاحب سے گھر چور اوہ رہن آیا
 دونوں ہتھ بٹے تے بیسے پیر میں چہ ہتھ
 نا امید خلاصی کولوں روئے کر کر زاری
 پیر پیر اندے حضرت میران مہر ہوئی تا دیکھا
 دامن گیدی کج پالی اس محبوب الہی
 میں عاجز بھی موند چا اڈیا لہذا لہذا
 عامان خاصان چہ تفاوت ایہا نکتہ آچا
 نفس شیطانیان بنان وہ جانن دشمن ہون کوئی
 دوا دشمن کش ویری نفس حدشیں آیا
 دشمن اکوئی کہیا منے کل عداوت چوڑو
 اسے کارن حضرت کیا دوا دشمن بھارا
 ہر مقبول خدا سے کولوں ایہا نصیحت ہوئی
 ہر دم پر ہر وقت تہی تے کولوں خدا ہوئی

نال کھلف چوری کسے کہ واری چایا
 کش کر بیٹھتے اوسدی ملنے اوہ مقبول الہی
 بخش دتی اوہ چور کی آخون اس مقبول جنابی
 جیون پر جیلانی قطب ربانی غوث اعظم لاثانی
 اس چوری تہیں نے اوسدا تاجت بگایا
 سنگن او تون جامہ آما ہتھ تلون دس پایا
 تاجرتے شرمندہ ہو یا کتول دھون تے
 اس درگا ہون چور ہو یا مین لگی جگ خوار
 قطب بنایا نال دماغے جگ چہ کتیا رٹھا
 مین بھی کتا در اوسد پدا عاجز بہت گناہی
 کتاب میری درگاہ سچی وجہ چا مقبول کراہو
 دشمن نال کر نیسے نیکی جے سو ہو کتیا
 نال دو ہاندے جنگ کر نیسے آخر لسن ہوئی
 کرو تو وضع کرے عداوت حضرت ایہ فرمایا
 نفس گتے دی خاطر کیے دو گھے یا ڈوڑو
 ہر ویری تہیں دوا ویری نفس پید کا
 نفس پید وی تابع ہو کے کہ نہ کرنا کوئی
 کہ کہ خاص جو نام سنو تا تریک نہ کریو کوئی

باب در بیان سبب تالیف این کتاب مستطاب گوید

سبب بیان میں اس نوع واجب تہیں ایہ بنایا
 شہاب الدین بٹالے اندر ایہ سینوں فرمایا

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 الحمد للہ رب العالمین
 والصلوٰۃ والسلام علیک
 وعلیٰ آلک وصحبک
 اجمعین

۲۵
 در بیان سبب تالیف
 این کتاب مستطاب
 گوید

شاہ صاحب نے یہ کتاب لکھی ہے اور اس میں
بہت سی باتیں لکھی ہیں جو دین و دنیا کے
مافیہ بین ہیں اور اس کتاب میں
بہت سی باتیں لکھی ہیں جو دین و دنیا کے
مافیہ بین ہیں اور اس کتاب میں

شاہ صاحب نے یہ کتاب لکھی ہے اور اس میں
بہت سی باتیں لکھی ہیں جو دین و دنیا کے
مافیہ بین ہیں اور اس کتاب میں
بہت سی باتیں لکھی ہیں جو دین و دنیا کے
مافیہ بین ہیں اور اس کتاب میں

مشہور فقیہ خوشنایب میر تقی میر نے
ناکجہ دستان کجمر نہ جاوان بچا تھا وچہ کند
سید جاتا عالم میندن پول ہو یا کل ظاہر
جیسا اوہ وجود مبارک ایسا ہونہ وٹھا
کیا اکھان میں صفت دہاندی سید جانی
موجہ تہیں اونہان کجہ نہ کیا ترک تبسم کیتی
صورت ثمانیہ مختصر تہیں دوجے روز بنائی
بہت خوشی وہ سید ہو یا مونہ تہیں ایہ فرمایا
واہ واہ کرتے دیہن عائن عجیب آسان بنائی
بہت کتابان چہ پڑھی ہی صورت ایہ ثمانی
ایہو جیہان بھولیان یاران مینون ایہ فرمایا
کچہ قد سے پھر بیت بنا کے شہر قصور لیا یا
خوب ہوئی تصنیف عجائب کر ہو یاہ تمامی
عرض کیتی میں آپ تبرک اسد یوچہ رلا ہو
ولی قصوری بیت بنایا جز پھر میں تہیں بکھیا
یہ رسالہ ہندی بولی رب کرے آسان
دو چہرہ اونہان بیت بنایا خوب ہوئی اکھو
باہون فضل خدا سچید سے کیا مقدور سینو
بکت نال تبرک شد ہر کو اسنوں پڑھسی
زمینت المومنین کتاب دانام دہریا میں عامی
بٹالے تے قصور دی طرفون کو قدر ہو لکھو آندی

صورت ثمانیہ مشکل اوہی کرتقرین ہو
فاسد ظن سید دا ہو یا بہت ہوئی ایہ گندی
ہتھون دونی کرے تواضع آل نبوی ظاہر
عمل مصفاری کیتا بلکہ شہدوں مٹھا
بدعتیان تے نصیان دیکھیں چھوڑوئے کھنی
ایہو مینون مشت نمونہ روندا گیا سیتی
ہندی اندر وچہ بیتانے کر تصنیف سنائی
لکھ رحمت اوستا دیرے نون جنو علم پڑایا
دور ہوئی تکلیف تمامی ہن فہمیدی آئی
مشکل کل آسان نہ ہو یا ہتھون عقل حیرانی
ہور ودھا وایہ رسالہ جیونکر خوب بنایا
پیشوا وان سے لگے رکھیا اونہان ایہ فرمایا
اللہ کرسی اس کتاب نون خلقت دیوچہ نامی
ہک عجائب بیت بنا کے چاسے جا پاہو
میر عاجز بھی اوس بکت تہیں بیت بناون بکھیا
پڑھیں پڑھاوان لے اوتے کرم الہی جان
کہ شارت نام میرے دی دوجا کرم الہی
اول آخر صفت ثنائیں لائق ذات بے نون
جو کوئی پڑے عمل کرسی دفر خود نہ ٹھسی
جو کوئی پڑے عمل کرسی پاسی حشر خلاصی
تم ہوئی وچہ چکھیاے تحفہ نیت باراندی

نام جو پڑھو ایہ مال
نام جو پڑھو ایہ مال
نام جو پڑھو ایہ مال

طلب کرو اس میں علم دینی دنی ٹوری چھین با صبر
 آیت تے حدیث برابر دو جا علم نہ کوئی۔
 جیکر مال حدیث مخالف قول فقہ و آئے
 حضرت ابو حنیفہ صاحب ہے اینوین فرمایا
 جینے مال حدیث مخالف قول جو میرا پا ہو
 دینی علم ہے فقہ تمامی جو چہ راہ صوابان
 طلب فقہ دی جبکو مومن طرف معلوم جاو
 علمے مال جو کر عبادت تھوری اجز زیادہ
 ایہ مال حدیث نبیہ و ثابت و چہ غریب صلوٰۃ
 فقہ برابر عمل نہ کوئی صدقہ ذکر صلوٰۃ تان
 کہ مسئلہ کوئی پڑ ہے فقہ داد و گناہ ہزاران
 سونے شہر ہزار عنایت کہد جے تہین فائق
 ابو حنیفہ علم تمامی پڑ ہے فیرو سار
 فقہ روانہ عالم ہرگز نظم نجوم طبابت
 نظم پڑ ہے خطا ننون یکھے طب پڑ ہے ناموز
 خط پڑ ہوا ایمانے سند اشافی رہنوں جانو
 فقہ اندر کو لغزش کھائے قصد اغلط نہو
 عامی عالم حق مسئلے دا جیکر خوب نہ جانے
 و چہ طبابت کرے لیری ضامن کیہا جاو
 مردان زمان تمامیان تائین پڑ ہن فقہ دایا
 اچکل مرد بھی کوئی پڑ ہا عورتان کلی جاہل

وچہ حدیث نبیؐ فرمایا جس دا چا دین
علم فقہ بھی مغزاوے دا خیر کتابوان ہوئی
چہداوہ قول فقیہان والہ عمل حدیث کماؤ
انکو اقوالیٰ سنخبر الرسول قول ہاندا آیا
چہٹوہ قول میرید کرائمین عمل حدیث کماؤ
بھاوین پڑے حدیث مبارک بیانین موہن کتابان
وچہ حدیث نبیؐ فرمایا نوان تولد پاوے
علیٰ باجھون درجہ اندک توڑے بہت لگاوا
جہل جیہی چہ دوہان جہانان موہنہ بری قات
نفلی روزے حج گزارے دیوے لکھڑ کو تالا
ہر وال برابر حج لکھیوے خبر دہی سہرا ان
ہزار ورہ دی بندگی لکھڑ کارن اس ملک
باجہ فقہے کہکاشت ڈٹھی اوسن پائیے
آیت حدیث فقہے باجھون و جو علم خرابت
نجوم پڑے تاغیب لافے کسے نہ براستور
علم الغیب وال اللہ وقت سہرا ایمان پہپانو
مجتہد پاوے کہ نیکی عامی غلط نہ بولے
لکھ نان مین عاجز استہین جہڑکھ نکے دیکھ
وچہ حدیث نبیؐ فرمایا کیون سہرا چاؤ
فرض دوہان تے فرق نہ کوئی پیغمبر سہرایا
چار مرد دوزخ وچہ سرسن کمی زن تہین کمال

الزواجر ليدر

[illegible]

لا قال علیہ السلام انما الناس کما تعلمون واما ما قاله من ان الناس کما تعلمون فاما ما قاله من ان الناس کما تعلمون فاما ما قاله من ان الناس کما تعلمون

یو بھرا تر یجا شو ہر چو تھا پت شمار و
آپو اپنیان وقتان اندر اکھر رہے ہر چہ
تدوون چو امان پکڑ نہ کوئی عورت نال حسد
پر چوون مروان تہین نہ سکے ایہ گل غفلون
یا اوہ آپ بیدین ہوونگے یار بے پرواہ
نہ قبول نہ علی با جہون آخر عمر دیوانہ
ہزار ہد تہین بہت قوی تر ایشیطان حبیب
عین علم تے زور زار دی عزلت شرط ضروری
عین علم حاصل کر کے زور ہدی پڑیو
عالم تے متعلم دونوں کہیا نبی ایہ بندے
اول آخر علم تسمی نبی صاحب نون آیا
مراد فقہ سے پڑھنے کو لون جہگڑی بحث نجانو
عالم جیہا نشان نہ کسے وجہ تسمی خلایق
کیہا رسول زیارت میری جو کوئی کر تو متا
ایہ صورت معنوی جانو جسمی ایہ ہو
جیسا بدن لطیف نبی ایسا ہو نہ کسے
جسمی صکوت پاک نبی دی دفن جو وجہ مدینے
درجہ علم فضیلت عالم وجہ حساب نہ آئے
دورینہ وجہ عبادت جسدی ہوون کیے ابر
جو طاعت ساج تہوڑی گل تہین دہ ہوئی مغبول
نقلی رفته نفل پڑھن تے صدقہ جسم قرآن

جیکر کہیا نہ مئے چو امان خوف نہ کیتس مارو
ایہ پر اس قبول نہ کیتا ایسی زن بدکار
جتنے فسق فحور کتے دوزخ لئے عذاب
یقین ایہی جو وجہ چو امان ہوئی کچھ تصور
فوج دا بیٹا بے پروا ہیون پیا کفرے راہ
یا اوہ کافر ہو کے مری کہے رسول یگانہ
ہک فقیہ نبی ناسطریا وجہ شکوۃ مدٹ
علت ولت گوشے بیچون لبین کہی مزدوری
گوشے پکے ذکر کماؤ دوزخ وجہ نہ سٹرو
باقی سارے بیج کہیونے کہی کتے دے گند
پیچیا رب معلم مینون خود حضرت فرمایا
اتباع رسولی جسدیہ عالم خاص بچہانو
وجہ درگاہ خدا سچی دی واہ واکہن ملائک
عالم دھیان مینون جانے سارے کروا متا
مدرس مصنف عالم ویکھو ایہ بھی تدکو
احکام شرع دے عالم جانن تاہن معنوی دتی
وجہ بیداری دیکھن ممکن بچو نال یقینے
پڑھنا علم عبادت و دی بدن و بدی جاو
نبی کیہا اوہ گھاٹے والہ نعم وجہ بے اکابر
جسدی طاعت اچ زیادہ اوہ مرحوم فزون
وہ مدت قہر ہے زیادتی بہت ہوئی تیرے

لا قال علیہ السلام انما الناس کما تعلمون واما ما قاله من ان الناس کما تعلمون فاما ما قاله من ان الناس کما تعلمون

وہ کہتا ہے کہ

جے تصدیق نہ ہو ورنہ دل ہی ہے نضر زبان
عکس ہووے جے اسدا تا مومن نزد خدا
ست فائسایا ندے پنج دنیا دے دور
پہلی صوٹ او سنون پنج دنیا دے آ
تا قید قتل ناسخ کرن نامال نہ برالمان
دوزخ اوس حرام ہے جنت اوس نصیب
سدا نہ دوزخ او سنون بیے جان گناہ
انشون کہ جانتا اند باب ایمان
محمد پر حق حساب ناکل سمندر نوش
توڑے بندہ رب را حضرت پاک سول
نکتہ ایہ عجیب ہے و سین تون ہر مرد
جو کوئی حکم خدائے دایا او پرانسان
واحد رب نون جاندا جتنا سارا جگ
سے کارن اذہان تے کوئی حکم نہ آ
جو کوئی آکھے رب کہ واحد لا شریک
ایمان مول نہ ہو ورنہ مئے باجہ رسول
امر کلی من سے تے نہی کوون ہٹ دے
شرطان ست ایمان دیان پہلی یہ چچیان
علم الغیب نون جاندا خاصہ ہو رب
جہ حلال حلال من جہ حرام حرام
متفق حرام نون آکھے جہ حلال

تعارفہ علیہ السلام

بنیان اپر کتاب نہ کافی خواب اندہ الہام
عموم خصوص و اخرق دساؤں تدری رسول
ہاں لکھ چو یہ ہزار پیغمبر بعضے دو لکھ کہنے
ایمان مفصل دے دے آکھئے جو ایمان کیا
ہنجوین صفت ایمان دی آخر دائرہ دان
ہنجاد ہزار ور ہے دالمان ہوسی رتقیات
جان بچا ہیا تدن اوسی وڈی یثانی
نیکی بڑی دارب فائق چہوین صفت ایمان
جس بود کیتی نابود و ان خلقت اودہ فارہ شک
ایمان یا وانا مال شدے ایمان صفتان مال
ایمان باقی رہن دے ترے کم جانو یا
اوہ ربے پرواہ ہے یار و عجب اسے سب
ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے بے حد بے شمار

پاسبانِ شریعتِ غیرِ وانی او سے دانام
وہ چہ کتا بانِ اینورین کہیا مومن کرو قبول
کہی زیارہ رب نوائیلم مومن حصہ نہ چاہند
کل پیغمبرِ پیچ کر منیم شک نہ کجہر جات
کجہر تعین نہ اوستہ نہ زست قانون مومن
عاصی فاسق اوس دہشتے کر سبیت نہ است
مغربِ طوفون سوچ چڑسی کہیا نبی حقانی
مارا دھکاسی روز قیامت اوہ قادرِ جان
وے سائے رہے سچے نیکی تہ نہ مک
امر نہی مَن سائے رہے نمل شکل مہال
شکر ایمان تے دُر جاون اچو پڑ ظلم دی کا
دل و ایمان تے علما و اہل اسے تہیز چہ غم
روز قیامت کرو شفا عنت فانیاتے بدکار

پایان کلامی و شکر و ستودن

رکن حکم ہے جنتان شریطان ہویان جنت
 میں کلمات کفر سے بچنے ہو و سان کرد
 کلمات کفر سے وجہ برہنہ بہت سے کہ
 خوان کتابان معتبان تہین جمع کیتے کلمات
 دل و نہان و خیر و کبیراوت ظہیری ہیابی
 چہرین او نہان مجزات متون کہے نصیب

نام چنانہ سے کہتے ہوئے کہو عتقا ہو
 نام چنانہ سے کہتے ہوئے کہو عتقا ہو
 ہندی ہوئی بیت بنکے نفع ہر زمان
 کہیا صاحب بنے دے سن میں تہین ایہا
 فیر سراجی تے عداوی پیر تیسیر اہل
 اکھوان تحفہ بہو نامہ بن ہے تیسیر کتاب

کہ روایت نہ کافر ہو سی جے رہا مشغول
 یا کو کہے مصیبت والہ میرا رہا نہ کچھ
 یا آکھے میرا کو پتر اوہ بھی لے لیا رب
 جیکو آکھے رب زراق پر بندہ بھی کچھ ہئے
 یا جو لگ نہد ہے فلانا مینون کی پرواہ
 ہتہ ہاکے روزی کھاؤنی پھر کے کچھ غم
 رب زراق ہو مطلق بار و اسوچہ ناہین شک
 خواب نہ کر غیر و نچھپا جانداہین تو غیب
 شتقا لو کہا دہیان کہ اکھین گوشت بہلائی
 اینوین شرک پچھان جے عورت کرے قبول
 مرا اکا تبین نون جیسے کر کن گواہ
 جوگی کاہن راملی خبر ان دستن غریب
 کو پیغمبران تہین منکر ہو دی یا کچھ عیب شرک
 یا آکھے مینون خبر نہ کاٹی جن آہے یا بک
 یا جوشے اونہان دور کھی آکھے کوئی مڑیری
 یا جیون حضرت بعد ناول گلیان بہت چنید
 یا جو سنت کر دے آہے جتنے مرسلین
 شلا کہے کہیا کہے نون وچے عاشور و دن
 کہے اکھین وچے سرہ پاؤن کم تختان زمان
 یا مک چلے پیغمبران نالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رہدیان اپر رکھے کوئی عیب

کم اونہانے مالون نون جیون گہ خوش مال
 مال ولاد میرے گھر و جیون سب لیا رب چھ
 وہان والیا ندے صحتی سلامت ہو رہے کوب
 جنبش رب بند و تہین چاہے ایہ پلفظ کو لک
 یا جد لگ ہین پران رٹے ناہین کچھ گام
 بہت ہلایے پتر زراق جے ہتہ لگے کم
 ایہ الفاظ کفر دے سائے وچے برہنہ لک
 آہو اونے اکھیا اگون کا فراوہ لاریب
 وچے برہنے کہیا ویکھو ایہ بھی شرک خنی
 گواہ نکاح فرشتہ کیتس ہو ر خدا رسول
 اتھے شرک نہ ہووسی جان نکاح تباہ
 جو پیچ کر سنے اونہان نون جان کفر لاریب
 یا نال انت لمان مہل یا مجنون پوکار
 یا وال خرابے ناخن لے کپڑے کہن گندہ
 جیون سرور عالم کہد و سرکہ گوشت حب و ہیری
 یا جو کوئی معتاد نبیہ ی تیون سواک کرید
 جو کوئی رضی اوتے ناہین کافر جان لعین
 اچ سرہ پاؤن سنت ایہی پاکستہ تہین گہن
 ایہو جیہان سنتا نون مین ہرگز موان نہا
 مین ناجانا وچے برہنے آکھے کوناوان
 یا مک الموت جیہا نون دشمن ہو اسان تہین

کہ روایت نہ کافر ہو سی جے رہا مشغول
 یا کو کہے مصیبت والہ میرا رہا نہ کچھ
 یا آکھے میرا کو پتر اوہ بھی لے لیا رب
 جیکو آکھے رب زراق پر بندہ بھی کچھ ہئے
 یا جو لگ نہد ہے فلانا مینون کی پرواہ
 ہتہ ہاکے روزی کھاؤنی پھر کے کچھ غم
 رب زراق ہو مطلق بار و اسوچہ ناہین شک
 خواب نہ کر غیر و نچھپا جانداہین تو غیب
 شتقا لو کہا دہیان کہ اکھین گوشت بہلائی
 اینوین شرک پچھان جے عورت کرے قبول
 مرا اکا تبین نون جیسے کر کن گواہ
 جوگی کاہن راملی خبر ان دستن غریب
 کو پیغمبران تہین منکر ہو دی یا کچھ عیب شرک
 یا آکھے مینون خبر نہ کاٹی جن آہے یا بک
 یا جوشے اونہان دور کھی آکھے کوئی مڑیری
 یا جیون حضرت بعد ناول گلیان بہت چنید
 یا جو سنت کر دے آہے جتنے مرسلین
 شلا کہے کہیا کہے نون وچے عاشور و دن
 کہے اکھین وچے سرہ پاؤن کم تختان زمان
 یا مک چلے پیغمبران نالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رہدیان اپر رکھے کوئی عیب

کہ روایت نہ کافر ہو سی جے رہا مشغول
 یا کو کہے مصیبت والہ میرا رہا نہ کچھ
 یا آکھے میرا کو پتر اوہ بھی لے لیا رب
 جیکو آکھے رب زراق پر بندہ بھی کچھ ہئے
 یا جو لگ نہد ہے فلانا مینون کی پرواہ
 ہتہ ہاکے روزی کھاؤنی پھر کے کچھ غم
 رب زراق ہو مطلق بار و اسوچہ ناہین شک
 خواب نہ کر غیر و نچھپا جانداہین تو غیب
 شتقا لو کہا دہیان کہ اکھین گوشت بہلائی
 اینوین شرک پچھان جے عورت کرے قبول
 مرا اکا تبین نون جیسے کر کن گواہ
 جوگی کاہن راملی خبر ان دستن غریب
 کو پیغمبران تہین منکر ہو دی یا کچھ عیب شرک
 یا آکھے مینون خبر نہ کاٹی جن آہے یا بک
 یا جوشے اونہان دور کھی آکھے کوئی مڑیری
 یا جیون حضرت بعد ناول گلیان بہت چنید
 یا جو سنت کر دے آہے جتنے مرسلین
 شلا کہے کہیا کہے نون وچے عاشور و دن
 کہے اکھین وچے سرہ پاؤن کم تختان زمان
 یا مک چلے پیغمبران نالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رہدیان اپر رکھے کوئی عیب

ایہیون سجدہ کفر سے کرنا باہجہ خمدار
کو مال جماعت نماز گزار سے فقویش ہو کر
یا نماز سے دست بردار ہو چہ نیست بیا
یا قتل نفس و آل کے کوئی ایہی جان مال
نال اگر اہ نہ کا قمر ہو سی لفظ کفر یا کم
کو فعل کفر تہین کا قمر ہو یا خبر اسنون کوئی
ایہیون نال خطا د سے سلم کفر جو بکے کو
کے نیت اکت کہن ی کفر تہ کیا زبان
جو بکے بہ ایمان ی تے وجہ کفر دی تلو
ایہیون مقتی اسنون تو یہ اسستغفار د
نبی اسرائیل موسے سے پہچے ہوا اکثر نول
فتاویٰ برہنہ دیو پہ لکھیا فرقہ اوہ ہستاد
پیدا رخصی دو جا خارجی تریکجا ہے قیدیا
ہر کئی تہین باران شاخان ہو یا جان خمد
کرامیت سے معتزلہ سب نہاں تہین مردود
بعضے اکہن علی خدا ہے بعضے کہن ہنمیر
رب قرآن علی تے گھلیا بحد جبہ ایمل
نسب بیان تے سستی برکۃ ملکنا نوچہ نیانی
تربو یہ رہیاں بارب جاتا نا جبریلہاں میان
توں تمامی داد نہاں نہ کہند کو سخت خرابت
بعضے اپر زمین سے جائز کہند و نہیں پیشا

جیون قبران تے ویاں لگ کرے نو جہلا
 یا قبلہ یا ہجون ہو ری طرف جانے نیت کہ ہوا
 یا کبر و یا ج شراب حلال مال تمہیں زنا
 ایہ ہی طرح فقہ اکبر و چھ کفر وے بہاں
 جو مار گراوے کسی تہین دلون یا نذا غم
 فتویٰ نال نہ کافر ہو سی حکم شرع کی توے
 کافر مول نہ ہو وی بہانہ صورت کن و ہر
 وجہ پیشہ او سد اثبات رہے ایمان
 تا ہی فتویٰ کفر نہ دیے کرے بھو
 دے نال تنبیہ دے نکاح تجدید بکار
 بہر نوال قوم جیسے ہی بہت بیونے روال
 مذہب نہانہ بنے چھ فرقی میان جہون مشاہد
 شبہ جو تھا چشم موطہ چہوان بہ جبریا
 با ان چھک بہر ہوندے سد ہا یہ حساب
 اخبت قول تے فعل خبیثان کم کیا مقصود
 بعضے جہ اٹیل نون غافل کہن ادا دام
 تربو یہ وہ میاں چہ شریعت لایا نہ کھانا
 نفس شیطانی حرکت باہو غفلت کہین آو
 کیا بیکے گریانی تے اکہن اوہ شیطان
 جیون بنگ شراب حلال و سبب بہت متعود
 زمین جا سجود دی سارے دیوان وہ جواب

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

جیکر مہلت منگدا آنے نا ایمان *
 جیکر کچھ ترین نامے ایمان کرے قبول
 بیکر تائب نا ہو وکسر مارو تلوار
 زن مرتد جو ہو وکرا و سنون کر یو بند
 ایمان با جہون اوسدی قید نہ کیچے دور
 توڑے مروی مروی وچے لمی قید
 جو رقت تہین منکر ہو یا یہ بھی جان جمع
 اینورین مال جاعتے جے او پڑے نماز
 انہان کمان مال اوہ سلم سب شمار
 کلمو مال ایمان نون جیکر جانے کو
 معرفت رسول دی اتھے شرط بھرا
 عبادت مال شہادت کلمہ جو مرتد پوکار
 مومن جان مرتد ہو جائے نیکیان و تمام
 شافعی صاحب نے فرمایا ہے مرتد ایمان
 جے مرتد ہو یا مر جاوے تا عمل سبہ دو
 امام صاحب بھی ہندی آیت کہ تو ان
 کو شفعہ نماز پیشی دی پڑکے ہو مرتد گیومی
 نزد حنیفہ عود کر سہی اوہ نماز پیا
 اتنا ادوی جالتے جو کچھ فستق بخور
 جتنی طاعت اوسدی مال ردت بر باد
 کو کفر کے زو جین تہین ن ہو ویا مر

تن دھارے اوسنوں پتے بندامان
 قتل نہ کریو اوسنوں توبہ اوس مقبول
 ایہ وچہ بہمنے کہیا دیکھو بر خور دار
 روٹی پانی بند وچہ دیوان جان پسند
 قتل نہ کیچے اوسنوں اینورین امر غفور
 اینورین پڑہیاں سندیاں ہری ہوئی سفید
 اوسنوں شوق ایمان اوسنوں مال شروع
 یا اوہ وقت نماز دے کرے اذان آغاز
 کلمہ طیب کافرے جیون پڑہیا کوار
 معنے شرط نہ جانے ایسا انداز کہو
 جد پدر وچہ اختلاف وچہ رہنے آ
 کم کفر دے چٹورے ناہین کا فر جان پکا
 نزد حنیفہ عود نہ کر س جیکر دستہ سلام
 لے آوے تا عملان والہ دفتر امن مان
 شافعی صاحب نے ہندی شہادت غفور
 اختلاف دائرہ مینون دسان رکھ دھیان
 وقت باقی پھر سلم ہو یا پڑہنی تہن پوٹی
 نزد شافعی عود نہ لازم تاک مسعودی
 ساقط مال اسلام سے بعضے کہن نہ دو
 بعد قبول اسلام سے اوہ ووت ہوئی شام
 رن حرام نکاح تر ٹا دو ہاندے سرگرد

انوار دلیذیر
 قتل نہ کریو اوسنوں توبہ اوس مقبول
 ایہ وچہ بہمنے کہیا دیکھو بر خور دار
 روٹی پانی بند وچہ دیوان جان پسند
 قتل نہ کیچے اوسنوں اینورین امر غفور
 اینورین پڑہیاں سندیاں ہری ہوئی سفید
 اوسنوں شوق ایمان اوسنوں مال شروع
 یا اوہ وقت نماز دے کرے اذان آغاز
 کلمہ طیب کافرے جیون پڑہیا کوار
 معنے شرط نہ جانے ایسا انداز کہو
 جد پدر وچہ اختلاف وچہ رہنے آ
 کم کفر دے چٹورے ناہین کا فر جان پکا
 نزد حنیفہ عود نہ کر س جیکر دستہ سلام
 لے آوے تا عملان والہ دفتر امن مان
 شافعی صاحب نے ہندی شہادت غفور
 اختلاف دائرہ مینون دسان رکھ دھیان
 وقت باقی پھر سلم ہو یا پڑہنی تہن پوٹی
 نزد شافعی عود نہ لازم تاک مسعودی
 ساقط مال اسلام سے بعضے کہن نہ دو
 بعد قبول اسلام سے اوہ ووت ہوئی شام
 رن حرام نکاح تر ٹا دو ہاندے سرگرد

جیکر

آخر باب. کلمات کفر سے مراد میں کرن قبول
کلمات جو صادر آتھیں ایہ کفارت یار
جو نام میرا سنیک درودوں میں کہ کر بخیر

دنیا وچ تے حشر دینہ ایمان بعد صلوٰۃ
عقل بلوغ اور شیطاں ایمان طفل ہوئے ہاں
ابو صلیفہ دا فرمودہ دیکھا وچہ سعودی
پہلا فرض شریعت ہے پارسوں اسکا پیر صلوٰۃ
حج زکوٰۃ جان طاعت ہو پس بدن ہو من فرض
ہے فرجیت نماز دی ثابت مال قرآن
واقموا الصلوٰۃ عزیزا رب سچ فرمایا
واقموا الصلوٰۃ دامعنی قائم کرو نماز
وقوموا لله سے معنی پڑھو نماز کھلو
فبحان الله جہی نسو ظہرین و تیارین
ترین آیات یوچہ عزیزا ہے اوقات اشارت
اقم الصلوٰۃ لا یؤک الشمس پہلی آیت کریم
فبحان الله میں نسو توجہ کی آیت قرآن
ہو یا حکم نماز و ارشاد سو دار بچیاں
یہ پنج بنار اسلام سے وچہ حدیث رسول
شاہدی دیوکی اتھ ہیئت نامین کو معبود

ان کو کہتے ہیں کہ یہ
 تیار کر کے دینا ہے
 جو کہ ایک چورہ
 جج زکوٰۃ
 غسل غفر
 ان بیان
 سوجھ آیا
 خود و خود
 نہ کیو
 سچہ دین
 بان عبارت
 ن فیس
 بیچنا نہیں
 وجہ قرآن
 میں مقبول
 اور سب

بج نمازان فرض خدا فرمایان چه قرآن
پڑھیان یا صیبتانہ یونیمیرن نے تکرار
حضرت آدم جنت لوی چرات نہ دھنی مول
صبح ہفتی دن روشن ہو یا فرق دہشتا شب
شب زندہ روز آئندہ ایہ دو نعمتان کج
چون نماند اشکر خلیسے عاریے نفل گزار
خواب دھیمونے بیا کوہ تون حکم ہو یا دوا
دنبہ گشیا پشتر بچیا ایڈ افضل نہایت
ترجیا خوف اگی تبین چھو کا فران چھ بنائی
چون نعمتاندا حضرت عیسیٰ نفل اندا شکر بجا
قوم دا خوف انید اور یا پٹ محبی تبین باہر
حضرت عیسیٰ ترین نعمتاندا کیتا سدا
ک شکر میں بندہ رہدانا لے خاص پیغمبر
ترجیا کفر دے کلمے کو لون رکھے معصوم
جیوین نصائے کہندہ عیسیٰ بے ونو چتریا
حضرت موسیٰ چون نعمتاندا اندا شکر بجا
مدین چون طوف مصری لے چلے تشریف
بی بی تائین رد ولادت رحمہ کجے تے سینہ
پتھرو تے لوہا مار یا کارن اک کلیمہ
ایہ پیغمبر حکم ناسان اک دیوانا ان سینوں
طیور سمیٹا تے نور دکھونے اونہا دیوتا اک

اختلاف رکعتان سند امویب کراں بیان
فرض نبیدی بہت اوتے ہو یاں چہ قرآن
بار آئے رات پیاہنے ہوئے بہت بلواں
دور کعتان نفل گزارے ایہو خبر آموز
تا ہرچ و رکعتان پڑھیاں ہی بندو کج
اونا پیشی فرض ناسان تے ہونی کج پیار
پتھر کو ہندیان بدلہ دنبہ بھیجا کستیا
غزوہ یعین سے خوفون پھٹے وچا بہ کج
چون نعمتان نفل چو اک چھ دی ربان غبنائی
چار رکعتان نفل گزارے دیگر فرض تھیا
خونچہ یایمان قوم دی چار مصیبت ظاہر
تراس رکعتان نفل گزارے شام کا تھیا
دو جا میری مان ہی بندہ نال خدا دے
جو کوئی کفریہ کوائے رحمت تمہیر پنج دم
عیسے پتھرتے نہ وجہ مریم کہند اکافر تھیا
چار رکعتان نفل گزارے ساتھ فرض شام
حاملہ نال نہ شوران بی زوجہ نہایت شام
سخت زہید اک نہ لکھے اجر کرکے شہید
کتنی واری اک نہ کھلی بولیا پتھر نہیم
مذہب امیر ہوئے رب بر آکھے کینوں
نور سے کوران رو کردہ طور وان جو کج

بج نمازان فرض خدا فرمایان چه قرآن پڑھیان یا صیبتانہ یونیمیرن نے تکرار حضرت آدم جنت لوی چرات نہ دھنی مول صبح ہفتی دن روشن ہو یا فرق دہشتا شب شب زندہ روز آئندہ ایہ دو نعمتان کج چون نماند اشکر خلیسے عاریے نفل گزار خواب دھیمونے بیا کوہ تون حکم ہو یا دوا دنبہ گشیا پشتر بچیا ایڈ افضل نہایت ترجیا خوف اگی تبین چھو کا فران چھ بنائی چون نعمتاندا حضرت عیسیٰ نفل اندا شکر بجا قوم دا خوف انید اور یا پٹ محبی تبین باہر حضرت عیسیٰ ترین نعمتاندا کیتا سدا ک شکر میں بندہ رہدانا لے خاص پیغمبر ترجیا کفر دے کلمے کو لون رکھے معصوم جیوین نصائے کہندہ عیسیٰ بے ونو چتریا حضرت موسیٰ چون نعمتاندا اندا شکر بجا مدین چون طوف مصری لے چلے تشریف بی بی تائین رد ولادت رحمہ کجے تے سینہ پتھرو تے لوہا مار یا کارن اک کلیمہ ایہ پیغمبر حکم ناسان اک دیوانا ان سینوں طیور سمیٹا تے نور دکھونے اونہا دیوتا اک

بج نمازان فرض خدا فرمایان چه قرآن پڑھیان یا صیبتانہ یونیمیرن نے تکرار حضرت آدم جنت لوی چرات نہ دھنی مول صبح ہفتی دن روشن ہو یا فرق دہشتا شب شب زندہ روز آئندہ ایہ دو نعمتان کج چون نماند اشکر خلیسے عاریے نفل گزار خواب دھیمونے بیا کوہ تون حکم ہو یا دوا دنبہ گشیا پشتر بچیا ایڈ افضل نہایت ترجیا خوف اگی تبین چھو کا فران چھ بنائی چون نعمتاندا حضرت عیسیٰ نفل اندا شکر بجا قوم دا خوف انید اور یا پٹ محبی تبین باہر حضرت عیسیٰ ترین نعمتاندا کیتا سدا ک شکر میں بندہ رہدانا لے خاص پیغمبر ترجیا کفر دے کلمے کو لون رکھے معصوم جیوین نصائے کہندہ عیسیٰ بے ونو چتریا حضرت موسیٰ چون نعمتاندا اندا شکر بجا مدین چون طوف مصری لے چلے تشریف بی بی تائین رد ولادت رحمہ کجے تے سینہ پتھرو تے لوہا مار یا کارن اک کلیمہ ایہ پیغمبر حکم ناسان اک دیوانا ان سینوں طیور سمیٹا تے نور دکھونے اونہا دیوتا اک

اودے چپکار اور آڈا اوپر کسے درخت
 ایدہ درختے اوتے آون نور تلے رہیاد
 شرواری تلے اوتے گیا اودہ چپکارا
 انی نادرہ کالہ الا انا سنیان آواز
 اک لہی مینہ ٹھہریا لی لی لہی ہتہ پیر
 دنیا تلے جان حضرت آئے شب معراج گزار
 وحی سعودی پہلے دفتر ایہ تمام بیان
 مومن قبر سے و چون باہر اوسے زور خمد
 میں تہ اسب نماز فجر دا ہو میں تے مسوا
 نزد آرم تے گھوڑا توں بندہ مومن
 میں ثواب نماز پیشی دا چرہ توں تیرے اوتے
 خلیل اللہ سے نزد اودہ مومن گھوڑا توں
 میں ثواب نماز دیگر دا میں تے چرہ مجسوبا
 اودہ آکھے چرہ پیرے افنے میں ثواب تمام
 آگے ہو بر براق نورانی اودہ بھی کوی سوال
 مومن چرہ ہسی نال خوشید کون وسیع عالمی
 میں ثواب نماز و تردا کر میں تے مسواری
 نال شتاعت برور عالم مومن و چہ جان
 ہر دم بڑ ہو صلاۃ نہی نے خالی وقت کو

اوندہاں چاہیا پکڑان ہندو چاہے ہو سخت
 ایتلے تانور درختے ہندو چہ مل نہ آئے
 یہ ان ہو یا حضرت موسے رب کیا اویار
 رب تپہ بی دتی تر سے ہو کر کئے کئی راز
 کبریاں کل صحیح سلامت ہر صیتوں خیر
 ترے رکعتان و تردا سے ہندو سزار
 نال جماعت پڑ ہو نماز ان تارہنی حمان
 آگے کہ براق نورانی اودہ کہسی کہے
 ایجا وان میں نزد آرم تے تینوں نزدیک
 آگے ہو بر براق نورانی اودہ بھی تہ بہت کسی
 ایجا وان میں نزد خلیلے رب نہیں مئے
 آگے ہو بر براق نورانی اودہ بھی انیوں کسی
 نزد یونس سے اودہ ایجا سی آگے ہو عجوبا
 نزد عیسیٰ سے اودہ ایجا سی رکھیں د تمام
 میں ثواب نماز عشا و دا چرہ میں نے فی الحال
 آگے ہو بر براق نورانی اودہ ہی ات بہت کسی
 ایجا وان میں کول محمد کسی نعت کاری
 در خال موسیٰ و چہ سعودی ایہ تمام بیان
 نال حضور تعظیم بڑ ہے تا خاصہ تہ سوئی

مومن چپکار اور آڈا اوپر کسے درخت
 ایدہ درختے اوتے آون نور تلے رہیاد
 شرواری تلے اوتے گیا اودہ چپکارا
 انی نادرہ کالہ الا انا سنیان آواز
 اک لہی مینہ ٹھہریا لی لی لہی ہتہ پیر
 دنیا تلے جان حضرت آئے شب معراج گزار
 وحی سعودی پہلے دفتر ایہ تمام بیان
 مومن قبر سے و چون باہر اوسے زور خمد
 میں تہ اسب نماز فجر دا ہو میں تے مسوا
 نزد آرم تے گھوڑا توں بندہ مومن
 میں ثواب نماز پیشی دا چرہ توں تیرے اوتے
 خلیل اللہ سے نزد اودہ مومن گھوڑا توں
 میں ثواب نماز دیگر دا میں تے چرہ مجسوبا
 اودہ آکھے چرہ پیرے افنے میں ثواب تمام
 آگے ہو بر براق نورانی اودہ بھی کوی سوال
 مومن چرہ ہسی نال خوشید کون وسیع عالمی
 میں ثواب نماز و تردا کر میں تے مسواری
 نال شتاعت برور عالم مومن و چہ جان
 ہر دم بڑ ہو صلاۃ نہی نے خالی وقت کو

کمال الطہارۃ باب فی بیان فرشتہ وضو کو

خداوند عالم نے فرشتہ کو وضو کرنے کا حکم دیا ہے اور فرشتہ کو وضو کرنے سے پہلے اپنے بدن کو طہارت سے پاک کرنا چاہیے۔

وچہ قرآن مجید سچے کی بار باریل
 مودہ دھونا تا نریان تھان کھاوی کے وال
 ارکانِ ظل وچہ پتھانست دو جان فنی پانی
 کئے دخل پر ایت اندر چو تھان فرسید یونی
 معنی جان مسی سے بہانی سنان بتہ چونا
 جیکر آب تقاطر ناہین یا تھکا کجہ رہیا
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے چرچہ من کی سلیکا

فرسید و صلوٰۃ چار فی سونون مجہ خیر
 ایہ مدیونہ دی بیان تون دھونا بہت ہمار
 سچ سرے وچہ تھا جتنہ تریا ایا کرا
 علما تک نہ اینوین کہند مونیہ وچہ کہیونی
 معنی جانو دھونے شے پانی خوب و مینا
 دوہرین دھیرج وانہ وضو ایہو خوب مینا
 درو زنی تے پڑھن و الیدی و نونون بھالی

باب دوم در ستائش وضو کوید

وہ ستان نہ وضو اندر وکھو وکھو وکھو
 اول کوزہ پکڑ کھجے وچہ سچے پاتر یو این
 جے ہکی ہتہ پید کی او وریو وکھو وکھو
 شروع بسم اللہ تری تر سے واری وکھو وکھو
 جو پیلون تر کسک و بسم اللہ وچہ پڑھو ایک
 جے پڑھ لیسلم لہ وضو کرسی پاکی کل بن
 کو الحمد لیلہ وقت وضو یا اللہ شہد گنہا
 خلال واپرید آہون انگلیان کیا اپر لکھا و
 مسح کنا ناناویں سنت دھونا تر موی واری
 مسح کنا ناسر سے پانی گردن کاران وقت

اول ہتہ دھو وینیان نوٹھی پچیر تر گنہا
 ہتھ پیر نہ کر کوزے دی کھیا پیر یو این
 مسح پیر نہ تھکان پاکی عالم کے سمجھا کو
 کرموا کمال و ہرید اینوین نکست لکھنا
 عالم گیری وچہ سنت قائم سر ہون کج
 بسم اللہ باجون چار ہتھ پاکی ہتھ من
 وچہ قتاو سے عالم گیری در جہ سنت لہنا
 و ہو وان پچہ وچہ قتاو سے عالم گیری مساو
 ہر عضو سے راہ وچہ وضو و مستان و ہون
 ایہ منیہ اوہ مختصر وچہ ادب وضو ایہ سنت

بسم اللہ ستان ہو کردہ وچہ من چو ہر سے
 ہی شفا عت نہ بھرتی ادب ہی کیتا کرتا ہور سے

Handwritten marginal notes in Urdu script, likely commentary or additional verses related to the main text. The text is written diagonally and horizontally along the left margin.

Handwritten marginal notes in Urdu script at the bottom of the page, continuing the commentary or providing additional context.

۵۶
 این کتاب را در سال ۱۰۰۰
 در شهر تبریز
 در روز ۱۰
 در ماه ۱۰
 در سال ۱۰۰۰
 در شهر تبریز
 در روز ۱۰
 در ماه ۱۰
 در سال ۱۰۰۰

اللَّهُمَّ بِعِزِّ وَجْهِ بَنِي إِسْرَءِيلَ يَوْمَ تَبْدِئُ رَيْبَهُ أُولِيَائِكَ وَلَا تُسَوِّدُ وَجْهَهُ
نَظْمًا تَأْتِي يَوْمَ تَسْوَدُ وَجُوهُ الْعَدَائِيِّكَ -

سبحی با نذ و ہود جو یلے تا ایہ شہر ہوئی این

۱۰۸ - الامم اعظمی کتابے بمبئی و حاسبی حسابا بسیرا حسن

یاری بیکھے ہمت نہ دیوین سلطان دایہ و	تیری بانہ و بخت پر مہیوے اید عایگانہ
--------------------------------------	--------------------------------------

اللهم انى استود بك ان يعطينى كتابى بسلامك اومن وراء طهرته -

سورج کے سننے کی یہ خبر پہنچا دیا

لا يَوْمَ لَا ظِلٌّ إِلَّا ظِلُّكَ اللَّهُ حَرَّمَ سَعْرَةَ وَشَدَّ عَلَى النَّارِ

مستحق دانستن است که تا بوی که ای گفتار این

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ مِنَ الَّذِينَ يَتَمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَقْبَعُونَ أَحْسَنَهُ اللَّهُمَّ

در بعضی منادی الجنة في الجنة مع الابرار

پہر جس کرسے گردن پڑے و ما جلی می | کرین آزاد جنہم کو لو ان یارب گردن میری

الشمس فك رقتني من النار واعوذ بك من السلاسل والاغلال

سجایر دہو و کر جیوئیے نالیہ پتہ ہوا یا

الشمس ثبت في هذه الأرض طقسها مع افلاک و نباتات الصحرا

اللهم اني اعوذ بك ان تنزل علي الصراط في النار مع تنزل

معه من اهل المنافقين

ضمیمہ میں جو فارغ ہووے اس کو شہید پرستہ راجہ

نامے ایہ دعائیں بولے سجدہ اہل ایسا نون

[illegible]

میں نے اپنے دل سے یہ بات کہہ دی تھی کہ میں نے تم کو بہت سی باتیں بتائی ہیں۔

در این کتاب که در این کتابخانه است ۱۲ خطی و ۱۲ خطی

اس کا غضب این حساب
 کو کیا ۱۲
 فی احوالک فی پیشیا الم
 فیفتق من جہ پوزان مری
 یمنون وچون اعلا م
 یاکنہ فی چگون ۱۲
 وذر اللم عشی الجیغیا الم
 ویشا من یمنون قرینیا
 ملت بنی دس اس مال
 کرین او بر سب اس مال
 اس غضب این مری
 دیکھو
 اس غضب این مری
 کوئی سا یہ ہو گیا
 میرے سے یہ میرا
 اگر دوزخ یہ ہے
 تو اللہ اعلیٰ کو نہیں
 کہنیوں اونیوں کو
 جو تک میں بات پیرا
 میں چون کی بات کے
 او شہین یا اللہ
 نیوں اوزہ میں
 شہین کے سامنے
 یہی نہ ہے اس

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دورانِ تمین جو شو ظاہر کھنے وقتو مائیں
 زرد پانی تے رت پون ہندی تے بیوشمیستی
 مباحثہ تے قاحشہ دی صوت دسانا شرمالہ
 فرجے اوتے آتے لاوے وچ نہوے کپڑا
 جیکر آلت ساکن ہوو مکتا وضوزن گیوٹی
 دو مردان مباحثہ کیتا یا دون مرد تان
 امر کہند مویے ریشی نوں آلت داسر چٹن

بیکران بیجا
 جو چو صلی اللہ علیہ وسلم
 نبی و مہدی کی بیان کردہ ان
 سچا اوسدائیکے لئے لکھی
 بین بری یا اعلیٰ کے لئے
 تیرے گواہوں میں دلائل ہیں
 زمین کو اس حق نبی
 کے چوبیس سو پانچ ہزار
 سے کم لوگوں نے تسلیم کیا ہے
 کرو ایمان میں تیرے
 اپنے تو بہت کم ہیں میں طرف
 تیری کہیں نہیں پہنچتا
 اتنے تو قبول کرتے ہی جتنے
 تمہارے پیچھے آئے وہ بھی نہ
 تمہارے یہاں ایسا کون سیوں
 پر ہے جس کا نام ہے
 کہ یمنوں یا کہم کی پسندان
 ہیں انہیں کہ یمنوں بنندیان
 کہ یمنوں یا کہم کی پسندان
 یمنوں ذکر کرنے والے ایسا ذکر
 میں برائی جسم انسان کا
 ملنا دون نیکی ناپاکی کا
 گفت ہوئے نہ تھا خداوند عزوجل
 راہی کہ نہ بدستور نہ ہو

پچھڑیو پچھڑیو بندے نون لہو پی ہویا موٹا
 ایہ چیز ان تری وضو تائیں بندیاں بچل بچا
 سواخ ذکر کوتیل پائے یا حقنہ کریاری
 تیل سوا خون باہر آیا حقنہ کدھیاس کا
 دو صورتانہ وچ وضو باقی وچلو سارن او
 ہر دم برہو صلوٰۃ نبی تے خاصہ برہو صلوٰۃ

یا کو وچہ نازے ہسے نہ کول کھاتا
 کچھ مسئلے وچہ منیہ لکھے کچھ وچہ کنز بچپانی
 یارون چہ سواخ ذکر دے بول ہوسو جاری
 رون تروچون باہرون سکئی سالا جیڑیکا
 منیہ دے وچہ اینوین لکھیا ہتہ جانے موڑ
 وہ بار شہ ہے تار دھوسا نال خشت اثبات

باب ششم در بیان موجبات غسل کو

سبب غسل دی و سنان تینوں جتنے ہا و نا فرض
 موجب غسل داخل حشفہ قبل دبر تے بند و
 مشفہ لپٹا قدر حشفہ و آلت فرج نکلنا و
 خروج منی و موجب و جا وقت شہوتہ شرطا
 دونا بودیا کبک اوہان تین بناون آہر کرنا
 بول بکھو یا بعضیں وقتیں لستے بدن کناری
 بہار چایان یا آلت لگے تاسی غسل نہ پاو
 توڑے وقت فروج دی منی نرمی نال آبیانی
 بین ہی ٹپھ او ستا زان کو لون سمجھتوں سگا
 وقت فروج منی دی کسے آلت ہتہ وچہ پٹریا
 نعمان ہر محمد نہا و نا کھیا یوسف زنا فرمایا
 کم والی ہر پنج نمازان ہنا کے نیت گذار
 مختصر وچہ اینوین لکھیا غاصی کہندہ عرض
 ہنا و نا لازم ہو تیرا آستے منیہ دے وچہ ظہر

جتنے غسل نہ ہوئے لازم وہ بھی کرنا ضرور
 چھوٹی لڑکی تے چوپائے میت منی سن بند
 ہنا و نا اوستے لازم کیتا عالمگیر فتاویٰ
 دونا بودیا کبک اوہان تین بناون آہر کرنا
 بول بکھو یا بعضیں وقتیں لستے بدن کناری
 بہار چایان یا آلت لگے تاسی غسل نہ پاو
 توڑے وقت فروج دی منی نرمی نال آبیانی
 بین ہی ٹپھ او ستا زان کو لون سمجھتوں سگا
 وقت فروج منی دی کسے آلت ہتہ وچہ پٹریا
 نعمان ہر محمد نہا و نا کھیا یوسف زنا فرمایا
 کم والی ہر پنج نمازان ہنا کے نیت گذار
 مختصر وچہ اینوین لکھیا غاصی کہندہ عرض
 ہنا و نا لازم ہو تیرا آستے منیہ دے وچہ ظہر

نہا و نا لازم ہو تیرا آستے منیہ دے وچہ ظہر

نہا و نا لازم ہو تیرا آستے منیہ دے وچہ ظہر

بہ دم پڑ ہو صلوٰۃ نبی سے بیدے شماران

رور شرف پل صراطون بکھو منہ قضا ان

بائستہم در بیان قسام آبہا کہ وضو جائز باشد یا نہ جائز باشد

وضو کرنا جائز اہی مال پانی آسمانی
ترے پانی آسمانوں آون پنجنے میان و
اول منیتے دو جا اگر اتجا برت پچانی
بہتتی مدت کہلو تا پانی جیسکہ گند اہو
یارنگ بوسو او ویمو پاک شیدہ یار
غسل تے وضو دو وین جائز جو اگر قت غالب
دو جی شرط دسان مین تینون نام نہ ہو رتو
وہ در دہ تے دہند پانی چہ پلید نہ ہو
جو رنگ دا یا بور ویمو سے یا ہر تے ویمون
پلید پانی وچہ اڈ چھٹیرید کیو مگر اسدی پاکی
کوار ی جیکے بکھلے فتوے اس تے آیا
بعضیاں کہیا تر یاری اوہ بھر کر پھیر ویمو
جن چھٹیری وچہ کل پلید یا اکثر نجس بیٹی
خوض کبیر پلیدی سپا جسدا نام من و
اسدی اندر قول تیرے دسان اوہ سو کہلا
کول پلیدی وضو جائز کہے قادی برہنہ
آب مربع طاقان سیدن وہ وہ دون چار
آب مذکور گردا دسا چہتری گز تمامی

زمیاند سے کل پانی اینوین پاکی دیکھ شانی
غسل تے وضو مال دہند کرے ہون بکھلے
در یا سمندر واپے چٹھے ہو کہو باندری پانی
اوہ پلید نہ جانی بہائی ہر کو نہاے دہو
جوین روانہ یا چوے ردھیان یا جو نہ دلیا
منیہ ہو رقد وری دیکھے جیکو ہو وری طالب
اجی ہی او سوان پانی اکھن منیہ گدہ ویکھو
مجبہین گائین چہ وری گت یا دہو بی کہ دہو
وضو غسل نہ جائز استہدین چو گایا پاک نہ تھو
جد پاک پانی او نہان دوان نور و عرض کرے چلے
بہت کتابان سے چہ اینوین منیہ ہی فرمایا
جتنا وچہ پلید کہلو تا تان خلاصی تھیو
سے واری ڈر ہیان پاک ہو سی حکم شرع کیتو
نحل وقوع پلید ہو ویمو سی مال اجماع دے یار
مشائخان بخر بخاریا لیان دسیا ہونی ہلا
ایہ قول صحیح بر جندی کہیا جھوٹہ نہ کہنا
گز کہ پریدا وچہ منیہ سے کہیا دیکھے پیار
ایہ ہی وہ در دہ جنیا ہی عرض فہمین کہ جنانی

وضو کرنا جائز اہی مال پانی آسمانی
ترے پانی آسمانوں آون پنجنے میان و
اول منیتے دو جا اگر اتجا برت پچانی
بہتتی مدت کہلو تا پانی جیسکہ گند اہو
یارنگ بوسو او ویمو پاک شیدہ یار
غسل تے وضو دو وین جائز جو اگر قت غالب
دو جی شرط دسان مین تینون نام نہ ہو رتو
وہ در دہ تے دہند پانی چہ پلید نہ ہو
جو رنگ دا یا بور ویمو سے یا ہر تے ویمون
پلید پانی وچہ اڈ چھٹیرید کیو مگر اسدی پاکی
کوار ی جیکے بکھلے فتوے اس تے آیا
بعضیاں کہیا تر یاری اوہ بھر کر پھیر ویمو
جن چھٹیری وچہ کل پلید یا اکثر نجس بیٹی
خوض کبیر پلیدی سپا جسدا نام من و
اسدی اندر قول تیرے دسان اوہ سو کہلا
کول پلیدی وضو جائز کہے قادی برہنہ
آب مربع طاقان سیدن وہ وہ دون چار
آب مذکور گردا دسا چہتری گز تمامی

جو دوسری گزان پانی لمان اودھ گرض خوری
 گز شرعاً چو یہ انگشتان بھینیاں کہیا بھیاؤ
 ڈوانکڑا جو نہ ہوئے انگلی ہی میاں
 آدوسے یا نہ وہیچہ مردار پیوٹی
 جے پانی متصل مردارے اکثر یا تمامی
 پانی نہریا اوسے والا جیکر تیز نہ چلے
 حد جاریہ ی دستان تیوں گہاہ پتر جہور
 کہ چہ پیہی تہین دوسر ہا دن ہو کہ پاک نامی
 وہ در وہ تہین کہ گنہ کسادوسے کردی پورا
 داخل خارج ہون اکٹھے تا ہوسے ایہ کم
 حجتہ الفضلاء تے حیرت الفقه اندر ایہ شکل
 پانی نوان پلیہ نہ کرے کوئی نجاست لکو
 اس حدیث دے معنی کیتو آپ امامان
 لی مراد حدیث تشریفون شافعی کل پانی
 جس کناے جنبی نہاتا وہ در وہ وچہ پانی
 ایہو حکم وضوئے اندر بہتر جان ہلوان
 تن وار پلیہ دی وچہ چھپڑے جیونکر گوما مرد
 اختلاف یوسفدی یاروان شرط تحرک کہند
 وہ در وہ کولون گھٹ پانی لدہا کسے برادر
 نال تقاطر ہتھان دھو کڈھو ان دیکھو
 چھپڑے چھپڑو چہ وضوئے اودھ مستعمل سار

سوگزل مان کہ گز چٹا پنجہ دو گز منظوری
 چہ بیان جوان تہین وہ نہ انگلی تہیچو کستو بھیاؤ
 عرض انگلی تے جو کٹائیں خوب کرین پمانہ
 اکثر دورے لگھ مرداروان سارا کم آیوٹی
 غسل تے وضو اوتے جائز ٹیہ پانی بڑا
 وضو مٹھا ہست کھیوے مستعمل ہتے
 غسل تے وضو جائز ایہی کہاں شریک زور
 اوسے تہین جہ کہد و نہاوان ہے جناب نامی
 کہد و نہاوان کہ نہ وہے سن یار منظور
 وہو وکھرے جو ڈھکلن بہت کلنی چہ غم
 یہ صورت میں آسان بنائی ویکہ دول تہین
 وچہ حدیث تہی فرمایا پڑ ہو بھراؤ چکے
 وہ در وہ تے و ہندا پانی نعمان کہے زامان
 رنگ سوا دیا بود و ٹیوے تد پلیہ پچپانی
 دو جے تائیں اوس کناے جائز غسل بھیا پانی
 دوئے کناے جنبی تائیں لائق ہر جہ نہاوان
 وضو اوشہین دور کھیوی چاہے گز شمر وہ
 ایہ جاری کہن نجاری منیہ وچہ نہ سہند
 ہتہ پلیہ نہ مونہ نوان پچو پاک ہاے چاہے
 پھیر پلیہ دی وچہ نہ آسے عرض سنودل دیو
 وضو کاران اڈکھیو آب کریم اودھ جار

انواع دلیذ
 چہ بیان جوان تہین وہ نہ انگلی تہیچو کستو بھیاؤ
 عرض انگلی تے جو کٹائیں خوب کرین پمانہ
 اکثر دورے لگھ مرداروان سارا کم آیوٹی
 غسل تے وضو اوتے جائز ٹیہ پانی بڑا
 وضو مٹھا ہست کھیوے مستعمل ہتے
 غسل تے وضو جائز ایہی کہاں شریک زور
 اوسے تہین جہ کہد و نہاوان ہے جناب نامی
 کہد و نہاوان کہ نہ وہے سن یار منظور
 وہو وکھرے جو ڈھکلن بہت کلنی چہ غم
 یہ صورت میں آسان بنائی ویکہ دول تہین
 وچہ حدیث تہی فرمایا پڑ ہو بھراؤ چکے
 وہ در وہ تے و ہندا پانی نعمان کہے زامان
 رنگ سوا دیا بود و ٹیوے تد پلیہ پچپانی
 دو جے تائیں اوس کناے جائز غسل بھیا پانی
 دوئے کناے جنبی تائیں لائق ہر جہ نہاوان
 وضو اوشہین دور کھیوی چاہے گز شمر وہ
 ایہ جاری کہن نجاری منیہ وچہ نہ سہند
 ہتہ پلیہ نہ مونہ نوان پچو پاک ہاے چاہے
 پھیر پلیہ دی وچہ نہ آسے عرض سنودل دیو
 وضو کاران اڈکھیو آب کریم اودھ جار
 عفو عنہ

اس حیلے مستعمل پانی نا ہو کسی سن یا
 جس قدر دو گن چھپڑی وچہ شرعد وائی
 مکہ بھرے کو چھپڑی وچون تہا مولن کر
 جس چھپڑی تہین دنیہ نہ کھلے خلقت کر و ارادہ
 تمام مقام جا ریدے جاؤ ایسا حیلہ سازی
 اس حیلے دا وقت معین پانی داخل باران
 ہک رکھے ہک چائے گہرا انقطاع نہ ہو
 جہٹ کڈہن یا مال کاندو دوسے گہرا نہ ضر
 جس چھپڑی اگل ترا پا پاک ہو و جد سکا
 دو یا جس چھپڑے وچہ درہ ہو پاک پوئی
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے مومن مسلم سا

وضو سازن توت کتے توڑی بے شمار
 اوہ ہک روایت دسان مینون جہانست بھائی
 آنا دو گنا جان کفایت ناڈر ہو وے کسی
 گہری بہر کے باہر شائین دوسے کران مکاوا
 وچہ کتابان انیون لکھیا سو کہو مون بھائی
 چھپڑی وچہ ہو وے جو یل دسان اگے یا ران
 بہن قنار کد ہیدے اوتے آدم ہو مکلو و
 تحفہ الفقہا برہنہ پانی کڈہنا غرض
 اکثر پاک پوے اس اندازہ مسئلہ بھی مکا
 و ہنا شرط نہ جان دو ہا حکم شرع کیتوئی
 دوہن جہانی سرور عالم ہو سو بہت پیار

باب ششم در بیان احکام چاہ کہ باکدام نجاست پید کرد

قلیل کثیر غلیظ خفیف کہوہ پید می پیا
 توڑے بندہ مال وضو کر کہوہ وچہ پے مویا
 جیکر بندہ باہر مویا کسے وجہ کہوہ ڈھٹھا
 ایہر اند عالمگیری اس وجہ قراوے
 گنا سورمانند و داندی جہرے پاڑن و
 ہر صوٹ وچہ آب تمامی کڈہنا لازم جانی
 کتا عین نجاست ناہین کہیا عالمگیری
 جو کہوہ اوہا ہو سارا پانی نکلے ناہ کی کرئی

یا سنا یا پھٹیا حیوان یا بکری مرگیا
 یا ضنبی وگ کے جو نڈا نکلے حکم برابر ہو یا
 چاہ پید نہ وچہ مونکرت کر جانی گٹھا
 جیکر غسلون اگے ڈھٹھا پانی کڈہنا جاوے
 شیر گڈر گھیا لڑا کھاؤن چہرہ ابھی اس کے
 خو کے باجون مونہ ادہنا جیکر پچے پانی
 صحیح اپہا جو مونہ پچیس تا آب تمامی گیری
 دو دانہ شناختی نیدی حکم دوان سرور

اس حیلے مستعمل پانی نا ہو کسی سن یا
 جس قدر دو گن چھپڑی وچہ شرعد وائی
 مکہ بھرے کو چھپڑی وچون تہا مولن کر
 جس چھپڑی تہین دنیہ نہ کھلے خلقت کر و ارادہ
 تمام مقام جا ریدے جاؤ ایسا حیلہ سازی
 اس حیلے دا وقت معین پانی داخل باران
 ہک رکھے ہک چائے گہرا انقطاع نہ ہو
 جہٹ کڈہن یا مال کاندو دوسے گہرا نہ ضر
 جس چھپڑی اگل ترا پا پاک ہو و جد سکا
 دو یا جس چھپڑے وچہ درہ ہو پاک پوئی
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے مومن مسلم سا
 وضو سازن توت کتے توڑی بے شمار
 اوہ ہک روایت دسان مینون جہانست بھائی
 آنا دو گنا جان کفایت ناڈر ہو وے کسی
 گہری بہر کے باہر شائین دوسے کران مکاوا
 وچہ کتابان انیون لکھیا سو کہو مون بھائی
 چھپڑی وچہ ہو وے جو یل دسان اگے یا ران
 بہن قنار کد ہیدے اوتے آدم ہو مکلو و
 تحفہ الفقہا برہنہ پانی کڈہنا غرض
 اکثر پاک پوے اس اندازہ مسئلہ بھی مکا
 و ہنا شرط نہ جان دو ہا حکم شرع کیتوئی
 دوہن جہانی سرور عالم ہو سو بہت پیار
 باب ششم در بیان احکام چاہ کہ باکدام نجاست پید کرد
 قلیل کثیر غلیظ خفیف کہوہ پید می پیا
 توڑے بندہ مال وضو کر کہوہ وچہ پے مویا
 جیکر بندہ باہر مویا کسے وجہ کہوہ ڈھٹھا
 ایہر اند عالمگیری اس وجہ قراوے
 گنا سورمانند و داندی جہرے پاڑن و
 ہر صوٹ وچہ آب تمامی کڈہنا لازم جانی
 کتا عین نجاست ناہین کہیا عالمگیری
 جو کہوہ اوہا ہو سارا پانی نکلے ناہ کی کرئی
 یا سنا یا پھٹیا حیوان یا بکری مرگیا
 یا ضنبی وگ کے جو نڈا نکلے حکم برابر ہو یا
 چاہ پید نہ وچہ مونکرت کر جانی گٹھا
 جیکر غسلون اگے ڈھٹھا پانی کڈہنا جاوے
 شیر گڈر گھیا لڑا کھاؤن چہرہ ابھی اس کے
 خو کے باجون مونہ ادہنا جیکر پچے پانی
 صحیح اپہا جو مونہ پچیس تا آب تمامی گیری
 دو دانہ شناختی نیدی حکم دوان سرور

سارا پانی اسٹا
 بہا وینا چھپڑی وچہ
 پانی دے

لازم ناہین اوئے کڈ ہنا عالم ایہ فرماون
حکم پانی پس خورہ جیہا ویکھو شرح وایہ
دو پٹین دویم پچیا نے ماء البیہ حبیب
پلیہ جو ٹھاتا آب پلیہ پاک کروا وہ کھوہ
منیہ و چون حاصل کیستہ مسئلہ ایہ تمام
نڈبے وڈتے ترے سے بوکا حکم شرع فرمایا
دونا ہوئے ڈڈہ سو بوکا اڈا چھ سے لاوک
مجموعہ خانی دے وچ کھیا اوہ معاف پچیا
ہوری و چون تھوڑا بہتا سبہوہ کڈہ سیو
باچھون حدت پلیہ ی اس تن لگی ہوہ نکوئی
ایہ چالیہ تون لازم جانی ایہ روایت پکلی
سٹھ بوکا کڈہ کہوہے و چون سارے عالم کہند
ترڈی یا گوشت اوئے منیہ کرے تباہ
وئے لازم دواوے جائین مین تینون سمجھائین
اول کڈہ پلیہ ی کہوہین پچھون کڈہ ہو پانی
جیکر مرن دو پٹن چہ کہوہے اسی بوکا دیرہ
ترہ چہ ہے وہ بلی زندگی کڈہ ہو ہی ہتہ ہو
پنج ست بوکے اولی ایہن جیکر کڈہ ہن جبک
عامگیری دیو چہ ڈڈہ تا مین دتا ہوکا
پنج نمازاں علی باچھون نعمان عود کہوئی
علمی باچھون کے خیفہ جھوٹھ کہان بہن گناہ

لازم ناہیں اوے کڈ ہنا عالم ایہ فرماون
حکم پانی پس خوردہ جیہا ویکھو شرح وایہ
دو پٹین دویم پچا نے ماء البیر حبیب
پلیہ جو ٹھاتا آب پلیہ پاک کروا وہ کھو
منیہ و چون حاصل کیستہ مسئلہ ایہ تمام
نڈبے وڈے ترے سے بوکا حکم شرع فرمایا
دونا ہوئے وڈہ سو بوکا آڈا چھ سے لاک
مجموعہ خانی دے وچ گھیا اوہ معاف پچا نے
ہوری و چون تھوڑا ہٹا سبہوہ کڈہ سٹیو
باچھون حدت پیدی اُس تن لگی ہوہ نکوئی
ایہ چالیہ تون لازم جانی ایہ روایت پکلی
سٹھ بوکا کڈہ کہو ہے و چون سارے عالم کہند
تر بڑی یا گوشت اوے منیہ کت تباہ
ویہ لازم دواے جانین مین تینون سمجھائین
اول کڈہ پلیہ ی کہو ہون پچھون کڈہ ہو پانی
جیکر مرن دو پٹن چہ کہو ہے اسی بوکو دیر وہ
تر یہ چو ہے وہ ملی زندگی کڈہ ہو ہی ہتہ ہو
بیج ست بوکے اولی ایہن جیکر کڈہ ہن جبکہ
عالمگیری دیو چہ ڈٹھاتا مین دتا ہو کا
بیج نمازان علی باچھون نعمان عود کہوئی
علم باچھون کے خفیہ جھوٹھ کہان بہن گناہ

Handwritten notes at the top of the page, including the number 64 and various religious and philosophical statements in Urdu.

پہلو ہر مصلحت سے کپڑا دھو ہر شے سے
یوسف اے محمد کہیا جد تحقیق نہ ہوئے
جس شے نون پہٹ کیتیاں ہو یاں ہونہ ہو
جیونکر ڈوان مچیاں ہون ہوا ہون کرلی
بٹرا کہو بیٹھوں دراتون ہووے کسورا
جان اس قدر وں دچا پانی چاہ پلید ہو یوئی
اس وایتون معلوم ہو یا چاہ نون حکم نہ چھپر
نجات مسلمین ولے فرمایا اوہ کہوہ پاک
ڈو وکھان مرگل ج وے دچہ کہوہ ہے یا بھی
چھٹی باجھون جو شے آبی کھا وں جان حرام
غسل وضو ہر دوئین جائز ہون کراہت کجا
جینہ کڈ ہو یا پانی استہین ہون کارن سیاہی
جامع الرموز صغیری ترکیبا دیکھ فتاوی
پالی کڈ میان ساہو کا پاک ہو یا کہوہ نا
جنی دہہا کہوہ ہے وے وچہ مسئلہ جان حوط
جیمون قول مراد حنیفہ حق تہین یوسف حنی
جنی جنیون پاک ہو یا تے وں اس کہوہ دیا
پانی پاک تے جنی جنی جیونکر آگ لگنا
ہر دو پاک مراد کھ تہین جنی اتے پانی
جریدن جابے تے کہ پلیدی ہو و ہر حقیقی
جو اوہ پانی مونہ نک پاؤ کہے وایت آئی

جو کہ دہوتا اس کہوہ تہین میر نہ آوی کای
نا کو کرے عود نمازان نا کو ہناوے دہو
اوہ شمرے پلید نہ پانی دستون جیو سائل
جنگلی شہری دوئین برابر دچہ سہا کت وری
اس کہوہ ہے نون حکم چھپر دا جوگ پانی چورا
کڈ ہے باجھون پاک ہو سی پہلا حکم گپوڈ
توڑے پانی وچہ کہوہ ہیک چندان در پر
پر وقت ضرورت فتوی استر باجہ ضرورتہ پاک
یا جو شے جمدی مردی پانی توڑی کھا دین سچو
اوہ شے گلکے ٹوٹی ہوئے پانی پاک تمام
جس پانی وچہ اجزا اس کہ اوہ مکروہ کچینے
جو پانی کڈ میان صاف ہو جاو جینہ توڑ کھانی
جسدانام ہے عالمگیری رہین ہمیشہ سادا
وچہ کتابے نظری آیا تمنیہ دیکھ حوالے
علمائے ثلاثہ آپواہی دیون اس جامت
ہو رکھ تہین امام محمد اللہ ہونے راضی
پلید کتیا لگ حبتہ اسد انمان قول کجانی
دو دین ہے اوہ حال پرتے آکھے یوسف بند
نزد محمد حوط عبارت وچہ گنرے جانی
چاہ پلید ہو سی اجا عون منیہ وچہ حقیقی
امام عظم تہین وچہ منیہ دی پڑہن قرآن

Extensive handwritten marginalia on the right side of the page, continuing the discussion on purity and religious practices.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the number 65 and various religious and philosophical statements in Urdu.

بیکرانی کہ ہنوں کے سارا ہو و غرق
ہر دم پُر ہو صلوٰۃ نبی تے فضل ایہ ظنیہ

جودت جاری پاک بچمانی بعضیان کیافز
حضور نہوے تاہی درجہ عارج وچہ شرفیہ

باب ۹ در بیان احکام پس خوردنی حیوانات کوید

جوٹھا جانو پاک بندے داسلم کا فز کوئی
جوٹھا پاک گھوڑیا جانو ملے اوس چہ پاؤ
پایہ جوٹھا چہار پایا نہ جہرے پاڑ نوالے
جہرے نیکی پاڑ نوالے شاہین باز چنے
بلی لکڑی کو چے بھونے کھڈان و سن بکے
پس خوردہ مکروہ انہا نہ جہرے طبع درند
خر کچرے جوٹھے تاہین جانو ہی مشکوک
ہو رہا پاتی جے کچہ نہ ہوئے تا ایہ حیلہ کرنا
بعضیان کہیا اول و نسو کرنا بہت جاتی
مہر کے تاہین حکم جوٹھے والکھیا ایہ فقیہان
ہر دم پُر ہو صلوٰۃ نبی تے چالا پڑ و بندیا

جنبی سیف نفا س الیہ امنیہ چہ کیوئی
ذبح کرن تے گوشت کھاؤن ویکو شہر حوقاؤ
شیر گدہ رگھیاڑا کھاؤن چتراہی گٹالے
پس خوردہ مکروہ انہا نہ جہرے وچہ برہنے
چوہے سیکے نیول کھاؤن گوئین ہی سٹالے
مختصہ تہین حاصل کیتا کڈہ ویکھن شہر
نال تیمم وضو سازے مولے خواہ ملاوک
ہو رہا پاتی تا روانہ جیلہ رب سچہ تہین ڈرنا
وضو تچھے کرے تیمم منیہ وچہ بچمانی
خر خچر دا پاک پنگھارا ویکھتہ کتابان و بیہا
جنہان اوتے اللہ رضی چہرہ و ہواہ گڈیا

باب ۱۰ در بیان احکام آب مستعمل کوید

غسل وضو یا سہبان دہو و جتنے نیت پڑ
انجان اوتے ہو رہا پیدی ہووے ناہین
قربت معنی جو کر دہو و روٹی کان یا کھکے
کو وضو اوتے وضو کر دانی نیت مرد و عضا و ان

تا پانی مستعمل ہو سی ویکھو کنز کتاب
محض حدیث یا قربت کار نیت اوس مقدر
نوتے آگے وضو ہوئے عالم گٹے سمجھا کر
عالمگیر یوچہ مستعمل آب کہیا فقہا و ان

میں

۷

دیکھو کہ جوٹھا جانو پاک
جوٹھا جانو پاک گھوڑیا جانو ملے
پایہ جوٹھا چہار پایا نہ جہرے
جہرے نیکی پاڑ نوالے
بلی لکڑی کو چے بھونے کھڈان
پس خوردہ مکروہ انہا نہ جہرے
خر کچرے جوٹھے تاہین جانو ہی
ہو رہا پاتی جے کچہ نہ ہوئے
بعضیان کہیا اول و نسو کرنا
مہر کے تاہین حکم جوٹھے والکھیا
ہر دم پُر ہو صلوٰۃ نبی تے
جوٹھا جانو پاک
جوٹھا جانو پاک گھوڑیا
پایہ جوٹھا چہار پایا نہ
جہرے نیکی پاڑ نوالے
بلی لکڑی کو چے بھونے
پس خوردہ مکروہ انہا نہ
خر کچرے جوٹھے تاہین
ہو رہا پاتی جے کچہ نہ
بعضیان کہیا اول و
مہر کے تاہین حکم جوٹھے
ہر دم پُر ہو صلوٰۃ نبی
جوٹھا جانو پاک
جوٹھا جانو پاک گھوڑیا
پایہ جوٹھا چہار پایا نہ
جہرے نیکی پاڑ نوالے
بلی لکڑی کو چے بھونے
پس خوردہ مکروہ انہا نہ
خر کچرے جوٹھے تاہین
ہو رہا پاتی جے کچہ نہ
بعضیان کہیا اول و
مہر کے تاہین حکم جوٹھے
ہر دم پُر ہو صلوٰۃ نبی

انواع دلپذیر

جوشے آگے ستر سارہ ہونے یا گل ہو کر باقی
پہل قلعی دانے کپڑے ہو رہیو نیکر لکڑی
جس شے اوتے جائز نا با جیکر خاک اودہ
جھکڑ گھلے اوڈ کے پچھے پاک مٹی موزہ ہتھ
توڑے ہو مٹی تے قادر جائز خلل نہ
ضرب سے جد کپڑے اوتے اوچا ہتھ کائے
جو مار ضرب ہتھ اوپر نہ آئی اوڈ جاو وادہ خاک
وضو ناں پانی دے کر نا خاک تیمم آئے
اگے تے رب غالب کیتا ہک پانی ہو ر خاک
ایہ شلہ فرمایا مینون حضرت صاحب کپڑے
اور ربانے فضل نوری ساکن چہ کروٹ
ضرب سے کو پتہ اوتے یازمین مناک
محض مین تے ضرب ہتھان ایسا شلہ بکھانی
جے چہ وضو کو سکا ہو شخا سچا سو ان جتہ
وچہ وضو دھونا لازم اوڈا ذرہ بکھانی
چوتھے حصے نہیں گھٹ نہالی جیکر عضو اچھوڑ
چھلا مندری لہن کریدا کران انگشت خلل
وقتون اگے جائز ایہی کران تیمم بھال
منگوان لگے تمدن جائز جیکر نمائے ظن
جیکر پانی ملدی با جھوان ایسے نہیں رفیق
احتیا جون توڑے مال زیادہ اس دی پاس

اوسے اوتے روا تیمم ہرگز مول نہ جاتی
جے دھوڑا نہان تے روا تیمم ایہ دیت ترکری
ہن با سے تے روا تیمم کرتون ہو آسودہ
نیت کرے تیمم ٹھپے جائز نا پاستہان
اختلاف امام یوسف واکپڑے دھوڑ مقررہ
دھوڑ جو نکلے کپڑے وچو رنال ہتھاندر کا
عالمگیری وچہ ایہ تیمم کر سے ناہن پاک
اونہان دون چہ سب پچھے نے کپڑی حکمت
دو رخ اگ بکھانی اونہان جہڑی دون تہن پاک
نور محمد نام اونہاندر رہن خوشا بدی نیرے
لوکوہ ووز خوشا بون دکھن پانی دین کوٹ
روا تیمم توڑے ہتھان مال نہ پڑے جا
چھڑن خاک ضرور نہ کوئی نمینہ دیوچہ جاتی
یا تیمم دے وچہ خالی اوڈ ذرہ سب قضا
ایقاعا تیمم دے وچہ شلہ خللی جاتی
بعضیان کہیا روا تیمم بعضیان کہیا نہ توڑی
نزد اولدے لازم ناہن نہ روا خیران بھال
دو جا طلب رفیقون اگے ٹریا جسد نیال
آب رفیق نہ رنگیان ایسی ایہ نمینہ وچہ من
روا تیمم جیکر وچے وڈے مل تحقیق
سا بھی روا تیمم نمینہ اندر سے ہمواس

اذا عدلید
سے روا تیمم
نور محمد نام
لوکوہ ووز
روا تیمم توڑے
چھڑن خاک
یا تیمم دے
ایقاعا تیمم
بعضیان کہیا
نزد اولدے
دو جا طلب
آب رفیق نہ
روا تیمم
سا بھی روا
تیمم نمینہ
اندر سے
ہمواس

وضو کامل دسان بیون لکھیا وچہ مسکود
 کسے برہوتے وچہ نور و پائے بچون باقی کدا
 جے تمام ہو یا پھر ترٹا جائز مسح ہو یوئی۔
 جو صاحب غدری وضو کیتا غدریہا وچہ بند
 ایہ وضو ہر دو بین کامل لکھیا وچہ کتابان
 ہندنیہ رات منہی تائیں مسح دی ہائی
 کرن حساب وضو جز ثلثات مقیم مسافر
 مقیم وچہ سفر دے ٹریا دینتے رات نہ پو
 مسافر وچہ گھریے آیا دینتے رات مکا
 جو صاحب غدری وضو کیتا غدریہا وچہ جاری
 کامل وقت نماز بکیرا جہ اپاکت رہندا
 کامل وقت نمازے عالمگیری شکل بنائی
 اس وضو سا اگداری وقت قضا لہو جا کر
 اوس نماز نون عود کرے پر جبکہ خون بند
 اول آخر وقت تمامی نال غدر دے جا کر
 باد بول یا دست نہ ٹھہرے نکون لہو جا کر
 اوسے وضو نال گندائے فرض نوافل سناتا
 جو صاحب غدری وضو کیتا جو لیے دن چھ
 جو طہر قضا دی ہوندیاں تکین بند ہو کر کوئی
 فرض مسح دا دساتینوں ترک انگشتان دستی
 مسح کرے کوہتہ نہ چھکے یا چیرا یا پلٹون

جہر صاحب غدر نہ ہو وک اسنون ایہ ہو
 جے تم تمامون اگے ترٹا مسح نہ جائز مردا
 ترک ابدی نزد حلیہ شافعی فرض کیوئی
 یا جس پیرستین ہوتے باد نہ خارج گند
 ہن نورے پاکی مسح کہہ ہن ہر دو مرتبہ
 ترے دینہ رات مسافر دے تیجہ کفایت
 وضو پان شمار نہ کوئی بہت کتابان
 ترے دینہ راتین مسح کر مٹی مسئلہ شہو
 اٹھوین پھر ہو وک دو پیران ہو رکھو رکھا
 مسح کرے دو موزیاں اٹھتے وقتے وچہ جاری
 اوسنون صاحب غدر واکہدی وضو بنان تہین
 بعض وقت نماز والہو جاری کسے ہوئے
 ہو نماز دا وقت داخل و سوچہ خون نہ کر
 اوس نماز دا وقت سارا عود نہ کرے پسند
 شرط لکھیا وچہ عالمگیری تامعذور کھا وک
 وقتی وچہ نہ وضو ترٹس خارج وقت خواہی
 جو لگ وقت نہ خارج ہو وک دیکھ قیامت
 تاملیہ اندر وضو ترٹس وقت ظہر جبکہ کثریا
 اس صورت وچہ وضو اسد اراٹل ظہر کیوئی
 لیکن لازم چھکنا سنت طرف پل وچہ دستی
 فرض داتے ترک سنتی توڑی وچہ چھکنا

الواعد لہذہ

فقد مررت علی صاحب غدری وک اسنون ایہ ہو
 جے تم تمامون اگے ترٹا مسح نہ جائز مردا
 ترک ابدی نزد حلیہ شافعی فرض کیوئی
 یا جس پیرستین ہوتے باد نہ خارج گند
 ہن نورے پاکی مسح کہہ ہن ہر دو مرتبہ
 ترے دینہ رات مسافر دے تیجہ کفایت
 وضو پان شمار نہ کوئی بہت کتابان
 ترے دینہ راتین مسح کر مٹی مسئلہ شہو
 اٹھوین پھر ہو وک دو پیران ہو رکھو رکھا
 مسح کرے دو موزیاں اٹھتے وقتے وچہ جاری
 اوسنون صاحب غدر واکہدی وضو بنان تہین
 بعض وقت نماز والہو جاری کسے ہوئے
 ہو نماز دا وقت داخل و سوچہ خون نہ کر
 اوس نماز دا وقت سارا عود نہ کرے پسند
 شرط لکھیا وچہ عالمگیری تامعذور کھا وک
 وقتی وچہ نہ وضو ترٹس خارج وقت خواہی
 جو لگ وقت نہ خارج ہو وک دیکھ قیامت
 تاملیہ اندر وضو ترٹس وقت ظہر جبکہ کثریا
 اس صورت وچہ وضو اسد اراٹل ظہر کیوئی
 لیکن لازم چھکنا سنت طرف پل وچہ دستی
 فرض داتے ترک سنتی توڑی وچہ چھکنا

فقد مررت علی صاحب غدری وک اسنون ایہ ہو
 جے تم تمامون اگے ترٹا مسح نہ جائز مردا
 ترک ابدی نزد حلیہ شافعی فرض کیوئی
 یا جس پیرستین ہوتے باد نہ خارج گند
 ہن نورے پاکی مسح کہہ ہن ہر دو مرتبہ
 ترے دینہ رات مسافر دے تیجہ کفایت
 وضو پان شمار نہ کوئی بہت کتابان
 ترے دینہ راتین مسح کر مٹی مسئلہ شہو
 اٹھوین پھر ہو وک دو پیران ہو رکھو رکھا
 مسح کرے دو موزیاں اٹھتے وقتے وچہ جاری
 اوسنون صاحب غدر واکہدی وضو بنان تہین
 بعض وقت نماز والہو جاری کسے ہوئے
 ہو نماز دا وقت داخل و سوچہ خون نہ کر
 اوس نماز دا وقت سارا عود نہ کرے پسند
 شرط لکھیا وچہ عالمگیری تامعذور کھا وک
 وقتی وچہ نہ وضو ترٹس خارج وقت خواہی
 جو لگ وقت نہ خارج ہو وک دیکھ قیامت
 تاملیہ اندر وضو ترٹس وقت ظہر جبکہ کثریا
 اس صورت وچہ وضو اسد اراٹل ظہر کیوئی
 لیکن لازم چھکنا سنت طرف پل وچہ دستی
 فرض داتے ترک سنتی توڑی وچہ چھکنا

فقد مررت علی صاحب غدری وک اسنون ایہ ہو
 جے تم تمامون اگے ترٹا مسح نہ جائز مردا
 ترک ابدی نزد حلیہ شافعی فرض کیوئی
 یا جس پیرستین ہوتے باد نہ خارج گند
 ہن نورے پاکی مسح کہہ ہن ہر دو مرتبہ
 ترے دینہ رات مسافر دے تیجہ کفایت
 وضو پان شمار نہ کوئی بہت کتابان
 ترے دینہ راتین مسح کر مٹی مسئلہ شہو
 اٹھوین پھر ہو وک دو پیران ہو رکھو رکھا
 مسح کرے دو موزیاں اٹھتے وقتے وچہ جاری
 اوسنون صاحب غدر واکہدی وضو بنان تہین
 بعض وقت نماز والہو جاری کسے ہوئے
 ہو نماز دا وقت داخل و سوچہ خون نہ کر
 اوس نماز دا وقت سارا عود نہ کرے پسند
 شرط لکھیا وچہ عالمگیری تامعذور کھا وک
 وقتی وچہ نہ وضو ترٹس خارج وقت خواہی
 جو لگ وقت نہ خارج ہو وک دیکھ قیامت
 تاملیہ اندر وضو ترٹس وقت ظہر جبکہ کثریا
 اس صورت وچہ وضو اسد اراٹل ظہر کیوئی
 لیکن لازم چھکنا سنت طرف پل وچہ دستی
 فرض داتے ترک سنتی توڑی وچہ چھکنا

مسح نہ جائز جینی تائیں ہو موزیر بیان تلیان
 جینی نہاتا پیران پاکی مسح نہ حاجت کوئی
 جیونکر دتہ نگر قضا ئی سر میوان پیر چے
 جرج شرعو چہ آئی ناہر ات بہت کو نہ نہاد
 رکھے پیر مکان اوچے تے وچہ پانی وڑ جاو
 تزیحی صورت موزیا نوالہ شر یا سفر مسافر
 نماز پڑھے اوہ مال تیمم رکھے تھوڑا پانی
 جو گلت آب غسلے کافی تے وضو کاران پاک
 تیمم کرے جنابت کارن وضو آب تھوڑے
 کو موزیر بیان تے جرموقان پائے یا کو پیر حرا
 جرموقان تے تدن جائز جے موزیوں شروع نکیتا
 جوشے گٹا وچہ نہ کچے جو رب موزہ کوئی
 ان کپڑیر بیان جیکر ہون اتے سارا جم
 ترے انگشتان موزہ پاٹا کہلے ہون یا ہتھی
 دود و انگلیان و موزیا نو چیکر ہوو موری
 جیکر جہ حکم مسح دامردان اینوین حکم زننان
 کہ موزی وچہ پانی آسے یا کو لایے پیرون
 جوشے ہنے وضو تائیں اوہ مسح نون توڑے
 حدیانی تے لہودی میں دووین کران بیانی
 مدت لگھی یا موزہ لایے دھو کر پیران تائیں
 مدت پچوون موزہ لایے دھوون تدن فرض

بوقع ٹوپی ہتھان موزے ہو رگپان مگر کھلیان
 جس صورت وچہ پیر دوسکے دسرا سانوں سٹے
 ات بخت نہا کر مسح کر موزا پیر نہوون سٹے
 صورت کوئی ہو ر بنا توں جہری دنون بہاد
 وچہ موزے پیر سکیدے ایہا وچہ دساو
 اوستحیین پچو جینی ہو یا آب نیا پیرون وافر
 پیر جد بے وضو وضو سانے دھو کر پیر کھپانی
 کہ تیمم جنابت ڈکے ہر وضو پیر دھائے
 اوسن جینی نون مسح موزیتے ابوالکلام ہو کر
 مسح دوہان تے جائز ناہن لکھیا وچہ کتا بان
 شرط جرابان دسان تینون جہان آب نہ پتیا
 سفر نہ طاقت مسح نہ جائز مختصر لکھیوئی
 یا ہوون نعلین دی شکل جائز مسح بیغم
 نگر بیان پیرون مسح نہ جائز خوب وایت پوتی
 جائز مسح کتا بان اند کتر قدوری ہو ری
 جہرا حق نہ جانے اوسنون جانوادہ بیگانہ
 مسح نہ جائز دوہان او تے حاصل کتیا سیرن
 ہو ر مدت لگھی یا پیرون لایے یا پانی وچہ پور
 اکثر قدم پلے وچہ آسے گٹا پڑے وچہ پانی
 جیکر ترٹس سارا سانے منیہ وچہ دسائیں
 آب کافی تے قادر دو جا خوف نہ پیران وضر

مسح نہ جائز جینی تائیں ہو موزیر بیان تلیان
 جینی نہاتا پیران پاکی مسح نہ حاجت کوئی
 جیونکر دتہ نگر قضا ئی سر میوان پیر چے
 جرج شرعو چہ آئی ناہر ات بہت کو نہ نہاد
 رکھے پیر مکان اوچے تے وچہ پانی وڑ جاو
 تزیحی صورت موزیا نوالہ شر یا سفر مسافر
 نماز پڑھے اوہ مال تیمم رکھے تھوڑا پانی
 جو گلت آب غسلے کافی تے وضو کاران پاک
 تیمم کرے جنابت کارن وضو آب تھوڑے
 کو موزیر بیان تے جرموقان پائے یا کو پیر حرا
 جرموقان تے تدن جائز جے موزیوں شروع نکیتا
 جوشے گٹا وچہ نہ کچے جو رب موزہ کوئی
 ان کپڑیر بیان جیکر ہون اتے سارا جم
 ترے انگشتان موزہ پاٹا کہلے ہون یا ہتھی
 دود و انگلیان و موزیا نو چیکر ہوو موری
 جیکر جہ حکم مسح دامردان اینوین حکم زننان
 کہ موزی وچہ پانی آسے یا کو لایے پیرون
 جوشے ہنے وضو تائیں اوہ مسح نون توڑے
 حدیانی تے لہودی میں دووین کران بیانی
 مدت لگھی یا موزہ لایے دھو کر پیران تائیں
 مدت پچوون موزہ لایے دھوون تدن فرض

جیونکر نرب و دہنید می عضوان کو اپنے کشمیر
جو مدت مسیح و مئی چہ نماز سے انگہی نہ پاوی
جو مدت نگہیں یا وضو ترسنا ب نہ ہو و س کجہ
مسیح مسے یا موزہ اندر نیت نہیں ضرور
مسیح روا ہے پٹی اوتے باجہ وضو توڑی بدی
اس تہ تیغ پہچو چٹنواں گے آپ ڈگے یا چٹور
جے زخم چھٹا تا پٹی دگی باطل مسیح ہو یونی
مگر مجروح جے ہوئے کوئی جانے نال تاکید
شرح صغیری منیہ یوحہ لکھیا اوہ نہ ہو
مسیح پٹی تے تدران جاتر جے زخمے تے درد
لکھہ کہہ پڑہو مسنونہ نبی تے دین نبیہ سچا

اس خوفوان ناکہ ہے پیرانِ دوجی سن تقریر
ایہی عذر نماز نہ بھنے ایندین پڑہا جا
مسح معاف تمیم ٹھپے قاضی خان چہ شجہ
کنز دقائق سے وچہ کہیا عجب فقہ پر نور
مختصر تے منیہ و چون ایہ حقیقت لد ہی
مسح باقی ہے وضو نہ ٹس تاوت ایہ تاوت
اوسجا دا مہن دہونا لازم منیہ وچہ کہیوئی
جے مہن دہووان چہ نمائے ہوسی پیر پلید
جان دہووتا ہوس پلید اوہ غدور زور
ٹاکی پاک نہیں اوہ زخمی یار کہین آمد
جس وچہ جرح نہ ہرگز کوئی ناکوئی مسد کیا

باب ششم در بیان احکام حیض و نفاس و احتیاط

حیض نام لہو دا جانور رسم زنون بہر او
اس لہو تہمین درونہ شکے تا اوسن کچہ جایا
عادۃت تہمین جداگان لہو اندر حین افتاد
تہوڑی مدت ترودینہ راتین اکثر وہ دینہ
نام افغاسن لہو لہو لہو تولد آوسے
عدت ہی تگہ گئی عورت دی توڑی جہیاں کچہ
ام الولد گولی اوسن جایا بیع نہ اوسن وا
شد کہے شخص کیہا زن سکوی مسودیاں

نازان حاملہ چھوٹی ٹیڈر ہی تا اوچھین کے باو
 ترک وہاں تھیں گھٹ نہ سکے تا وہاں تھیں گھٹ
 جے اکثر مدت تہ جائے جانو میں فرقی ہو
 تھوڑی مدت انعام کوئی بقی جیون جیاد
 انج برابر ٹیڈر سے کچا حکم تولد پامے
 مختصر وق یہ اندر قول نصیحات سچا
 ہور مذرتے شرط متعلق لازم پشیمان
 ہور غلام جو نا او محسوسم اوہ آزاد کر گستا

1891

بکھواری پر چھوڑیں مسکا کیتی رب رحیمی
 چارکے پر حیض بچپانی اینوین حکم نفاذی
 وہ دھاڑے ہر جینے کرسی حیض بیجاری
 چھوٹی بڑی ہون جدا ودا وہ ہی اسو شکم
 ایہ خون کلی ہے استخاضہ کنز کتاب نہ کھدی
 استخاضہ چہ زن کر لسی جائز ہے وسواسے
 حرام دخول ہو یا اوس دے توڑے شہوہ رکی
 وجہ کتابان ہو رہی ایہ منجے بین کران بین
 ہر دھاڑے لہو جاری لک آوے یا چکا
 اوہ حیض تے باقی ویہ دینہ استخاضہ لایا
 جانجان تکین خون نہ سکے اوہ روز چار
 پنج نمازان نہا گزاسے وطمیون زوج بیجاری
 کچھ شریعت متہین اوہ اس جون نہا و
 نماز روزہ حق استخاضہ یکم کتابان و یہا
 عینی شرح کنز دے اندہ مسئلہ ایہ تمام
 پنج آخرت حکم حیضے داضب عات ایہ مل
 زن ازاری مرد پیشی رب نصیبت پائی
 اکثر باکی حد نہ کائی مختصر تہمین جوڑی
 توبہ تائب تہر قصہ ق ربذو راہ وجہ لک
 نہا نو ان اگے وطمی جائز ایہ مسئلہ ہی مکتا
 جس قدر وجہ نہا مے وہو وکثر میہ وجہ تحریر

در دین و دنیا
باز کجاست جوی خوشایند
و چون خدایی
نمی آید که در
دن تو هستی از او
سخت حساب
عادت بجنگا
زین اوه درس
دن او درس
دن تهن درس
لنا جانست
باق استخاف
نوی، چهل
چهره ای

کور می بهانه پوی پلیدی و چون پاک بود
 بهو پلیدی به ما جد کسے دے ہو یا لوٹے
 سر کبریا اگتی سر یا پاک ہو یا اس خون
 تے تے موز و چون پالی ہندا پاک پچانی
 گھاہ بوٹی یا اٹان کانے جوشے زمین کہلوتی
 سکیاں اثر پلیدی والا جے گم ہوئے سارا
 سکیاں رنگ سواد پلیدی بور نہ آوے کجہ
 ترا تب صعیہ خدا فرمایا ہووے مظهر طاہر
 اوہ مٹی سک پاک ہووٹی پاک کنندہ نابین
 جتنا سر سوئی دانگا اتنا بول تقاطر
 وچہ رموزی قول مشایخان سر سوئی تے جیم
 جہاڑیدی ساہ پاک کھانو جو نکر کھوتا کھاو
 اوہ ساہ جیکر کھوہ پوسے یا سجد تے آوے
 چم و باغت حکمے کچے بچے یا ساہ جہاڑو
 کہ وایت خود کر یسی فیر پلیدی تنان
 جے تختہ چوب پلیدی ہووٹی چیرن کر قبول
 ہلہارا پاک تے نجس رطبان کنیاں ولون ستیا
 امام محمد تے یوسف دا اسوچہ ہے خلاف
 امام حلوائی نے فرمایا ناں خیاطت ضم
 گویا کہ اوہ دو کپڑے نے وچہ روزے ڈھپا
 تلوان کپڑا ونگ زمین کو اتلا ونگ مصلے

اوہ تون پاک سوکا وین شریں یواری جد
 ایہ بار کی عالم جانن جاہل عقلون موٹ
 سکنا پاک جان زمیندی مسئلے گوناگونون
 وچہ فٹاے عالمگیری فتوے اتے جانی
 سکیاں پاک مثال زمیندی فقہ مسائل موتی
 روانماز تمیم ناہین اوس زمین تے یارا
 آیت ساریے متے سنتون چہ قرآنے شہ
 پاک مٹی ہی پاک کنندہ معنے کیتے ظاہر
 اس مٹی تے روا تمیم کرن نہ دیند تو تابین
 ایہ صاف وقایہ کھیا فرہ نہو وین خاطر
 ایہ برابر فرق نہ کوئی فقیہ ابو جعفر رنج
 وگ پایا ہولون گیونی اوہ تک کہ آوے
 اوہ کہوہ پاک نماز نہ بچے بعض انیون فرماو
 یازمین سک پاک ہووٹی بہنے فیر دوبار
 کہ وایت پاک تمامی ایہ منیہ تہین گھنان
 روانماز بہنوا کے پڑھیاں منیہ وچہ بھول
 روانماز اتے اوس کپڑی جامع الرموز و لیتا
 مضرب چہ تے غیر مضرب پیٹ ترو پڑھیاں
 نزد یوسف دے اس سیون اوچہ روزہ نہ شم
 کیناں سیتے وچہ نہ تے پے قول یوسف اہل
 جد ترو پا وچہ کوئی نہ ہووے سمجھ لوک سوکھ

سازم. لایون. لایون

ایہ بار کی عالم جانن جاہل عقلون موٹ
 سکنا پاک جان زمیندی مسئلے گوناگونون
 وچہ فٹاے عالمگیری فتوے اتے جانی
 سکیاں پاک مثال زمیندی فقہ مسائل موتی
 روانماز تمیم ناہین اوس زمین تے یارا
 آیت ساریے متے سنتون چہ قرآنے شہ
 پاک مٹی ہی پاک کنندہ معنے کیتے ظاہر
 اس مٹی تے روا تمیم کرن نہ دیند تو تابین
 ایہ صاف وقایہ کھیا فرہ نہو وین خاطر
 ایہ برابر فرق نہ کوئی فقیہ ابو جعفر رنج
 وگ پایا ہولون گیونی اوہ تک کہ آوے
 اوہ کہوہ پاک نماز نہ بچے بعض انیون فرماو
 یازمین سک پاک ہووٹی بہنے فیر دوبار
 کہ وایت پاک تمامی ایہ منیہ تہین گھنان
 روانماز بہنوا کے پڑھیاں منیہ وچہ بھول
 روانماز اتے اوس کپڑی جامع الرموز و لیتا
 مضرب چہ تے غیر مضرب پیٹ ترو پڑھیاں
 نزد یوسف دے اس سیون اوچہ روزہ نہ شم
 کیناں سیتے وچہ نہ تے پے قول یوسف اہل
 جد ترو پا وچہ کوئی نہ ہووے سمجھ لوک سوکھ

اسی طرح بنائی جو یور خدا قول
ایس طرح صنیعی اندر شہ طہاری آئی
بھورا پوٹری تے شطرنجی ہے پلید ہوئی
ہو زمانہ روا اس کہ پڑسان ہوکے گھتے
چھت سکے تے کپڑا نشان شرع پلید زکری
کے کپڑے یوچہ کپڑا رکھیا کہہ کا کپڑا
اسنوں چڑی تراوت تہی ایہ رہت نہ پانی
یا کسے جا پلیدی و سہری دھونڈی تہہ نہ آو
جو مدت بچوں بال تھینولہ ہی اوس پلیدی
جو اوہ ہوئے امام کسیہ اعود کر لسی آپے
چوتھے حصے تھین گھٹ کپڑا ہونا لازم ناہو
بول گھورے تے جو پایا نڈا جہان باس حال
چوتھا حصہ طرف جانبہ الیونین ربع اعضا
تختہ تے محیط بدائع ہرے مجتہبہ حقائق
ربع طرفی عضوے طے فتوے استوجانی
پاک بنائی تون مچھ پر ندیان چڑی کہا و تو
وٹھ انہاندی آدم جیہی جان پلیدی بہاری
غافل بول شراب کوکونون ہکا ورم معافی
وچہ پلیدی تیلی دی بین قدر درم داد سان
کے ہکد و سگینان و وچہ پان شہ قاقہ حصہ
کہوہ چشمے تے چپڑ حوض جو ہو رہانی وچہ

اسی طرح بنائی جو یور خدا قول
ایس طرح صنیعی اندر شہ طہاری آئی
بھورا پوٹری تے شطرنجی ہے پلید ہوئی
ہو زمانہ روا اس کہ پڑسان ہوکے گھتے
چھت سکے تے کپڑا نشان شرع پلید زکری
کے کپڑے یوچہ کپڑا رکھیا کہہ کا کپڑا
اسنوں چڑی تراوت تہی ایہ رہت نہ پانی
یا کسے جا پلیدی و سہری دھونڈی تہہ نہ آو
جو مدت بچوں بال تھینولہ ہی اوس پلیدی
جو اوہ ہوئے امام کسیہ اعود کر لسی آپے
چوتھے حصے تھین گھٹ کپڑا ہونا لازم ناہو
بول گھورے تے جو پایا نڈا جہان باس حال
چوتھا حصہ طرف جانبہ الیونین ربع اعضا
تختہ تے محیط بدائع ہرے مجتہبہ حقائق
ربع طرفی عضوے طے فتوے استوجانی
پاک بنائی تون مچھ پر ندیان چڑی کہا و تو
وٹھ انہاندی آدم جیہی جان پلیدی بہاری
غافل بول شراب کوکونون ہکا ورم معافی
وچہ پلیدی تیلی دی بین قدر درم داد سان
کے ہکد و سگینان و وچہ پان شہ قاقہ حصہ
کہوہ چشمے تے چپڑ حوض جو ہو رہانی وچہ

جو تون دھونڈہ چنگیری طہری موز حواسی پول
رنگ پلیدی دسے ناہین بو نہ آئے بہا
دو جی طرفے روا نماز مختص کسویں
گو لا لہ رلا وچہ مٹی مہیا گہری چھتے
متقی جانوا و س شخص نون پڑا استہین زری
کہو پاک وہان تھین آکا دو جا ہی وت پھنا
فتوے نال پلید نہ ہوسی روا نماز چپانی
ہک گٹھ لیکے اوس کپڑی تھین کوشش نا اوہو
عود کرے نمازان پڑہیان موز رویت جید
اوستے لازم دستا ناہین اختلاف سنجہا پڑی
معاف پلیدی ہوئی تھین گن سان سمجھتیان ہین
وٹھ حرام پر ندیان تیون سی نال سہال
تیون تہہ پیر تے دامن بوہلی تیر پیر ہن آ
سراج و باج تے عالمگیری اہوین کجہ الائق
عالمگیری یوچہ کہیا اختلاف سچہا نے
بن مرغابی ککڑ بطخ ہو گر ایں نالے
مختصر تے منیہ اندر کہیا کروں ساری
مشقال درم دا وزن بچپانی وچہ سند آکھانی
جسنا قدر جیہان پلیدی مختصر تھین کہان
پہنوں گی کڈ ہیان پاکی منیہ چہ نہ روو
یاد ہے رنگیا پاؤلی آنیان کافر جابل کھان

اسی طرح بنائی جو یور خدا قول
ایس طرح صنیعی اندر شہ طہاری آئی
بھورا پوٹری تے شطرنجی ہے پلید ہوئی
ہو زمانہ روا اس کہ پڑسان ہوکے گھتے
چھت سکے تے کپڑا نشان شرع پلید زکری
کے کپڑے یوچہ کپڑا رکھیا کہہ کا کپڑا
اسنوں چڑی تراوت تہی ایہ رہت نہ پانی
یا کسے جا پلیدی و سہری دھونڈی تہہ نہ آو
جو مدت بچوں بال تھینولہ ہی اوس پلیدی
جو اوہ ہوئے امام کسیہ اعود کر لسی آپے
چوتھے حصے تھین گھٹ کپڑا ہونا لازم ناہو
بول گھورے تے جو پایا نڈا جہان باس حال
چوتھا حصہ طرف جانبہ الیونین ربع اعضا
تختہ تے محیط بدائع ہرے مجتہبہ حقائق
ربع طرفی عضوے طے فتوے استوجانی
پاک بنائی تون مچھ پر ندیان چڑی کہا و تو
وٹھ انہاندی آدم جیہی جان پلیدی بہاری
غافل بول شراب کوکونون ہکا ورم معافی
وچہ پلیدی تیلی دی بین قدر درم داد سان
کے ہکد و سگینان و وچہ پان شہ قاقہ حصہ
کہوہ چشمے تے چپڑ حوض جو ہو رہانی وچہ

بدر آلودہ وٹے تائیں بھن کر پھین چور
 جہاں سے پہنا گھر پاخانے بہتر یاوت دور
 پاخانے وچہ جان دیاں ہو بیان کرن سیت
 کپڑا پاک نمازی والا یا مندری آیت قرآن
 سر حیتے تے نہر ان حوضی وچہ پانی تے کہوہ
 یا نیوان بہہ او چا مو ترے کہلا وضو دیکھا
 پر شرح صغیری منیہ اندر غاٹ بول روا
 ہر کہ صد تون جان استنجا باجہ واوتے سون
 سجا ہتے تھکری کو لے اس پکتی تے ہریان
 ہریان گو ہے نال آتجا کر یو ناہین بھائی
 قضا حاجت دیو یلے جیکو خوب کرے استنجا
 درم نہجاست دھونی وحب دیون دہ فرض
 جیکجہ پیدی ہو دی ناہین دبر سوراخ ذکر
 کہ استنجا بعت ایہی سنتون کران بیان
 استخاضے والی نون استنجا فرض نہ آف
 اول آخر استنجا سے پڑہ بسم اللہ پانی
 نیکی سے ظاہر کر لوں آگے کہوری وکھو
 اصح قول روزے اندر ہتہ دھو دین واپار
 پیٹ انگشتان کرے استنجا وسطی کروا چری
 ایہ وچہ فتائے عالمگیری استنبی کیفیت
 فوج دبر وچہ انکل عورت مرد نہ کوئی پا

جیکر استنونا ت چار کہن کران پیدی دو
 گرد لو اچی شہر دی بندے اتق تے مخمور
 کہن کھبا کڈہن سب راہ ادب صاحب
 یا مہرے وچہ اسم خدا وانا کہر وچہ پاخانہ
 کہدان ہاریان رکھ نہ عثمان بول غاٹ کر د
 یا جاپکی وچہ عالمگیری کل کر ہت آئی
 انہین مکانی نال عذرے خلقت ناگو یا
 مقعد پاک کرین تون چکی منع سے دل جو
 حق بیگانہ طعام گوڈا لڈ خوب روایتان دیان
 ایہ جن بھائی کھان تساوی منع حدیثی آئی
 او سنون مخرج دھونی بہتر آخر دکر سجا
 درمون کہٹ استنجا سنت منیہ وچہ غریزا
 مستحب ہے دھونا اوسدا وچہ روزہ نگر
 عالمگیری دے وچہ جیکر باذ فقط عیان
 جیکر غاٹ بول نہ آوس عالم گیر تباہ
 اصح وچہ روزے تے منیہ ایہ قول دسائی
 بسم اللہ پڑہنا سنت منیہ وکھو رجو
 اول آخر استنجا سے کھبا ہتہ سنوارین
 دت بہر خضر فیہ سیاہ کوشش کر دچکی
 اوہ تصنیف علما وان قلم کتنی خوبصورت
 خوف انزال را وچہ روزے سے بھنیان کہا گیا

اسلام فقہ جہاں
 بیٹھتا ہے وہاں
 بول سے غاٹ دال
 استنجا پانی
 جادو اسنونا
 نادر کی جادو
 قسم بخدا
 پیدی او سنون
 گئی نال اسے
 عتق جیکر
 روزہ کی بات
 سنو سنو
 سنو سنو
 سنو سنو

الحق قول منور جو کمال امتیاز نہ ہو
 نیکار و زنا و شہید و شوق لنگہ ہو
 ایہ پشیمانی کہیا گیا تھا کہ ان
 مال و مال سوکھ کے مخرج ایا دے بہتہ
 نماز ہوا باغ و شہا جان توں کرین ہم
 مقدم خون پہ پائیاں کیچے کہ سنبھال کر
 ہر دم یہ صاف دیتی تے ہر دم بکشتی

تسلسلہ شدہ دلی پاک نالیں
 تیرے کہتا ہاں شہید و شوق لنگہ ہو
 ترستے اسبے کہتے تھے ہر وہاں
 و سونے اٹھا سوکھنے اوسن و سونے
 بہت سوچ تے تھے و نوان و میرانی
 نرہ ہوئے تے تاہیں کہ کہیں تیرے
 بہتھی اگر کی حقہ تے کہیں سارے

پارسہ دریاں اور میان اوقاف

خداوندانے جسے کوہان صاف و شہا
 صبح و شہا و شہا و شہا و شہا
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 شہا کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 کہی کہتا رہتا تھا کہ پانی شہا کہتے
 صبح صادق دلی پشیمانی منیہ اندوہی
 جیونکر چہیت و لوہنا سدا سدا
 اور کشت قت بودا و شہا و شہا
 اول وقت پیشی اچان و جویے وینہ دلیا
 ابہرین ساریہ صلی و شہا و شہا
 جو کمال یہ کہتا تھا کہ سورج و شہا
 مستقیم امتیاز و شہا و شہا

تسلسلہ شدہ دلی پاک نالیں
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 میون کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 سدا سدا کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 فخر کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 ابہرین ساریہ صلی و شہا و شہا
 جو کمال یہ کہتا تھا کہ سورج و شہا
 مستقیم امتیاز و شہا و شہا

تسلسلہ شدہ دلی پاک نالیں
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 میون کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 سدا سدا کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 فخر کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 ابہرین ساریہ صلی و شہا و شہا
 جو کمال یہ کہتا تھا کہ سورج و شہا
 مستقیم امتیاز و شہا و شہا

تسلسلہ شدہ دلی پاک نالیں
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 کا ذب کہند تے کہتے تھے کہ پانی
 میون کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 سدا سدا کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 فخر کہتے تھے کہ پانی شہا کہتے
 ابہرین ساریہ صلی و شہا و شہا
 جو کمال یہ کہتا تھا کہ سورج و شہا
 مستقیم امتیاز و شہا و شہا

جتنے سرسائے دا اڑے او تھے کروستائے
ایہ حسابیت مشکل میں تے عقل تو لا
ہر مہینے پوسے تغیر بلکہ ہر دینہ فرق
تیر وین ماڑ و دہر سایہ تیر وین پوہ تیا ہو
ایہ حساب کیل او نہانوں جہ سے ہین نجومی
عرض کرانہین پوری تینون جو چہ ذرہ کہو
بیت او نہانوں تینون سان پوہ کھینچ
اول حمد خدائے نون و ت کہان رو دینی
سایہ اصلی کہ قدم یا رہوین بارہوین ماڑ
اونہوین بہادرون ترقم گن کر کھینچ
چھ تریجی تک ستارہوین تیروین ہون
چھوین باہون نوقدم اونہوین ن اٹھ ہو
بچ ہوند دو جی چیر و ان ٹھاروین ہون
چودہوین جیہون ٹیڑہ قدم کیا روین باروین
گنکے دن کچھون قدم فرق نہ کیچے بھورہ
پہلا قدم ہمیشہ سایہ استہین باہین کم
چوتھا پنجوان سوہوین چھوین ستوان چوہو
بشل اول کہ پھر ہی وجہ اونہال ہال
جان باران سوتے سولان پھر ہی چہ چنیو
کھال پنی میں بیت او نہانوں اس سولان پنا
دو چار شد ولی قصوری لوکانوں فرمایا

وجہ قتلے عالمگیری باقی کچہ اے جانے
مسکولا ہورتے ہو سمرقند سایہ یوچہ رولا
ایہ قدر دسان مینون چہ فکر ہو غرق
اس تیر وین پوہ گھٹا جائے اسدن تیکہ سائر
حساب برجاندا کر کے اکہن تر ہو کو مضمومی
فقیر محمد یار بنایا سایہ وجہ چنیوٹ
لوہ پوسے تاکچہ میں سایہ ہو سین ہر دم شاد
کہو سایہ اصلی قدم قدم تے روز بروز ہی
اٹھوین سایہ ڈیڑہ قدم چنیوین دو ظہار
چوتھی اسو چار قدم تے وروین ہون پنج
تیروین گہروین نوقدم وہ ناوین پوہ وٹ
ست تریجی لیکن کجہ تون تیارہوین چہ کہو
تر تریجی ویسا کہہ دی ستوہوین دو ظہار
ہین ہر قدم سے وکو وکھو کھینچ روز شمار
وہ گھٹ نال قیاس و فضلا کہن لاہو
دو جا قدم گناہین روزین تریجا چوہی تم
اٹھوان ناوان تیر تیر ہون ہوان چہوین و پوہ
ثانی شل چوتھائی پیراہہ تقریباً بجال
ستارالہ محمد یار نال تامی یاران
اونہان کوشش کے سال ٹھاران ایسا ہے
پڑا کہو سایہ چنیوٹ ہر تہین ایہ سوایا

اس شعر تہین کے ماریان

اوقات غار

شعران ملک مولوی محمد یار صاحب چنیوٹ دے تصنیف بین ۱۲ دلیذر

صاحبیہ قضا و سنید کو کہ کات تہمین گیا
 دو جے کات دے وچ پیشی ہے مکروہ منہرہا
 اول وقت پڑھو تہمین پیشی وچ سیالے سا
 اس تقدیمی تاخیری داموجب کران بیان
 سردی و وزخ سرد تہمین گرمی گرمون آ
 اس تقدیم تاخیر دا جے تسین عکس کرو
 حدقتیم شتائی اندر ادہ پیلے ایجہ
 جسدن تلکین پالان مالک ہون ہند جاو
 اس تہیق کچھ جسدن گرمی دے اوہ نہال
 وقت پیشی دا خارج ہو یا دیگر داخل ہوئی
 مستحب تاخیر دیگر دی اندر دے تمامی
 سورج جد تغیر بابو سے دیگر وقت کچھ
 غروب سورج تا دیگر کئے اول مغرب اخل
 جو لگ نظر سفیدی دے وقت نماشان باقی
 خلاف چہ رنگ شفق دی قاضی جان کچھ
 دیگر از ریلیان دہپان مغرب شبک ستار
 سنت قرایت وچ فجرے جبکہ ادا ہوو
 مستحب تاخیر عشا دے ترتیب جتے رات
 وچہ اونہاں چوٹیان راتیں لائق ہے قہیل
 دو وقت میں ہو ردساؤ خفتان دیو چہ جانے
 ادھی راتوں کچھ خفتان دہری تیک گزرتا

نزد نعتانے وقت کیوں و دشلان تہمین گیا
 خلتان صاحبیہ دی پار و موجب کیا ایہا
 وچہ اونہاں تہندی کر کے گرمی جو شش مار
 حضرت صاحبیہ فرمایا اندر کتب عیان
 جو لگ غلبہ و ماندا پیشی نون ڈہل پار
 تا دوز خدی ہوا وچہ پیشی تسین پڑھو
 پیلے کانے ادھی کچھ حد تاخیری کچھ
 اوسدن تلکین حسیالے باقی صکیف کہا
 منفتح صلو تے و چون ایہ میں کتیا خوبالا
 پیشی دیگر دے وچہ ہرگز تر کیا وقت نہ کوئی
 جو لگ دہپان رد نہ ہو و ان یاد رکھیں
 حسن بیانا یاد واکھے وچہ منفتح کچھ
 مغرب می تقدیم ہمیشہ آخر پڑھ کر غافل
 کئی سفیدی اول خفتان داخل نما افغانی
 صاحبیہ شفق نون سرخی کہند و نمان یا ضی کو
 وچہ کانے دیو وچہ پیشی غافل کوئی گذار
 ایہ مکروہ اوقات نمازان لائق پڑھارو
 ہر موسم پر بعض اکھن وچہ سیالے بات
 معیار کنزدی شرح دیو چون دیکھو اخیل
 ثلث کچھ تاخیر عشا تا نصف صباح چہ جانے
 عذر وانی نون کچھ پیلے راتیں ناہین کہہ جاتا

انوار علیہ السلام
 صاحبیہ قضا و سنید کو کہ کات تہمین گیا
 دو جے کات دے وچ پیشی ہے مکروہ منہرہا
 اول وقت پڑھو تہمین پیشی وچ سیالے سا
 اس تقدیمی تاخیری داموجب کران بیان
 سردی و وزخ سرد تہمین گرمی گرمون آ
 اس تقدیم تاخیر دا جے تسین عکس کرو
 حدقتیم شتائی اندر ادہ پیلے ایجہ
 جسدن تلکین پالان مالک ہون ہند جاو
 اس تہیق کچھ جسدن گرمی دے اوہ نہال
 وقت پیشی دا خارج ہو یا دیگر داخل ہوئی
 مستحب تاخیر دیگر دی اندر دے تمامی
 سورج جد تغیر بابو سے دیگر وقت کچھ
 غروب سورج تا دیگر کئے اول مغرب اخل
 جو لگ نظر سفیدی دے وقت نماشان باقی
 خلاف چہ رنگ شفق دی قاضی جان کچھ
 دیگر از ریلیان دہپان مغرب شبک ستار
 سنت قرایت وچ فجرے جبکہ ادا ہوو
 مستحب تاخیر عشا دے ترتیب جتے رات
 وچہ اونہاں چوٹیان راتیں لائق ہے قہیل
 دو وقت میں ہو ردساؤ خفتان دیو چہ جانے
 ادھی راتوں کچھ خفتان دہری تیک گزرتا

نماز و سنید کو کہ کات تہمین گیا
 دو جے کات دے وچ پیشی ہے مکروہ منہرہا
 اول وقت پڑھو تہمین پیشی وچ سیالے سا
 اس تقدیمی تاخیری داموجب کران بیان
 سردی و وزخ سرد تہمین گرمی گرمون آ
 اس تقدیم تاخیر دا جے تسین عکس کرو
 حدقتیم شتائی اندر ادہ پیلے ایجہ
 جسدن تلکین پالان مالک ہون ہند جاو
 اس تہیق کچھ جسدن گرمی دے اوہ نہال
 وقت پیشی دا خارج ہو یا دیگر داخل ہوئی
 مستحب تاخیر دیگر دی اندر دے تمامی
 سورج جد تغیر بابو سے دیگر وقت کچھ
 غروب سورج تا دیگر کئے اول مغرب اخل
 جو لگ نظر سفیدی دے وقت نماشان باقی
 خلاف چہ رنگ شفق دی قاضی جان کچھ
 دیگر از ریلیان دہپان مغرب شبک ستار
 سنت قرایت وچ فجرے جبکہ ادا ہوو
 مستحب تاخیر عشا دے ترتیب جتے رات
 وچہ اونہاں چوٹیان راتیں لائق ہے قہیل
 دو وقت میں ہو ردساؤ خفتان دیو چہ جانے
 ادھی راتوں کچھ خفتان دہری تیک گزرتا

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

دو چہ روزے اینویں کہیا ویجو جیند
 یا انعام و فرض نہ لازم اونویں حکم غفاری
 اوس نماز دافدیہ ناہیں حکم شرع کہیتونی
 وقتوں اگے کرن تیار ہی منیہ ادب و ساو
 کافر مسلم لڑکا بالغ دیوانہ ہوشیار
 ہر کی تے فرض نماز پڑہنے ہو گئی
 ساقط فرض مال جامعے ناہوں نگیری
 فقیہ ابولیش قاضے اندام و وجہ سالی
 نماز پڑہائی حضرت تائین دسی ایہ فرقہ
 دو جہ روزہ سلام و وجیدی کچھ وقت جہان
 ہور وقت اونہان جو اگے تیر تہین جتنوی
 اندر حد اوقات دی عاجز کہے ضعیف
 اندر ورہے تمام دے منیہ تک درویش
 جوان ازہ دسیا پنچے رکھیں خوب زلیخہ
 رہنسان تہین راضی ہو سی پاؤں غلام

بانگ فراغ از این است که می شنوید
 قیام و قناری و ساقی تنبلی و از آن وقتون آنکه
 سخنان چه با انگلیزان کرین آواز بلند
 نه و آن در دافان که از این جهت بهشت شکوه چو آنکه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

بادشاہاندا بادشاہ سچا رب غفور
 بانگوں کیجیے ڈہل کر یہی قدر شمع یا پیا
 مغرب کیجیے بانگ دی تھوری ڈہل رہا
 قدر ترے آیتان چہو بیان یا سورت نکلا
 بکبیر جے اکھے بانگے باجہوں یہ کردہ بن شک
 بانگا آپ امام ہوئے تا ایہ احسن تے اولے
 ہکلا وجہ گھریڈی پڑے ہایا کو ہوئے مسافر
 ایہ پر ترک مکروہ مسافر بانگ آقا مت دو ہا
 نیچے جواب نہ بانگا دیوے ناسلام جہلیے
 قضا پڑے کہ بہت نماز اول بانگ ضروری
 بانگ قاست ہر دو اکھے جبکہ او سنون بہاد
 بانگ سنیدیاں کہو سیدین جو نکر آتے بانگا
 وجہ نماز یا خطبہ پڑ بیان یا نصیحت پڑ پڑاؤ
 ایہ نو بانگے نال انکھن چہ روزے لکھا
 الصلوة خیر من النوم زیادہ بانگ فجر دی یا
 جیکو دہری انگوٹھ اکھین نام چھڈ سکے
 جامع از روز اندرایہ لکھا طرف بہشت کہ لیس
 اشہ ہدان عجل سکے مومن ایہ کم کر پو
 فترۃ عینی ہک پڑ ہو بجائی دوی وارین
 حج علی الصلوة دویلیے قوم امام و شعیو
 دعا دعوت دی بانگوں پھر جیکو مومن پڑ ہی

وجہ عبادت اُسدی جائز نہیں قصور
 باران آیتان وجہ صغیری ہر رکعت شمار
 بھنے مثل خطیب دی دوسا بیان فرما
 کہتے تے ویدی یا ترے قدم حکم تنفیذ فاس
 مگر انھی یا غائب بانگا روا روز و نیک
 وجہ قتل عالمگیری نا پا زوری کرولا
 مستحب اذان قاست بہت کتا بین وافر
 تہ ترک کی تا با جہ کہ بہت مختصر تہمیں ہاں
 ویکر روز صغیری وجہون جبکہ دس چہی
 ہور نماز انوجہ مختصر ویکو کنز قدوری
 جے چاہے تالیں کجے مختصر فرماوے
 حقیقتیں پڑ ہولا تو لے علی ابابت بجا بانگا
 جنبی حیض نفاس دخول یا پاخانے جانے
 وضو کر دیا چپو نہ دیوے ایہ صغیر یون کیا
 بعد فلاح کہے دو داری ویکو شرح وقایہ
 وجہ بانگیدے حضرت کہا میں پڑ لیں چنک
 حضرت اونہان مہمان تائیں جوابہ کم کر لیں
 پہلی ار صلوٰۃ پڑ ہوا انگوٹھ اکھین تے دہریو
 اینو بین نور تے جو ہری نذر لکھا ویکہ چہا پڑ
 قد قاست الصلوة دیوے شروع نماز کچو
 شفاعت نبی تے واجب اُسدی جنت اندر دہری

انوار دلہیز
 دعا دعوت دی بانگوں پھر جیکو مومن پڑ ہی
 بانگ قاست ہر دو اکھے جبکہ او سنون بہاد
 بانگ سنیدیاں کہو سیدین جو نکر آتے بانگا
 وجہ نماز یا خطبہ پڑ بیان یا نصیحت پڑ پڑاؤ
 ایہ نو بانگے نال انکھن چہ روزے لکھا
 الصلوة خیر من النوم زیادہ بانگ فجر دی یا
 جیکو دہری انگوٹھ اکھین نام چھڈ سکے
 جامع از روز اندرایہ لکھا طرف بہشت کہ لیس
 اشہ ہدان عجل سکے مومن ایہ کم کر پو
 فترۃ عینی ہک پڑ ہو بجائی دوی وارین
 حج علی الصلوة دویلیے قوم امام و شعیو
 دعا دعوت دی بانگوں پھر جیکو مومن پڑ ہی
 بانگ قاست ہر دو اکھے جبکہ او سنون بہاد
 بانگ سنیدیاں کہو سیدین جو نکر آتے بانگا
 وجہ نماز یا خطبہ پڑ بیان یا نصیحت پڑ پڑاؤ
 ایہ نو بانگے نال انکھن چہ روزے لکھا
 الصلوة خیر من النوم زیادہ بانگ فجر دی یا
 جیکو دہری انگوٹھ اکھین نام چھڈ سکے
 جامع از روز اندرایہ لکھا طرف بہشت کہ لیس
 اشہ ہدان عجل سکے مومن ایہ کم کر پو
 فترۃ عینی ہک پڑ ہو بجائی دوی وارین
 حج علی الصلوة دویلیے قوم امام و شعیو
 دعا دعوت دی بانگوں پھر جیکو مومن پڑ ہی

۲۴ زم چہ صلوٰۃ نبی تے کہنی موان ساو

و در این بیان نیز از خوشبختی و سعادت و شادمانی

استانزوم در میان شایسته ها گوید

شرطان ست نماز دیان حیو نکرت ایمان
 اِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَ الْمُؤْمِنِيْنَ رُبَّ مَآيَا
 بچے عقل بلوغہ سے پہلا فرض ایمان
 بچہ جان نماز دے بندگی گوناگون
 امر کلی تن سرے تے ہی کولون ہٹ دو
 اول شرط نماز دی حدت نباشت دو
 کوئی شے جس اکھین چپے اکھین دین فرقت
 قبلہ شیت چہنے سستوان وقت ادا
 ایو کین گولیان تائین کٹہ تے پٹ پٹیاں
 پر موند لکیان دوان متھان دیاں لے لکیان
 چوتھا حصہ عضو کھی دانگا جیکر ہو
 جیو نکرتی زن حرہ دی آلت خائے جان
 ایہ پنج وکھو وکھری جیسا کڈ تے پیٹ
 پستان مرا ہرقہ لکیان تابع سینے مال
 نماز پڑے کوزا نوٹنگے روا نماز ہو پوٹی
 علاج پلییدی دور کرندا جسے کوئی پائی
 چوتھا حصہ پاک میدانگیان وانہ جانو
 جسے کپڑا کوئی نہ ہو دھوئگیان کسدا گذار

ایمان شرمنازدی یار و آیا و پیران
نماز و تہنہ جو مہمان گشتون بر خوردار
دو جان سرخون ناز بہ حکم کیا نعمان
خرف و حبیب تہ سنتان تہ بنو
ایہا وین اسلام سہ ایمان ایہو نمبر
بدن جامہ تہ جاتہین چوتھا ستر ضرور
و چہ تہا و سہ تا نگہی خور و ہذا غرض
رہنمون تہ زانو و غل کچن مردان
زن صہ سیارہ بدن کلن کچ سہ بہا
ایہ ظاہر کرن اصیلے تائین چہ نامہ خیر
ترے تسبیحان دل کر کچے گئی نماز کہو
اینور بہستان عورتان لغان ن بہان
زن گولی نھیل واکھیا کر کر چہیت
لکے چہا م ستر زمین منیہ و یکہ بہا
موجب رزق و بیع نہ پٹان عالمگیر کہیوی
نماز پڑہ سہ اول مال و سہ و عود نہ اول مال
چو نہیوان گشت تائین فہمیل شہیاری واکھیا نو
مستحق چلو بہہ پڑہ سہ قبلے پیر ہارس

[illegible][illegible]

عیسیٰ علیہ السلام سے ہتھ رکھتے ہوئے ان میں کچھ
 قبلہ تھیں جو مخالف ہو کر ہونہ کر پڑے ہوئے
 کسے قبلہ بھلا فکر نہ کیتر چاکے طرف اذات
 پہل گئے نون شرط تحری اوست ترک کیانی
 کسے قبلہ بھلا سوجہ نہ سنگے حاضر کون کوئی
 تے بعد نمازون ناں متیقن قبلہ ہو رہاے
 کسے ناں فکر کی پاسے ہک کعت مکانی
 تریخی رکعتے ناں فارے توجی پاس کھلوتا
 اوس نمازے شکات ذرہ فرض ادا ہو پوئی
 مقتدی نون شکات کوئی جہت امام نہ جانے
 یا جانے ایر قسب میرا مثل امانے ناہیں
 نماز بڑے کوناں امام تانیتان دو ضروری
 امام سے حق نمرو نہ کوئی نیت امامت دانی
 مطلق نیت نماز دی کافی بابہ وجہتے فرضی
 کو فرض میرے چار نیتے یا پیشی دے دو
 موہون گھسے نکلیا عکس دو چہ نیت ہو
 دچہ ترغیب صلوۃ سے اسدا نعم نہ کوئی
 نیت دلیدی فرضن کہا نونیت بانی ادا
 کہ شخص گہری تہیں ہر آیانیت نماز ہر کے
 کہہ کبیرا مے ربیانیت زبان جھوڑی
 بعضے عامی نیت زبان بانی زبان نہ فروری

ناں شارسے تم کہی منیہ ویکہین رجیا
 جہن پاسے اوستا دوسرے اوستا قبلہ تہوے
 بعد نمازون اوستا قبلہ عود کرے دونی واری
 تاہین عود کرے دونی واری منیہ یونہی بہانی
 جس پاسے اوس نماز زیادہ قبلہ اسدا سوئی
 عود نماز نہ اوسری اوستے ویکہو دچہ فائے
 نہ رنی رنعتے دوجی طرفے اوس دلیل مکانی
 چوتھی نہر ناں قبلے بصیر کھلا جیون طوطا
 مختصر کے منیہ دسین جیکو نے کچھ کوئی
 جد جائے میں ہگے امان گلی غار پھلے
 جھڑوٹھا یا اتاہیری پون قبضہ تاپڑ
 نیت نماز قی اقتدادی دیکھو کتر قدری
 مگر امام جے عورتان ہوے لازم نیت سہالی
 شرط جانے تعین دو ہاندی عدد کعت نہ عری
 یا تبدیل وقامت نہی کردا یہ بھی خراب نہر
 دارو نہ نیت ناں نہر سے جانے نہر
 جو کہ نیست دلوجہ اسری اوستے شرح رانی
 دل نہ بان رلاک اکہیق اضی ہوو مولے
 امام نہان پچہ ہتا دچہ مسیتے ڈھوسنی ہر کے
 یکجہ حال نماز اسدیدا جانے خلقت تہوڑی
 اسنے نیت زبان کو لون کتا بہت قصوری

عیسیٰ علیہ السلام سے ہتھ رکھتے ہوئے ان میں کچھ
 قبلہ تھیں جو مخالف ہو کر ہونہ کر پڑے ہوئے
 کسے قبلہ بھلا فکر نہ کیتر چاکے طرف اذات
 پہل گئے نون شرط تحری اوست ترک کیانی
 کسے قبلہ بھلا سوجہ نہ سنگے حاضر کون کوئی
 تے بعد نمازون ناں متیقن قبلہ ہو رہاے
 کسے ناں فکر کی پاسے ہک کعت مکانی
 تریخی رکعتے ناں فارے توجی پاس کھلوتا
 اوس نمازے شکات ذرہ فرض ادا ہو پوئی
 مقتدی نون شکات کوئی جہت امام نہ جانے
 یا جانے ایر قسب میرا مثل امانے ناہیں
 نماز بڑے کوناں امام تانیتان دو ضروری
 امام سے حق نمرو نہ کوئی نیت امامت دانی
 مطلق نیت نماز دی کافی بابہ وجہتے فرضی
 کو فرض میرے چار نیتے یا پیشی دے دو
 موہون گھسے نکلیا عکس دو چہ نیت ہو
 دچہ ترغیب صلوۃ سے اسدا نعم نہ کوئی
 نیت دلیدی فرضن کہا نونیت بانی ادا
 کہ شخص گہری تہیں ہر آیانیت نماز ہر کے
 کہہ کبیرا مے ربیانیت زبان جھوڑی
 بعضے عامی نیت زبان بانی زبان نہ فروری

تکبیر اور رکعت کی ابتدا میں ہاتھ اٹھانے کا حکم ہے۔ اگر ہاتھ نہ اٹھائے تو رکعت باطل ہے۔

بیت عامی نیت زبانی جان فرض نہ روی
اسوقت کو اس کے کولون تکبیر نال شتانی
مثنیہ المفسلی و چون ایہ حقیقت لہی
اکھوین شرط نمازی تحریمہ جب انام
معنی جانو تحریمہ کے حلال حرام
تکبیر اولے دو جانام ہے ثالث افتتاح
اولے پہلی جان تون افتتاح شروع
وچ نماز نہ داخل ہو سی باجھون اس تکبیر
ولالت جو تعظیم ہے کہ وہ اسم اللہ
اللہ اجل یا اعظم یا غفار یا ستار
واجب ادا نہ ہو کیا اس کے جانی فرض ادا
کو اللہ مال شروع کرینی زائد ہو نہ کج
نیزک واجب دی اس وقت توجہ نزد صنیفہ آئی
نامہ ہنر سے چھک تون نامہ بتے آگے
واللہ اکبر کہین تاکہ تون اکبار
کو نام اللہ دکھانہ کرا وقت نماز شروع
یا کو قسم خدا دی کھاوے نام نہ کھلا کرا
تہقہ نال زروضہ تہقہ موجب شروع خطا
دو پہلے سید وچہ بیباوی و موٹوی بیباوی
اگے ہن چھ فرض نے اول قیام کہو
نرخا توجہ قیام تون جانی فرض بھیجا

است نیت زبانی کولون نیت ہیبت
نیت جواب نماز ہو یونی کر کے فکر خرابی
جہری نیت لازم آ ہی نال لے اس ہی
اللہ اکبر جان تون دو نام ہو ورام
کھاوان پیون بوانا تکنا کسیہ تمام
سینے سولے ہان رون سے تاوت دل لاج
معنی ایہا ترین سے جانی نال شروع
اللہ مال تعظیم ہے کہنا جانی فرض نیت
شروع روا اس نام نال مختصر گواہ
یا کہے خدا بزرگ تر فارسی وچہ شمار
اکبر دی تخصیص گہنی موجب سمجہ بہرا
روا شروع ہے وچہ نیت سے نزد صنیفہ کج
یوسف اتے محمد کہندے روا دی کاہانی
نال دعا شروع نہ جان وچہ پرقایہ پاکہ
تہقہ خوف کھرا جانو شروع نہ روا شمار
اوسٹہمین بچھے وچہ نماز سے تہقہ واجوع
یا تکبیر و سیدی وسیلے یا درہین سے نزد
قسم بھنے تا حاشا نمازین مع عزم کھاوے
نال مطالعہ ویکہ دو نمازین جیکر و لنون ہو
قیام نہ فرض میں تہقہ تاکہ نام کہلو
واجب جانی واجبان سنتان سنتا

تکبیر اور رکعت کی ابتدا میں ہاتھ اٹھانے کا حکم ہے۔ اگر ہاتھ نہ اٹھائے تو رکعت باطل ہے۔

تکبیر اور رکعت کی ابتدا میں ہاتھ اٹھانے کا حکم ہے۔ اگر ہاتھ نہ اٹھائے تو رکعت باطل ہے۔

دو بار فرض قرات ہو پڑھنا جان قرآن
 تیرے آیتان پڑھ چوٹیاں یا کہ آیت طویل
 پڑھیں ہر ایک آیت نکڑی فرض کہیا نعمان
 کرن صحیح حرف و انال زبانی جان
 کو کہتے صحیح حرف و انال زبانی جان
 فرض رکوع بچھان تون محض ارٹا ناسر
 تھوڑا سر اوڑا یا ان جائز نہیں رکوع
 ٹیڑھے طرف زمین کا قدم سے ہمیں ہر دو
 ایہ رکوع سجدہ بھی نانا ایڑن چہ نماز حساب
 سجدہ یو چہ دو فرض نے دلتے رکعین یاد
 قرار پکڑے تے سختی پائے جس شکر تے تھا
 کو متحازمین ابرمکائے یا مجر و نک
 جیکر تھے عذر ہوئے تہا سجدہ ابرمک
 ریت کپاتے کنگنی چنیا ستر و یا بھار
 آخر پھنا فرض ہے شہد دامقدار
 مال اختیار اپنے سے یار و باہر و نما فرض
 قدر شہد بیٹھ کے جے کھائے بیوے کو
 و چہ انہان پنج صورتان مال اتفاق تمام
 صاحبیہ نماز نون کرسن تم بچھان و
 ختم فی صورتان باران ہو رہیاں
 پکچے بکھنے فرض سے باران ہکا ڈول

فرض ہے آیت سنتان نفلان چہ عیان
 فرض قرات صاحبیہ ایہ سے مال دلیل
 کو پڑھ سکے بس کرہی اوہ گنہگار عیان
 سنائی اپنے آپ نون یا یہ قرات بچھان
 فرض ادا نہ ہو کیا منیہ و چہ سمہاں
 سجدہ متھے نکال جان تھوڑے سے بہ
 ایوین سجدہ یون چایان سنتون مال شمع
 ایوین سر رکع تہین جے ہو و دور ضرور
 منیہ اندر ایوین بکھا بھنے رواجواب
 دو وین عرض کران میں غصی دل ہو و شا
 اوس شراعتے سجدہ جائز فرض ہون تہا
 ایہ کراہت کہیا کس نہ و قائل تک
 جائز مال اتفاق سے کرنا منیہ و یکہ شیک
 اوہان اوئے سجدہ کرنا روانہ بر خوردار
 باہر آونام کم مال چھو ان رکن شمار
 نزد امام عظم سے بھائی و صاحبیہ نماز
 یا اپنے یا گل کرینے یا تہے پٹہ ہو
 دائرے جے زور کر بھنے وڈا امام
 قدر شہد بہ واکڈ سے یا بکھنے خود جان
 باران و چہ نماز نون بکھنے کہ نعمان
 کرسی تہ نماز نون صاحبیہ داقول

Handwritten marginal notes in Urdu script, including phrases like "صاحبان", "نماز", and "فرض".

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including phrases like "نماز", "فرض", and "صاحبان".

آب کافی تمیم والے ڈٹھا قادر ہوئے
یا نال شتابی موزہ لایے حاکمی یا حقیقی
یا نادی ننگا پڑھدا قادر ہو یا کپڑے
یا صاحب تیب والینون یا دقتضار آتونی
یا وچہ فجر دے بعد تشہد سورج باہر آیا
یا زخم و الید از خم چھٹوئی اتون ڈوگے پٹی
یا نمازی صاحب عذرے جیونکر بازگیر
ایہ ہر قضیہ باران اندر بعد قعودے جانی
صاحب بیتے قول پر نماز تمام ہو پوری
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے حر و دمان جہان

یا سح والید یا نوزیاں اوتے رت نکر کہو
یا امی نون سورت قرآن ہے مال نفی
یا نال سارت پڑھدا آکر کوع سجود میا پڑی
یا امام قاری بے وضو ہو یا امی دس پنج سو کی
یا دیگر داخل وچہ جمعہ ہے بنیان کم لوڑ مایا
ایہ مسائل یاد رکھیں تا جان عنسزیر اکھٹی
بعد قعودے صحت پیو موسیٰ منیہ تہین گیر
اہل نماز دا باطل ہو یا بنجان توان بھاتی
نزد او نہاند کرک واجب دی جانے اسراونی
کارن بد لہ بہت گناہان ایہو ڈوا خزانہ

واجبات نماز

باب ششم در بیان واجبات نماز گوید

اکوئی واجب چہ نمازے عام ستان پنج کنہا
تمام صفتا تیان ناوانو چون کہنا کہ اکبر
جیونکر کوئی نال سلام نماز و ناپہراو
جیکر کم تہین باہر آئے ترکے جب دی آ
بہنا پہلا پڑھنے دو وین و رسولہ دیتا تہین
قدر تسبیح دا ڈال کر پڑھ چہ رکوع سجود کی
عام او نہاندے ہون اتون موجب مجہد
چہ وان جب خاص فی دسان کو کہو کہ
انہان ونہہ چہ فاتحہ پڑھنی تریجا کہہ کر

پہلا اکبر جان عنسزیرا چھ عامی ہو پڑھ
ایہ نال اللہ کے جوڑن جب جگہ موان
فرضاتے ہو و آہل سدا سا قہ ہی ہو جا
اتھے اوہ مثال عزیزا کہندے کل غلام
فرضتے و جب نون لو آون اپو اپنی جائین
نال سلامے باہر آونا جانوست اسود کی
ایہ جیکو جنس نماز نمازی ہر ہر اوتے آ
تعیین قرأت وچہ دو پہلیاں یا دلیو چہ
پیتھ سورۃ جوڑنی کوئی یا تریوایت قصا

یا کہل امتیت دراز نوان پڑے چپے ایہ پنج
و ترا نو چہ قنوت دا پڑ ہنا ناک پست بلند
ہیشی دیگر دو مان اندر ہولی پڑے بھرا
غیر عشا تے شام و چہ جمعہ تے ہر وہ عید
اختلاف چہ مد جہری بعضے ایہ فرماوا
کو منفرد ہے کچھ نیتے چہرے وقت بلند
قضا پیسے یا وقت مال پنج نماز ان کو
تسہا گزاتے و چہ وقت سے ادرہ مخیر باہر
قضا پڑے تے ہولی واجب و چا پڑے ہوتا ہو
تقدیر ہی ہو رہے چپا تا بعد حرات پڑے
بکیارن دمان نیران بیان لے کجہ کو غان
ہر دم پڑے ہو صلوٰۃ نبی تے سہونہ کر درو

ہستے فرمائی قرانت ایسی آسدری راہ گنج
پشت باندہ کی دریاں سنوان نمازان چند
ہو رہا می پڑھ اور چیرا دوی ڈھنہ پار
عشا مغرب دو پہلیاں مال جماعت تاکید
جو امام ہے پیچہ ہوں سار سننا پاوان
اکھ سورت و چہ جیتے ہو دے باقی چہرہ
مال جماعت وقت مطابق چہرہ اخفا کہو
اور چانیواں جیون کار چاہے فضل چہرہ چکان
حد اوچیدی غیر سنیئے مختصر وچہ وادہ
ہو امام نون جتنے دیکھے اوتھے مل پوچھو
سجدہ سہوتا روت والا امام مہک دو مان
تا فراموشی کہہ ترسانمون حاصل کل نقص

ايشتم دهم وريمان موجبات

سہوہ نال سلام کہیدے اسے تے جمہو
 سبھی طرف سلام دیئے وقت سجدہ کر دے کر سبھی
 احتیاط درود دعا وچہ دولان بہنیاں آتی
 کو سہوہ کڈہی پیش سلام توں باہی کرے کھاتا
 سہوہ سے بچھے بہنا ساہی ناہین کرن نہا
 چہ دان جب جان توں سہوہ جہنا نال
 ڈہل رکوع سجدہ وچہ سبھی پہل کرے نہ کو

دوسلام کئی عالمگیری وچہ صحیح ضرور
کچھ درود و عاتقہ بندہ بیٹھکے ادا کرنی
عالمگیری دیوہ چہ کویا قاضی خاں تہن جاتی
نزدیک سالجے عالمگیری دیوہ چہ پائین چہ
وضو قصور وادانجستہ تہن نا کرہیت اعرض
چہ عالمگیری شہ خاص نے پہلے جو سب ہاں
یا چہ خاص جو پہلے ترک مہلات دی ہو

[illegible]

نمازوں میں اگر کسی نے نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔

اتھے سو وہ پوسے نہ بھائی وچہ نلاستی کہ
اکمال فرضہ ترک طانیہ بیوانی وچہ حبیب
یکبیران غیر عادی پوندے بھل سیا
عیدین اندر کو بھل گیا یکبیران فراموش
ہو چوٹ صاف چپوے اوہ بھی منوں بی
وقت ورتہ کچہ چا پڑ ہیانیست نہ ولام
ساز ہی بھلا سو کہ نہ وایا نیوین تلاوت
یعنی اس سلام وقرانی نیست قطع نماز
جو پیش نہانی یاد آو سو سجدہ سہو تلاوت
جیکر اوہ نہ کرے نہ سجدہ نماز وایا نہ
انہیں سبب سہو تا میں بیا قط کہن کتابا
جو سہوے والے سہو بھلا واجب غور نماز
کو ترک واجب بھلا کر دیا کرے عمار
کو فجر گزراے آخر وقت واجب استہو
شرح فلامے سے وچہ بھلا چہرے افتانانے
مراد اس تمین باخیر فرض تے وچہ دی سن
قرأت تہیں کج فارغ او یا جہت کرے رکوع
یا وکیتوس رکوع عدے مائیں اندر فیہر جا
یکے سورت یاد رکوع وچہ قسم نہ فاتحہ مال
افعال مواحدہ ہر رکتے فرض انہاں ترتیب
کو ترک تغیر واجب کر دیا یا اس کن و دیا

ہو رکتا بان بہت فی اوہاں تہیں کر یک
و کہو وکھ سیساں تہیں بان ب او وچہ
سجدہ سہو وچہ تلاوت ہون بہت کر دیا چار
رکوع والیاں یا پیاں سہو تہیں کر دیا
و وصورتا نو چہ قندی وچہ ترک کر دیا
اوہ بھلا چہ نیت کے تا وچہ یک تمام
جہ پھیر سلام نہانی کتیس گیا عمل ازالہ
سجدہ سہو یا و نہ کتیس ہو تلاوت راز
لجے نمازے دیو چاہی جائزہ با جہ تفاوت
مختصر وچہ انہیں لکھیا با سہو وچہ ظاہر
اہل عیالان ہون توں میں بن شرح حال
تلاوت سجدہ وچہ نہ کتیں ہر نہ کرے آغاز
غور نماز واجب استے مالا بدست
سہو قط ہے دن او بھر وچہ عالمگیری
شمال فرض تے نہ ہی لے اوں چہ رکا
دو دین سان بہن مثالان سہو خوب فانی
کھلا رہا متفکر ہو کے سنتوں مال خشوع
تاخیر فرضی او سکے اوتے سجدہ سہو با
قائم ہو کے سورت گڈ ہے واجب دہل سہال
ترک نہاندی سہوے وچہ تفاوت حبیب
یا تقدیم تاخیر کرے تا سہوے اوہے آیا

نمازوں میں اگر کسی نے نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔

نمازوں میں اگر کسی نے نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔ اگر نماز کو ترک کر دیا تو اس پر کفارہ ہے۔

کل حقیقت سہو والی اس ہیتے وچے ماہ
 قنوت چوڑی یا بہا پہل سہوہ اس ہوتی
 دو مثالان ترک حب و مال تنیرلین
 دور کوئے کرے کوئیکے یا سجدہ تریواری
 رکوع کرے کو پیش وراثت یا رکوع چہد سجدہ
 تشہد پڑھد دروے لگا اید تا خیر ہویانی
 ایہا پنج سہو یک موجب ہوز نہ جانے کوئی
 نزد حنیفہ سہوہ لازم توڑے حرف و دہائی
 ایہا پوالمکا رست مسعودی عالمگیری
 و علی الی محمد توڑی پڑہیان سہوہ جانی
 ایہا پنج سہو ید سے موجب مختصر وچے آئے
 امام بجاتا سہوہ واجب جتنوگر کھلوتے
 ایہ مقتدی تے سہو و نابین قید امام دی پار
 مسبوق گذائے مال و عہد سہوہ تائید
 ایہ پرنال امام نہ دیو می سہوے وقت سلام
 جیکر کہتے امامون پچھے تا اس پوسی سہوہ
 بے سبب ق نہ تابع ہووے سہو مال امام
 کو کر و تغیر واجب تائین میوان و جی بانی
 آتنا پڑہیان سہوہ پوری لکھیا عالمگیری
 کو ترک بہر دی وچہ ترویجکان یا نیوان وچہ ورن
 فاتحہ مال جو سوۃ گڑھے دہل کر ترو کسب

انہان سچان یا ان دو و شکلاں تنون سہوہ
 پیش اوچا خرب نیوان کو حکم ہو یونی
 دو تکرار رکن دین شکران تنون ہر دو سائے
 ایہ تکرار رکن یا ان شکلاں تنون تقدیم سوار
 ایہ دو مثالان وچہ تقدیم فرعون باقی ہند
 جہنم پہلے یا وچہ پچھلے پنجون اوٹھ گیانی
 جینون عقل تے علم زیادہ و ہونڈ کڈہیسی سونی
 بہنے پہلے اوپر تشہد منیبہ وچہ سنارے
 صدقہ نموتے آل و دہلیان پڑہیان سہوہ گری
 صاحبیہ و قولے اوتے منیبہ وچہ بچپانی
 ترک حب و مال میل خانہ دی رہ حساب و فرما
 مقتدی پہلے تا سہوہ کو لون ہر دو مان ہتہ ہر
 جیکر کرے سنانی موتہ گئی نماز شمارو
 سہوہ کر کے چٹیاں گتہا پھیر پڑے سائو
 جان کے وینی نماز گیسو جھل بھاف تمام
 منقح و الابجر الرائق وچون آکھے داہوا
 آپ گدھے وچہ عالمگیری تا ہوس نماز تمام
 یا اوچا وچہ جانغنی دے تر و آیتان سبالی
 گٹ پڑے تا سہوہ نازین لکھیا شرح ضعیف
 عالمگیری دیو پے سہوہ لازم دستون متران
 سہوہ اوستے لازم ہو یا منیبہ وچہ دسپان

الزاعم دہلیر

ایہ سچاں یا ان دو و شکلاں تنون سہوہ
 پیش اوچا خرب نیوان کو حکم ہو یونی
 دو تکرار رکن دین شکران تنون ہر دو سائے
 ایہ تکرار رکن یا ان شکلاں تنون تقدیم سوار
 ایہ دو مثالان وچہ تقدیم فرعون باقی ہند
 جہنم پہلے یا وچہ پچھلے پنجون اوٹھ گیانی
 جینون عقل تے علم زیادہ و ہونڈ کڈہیسی سونی
 بہنے پہلے اوپر تشہد منیبہ وچہ سنارے
 صدقہ نموتے آل و دہلیان پڑہیان سہوہ گری
 صاحبیہ و قولے اوتے منیبہ وچہ بچپانی
 ترک حب و مال میل خانہ دی رہ حساب و فرما
 مقتدی پہلے تا سہوہ کو لون ہر دو مان ہتہ ہر
 جیکر کرے سنانی موتہ گئی نماز شمارو
 سہوہ کر کے چٹیاں گتہا پھیر پڑے سائو
 جان کے وینی نماز گیسو جھل بھاف تمام
 منقح و الابجر الرائق وچون آکھے داہوا
 آپ گدھے وچہ عالمگیری تا ہوس نماز تمام
 یا اوچا وچہ جانغنی دے تر و آیتان سبالی
 گٹ پڑے تا سہوہ نازین لکھیا شرح ضعیف
 عالمگیری دیو پے سہوہ لازم دستون متران
 سہوہ اوستے لازم ہو یا منیبہ وچہ دسپان

ایہ سچاں یا ان دو و شکلاں تنون سہوہ
 پیش اوچا خرب نیوان کو حکم ہو یونی
 دو تکرار رکن دین شکران تنون ہر دو سائے
 ایہ تکرار رکن یا ان شکلاں تنون تقدیم سوار
 ایہ دو مثالان وچہ تقدیم فرعون باقی ہند
 جہنم پہلے یا وچہ پچھلے پنجون اوٹھ گیانی
 جینون عقل تے علم زیادہ و ہونڈ کڈہیسی سونی
 بہنے پہلے اوپر تشہد منیبہ وچہ سنارے
 صدقہ نموتے آل و دہلیان پڑہیان سہوہ گری
 صاحبیہ و قولے اوتے منیبہ وچہ بچپانی
 ترک حب و مال میل خانہ دی رہ حساب و فرما
 مقتدی پہلے تا سہوہ کو لون ہر دو مان ہتہ ہر
 جیکر کرے سنانی موتہ گئی نماز شمارو
 سہوہ کر کے چٹیاں گتہا پھیر پڑے سائو
 جان کے وینی نماز گیسو جھل بھاف تمام
 منقح و الابجر الرائق وچون آکھے داہوا
 آپ گدھے وچہ عالمگیری تا ہوس نماز تمام
 یا اوچا وچہ جانغنی دے تر و آیتان سبالی
 گٹ پڑے تا سہوہ نازین لکھیا شرح ضعیف
 عالمگیری دیو پے سہوہ لازم دستون متران
 سہوہ اوستے لازم ہو یا منیبہ وچہ دسپان

ایہ سچاں یا ان دو و شکلاں تنون سہوہ
 پیش اوچا خرب نیوان کو حکم ہو یونی
 دو تکرار رکن دین شکران تنون ہر دو سائے
 ایہ تکرار رکن یا ان شکلاں تنون تقدیم سوار
 ایہ دو مثالان وچہ تقدیم فرعون باقی ہند
 جہنم پہلے یا وچہ پچھلے پنجون اوٹھ گیانی
 جینون عقل تے علم زیادہ و ہونڈ کڈہیسی سونی
 بہنے پہلے اوپر تشہد منیبہ وچہ سنارے
 صدقہ نموتے آل و دہلیان پڑہیان سہوہ گری
 صاحبیہ و قولے اوتے منیبہ وچہ بچپانی
 ترک حب و مال میل خانہ دی رہ حساب و فرما
 مقتدی پہلے تا سہوہ کو لون ہر دو مان ہتہ ہر
 جیکر کرے سنانی موتہ گئی نماز شمارو
 سہوہ کر کے چٹیاں گتہا پھیر پڑے سائو
 جان کے وینی نماز گیسو جھل بھاف تمام
 منقح و الابجر الرائق وچون آکھے داہوا
 آپ گدھے وچہ عالمگیری تا ہوس نماز تمام
 یا اوچا وچہ جانغنی دے تر و آیتان سبالی
 گٹ پڑے تا سہوہ نازین لکھیا شرح ضعیف
 عالمگیری دیو پے سہوہ لازم دستون متران
 سہوہ اوستے لازم ہو یا منیبہ وچہ دسپان

ایہ سچاں یا ان دو و شکلاں تنون سہوہ
 پیش اوچا خرب نیوان کو حکم ہو یونی
 دو تکرار رکن دین شکران تنون ہر دو سائے
 ایہ تکرار رکن یا ان شکلاں تنون تقدیم سوار
 ایہ دو مثالان وچہ تقدیم فرعون باقی ہند
 جہنم پہلے یا وچہ پچھلے پنجون اوٹھ گیانی
 جینون عقل تے علم زیادہ و ہونڈ کڈہیسی سونی
 بہنے پہلے اوپر تشہد منیبہ وچہ سنارے
 صدقہ نموتے آل و دہلیان پڑہیان سہوہ گری
 صاحبیہ و قولے اوتے منیبہ وچہ بچپانی
 ترک حب و مال میل خانہ دی رہ حساب و فرما
 مقتدی پہلے تا سہوہ کو لون ہر دو مان ہتہ ہر
 جیکر کرے سنانی موتہ گئی نماز شمارو
 سہوہ کر کے چٹیاں گتہا پھیر پڑے سائو
 جان کے وینی نماز گیسو جھل بھاف تمام
 منقح و الابجر الرائق وچون آکھے داہوا
 آپ گدھے وچہ عالمگیری تا ہوس نماز تمام
 یا اوچا وچہ جانغنی دے تر و آیتان سبالی
 گٹ پڑے تا سہوہ نازین لکھیا شرح ضعیف
 عالمگیری دیو پے سہوہ لازم دستون متران
 سہوہ اوستے لازم ہو یا منیبہ وچہ دسپان

[illegible][illegible]

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ایسا جان کلیہ پکا ہر جا اندر بہائی
کے سورت جوڑی درضان اندر پھانسا دیکھا
یا اوس فاتحہ سواں نہ پڑھیا یا پہلے پڑھ نہلا
جو حضرت شہنشاہ سہوہ نامین سعودیو چہ کیا
کے سورت دسری یاد اوسو وچہ رکوع آیا
سورت پڑھ رکوع کر کے اوہ پہاڑ کے کھڑ
کو پہلے روئے و تران اندر بیکے پڑھ قنوت
کو دوجی ترکیبی سمجھ سکے و تران دیو چہ شک
بکرا قنوت کراہت ایہی جیکر اپنی جانی
قنوت بھلا کے تران اندر وچہ رکوع آیا
جے پیشی دیگر مغرب خفتان پڑھ امام اخیر
دو واری کو فاتحہ پڑھ اپہلیاں چہ توالی
یا قرآن مکان تشہد سہوہ اوستے آیا
کہ یکہ سجدہ کر کے اوٹھیا دو جا یاد نہ آیا
کہ پہلا پہنا چوڑا ٹھیکہ سے یاو کیتو نہ پڑھ
تران نہ سفت سدا ہو کو نزد زمین و جانی
کو پنجویں اندر اوٹھ کھلا تا قعدہ چوڑا خیر
او دیکھے پڑھ تشہد نامین سہوہ کر وادا
کو آخر قعدہ بیٹھ نماز کو اوٹھیا مال بہاؤ
فرض تمام کیا اور شخصہ جدا وہ سجدہ گڑھے
نیر دو نقل ہو جاوے اور اسکے سنتان بہاؤ

[illegible]

نویسنده: محمد علی قزوینی
موضوع: تاریخ و جغرافیه
محل نگارش: قزوین
تاریخ نگارش: ۱۲۸۵
تعداد صفحات: ۱۰۰
تعداد جلد: ۱

الم تر ان الله حج وجهه سجدہ شروع ہو یونہی
واذا قيل لهم اسجدوا للهين سجدة وچه فرقانی
وجدتها تہین چہ نمل کے سجدہ شروع ہو یونہی
انما یؤمن تہین سجدہ سورت سجدہ کر آ
قال لقد وچه صادق سجدہ اور کربان آ
ومن آیاتہ الیل تہین چہ حامیے جانی
فاسجدوا لله واعبدوا وچه خبر آیت سجدہ کو تم
واذا قرع انشقت وچه تم۔ کالیسجدون
حنفی شافعی چودان سجدے کہند وچه ورا
صاد سورت چہ حنفی سجدہ شافعی کہند کولا
ساریت پڑ ہے یا اکثر حرف سجدہ ہی نالے
قصہ آیت سنو کو سجدہ یاد دل نیت نکائی
محض بیان دہو ٹھان بیان سجدہ وحبیب
آیت سجدے کو فارسی یو چہ پڑ ہداسلمان
کو واسجد افتر وچه پڑ کہے واقتر بجا چوڑ
امام پڑ ہے انہان چودان چون کوئی آیت بلند
پچھے اس رکعت دے اوہ جو رلے امامے نال
جیونکر سننے نمازی کوئی جسے مگر نہ کھلا
اوس رکعتے سجدیون پچھے جبکہ رلیا کوئی
جس کعتے پڑ ہے امامے آیت سجدیو الی
متابعت دی پار و سجدہ مقتدی تے جانی

اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ اوتے جائیگا
 وزاد ہم نفوراً۔ اوتے تم تمام بچپانی
 عرش عظیم اوتے جانکے اندر کھڑے ہو
 لایستکبرون اوپر جا کد اسلم لیتا تھا
 اس سورت وجہ اختلاف پر اے مسالک
 وہم لایستوت دو کوٹری فصیلت نام بچپا
 نال شتابی کڈ ہے سائے کی بھر و سادوم
 ہو کا قطعہ اقرع وجہ تاسورت مضمون
 ایسے اختلاف دو ہندو سان رکھ دیا
 حج وجہ شافعی دو فرماون دیکھو شر حوق
 سجدہ وجہ تالی اوتے نالے سننے والے
 تاہی عالمگیری ہے وجہ سجدہ اوسنی
 حروف صحیحہ وجہ عالمگیری دو پچود تدریز
 تاہی اوتے سجدہ وجہ بکھیا تانیخاز
 سجدہ اوتے وجہ ہوندا عالمگیری لوٹری
 کوئی شخص سن امام تہذیب یا اس کتوان بنہ
 ایسے سجدہ کرے نمازون چھ مختصر وجہ ہال
 ایسے ہی کرے نمازون کچھ نہیں چہ رلا
 سجدہ اوتے ساقط ہو یا مختصر بکھپوئی
 باجہ سنے دے اوس کہتے رلے کہ ہی خوشا
 جیون باجہ بھولا دے موم اوتے سہوہ پوچھا

طہارک بتین وچہ
 سورت صادق
 است مکرہ است اوپر
 دختہ رکھا و ناز
 آیت ہا بکدب والی
 وچہ سورت غم دس
 فاجحدواللہ و یعدو
 نئے انہی معنی جاکر رہا
 کوئی انہی نال جھٹ
 دس وچہ اوس رکھ
 اکلہ پھورہ تلالہ
 دس وچہ پھورہ تلالہ
 جبکہ والی تالانم
 جبکہ کوٹہا جبہ
 اونڈلے کوٹہا امام
 تلاوت دناں رعیت
 مے واسطے رعیت
 دس بہا وین رعیت
 دس رعیت جبہ
 اوہ آیت جبہ
 والی نون دس
 مکرہ است
 مکرہ است

موتم پڑے امام سے بچے کوئی آیت سجود
 کو سجود یو الی آیت نمازی پڑھتے ہی سجود
 کو آیت رکعت کے سجود یو الی شروع نماز شتائی
 پچھ پڑے نماشے اندر اوہ آیت نمازی
 جے باہر نمازوں پڑھے اوہ پیا سجدہ کرے اوہ
 نماز والے نون اول کیتی دافائدہ ناہین کچھ
 آیت رکعت کے سجود یو الی پچھ پڑے تریو آیتان
 وہ پڑھے کو تریو آیتان نہیں سجدہ آیت رکعت
 کو آیت رکعت کے سجود سے والی آیا وچہ رکوع
 نیت باہون ساقط ناہین سجدہ وچہ رکوع
 مستحب تو سجدہ کڑے کھلاکھے تکبیر
 آیت پڑھے کو سجود سے والی تانا تنے والی
 ہن ہر واری اسجدہ وکہہ اتھے کٹ بہائی
 کٹھی انڈا چکی پینید ایا پڑہا بہہ ٹہنے
 سکار کرے کو کھی مجلس سندا تانا تندا
 سندہ نون حکم مجلس انبی دا جان کلیہ کا
 لھا وناہیونا دو گھٹ لقمے یا گل کرنی ٹرنا
 تریو گھٹ پانی یا ترے لقمو وچہ صغیری کچھ
 رکعت آیت سجود یو الی پڑہے دو تن بھائی
 سیر بیرے دا مجلس تائین کردانا تبدیل
 کے آیت سجود سے بیرے اندر سواری کرے

فقط خارجی تے مختصر چہ سجدہ واجب ہو جو
 بعد نمازوں ساقط ہو یا مختصر تھیں لڑو
 عدم تغیر مجلس پڑھیں تو رکعت جے سابی
 ہر واری نون ہو سجدہ کافی اللہ رضی
 پچھ نمازوں سے وچہ اوہ آیت پڑے بہا
 ہو کر لسی وچہ نماشے ویکھ قدوری سجدہ
 رکوع شتائی سجدہ ساقط وچہ رموز کفایان
 سجدہ اوہ تے واجب آیات فاضل خان فرما
 سجدہ ساقط جبکہ نیت دل وچہ کرے رجوع
 رکوع وچہ نیت ختمانی سنتون نال خشوع
 سجدہ کر کے پچھ اوٹھیں کھندا عالمگیر
 یا کو پڑھے دھتے اوہ ہر شاخ اوچالا
 ہر قدم تے ہر شلخے سجدے حکم جدائی
 اتھے نلی کالا عدم تغیر موجب کہے بہنے
 قاری اوہ تے سجدہ ہو اوہ تے جتنے گندا
 ہک مجلس تا ہو سجدہ نا کر جانے دھکا
 ایہ تغیر مجلس کرے یا مارے تھیں ہرنا
 ایہ تغیر مجلس کرے پڑھ کتابان کہے
 ہک مجلس سنن والے تے سجدہ ہک پائی
 خلاف داہ وچہ عالمگیری سجدہ بہت سہل
 کہہ تے ردا سندا گیا کہ واری اوہ تے

انواع دلیذیر
 کوئی آیت سجود یو الی پڑھتے ہی سجود
 کو آیت رکعت کے سجود یو الی شروع نماز شتائی
 پچھ پڑے نماشے اندر اوہ آیت نمازی
 جے باہر نمازوں پڑھے اوہ پیا سجدہ کرے اوہ
 نماز والے نون اول کیتی دافائدہ ناہین کچھ
 آیت رکعت کے سجود یو الی پچھ پڑے تریو آیتان
 وہ پڑھے کو تریو آیتان نہیں سجدہ آیت رکعت
 کو آیت رکعت کے سجود سے والی آیا وچہ رکوع
 نیت باہون ساقط ناہین سجدہ وچہ رکوع
 مستحب تو سجدہ کڑے کھلاکھے تکبیر
 آیت پڑھے کو سجود سے والی تانا تنے والی
 ہن ہر واری اسجدہ وکہہ اتھے کٹ بہائی
 کٹھی انڈا چکی پینید ایا پڑہا بہہ ٹہنے
 سکار کرے کو کھی مجلس سندا تانا تندا
 سندہ نون حکم مجلس انبی دا جان کلیہ کا
 لھا وناہیونا دو گھٹ لقمے یا گل کرنی ٹرنا
 تریو گھٹ پانی یا ترے لقمو وچہ صغیری کچھ
 رکعت آیت سجود یو الی پڑہے دو تن بھائی
 سیر بیرے دا مجلس تائین کردانا تبدیل
 کے آیت سجود سے بیرے اندر سواری کرے
 فقط خارجی تے مختصر چہ سجدہ واجب ہو جو
 بعد نمازوں ساقط ہو یا مختصر تھیں لڑو
 عدم تغیر مجلس پڑھیں تو رکعت جے سابی
 ہر واری نون ہو سجدہ کافی اللہ رضی
 پچھ نمازوں سے وچہ اوہ آیت پڑے بہا
 ہو کر لسی وچہ نماشے ویکھ قدوری سجدہ
 رکوع شتائی سجدہ ساقط وچہ رموز کفایان
 سجدہ اوہ تے واجب آیات فاضل خان فرما
 سجدہ ساقط جبکہ نیت دل وچہ کرے رجوع
 رکوع وچہ نیت ختمانی سنتون نال خشوع
 سجدہ کر کے پچھ اوٹھیں کھندا عالمگیر
 یا کو پڑھے دھتے اوہ ہر شاخ اوچالا
 ہر قدم تے ہر شلخے سجدے حکم جدائی
 اتھے نلی کالا عدم تغیر موجب کہے بہنے
 قاری اوہ تے سجدہ ہو اوہ تے جتنے گندا
 ہک مجلس تا ہو سجدہ نا کر جانے دھکا
 ایہ تغیر مجلس کرے یا مارے تھیں ہرنا
 ایہ تغیر مجلس کرے پڑھ کتابان کہے
 ہک مجلس سنن والے تے سجدہ ہک پائی
 خلاف داہ وچہ عالمگیری سجدہ بہت سہل
 کہہ تے ردا سندا گیا کہ واری اوہ تے

بڑی والے تے دو سجدے ٹرے ہتے تے
 آیت پڑھے کو سجدی والی مسجد کبر صغیر
 آیت نے کو سجدے والی نا اہل اندو کو لون
 کا فر حیض نفاسے والی زکاتے دیوانہ
 آیت پڑھے کو سجدے والی باہل خبر نہ کافی
 ستا آیت پڑھے کو سجدے یا کو شاکر طوطہ
 پر وچہ فتاوے عالمگیری ڈٹھا ایہ مختار
 صحیح روایت تے کو لون سجدہ واجب نبجہ
 جسے پڑھیا ستیان ہو یا ان اسدا کی احوال
 کو اول آخر سورت پڑھے آیت سجدہ چوڑے
 سجدے آیت مخفی ٹپہ ہنی نیک جانی علما و
 چوداں آیتان سجدے والیان پڑھ کر حاجت چاہے
 ہر دم پڑھو صلوات نبی تے اوہ مختار باقی

وچہ کتابان انیون کیا گھٹ کرے تا بہت
 بہت واری ہا سجدہ کافی ترک گناہ کبیر
 سجدہ اوتے وجہ ہونا قاضی مانا کو لون
 ایہ پنج لائق نمازے ناہن منتون یا یہ جو اتار
 عالمگیری یوچہ سجدہ جسے خبر دیوس کو ہیانی
 بعضیان سجدہ واجب کیا بعضیان یا یا عیطہ
 کنون پرندے سجدہ ستیان آب ناہن باج
 لکھیاسے وچہ عالمگیری اتھے شک نہ کچہ
 خبر دیوسے کو اسے تائین سجدہ واجب بال
 ایہ کروہ ایٹھ ناسدا بہتہ ہر دوسے چوڑے
 مت کو سنکے کرے نہ سجدہ موجب یہ سدا و
 قبول دعا حضرت فرمایا ہور ہزار ان لکے
 جبرائیل مقرب ایزد خادم بس دربار

لوگ ہا کو بہت سجدے
 والی بہت واری وچہ
 سجدہ چوڑی یا دیوسے
 ترک گناہ کافی ہے
 گناہ سدا گناہ کبیر
 تعریف کرتے ہیں مصنف
 سنت خانہ غلام
 ایہ عبارت ہے کہ
 اتفاق دی تفصیل
 اسدی کرتی ہے مصنف
 صاحب نے وچہ
 دیکھا شہر اندے
 معلوم ہے کہ
 بعضیان نے
 کو یا نہین واجب ہونا
 سجدہ

باب ستم در بیان سنت نماز کو پڑھ

اٹھا ویسٹمان وچہ نمازے سنت صحیح جانی
 فقہان صحت وچہ ہتہ اوٹھا و ان مروا بر کمان
 قے کنون مراد لیو ہنے اشتغال تکبیر
 مراد تین تہیں جبر اسود جو حاجی حاجت یہ سجدہ
 عینون عرفہ جیتون جبرہ حاجی مار زشت
 افتتاح قنوت عیدان وچہ ہتہ برابر کمان

سنت کو سے سنت سجدے سنت خود سجدیا
 ایہ عبارت وچہ کنز سے مؤدہ بیان تکیں نماز
 قنات کو لون تکبیر قنوتے عینون عیدان گیر
 قنات صغیر تے عینون مروہ عالم گنہ وسین
 صغیر کنز دی شری وچہ بین ایہ نماز
 جبر ہوتے رقی جائے مؤدہ بیان تکیں

استیقامت تحت جاسے پیٹ کر دہ لیا
 صفامروہ تے وچ عرفاتے سینے ہنڈا اوٹھا میں
 وچہ طوطی وی کھی تھی ایہ حد ہان چار
 انہاں انہاں جائیں اندر سنت بہتہ اوٹھوئے
 سجاہتہ کھبے تے کہیں ہنی تے بہانی
 اول اوٹھا وے دو ہتھانوں تے کتکیر
 تزلے نگشتان بہتہ سجید یا اینی کھی دہر
 شمار عوتو تے بسمل شدہ ورتہ بین آدین
 سنتان ست کوئے والیان اول بچہ کبیر
 ترمو سجیان چہ پیر اندی بکچہ وچہ رکھکے
 سمع اللہ آکھے نال تھیمہ کوئے جد گدائے
 کبیر سجودی پپی کچان پہ ہوتا ان موٹہ
 سجدے اندازے کچہ پتہ ول کانی خوب نظر
 دو گوڈے دو بہتہ پیر ستوان جانے سر
 قدر تسبیح دا جکسہ کرتا دو سجیدیان وچہ ہیرا
 سجدہ ہفت اندام تے کرتا سنتا نو پتہ آ
 پیر منکھا ہی اوٹھا نو چون جے سجدہ موجود
 سر انگشتان تھکان پیران سنت قبلہ کر
 اسوجہ وچہ جانی یا بہنت فرض رو
 پیہی انگلی دو پیر اندازے میں اوستہ دزد
 ایہ وچہ کبیری لکھیا پیٹ مانتھان پیر

ہر سو دس کینہ یول نال تھاندو کھلیاں
 انگشتان وچہ وچہ رکھان جوئے وچہ وچہ
 ایہ ہی سنت وچہ طوطی کوئے تے ہتہ بھنڈا
 ہو رستا ویسلا سنتان سان میں لہو
 رایت تدری پیڑ تے عورتانہ دوق آئی
 منیہ آکے وچہ ہائے اینوین بہتہ تقدیر
 خضر تے ابہام سببے دا گرد وینی دکر
 سجدے والی جاوے تگناست گن نال یقین
 غراخ انگشتان ہر دو ہتھان حکم زانو گتیر
 قدر تسبیح دا ڈبل قومیوچہ ہو سوتا اسود
 تسبیح امام محمد موتم جدان پیر پیار
 سرانہ تسبیحان سر انگشتان تھو یول کرنا
 سجدہ ہفت اندام تے کرتا جانے یا منیر
 دو جو سجدے وچہ عزیزیان نوین کہیں بھر
 سچا پیر کہلا کر سبائی پیر کھبے لون ڈھنڈا
 ہمیشہ مجموعی نال تون جانی ہو وین برور
 شہدے تون یاد و پیران تون جان نماز سنت
 پیٹ انگشتان دیہاندا تون زمین سچو بہر
 با جیوان پیٹ انگشتان پیران میان نماز
 باقی آہے لکس جانی تارکے سنت جو
 فرض زمین تے دونا وچہ مفتاح کہنہ سیر

انوار دلیلی
 ہر سو دس کینہ یول نال تھاندو کھلیاں
 انگشتان وچہ وچہ رکھان جوئے وچہ وچہ
 ایہ ہی سنت وچہ طوطی کوئے تے ہتہ بھنڈا
 ہو رستا ویسلا سنتان سان میں لہو
 رایت تدری پیڑ تے عورتانہ دوق آئی
 منیہ آکے وچہ ہائے اینوین بہتہ تقدیر
 خضر تے ابہام سببے دا گرد وینی دکر
 سجدے والی جاوے تگناست گن نال یقین
 غراخ انگشتان ہر دو ہتھان حکم زانو گتیر
 قدر تسبیح دا ڈبل قومیوچہ ہو سوتا اسود
 تسبیح امام محمد موتم جدان پیر پیار
 سرانہ تسبیحان سر انگشتان تھو یول کرنا
 سجدہ ہفت اندام تے کرتا جانے یا منیر
 دو جو سجدے وچہ عزیزیان نوین کہیں بھر
 سچا پیر کہلا کر سبائی پیر کھبے لون ڈھنڈا
 ہمیشہ مجموعی نال تون جانی ہو وین برور
 شہدے تون یاد و پیران تون جان نماز سنت
 پیٹ انگشتان دیہاندا تون زمین سچو بہر
 با جیوان پیٹ انگشتان پیران میان نماز
 باقی آہے لکس جانی تارکے سنت جو
 فرض زمین تے دونا وچہ مفتاح کہنہ سیر

ہر سو دس کینہ یول نال تھاندو کھلیاں
 انگشتان وچہ وچہ رکھان جوئے وچہ وچہ
 ایہ ہی سنت وچہ طوطی کوئے تے ہتہ بھنڈا
 ہو رستا ویسلا سنتان سان میں لہو
 رایت تدری پیڑ تے عورتانہ دوق آئی
 منیہ آکے وچہ ہائے اینوین بہتہ تقدیر
 خضر تے ابہام سببے دا گرد وینی دکر
 سجدے والی جاوے تگناست گن نال یقین
 غراخ انگشتان ہر دو ہتھان حکم زانو گتیر
 قدر تسبیح دا ڈبل قومیوچہ ہو سوتا اسود
 تسبیح امام محمد موتم جدان پیر پیار
 سرانہ تسبیحان سر انگشتان تھو یول کرنا
 سجدہ ہفت اندام تے کرتا جانے یا منیر
 دو جو سجدے وچہ عزیزیان نوین کہیں بھر
 سچا پیر کہلا کر سبائی پیر کھبے لون ڈھنڈا
 ہمیشہ مجموعی نال تون جانی ہو وین برور
 شہدے تون یاد و پیران تون جان نماز سنت
 پیٹ انگشتان دیہاندا تون زمین سچو بہر
 با جیوان پیٹ انگشتان پیران میان نماز
 باقی آہے لکس جانی تارکے سنت جو
 فرض زمین تے دونا وچہ مفتاح کہنہ سیر

تابع و چارگان سے ہونا ایسا فرض ہوا
 کوئی پیش امام رکوع و چارگان اول ہی سے
 ایہ رکوع سجود نہ جانے و چارگان حساب
 کوئی ریا ال امام سے سجود چہ امام
 ایہ مثال واجب ہی سنت ہو و سائر
 رکوع سجود سے سر اوٹھائے پیش امام کوئی
 مثال و سائر متحب ہی بیوقوفے نون کہنا
 مسبوق کرے تکرار شہادت مسعودی فرما
 مسبوق امامان بیجا اوٹھیا پڑھنے سے
 براہ پڑھیا کرے حساب جان نماز نما
 جیکر پڑھتا شہد اوٹھیا تا بھی خوب نیار
 ناں عذر سے اوٹھنا جائز کہیا عالمگیری
 مسبوق ہو کو فجر و عصر و چارگان جادراوین
 ستان نفاخ اوٹھنا بچہ جو اوٹھنا تک ارسد
 یا کو جانے رت مسج دی لکھی جیکر باطن
 یا کو وضو ترہہ اچانے کردا حص شتابی
 یا دیگر دخل و چہ مسجد یا و چہ عین زوال
 انہیں عذرین پڑھتا شہد مسبوق اوٹھنا سکود
 کچھ مسائل و چہ روزے کچھ و چہ شرح ضعیفی
 مسبوق اوٹھیکے پڑھتا تسبیح و چارگان
 حکم ندادا مقتدی نون اوچا پڑھنا گے

ترک کرے و چہ رکوع سے جان نماز
 یا کوئی و چہ سجود نماز سے ایسا فعل کما
 مثال فرضدی ایہ ہانی واجب ہو رہا
 اوہ ریا کہلو تا نیست کردا جب ترک تمام
 رکوع سجود قیامے اندر اول اول نہ جانے
 ناں پہلے سے پھر چارگانے حکم شرع کیتونی
 تا سلام امام سے تیکن ٹھہر تشریف کہنا
 درود دعا بھی مسبوقے نون کہو ایت آ
 جو پیش فراغ امام شہد پڑھتی و چہ نیکے
 ایہ مسئلہ و چہ باب سہوید سے منہ اندر آ
 و چہ قضا سے عالمگیری ایہ مسئلہ تک سارا
 اندر دستان میں گئے سارے دو سو و گیری
 جانے سنگی بکسنا بین ناں اوٹھنا نہ چارگان
 جو بین ہوا سلام امام سے رہن نون پڑھن
 مسبوقان پڑھنا اوٹھیکے بعد نازون رکوع
 یا مسبوق فجر و چہ جانے سورج کرے خالی
 یا خوف مند و خروج وقت یا لکھنا بہال
 پیش سلام امام سے کوون خطر کچھ نہ ہو
 پیکل مسائل و چہ قضا سے کچھ عالمگیری
 تو تم اوپر قرات نا اوہ کرے ناکفایت
 یا ساہ کڈ ہریان چہ منہ دیکر جتنا اوٹھیکے

الاندر دستان میں گئے سارے دو سو و گیری
 جانے سنگی بکسنا بین ناں اوٹھنا نہ چارگان
 جو بین ہوا سلام امام سے رہن نون پڑھن
 مسبوقان پڑھنا اوٹھیکے بعد نازون رکوع
 یا مسبوق فجر و چہ جانے سورج کرے خالی
 یا خوف مند و خروج وقت یا لکھنا بہال
 پیش سلام امام سے کوون خطر کچھ نہ ہو
 پیکل مسائل و چہ قضا سے کچھ عالمگیری
 تو تم اوپر قرات نا اوہ کرے ناکفایت
 یا ساہ کڈ ہریان چہ منہ دیکر جتنا اوٹھیکے

نور محمدی

اصلی مقصد حبس کجی چا ورجو راولی
 ونبی درجہ شملے پکڑی ہر نون رکنا لہو
 اوہ و دناے باقی بندے گٹھ داکر ان بگاوا
 شملے باجہ شیطان نہنیدا دتے تحفہ زنگلا
 شملہ چوڑ نماز گزارے سزت سرتاری
 تا مکروہ نماز نہ ہو سی طاقت باجہ معافی
 جس نبیہی خاطر کارن ظاہر جگت تمام

مستحب نماز کے اندر ترلویہ و چہ حکام
 عامتے خاص و سان میریے کراکٹھے جھے
 فرض و حبیبے سنتا نمون ہوو مستحب مہان
 کہین نمازے دیو چہ واقع ہوون غیر مشروع
 ترک کرین تون تکنے کو لون سچے کہتے بیانی
 اصحابان نون حضرت کہیا گھٹو تسین مان
 جبکہ غلبہ مال او باسی گھٹیا مونہ نہ جاو
 جے او باسی گھلین متھین جلسے قوم نمودی
 قوت تکین کہنگہ نہ موئے عذر محاف ہوئی
 اول سجدہ جانہ یان جو یان انودہرٹ کائیز
 عکس یون قوت قیامے اول متھا چائیز
 مال متھانے زمین اوتے تکیہ نا کر بجائی

[illegible]

ایہ منتخب امام نون ایہی تہا سو تم اولی
پرایہ حکم میٹان اندر جنگل دیو چہ ماہین
نمانہ پڑے ہے کوو چہ جنگل دے گردا حکم تو
لئے دلا اعتبار نہ کوئی اس قدر تہیں پائی
موجب جائیں سجدے والیاں آخر شاہ دہون
دو جا باعث جان توں فرض ہیں سلطان
نشتگاہ جو بادشاہید ی عبیدہ بہر ضرور
بہی نستان اتے نفل چہڑی مسجد پڑھن تہ
مسجد اندر چہ ہو فرض لکھ آ نفل گزارو
منتخب ریا کوئی سنتیں ہیئت کے منتخب
منتخب ن دوزخ جانی سنت کو لوں باہی
ہم پڑ ہو صلوٰۃ بھی تے مومن مسلم سا

سنیہ دے وچہ ایندوین لکھیا ہتہ بنے ہولہ
جنتے فرض پڑہین پڑہ ستان سجدہ نواند
قد رتہ دے چٹون طافان تہرین ختہ چا تہ
نماز نہیجے وچہ عالمگیری جو کرے تجاوز ظاہر
جامخالف شاہد بختے پڑہ وچٹ کھلوں
ستان نفل غلام ہین سب صاحب ایمان
شیخ عبدالحق دہلوی صاحب ایہ لکھیا پر نور
مسجد صرف زلف کلاں شک کوئی پائے
ایہ خوب طاق رسول اللہ داداوان ہوا و سار
عہد خط برابر جانی معاف کریں چاہب
نام حق وچہ ایندوین لکھیا چہ می شرف بنائی
جس تی دی خاطر اللہ کیت یڈ پساے

اینست سه در بیان مباحات نماز گوید

یاران کم نماز و سے اندر کرنے جان بیاہ
یعنی چوڑیاں کپڑے ہو و کج غذا نہ تھویر
سکنا جان نماستے تائیں اں دونو کان کہیں
درم رو پیہ نہ وچ گھٹنا یا وچ ہتھان ہائی
سپ ٹھوٹان وچ نماستے مار جوین ہتھ
چٹا کالا تپا پسیلا جیہا ہو وکرا وہ سپ
تورے تیرے کوں نہ ہو و جتنی سوئی وٹا

کمران نہ کرن برابر او تہاں ناگہ انی سلاح
جو کریشے تا عوض او نہاں دے ناگہ اجر و فزیر
باجہ بھو اوں بعض موہین و یاد لیو چہ میر
جو سنت وراثت بھی پڑھ سکے ہو عہد و بیاہی
بہت شان رنگت وین جہاں جو علیج ہو گو
توڑے شان بہت لوڑیوں تا ہی توں کہیں
تا بھی لکے مایں ماراں حق توہیں زوار کھتا

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

کو نزد نمازی او چاہوے جو پہل جاو پڑھا
یا کوئی ہو رستے اندر کرے معین جا
کو چو کڑی مار نمازی بندایا انگشتان بشکے
امام کہلوتا باجہ مصلحت پہلیاں صنف چہائی
امام کہلودوی او چاہیوان یا محراب برکلا
جی یہ رستے سجدہ طاقی کہو کراہت نکوئی
امام بلند جے قدر بندید بعضے گز مقتدا
امام مخالف صنف کہلوتے ایہ ہی جان کراہت
جا اتران تہا وٹھان بالان قبران سپرد چکی
جے جانا زبانی کسے گرد گردے قبران
ہو مختصر وچہ جان کراہت پہچو صنف کہلوتا
روسلام کری سر تہان یا پڑھ کر کعبہ دی جہت
کو وچہ صنعا ندی پڑھے ہکلا ایہ ہی جان جہت
نماز پڑھے کو وچہ جنگل کی جتھے ہووی ڈر
سترے ہن منے سنتون گز دادر سوٹے
سجے ابرو اپنے اگے ستر اسد ہاٹھوک
مقتدیان واسطے کہو سترے بسر امام
ترک کری کو سترے سندی یا کو لنگے میانوں
نمازی اگون لگہد عاصی وچہ مسیت صغیر
حد نظر دی دسان مینون جا سجودے وکھے
اشہین باہر لگہن الا عاصی ہرگز ناہین

یا اوسدے دل مونہ کر بہنایا نام جیوان
اوس کا لون باجہ نہ پڑہا کل کراہت آ
یا کو کرے کھٹھا جامہ دیس کراہت وکے
ایہ کراہت منیہ اندر ہو رہی ویکھو کائی
جو بعض قوم دنا مال لے کے کراہت جہلا
مترن فتاویٰ جہا چاہین ویکھو عزیز اسونی
پر وچہ فتاویٰ عالمگیری ایہ صنف شمار
ہو تمام تے جا غسل دی ایہ ہی جان جہت
منیہ تے افواج عبد اللہ جان کراہت یکی
یا قبران کی کندی پچھے عدم کراہت جہا
جسد یوچہ سکاٹی ہووی وچہ اوسے مونہ وٹھان
وچہ فتاویٰ عالمگیری لے کراہت پتے
اوہ اٹھنے پہنے وچہ مخالف منیہ وچہ کراہت
جاگون لنگہن دی جانے ستر اوٹھے وپہر
یا کو قدر زیادہ ہووے انکل جیدی مونہ
جائز ترک نہ راہ جتھے یا ہوز نہ لگہن لوک
مختصر وچہ اینوین لکھیا جانن خاصہ عام
نسبہ اشارت نال ٹہاٹھین پر گئی نماز زیادہ
جنگل اندر حد نظر دی یا مسیت کبیرہ
جو زیادہ نظری آوے لاویہ پہلے لکھے
کرتون عمل شرع دی اوٹے کوئی حد نہ وٹھان

یہ صنف کراہت ہے جو بعض قوم دنا مال لے کے کراہت جہلا
مترن فتاویٰ جہا چاہین ویکھو عزیز اسونی
پر وچہ فتاویٰ عالمگیری ایہ صنف شمار
ہو تمام تے جا غسل دی ایہ ہی جان جہت
منیہ تے افواج عبد اللہ جان کراہت یکی
یا قبران کی کندی پچھے عدم کراہت جہا
جسد یوچہ سکاٹی ہووی وچہ اوسے مونہ وٹھان
وچہ فتاویٰ عالمگیری لے کراہت پتے
اوہ اٹھنے پہنے وچہ مخالف منیہ وچہ کراہت
جاگون لنگہن دی جانے ستر اوٹھے وپہر
یا کو قدر زیادہ ہووے انکل جیدی مونہ
جائز ترک نہ راہ جتھے یا ہوز نہ لگہن لوک
مختصر وچہ اینوین لکھیا جانن خاصہ عام
نسبہ اشارت نال ٹہاٹھین پر گئی نماز زیادہ
جنگل اندر حد نظر دی یا مسیت کبیرہ
جو زیادہ نظری آوے لاویہ پہلے لکھے
کرتون عمل شرع دی اوٹے کوئی حد نہ وٹھان

حکمی گل دسان میں تینوں ظاہر پڑھ کر قرآن
جو نیت کیلی دینی چہ مسعودی گئی نماز کہو
جان بجا بھی اظہر شہون اینوین کجہ نسیان
فاطمی کہندے اسے تائیں قاصد نیت خلل
جو امام بچتہ تو تم کیوئی اوٹھ بہ نال تمیز
وچہ قناتے عالمگیری گل بند یاندی منہ
ایہ باران معنے گل مطلق ہے انہا نوچہ موجود
نماز بھنے وچہ عالمگیری ابوالمکرم گل
جے یاد کرے باروا ہے ناسی نیت بکام
یاد کیتوس علیکت کہیوس گئی نماز تمام
جان بجا یا و ستر بھولاوے مختصر تہین یاد
یاد آیا پھر اوسدے تائیں باقی دو میں تمام
ناسی شکلاں پنج نی بھائی وچہ انوائے آ
جے دل جمعہ خیال یا سنتان صوت ہکتا
جے دو مغرب سنتان دلوچہ گیا بنا آرام
جے ترویجان دلوچہ جانے کرہ بنا نگوئی
جے سلام پوئے دون اوتے گیا بنا سہال
روا نماز نہ ہو سی کسے مسئلے پنج تمام
کہیا مولوی عبداللہ صاحب چہ انواع علوم
ایہ معنے رووندے عالمگیری کیتے گئی نماز
سنے آوازہ غیر کوڈر دفرخ جنت نہ بجال

ہر پڑھ قرآن
 نماز کہور
 کجہ نسیان
 نیت خلل
 مال آمیز
 ریاندی منہ
 مانو چہ موجود
 کرم کل
 نیت بکام
 لئی نماز تمام
 تضرع تہین یاو
 دوین کام
 چہ انواع آ
 صوت ہک کام
 بنا آرام
 بنا نگوئی
 بنا بہمال
 بیخ تمام
 چہ انواع علوم
 لیتے گئی نماز
 نہ بہمال

کلیہا فہما آدمی تا وقت ہو
کہ مسلمانان دی
۱۱۴

الہیہ راجعون
۱۲
تین اہل بیت
نماز اوس کی جانی ہے
جاوے جو وقت جاوے
اسے آواز دے اسے
ادہ شخص جہاں
بیلے تانج جانی ہے
نماز اوس دے دیندی
اسے اس طرح جانی
مہر لیت نماز
جو نماز اوس امام دی
کچھ لوگ سے تہیں
انچہ تو طلب خواہ
اسی چیز خدا تہیں طلب
کرنی چہرے تہیں
بنیان نہیں ایسی
نماز دہا باقی تفصیل
کے دی تے قرآن مجید
کہ پڑھنے دی چہرے
جو مصنف صاحب
چو اہل بیت شہزادے
ایسی بنیاد ہے

رونا کسے مصیبت کو لون کرے آواز بلند
جیکر بہت گناہان والہ عاصی ہے آہ
ایں یوں باجہ آوازے رونا جاری اکہوں باقی
طوبی للباکین فی الصلوة نبی صاحب فرمایا
کو اچ اچ کرے صلاحات سنگھے یا سنا کر سنگھ
کسی سپٹھو ہاں چہ نمائے لڑی پڑی بسم اللہ
یا کلمات جو وہ چہ قرآن آکھے چا نمازی
عذرے باجہوں کھگنہا دیوں نہچہ جواب
مثالان چائے دوستا دسان کھو و کھ
اکھ رشہ آکھیا یار و کسے بندے نہچہ مار
یا کو کہند اسے فون جو تیرے اج فرزند
یا کو دستے کسے فون تیرا فوست پدر
یا کوئی سنے وہ چہ نمائے نیک ہو یا شیطان
نچہ جواب تے نیک بردا جو تھی خبر عجب
کسے شخص کہیا اللہ باجہوں ہو کو ہو خدا
توڑے ایہ جواب تمامی ہو و لفظ قرآن
ایں یوں بکہ نماز فنا چھٹے کوئی ہر پڑ
سجدہ جا پلید تے کرنا لکھنے ترے الفاظ
جے امام ہو دی اپنا تا اڑ یا مول نہ دس
طلب خدا تہیں حاصل بندیاں لے عمل کثیر
عمل کثیر دسان میں تہیوں دہتہا ندا کم

پر ڈر و فرخ تہیں جگوت نہ ہنہے وہ چہ وقایہ بند
نماز باقی وہ چہ عالمگیری دل و سدا ڈماہ
نماز نہ بھنے وہ چہ قتاوے عالمگیر بچپانی
وہ چہ نمازے رونا یار و خوش متبرک آیا
یا حرف ظاہر و کار تہیاں تہیں ہند رول لکھ
یا آزاری وہ چہ نمائے اوکھے وقت یار
ایہ کل نماز کتابان اندر جان عزیز آزاری
جواب خبر بد نیک دا ایں یوں خبر عجب
ظاہر باطن کن دہرین فون یا دیتور کھ
یکھک اللہ اکون اوسنوں کہے نمازی یار
کیتا ختم قرآن ہے پڑ تہیں حمد بلند
پڑ ہیوسر میت تھیں بت والی ایہو خبر
نماز والہ لا حول پوکائے جیون دت انسا
گئی نماز جواب دیوں تہیں ت پڑہی رہی رہ
جواب نمازی ہو نہ کوئی بکہ نماز و سنا
تا بھی گئی نماز عزیزا جتنے ایہ مکان
یار و غن لے سرتے لائے توڑے سڑی پڑ
دو لکھے تا وہ چہ صغیری ثابت جان نماز
دسیان تہہ نماز گیونی بنیان اوسدی بس
ہو قرأت ات بہت پڑہنی کر کے نص نظیر
یا آپ نمازی ہتہا جانے مسئلہ جے نہ تم

۱۱۴

یا ظن کری جو دیکھے اوسنوں یا ہین چہ نازی
ایمان لقا خدا تہین چاہے ہو بہشت بچہ
ہر نہ لاوے زمین اوتے سجد یو چہ تمام
یا بکیر اولے امام پنے تہین اگے آکھے کوہ
کھاؤنا پیونا ترک فرضی قبلہ دیول کند
کو کھا مٹھیائی وچہ نازی دھل ہو یا شتا
ناز روزی کو موند چہ گھتے باہرن کتل
عورت تہین چہ مانے جاتک موند وچہ پایا
جے تر یواری موند چہ مانے تا بھی جان تباہ
زوج کسے بوسہ لیا وچہ مانے زن
تر یواری کو ہتہ اوٹھاؤ رکن کہو چہ کھر کے
کسے وچہ مانے شیطان با یاد اُسے و سوسر
جیکر کم دنیا دا بہنے جان سلوۃ
یا دقتضائی وقتی بہنے دوشطانہ مال
جیکر وقتی چوڑ کے ہن فوٹی نیتے چا
پنجین فرضین تران اندر فرض جانو ترتیب
فرض ہو یاں حیون صا وچہ انیون کر وادا
کو یا دقتضائی چوڑ کے وقتی پڑ ہا بار
جے چہیاں تکیں یا دقتضائی ہو یاں بہیہ وا
کو شخص گذرے دیگر تائیں پیشی یا دقتضا
اوستہین پتھر پنج پڑ ہو سو پیشی دلو چہ پا

مختصر تہین دیکھیں بہائی وقف ہو وین نازی
یا مغفرت ما پیو دی چاہے گئی ناز نہ سچہ
یا موت کہلو تا اگے بچے رہیا امام
یا کو وقتون اگے نیتے کوئی فرض نہ ہو
یا کو بے وچہ ناز سے ہتہ نازون چہنڈ
عین نکلے تے لذت باقی نہین ناز خراب
دوہین بہنے وچہ عالمگیری دیکھے جنید
ناز بہنے وچہ عالمگیری جے دودہ موند وچہ پایا
دودہ با جہون وچہ عالمگیری ایہ شرع داراہ
منیہ وچہ ناز گیوئی جے وت چہ رن
ناز بھنی وچہ عالمگیری مینون نا کو گھر کے
لاحول پڑے جے فکر قیامت نا اطلالان ہر
نیتۃ المصلی اندر ایہ سسے اثبات
کہ صاحب تیب دا ہوئے دو یا وقت سہال
فوتی پڑے یاں باسد بہائی رہی وقت بقا
کل قضاء یا کہد ہو وین منتون نیا نصیب
اول پیشی بچے دیگر دیکھو کنز حب
ایہ فساد موقوف ہے چہیاں تیک شمار
فساد موقوف دے معنی ایہ وچہ مسعودی
عالمگیری یو چہ اوسدی صورت ایہ فرما
نزد محمد ساریان جائز ایہ موقوف فساد

الحمد لله
انہی بکرم
ایک سو
قیامت دے
سورہ شکیان
سے نہیں
بچے نازی
بیکر موند
جے کر نازی

بکرم
بکرم
بکرم

بکرم
بکرم
بکرم

بکرم
بکرم
بکرم

تنگی وقت سے چھ قضا می ترجیحاً بجزین
 کو شخص گندے پیشی تائین خود اس طرح
 استہین بچو ظاہر ہو یا پیشی او سنا پاک
 کسے یا نماز قضا می کیتی خبر نہ اسنون چہ
 قضا کرے اور نہ نماز ان دو اینوین تادہ
 پڑھنا غلط قرآن وادو شرط اندے مال
 تخیر فاحش معنیان اندر پڑھنا غلط قرآن
 مثلاً جیون غراب، نون پڑھیا کسے غبار
 ہو جیون کر صیف نون پڑھیا کسے صیف
 صیف او نہا لاجان نون صیف ہوئی توار
 ترک کرے کو شد دی مرغ الپر ہے یتیم
 کو جانتے دے وچہ ناش پڑھے نمازی عتہ
 کو اللہ تم سلی پڑھایا کوئی ہستمد
 منیہ وچہ نماز سلامت پر کچے نہیں قیاس
 الحمد پر ہے کو مال ہائی یا قل نال کیان
 جتنے وچہ قرآن مجید سے عین تمام رہا
 ترک رہا ضروری نال کہت پکا قول
 زبرد پڑے کو یتیم اتے بے سے شر پیش
 نماز پہنے جے خوش پڑھو سچان ٹیہر تاکافر
 الکتم یتیم حر ہنسہ ریا و جان کہ یا
 نکم جواب نفی واد ایہی تلاء جواب اثبات

دور کران ترتیب تائین کنز وچہ پچھا
 او ہتھین بچو دیگر پڑھوس ساز و فو کران
 دیگر نوٹ ت نمود نہ کرتی پیشی وچہ غناک
 پنجان وقتانو چون کھری راد شرع ایہ
 عالمگیری اینوین کھیا ترین چہ پندران
 ہنسی ت نماز نون منیہ وچہ سمہال
 دویا مثل نہ اسدی لبت وچہ فرقان
 معنی آسے کالوٹے ہوئے و پور شمار
 صادون سین وٹا کی حیف و لو کو حیف
 تخیر فاحش معنیان اینوین بزور دا
 یاکو چورے شدت وچہ گئی نماز یتیم
 نماز نہ پہنے منیہ والہ ایدر کہین ایہ پتا
 صادوسین وٹا کے ہنورین رود قلیہ ہی
 مگر حب علم کمال لنت واد اسدی شہار
 وچہ منیری مفسدناہین ہو رہی بہت مٹا
 ترک کرے یا بیجا رکھے روا کہن فقہا
 ایہ قاری بہت مکانین کہن فساد دی دل
 وعظہ ادم ربہ وچہ مسئلہ تک ووش
 ایہ فتوے عدم فسادے ویکہ کتابان وافر
 جے پڑھے نکم بلا دی جائی سبہ نماز فنا
 جان پڑے تاکافر ہو سی خطا گئی صلوٰۃ

قضا کرے
 پیشی دی پاک نماز
 یاد آئی ہاں ہی
 نون بچو یا ہی
 پیشی سنا و فوٹ
 وچہ سمہال
 الذی وک
 پیشی الکریم
 دی با سار
 مفسدات نماز
 ترتیب نماز
 نماز کے
 بیجا رکھے
 مٹا
 وچہ مسئلہ تک
 ایہ فتوے
 عدم فسادے
 ویکہ کتابان
 وافر
 جے پڑھے
 نکم بلا دی
 جائی سبہ
 نماز فنا
 جان پڑے
 تاکافر ہو
 سی خطا
 گئی صلوٰۃ

مفسرات نماز

اس مسئلہ کو تہین معلوم ہو یا بہنسی نہیں محاذی
الف و گئے تہین اتحاد مکان مراد پچپانی
جے مرد کھلو تانہ میں اوتے عورت اپر دکان
جیمون جہت مراد پچپانی ناوین شرط ہو پونی
عورت مرد محاذی ہوون چہ کجے ہک جاٹی
جیکر مونہ دو ہا ندا ہوئے وچہ کجے ہک پو
عین تریشی تہین عدم اشارت مرد نہ ہوڈوزن
نوتون نیت مراد پچپانی نیت امام نما
عید جموعہ وچہ لازم ناہین نیت امام زمانہ
جے ایہ شرطان وچہ نمازی ہو جاون بریا
سجے کجے تے ہک پچو جے زمانہ انہین
جیکر زمانہ تری ہو جاون سجے کجے دی بہنی
نماز دا بھٹنا عذے باہون جاو وڈا خطا
جیو مکرنبدہ ماڑی او تون ڈھندا یا وچہ اگ
فریاد کرے جے ڈبن والا سدے اسے نمازی
یا کو ویکھے لٹے تائین نزد کھو ہیک کھلا
یا کافر کسے نمازی تائین آکھے کلمہ دس
یا عورت دی کنی شروی بہن بائے وچہ پانی
انہین عذرین عالمگیری اندر بھٹن روا
وہم خیال نماز نون بہندی نہیں بہتر
کو شخص نمازیان کو لو اتھ کچدا کی پرمیا کی ہندا

مقبوقانہ پرمہ بیان ہو یا ان جانون کل نمازی
ہک نیوان ہک وچا قاست گئی نماز سنجانی
جے سر مردون پیر برہ مرد نماز زیان و
پر صورت اسدی ہر جا ممکن کجے وچہ نہ ہو
مونہ دو ہا ندا جہت مخالف ہے نماز بقائی
گئی نماز پچپانی بھائی مسئلے بیوسواسے
نال اشارت جیکر ہوئے گئی نماز نہ من
جے نیت امام نہ کرے زمانہ زیان نماز فنا
وچہ فتاویٰ عالمگیری نیت سوا ہو جائی
ہک زمانہ ترین مردانہ کی کسے نماز فنا
چٹون مردانہ کی عالمگیری چہ نماز و نجین
ترے کجے تا آخر صفان تیک فتاویٰ مہنی
پر عالمگیری نال عذر دے بھٹن کجے روا
یا کو ڈگے وچہ پانی شے بہن نماز تے وگ
اتھے بھٹن وچہ ابی رب اسوچہ راضی
خوف کرے جے وچہ ایڈوگدا بھٹن وچہ ہر بھٹل
یا کجہ مال جو قدر درم وچہ ریمجاون کھس
یا بکریاں بگہیاڑ پرمہ نیدا بھٹن وچہ پچپانی
باب مکرومان پہلے دفتر ایہ مسئلے سب آ
انتشار جے آلت ہوئے اسے لکھے آ
جو نال اشارت انگلیان سو گئی نماز نہ کھندا

کو تہ اوٹھائے کہسی اری کھڑے وقت جا
کو دو ہی صفے آیا تیر کے بند کویندا و تہ
تبسم ہا سا جان عزیزا مفسد نہین نماز
ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے سورج و چہ نیل

ای مفسد ناہین دوستا مسعودی و چہ آ
یا کو تیر کے وضو سات مفسد دوہین نہ تہ
ہنسنا آپ نہ سننے والا نا کوئی غیہ آواز
ہو ترارے باقی سارے سر ہزار ان پنا

باب بیست و ششم بیان احکام نماز و تراویح کوید

ترے رکعتان تراویح نال سلام و چہ
ترکیبی اندر بعد قرات اگے تجھ رکوع
وتران اندر نال فاتحہ سے سورت گڈہ ہمیشہ
تالیع ہوئے حنفی و ترین بعد رکوع قنوت
وتران چہ قنوت دا پڑ ہنا دائم و تراب تجھ
اللہم اغفر لی پڑت جو قنوت نہ جانے
مستوق پڑتے قنوت امام دیناں بچہ و ت
جو ترے رکعت و چہ رکوع آلیا مسبوق
جہ قنوت کوون توئم نہ فارغ گیا رکوع امام
لمبہ قنوت امام پڑے یا ہولی یا میا نہ
ابو حفص کبیرہ بخاری منی سجدای عادت جاری
ہو رہا یہ و چہ اوچا لکھیا عجی سکھن سارے
مقتدی مخیر جانو و چہ آمین سکوت
وتر پڑے نہ مال جمعے رمضان باجہون کوئی
ایہ چاہ سوال مقدس کوئی کرے سوال

اتلاف میں سارے چھوڑ مخیر ہر شہ
نال تکبیر سے ہتہ اوٹھائے طرف قنوت جوع
قنوت نہ جانی بدلہ سورت خبر دیوکل خوشا
و چہ فجر سے حنفی مذہب افعی پچھ سکوت
آخر رمضان افعی پڑے مذہب و نہان تجھ
تر پور می قنوت وابدای عالمگیری آنے
ترے رکعت امام دی پڑے لکھتے اوس گھٹ
تا بہی پچھے و ت نہ پڑے ہی باور کہین عشوق
چھوڑ قنوت امام دی تالیع کران رکوع تمام
بعضے اوچا بعضے نیوان منیہ ویکھ جو انا
ہولی پڑے قنوت ہمیشہ منیہ کہے پیاری
ایہ گھٹ قرات کوون پڑے قنوت پیاری
ابو الکلام دیو چہ لکھیا پڑے و چہ قنوت
تر و یحان سنت مال جماعت بیکر و جب کیون
جو تون دسیران بہت اوسون ہوتی نہ مال

الزاعر دلیلیہ
استیضات
نہین نماز
مفسد دوہین
نہ تہ
ہنسنا آپ نہ
سننے والا نا
کوئی غیہ آواز
ہو ترارے
باقی سارے
سر ہزار ان
پنا
اتلاف میں
سارے چھوڑ
مخیر ہر شہ
نال تکبیر
سے ہتہ اوٹھائے
طرف قنوت
جوع
قنوت نہ جانی
بدلہ سورت
خبر دیوکل
خوشا
و چہ فجر
سے حنفی
مذہب افعی
پچھ سکوت
آخر رمضان
افعی پڑے
مذہب و نہان
تجھ
تر پور می
قنوت وابدای
عالمگیری
آنے
ترے رکعت
امام دی پڑے
لکھتے اوس
گھٹ
تا بہی پچھے
و ت نہ پڑے
ہی باور کہین
عشوق
چھوڑ قنوت
امام دی تالیع
کران رکوع
تمام
بعضے اوچا
بعضے نیوان
منیہ ویکھ
جو انا
ہولی پڑے
قنوت ہمیشہ
منیہ کہے
پیاری
ایہ گھٹ
قرات کوون
پڑے قنوت
پیاری
ابو الکلام
دیو چہ لکھیا
پڑے و چہ
قنوت
تر و یحان
سنت مال
جماعت بیکر
و جب کیون
جو تون دسیران
بہت اوسون
ہوتی نہ مال

تراویحان سنت و ترواہب فرض نماز عشا
 تراویحان سنت و ترواہب رکعتان بعد نماز عشا
 وقت انہاندا پچھے غنٹان اول نہیں وا
 تراویحان کوئی ہو رپڑ ہاے فرضین ہورام
 عود کرین غشاے تانین ہاے بچہ تراویحان
 تراویحان سنت نیچے عز نیا پڑھ تون ہرین ہا
 بعضے لوک قرآن پڑھ تیا دودو کرنتیندے
 حق شریادودو ایہن ختم سنن یا چہ پریان
 پنجان ملامان مال کراہت قوال ہو جہور
 کوکاسلے و ترواہب رکعتان پڑھ کراہت ناہن
 جے دون سے سترے ہنداجادی ہویان و تہامی
 تراویحان پڑھنیاں سنت ہوکہ مردان ناہن
 تراویحان سنت نبی صاحب می بعضے کہن عمر
 متبع مردود شہادت منکر جو تراویحان
 قائم کرتون مال جماعت ایہا سنت کفایہ
 آکے اونہان مال جماعت کیستی سنت ادا
 تراویحان فی صنت ہوکہ جماعت کفایہ جانی
 سنت واری طواف کر نید و اہل کید سے سار
 چنوں کچو چارہ ہورنتید سے چہر کابل میڑ
 کچو چنوں کعتان کو پڑھ صفت شہاد
 بعضے کچو دکانہ پڑھ کرے بہت شتابی

تریسے جہان چہ رمضان و کہہ و کہہ روا
 مختصر و چہ اگے چکھے و تران مجہد روا
 توڑے خفتان بہت زیادہ چرکیان کر و ادا
 پڑھ تر و یکان اوسن سیا میں وضو باجہ تمام
 عشا پڑھیاں تر و یکان اگے موجب ہدیہ
 چار رکعتان کہ تر و یحہ جانن خاص عامی
 سوا قرآنون چار رکعتان ناقص زور کرید
 علماء زمانہ اینویں کہند و جاہل کرد و اریان
 ابوالکارم دے و چہ لکھیا مسئلہ ہے شہو
 نبیہ اندر اینویں لکھیا مینون پکڑ نڈا مین
 کہ شفعہ و چہ عالمگیری آخر ہے تانامی
 ایابالکارم تے و چہ عالمگیری کہن اکابر
 پر صحیح روایت سنت نبوی عالمگیری نگر
 ابوالکارم تے و چہ عالمگیری و کچھ صریحان
 کل محلہ عاسی ناہین جے و چون بعض آیا
 گھر پڑ ہدا و چہ عالمگیری عاسی نہیں مہمرا
 ایہ دو مین سنتان جان بخندہ تریا بہن کپاتی
 گرد و گردی بہت ربی دے چار مکا پیاری
 چہل رکعتان پڑھن تامی پاک وجود گنہ
 ہو و صلوة نبی دے اوتے چو تھانگ و عا
 کہی سنتے کار سنستان کیتیان فرض خرابی

صوملا عوت سوت قو سن رشنا ولب المالا مکت والروح انهم جونا هن انار يا عجور يا عجور يا عجل احسن عليا با احسانك القديم يا احسن درود برضا جده عالم الصلوة بر محمد ۱۲ محمد بنده

[illegible]

درود دعا نہ پڑھیں شکستہ ناسا پڑھیں شتار
 جو امام ترویجی ان کو لوں تو جان بھون کھلے
 جو فرض نندی جائتوں گھٹیا تر پڑست تیار
 و تر گزائے نال دسید ہزار فرض پڑائے
 عالمگیری ہمیں بھی انیوین ہوندا ہے علو
 رمضان و تران اندر حضرت ہوندا آپ امام
 کستہ ترویجی جماعت نہ پائی فرض جماعت نال
 و تر گزائے نال ملے ترویجی تاخیر
 جو فرض نندی جماعت نہ ہو کہ سار دیون ہو
 شکستہ ترویجی پڑھیاں نو یادہ سلام
 جے و تران آچھو یاد کر میں دور کسان باقی
 امام ہو یا ترویجی اندر کو دک کوئی سال
 بانگاندی نماز نہ جائز بعضیاں ایہ فرما
 مختار ایہ وجہ عالمگیری بالکل نہیں روا
 ترویجی ان کو بیچہ گزائے فار ہوئے قیام
 احتیاط دسان چہ تیت ترویجی ان کے اند
 نانو لیکے ترویجی نیت یا کرستان دقتی
 سنت ٹوکدہ ختم قرآنے ہر دار ضروری
 پیست ٹوکدہ کو ختم قول ایہا جمہور
 ختم کرے کو دچہ رمضانے کہہ جائیں تک
 وہ دہ آیتان ہر کستہ حافظ پڑھیں قرآن

جلسہ قومہ چوز کریدے دہر متھاسرا
 درود پڑھتے ترک تائیں کہے عالمگیری ہا
 جامع الرموز نے ابوالکارم دچہ مسئلہ فرما
 فتائے اُمنیہ نال ہوریدے جائز ہا قرآن
 حضرت عمرؓ نے کرنے کو لوں دسین کل ہجوم
 اُبتے پچھے ترویجی ان پڑھے عمر خطاب نام
 مکد و شفعہ با تاملی و تران واک کی حال
 بیعتیہ کہندے دہل و تران دی دن مہیاں
 ترویجی ان سب پڑھیں ہکلیان کجائے عن نور
 پڑھے اسان دہور گزارن کہو و کتبہ تمام
 تاہی باجمہ جماعت اوسان بڑھ شفعہ کہانی
 قرآن ہسانی ڈریان با بین عرض حفظ اوسان
 اصل قیاس بھی انیوین چاہے بیعتیہ کہن و
 ایہ قاضیخان مجاہد ہدایہ بحر الرائق و سار
 ادہ ثواب دچہ عالمگیری مرض سبب تمام
 مطلق نیت نال نہ جائز عالم کہن مندر
 یا قیام القیل نیتی ایہ ترائے نیتان حق
 ترک کیتے قوم دی پارون انہان مہمت نصوری
 دو یا فضیلت تریا فضیل دچہ مکارم نور
 بچھلیا نون ثواب ختم دا ہر واری دچہ پک
 تریہ راتین تے چچہ ہر راتیت نص غیاں

نو ۱۶۰۰
 جو فرض نندی جائتوں گھٹیا تر پڑست تیار
 و تر گزائے نال دسید ہزار فرض پڑائے
 عالمگیری ہمیں بھی انیوین ہوندا ہے علو
 رمضان و تران اندر حضرت ہوندا آپ امام
 کستہ ترویجی جماعت نہ پائی فرض جماعت نال
 و تر گزائے نال ملے ترویجی تاخیر
 جو فرض نندی جماعت نہ ہو کہ سار دیون ہو
 شکستہ ترویجی پڑھیاں نو یادہ سلام
 جے و تران آچھو یاد کر میں دور کسان باقی
 امام ہو یا ترویجی اندر کو دک کوئی سال
 بانگاندی نماز نہ جائز بعضیاں ایہ فرما
 مختار ایہ وجہ عالمگیری بالکل نہیں روا
 ترویجی ان کو بیچہ گزائے فار ہوئے قیام
 احتیاط دسان چہ تیت ترویجی ان کے اند
 نانو لیکے ترویجی نیت یا کرستان دقتی
 سنت ٹوکدہ ختم قرآنے ہر دار ضروری
 پیست ٹوکدہ کو ختم قول ایہا جمہور
 ختم کرے کو دچہ رمضانے کہہ جائیں تک
 وہ دہ آیتان ہر کستہ حافظ پڑھیں قرآن
 جلسہ قومہ چوز کریدے دہر متھاسرا
 درود پڑھتے ترک تائیں کہے عالمگیری ہا
 جامع الرموز نے ابوالکارم دچہ مسئلہ فرما
 فتائے اُمنیہ نال ہوریدے جائز ہا قرآن
 حضرت عمرؓ نے کرنے کو لوں دسین کل ہجوم
 اُبتے پچھے ترویجی ان پڑھے عمر خطاب نام
 مکد و شفعہ با تاملی و تران واک کی حال
 بیعتیہ کہندے دہل و تران دی دن مہیاں
 ترویجی ان سب پڑھیں ہکلیان کجائے عن نور
 پڑھے اسان دہور گزارن کہو و کتبہ تمام
 تاہی باجمہ جماعت اوسان بڑھ شفعہ کہانی
 قرآن ہسانی ڈریان با بین عرض حفظ اوسان
 اصل قیاس بھی انیوین چاہے بیعتیہ کہن و
 ایہ قاضیخان مجاہد ہدایہ بحر الرائق و سار
 ادہ ثواب دچہ عالمگیری مرض سبب تمام
 مطلق نیت نال نہ جائز عالم کہن مندر
 یا قیام القیل نیتی ایہ ترائے نیتان حق
 ترک کیتے قوم دی پارون انہان مہمت نصوری
 دو یا فضیلت تریا فضیل دچہ مکارم نور
 بچھلیا نون ثواب ختم دا ہر واری دچہ پک
 تریہ راتین تے چچہ ہر راتیت نص غیاں
 جو فرض نندی جائتوں گھٹیا تر پڑست تیار
 و تر گزائے نال دسید ہزار فرض پڑائے
 عالمگیری ہمیں بھی انیوین ہوندا ہے علو
 رمضان و تران اندر حضرت ہوندا آپ امام
 کستہ ترویجی جماعت نہ پائی فرض جماعت نال
 و تر گزائے نال ملے ترویجی تاخیر
 جو فرض نندی جماعت نہ ہو کہ سار دیون ہو
 شکستہ ترویجی پڑھیاں نو یادہ سلام
 جے و تران آچھو یاد کر میں دور کسان باقی
 امام ہو یا ترویجی اندر کو دک کوئی سال
 بانگاندی نماز نہ جائز بعضیاں ایہ فرما
 مختار ایہ وجہ عالمگیری بالکل نہیں روا
 ترویجی ان کو بیچہ گزائے فار ہوئے قیام
 احتیاط دسان چہ تیت ترویجی ان کے اند
 نانو لیکے ترویجی نیت یا کرستان دقتی
 سنت ٹوکدہ ختم قرآنے ہر دار ضروری
 پیست ٹوکدہ کو ختم قول ایہا جمہور
 ختم کرے کو دچہ رمضانے کہہ جائیں تک
 وہ دہ آیتان ہر کستہ حافظ پڑھیں قرآن

ابوالکارم عینی تہری ہور رموز صغیری
ستونہوین تہین ختم کچوے کجہ تکلیف پاؤ
ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے اوہ شفیع گنگار

ایہ ترتیب اونہان فرمائی کہ آیتان دہ گری
شب قدر ہی اکثر قول ایہا رات دساؤ
ریت نال درود نبیڈے دور گناہ ہزاران

باب ست ہفتم در بیان احکام عست ہما گواید

سنت موکدہ جان جماعت ہر چچے پڑ ہما
ایہ جو فقیہ زیادہ اوس چچے ہے اول
سب فقیہ تے قاری ہون تا کی ڈول کچو
قاری متقی عالم ساسے جیکر سب مساوی
اس تہین چچے سوہنا موہندا افضل جان اہام
عالم قاری تے متقی جہر ستر زیادہ سال
متقی نیک امام تے چچے جیکر پڑ ہے سو جانے
جیکر پڑ ہلا عالم چچے اوسنوں ایہ وڈیائی
جو امام دے اڈنے با جہون ہوئے کوئی امام
سہری ذات اوچیری ہو و اشرف خلق یا
مقصود جماعت وڈی ہو و جتنے خلقت صنی
جماعت معنے کھٹھ ہو وندی جتنے بھت کھٹھو
اقل جمع داترے اکیٹاؤن اکثر حد نہ کائی
پر تری ضرور جمع دے اندر ہر کا نہ جانی
سبک قبول ہو وندا نال جماعت گزارو
جہ نماز قبول ہو وندی کہ دعا امام

نیک ہووے یا بد کردار خبر حدیثے آئی
جہ فقیہ برابر قاری چچے رضی ہو و مو
پار ساتے متقی چکے اوسدے مگر نیو
امام زیادہ عمرے ولون تار ب پڑ بھاو
شرح کنزدی مشکینی وچہ لکیل مراد قیام
ایہ چاہے جو چہ معدن آکھے اوہ امام کمال
پڑ ہا کسے بغیر چچے و پہرہ ریش پچانے
کہیا نبی اوس میرے چچے کیتا فرض دانی
تورے اولے اوہو آتا ہی ہر نام کام
ستونہوین رجب عالمگیری کہے جماعت وارا
ہسان بازنہ خوش ہو نیترن کینہ نہ چون نہی
اتنا جان ثواب زیادہ رحمت و سدی لٹھی
دہان تیکر نہشت لاکرے جت قلم شانی
ہور رو دغانہ چلیان دان کچہ ولی چچا
جسدی کچہ نیت کہلو ڈاپوان دہ شمارو
آمین آمین اکھوساسے چون قبول تمام

سابقہ و
الصلوة والسلام
موفقا
نماز پڑھو
نیکو
عالم قاری
متقی
جماعت
نیک امام
اشرف خلق
مقصود جماعت
جماعت معنے
اقل جمع
پر تری ضرور
سبک قبول
جہ نماز قبول
دعا امام

جماعت زمانہ ہی جان کر اہت جو بیکرو چہ میتی
انیون مرد برہنے ہوون بال جماعت گزارن
سبب نہ اندساں بنیون نان عایت سے
نے تحقیقت دوہاندہ صیب کو تحقیق
پر ہیز کرو بے ریشہ کو لون منع پیغمبر کہتے
بے ریشہ جماعت کرائے سوہنا مور پیار
حوش آواز تے شکل عجائب لشکے دانگ کوتر
ایسے بچے وچہ نماز سے شہود کردی زور
اسو الناس نبی فرمایا سخت تمامی چور
عرض کیتی صحابان اگون چوری کن نمازی
ادہ کوئی تم رکوع سجود نہ گردا کر مٹسابی
امام جو ہووے قوم سید ابھتا ڈور خلا
امام مثال ملاحدی ایہی پیری بڈی جو کو
مستی مال امام دے بہائی بچہ نماز خراب
ہر جائی وچہ لفظ اقامت کی موجب اس راز
تذکرہ کرکھو کہا دہری قائم نماز نہ ہوئی
بے ترتیب غلطان ٹھو کے کریو امامت نہ دی
کو دھوکہ سے مستعمل پانی یا کو آب پلید
حنفی دی نماز نہ جائز پچھے اہان امامان
رفضی تے جبریت تے مشتبہ سبب خراب
بیٹھ پڑھو یا ناں تمہیں مسیح موزہ یا پٹی

جبکہ کرن جماعت زنانہ امام صفیہ وچہ منی
 امام اپنے نوں چہ صفیہ وچہ رہیں ڈر ان کہان
 مرد بیکچ نہ ویکھن اسدا وچہ ناز بے خطرے
 پر عورتان کہیان مرد برہنے وچہ ناز فریق
 پڑھن پڑھاؤن خطرہ ادھان جبکہ دل بدتر
 منع کرنی دے اسدے پچھنے فاضل بنجی دے
 پچھلیاں نوں ڈنگ لٹان بارن شیطانی موتی
 بعضیان تائیں وقت عبادت ریڈ ہون جو
 چوری کرنے ناز اپنی دی راہ دیکھا وگورن
 کرو بیان چور یا حضرت وقف کر سورا
 سبہ باب اما دی کر کے کرے ناز غرابی
 کہیا رسول کریم نے آنے سب حکام بجا
 جے سستی نال ملاح دے خون ملاح سر ہو
 اتنا قدر نسا ز پھلیا ندی آخر ہے عذاب
 رب فرمایا مومنو سامم کرو منسا
 بے پرواہ درگاہ خدا دی اوں کا زنہ ڈھونڈی
 فرض و جیدی خبر نہ جانی ایہا وڈی چوری
 یا مسح لٹ ربح سرے داسمہیں نال تاکید
 اختلاف نہ اسب بندار کھینچ ب دہیا نان
 انہان پچھے روانہ عالمگیری ویکھ کتاب
 شد چوان کچھ جائز طبع نہ کرتون کھٹی

[illegible]

فرض پڑھو کو سنتان چہند کے بعد صلوات
 تڑے وقت جنوں الگے دون اپنی فرض
 وقت چٹو ندا کے فرضان میں ہی لیں پڑھو
 دو سنتاندا وقت دسیند فرضان پھر قضا
 سنتان نحرے پیشی باہو کسنت قضا نکر
 کو کھکعت جماعتے رلیا وچہ نماز رباعی
 کو کھکعتے قسم جماعت نہ رسان لے رکعت
 جس خلعے دو مسیتان کھڑی دحق اولے
 جیکر دونوں یک برابر تان کی فکر کھیوے
 جیکر یکی زمانے دو بین ہو یاں ہوں تیا
 جو اس مردے گیان کھڑی کرن یا یہ شادی
 جہڑے وچہ محلے مسجد او تھوں گھٹھا کوئی
 تنہا گذارے وچہ سیتحق نہ بھنے مسیتے
 جس کا زیدی گھر کو لون مسجد ہوئے دو
 ترک تاکید جماعت دیحق جو کجہ کیا بیاد
 اھابان گہر دھینے کیتے نبی صاحب فرمایا
 گھر او تھائیں محکم رکھو ڈھا ہونا ہین مول
 وہ دھبے اس قرب زیادہ وہ بدیان ہوٹو
 ہر شے ناوان پکڑ زیادہ فرضان اندر ہو سی
 اکثر چہرے امامت اور وقف ارکانان
 جیکر فرض امام دے پاروان پاوان خوب ستری

چٹوں کچے پڑھ دو ظہر دیاں سنتان کنوچ
 متخلص وائے کر تحقیقان بہن تیاں غصہ
 دو سنتاندر کچے پڑھیاں بہن دو رڈا تھیں
 اچو بھی وقت پیشی دا باقی جہک دیکر نازل
 پنجین فرضیں تران اند حکم قضا ہو یونی
 ہے کجہ قدر فضیلت اوسنوں کل جماعت نہ یاں
 حانت ناہین وچہ نزدیکیوں وکھنیاں
 وچہ کتابان جہڑے اقرب سدا تا بارگولا
 جہڑے اول مرتب ہوو او سدا حکم دسیو
 تا اوس مرددا فکر کھیوے جہ عالم نی کوکا
 جہڑے اندر تھوڑی رونق تھوڑی کرک آباد
 دوئی مسیت جماعت کارن چلنا کی گل ہوئی
 عالمگیری وچہ کم جہڑا جے ہو رہی نخ نیستے
 او زیادہ شرکے آوسی بہتی دور قصور
 اھابان لون سرور عالم ہوو بہت بہت
 دنیا کو تکتب انا کوکھ وچہ شارق آیا
 شریان دھیکلی تھمی کہیا پاک رسول
 وچہ عود مسیت ترغیب غصہ قدم دا کھٹو
 جیکو ٹپسے سید سے کچے سو خود بھارا و ہری
 پکچے اکثر گھٹ اماموں عام کنوان بیگانان
 سنتان نفلان چہ معانی جیکجہ کہے سنتی

الزاع دلیذیر

فرض پڑھو کو سنتان چہند کے بعد صلوات

نہیں جو کچے پڑھ دو ظہر دیاں سنتان کنوچ
 متخلص وائے کر تحقیقان بہن تیاں غصہ
 دو سنتاندر کچے پڑھیاں بہن دو رڈا تھیں
 اچو بھی وقت پیشی دا باقی جہک دیکر نازل
 پنجین فرضیں تران اند حکم قضا ہو یونی
 ہے کجہ قدر فضیلت اوسنوں کل جماعت نہ یاں
 حانت ناہین وچہ نزدیکیوں وکھنیاں
 وچہ کتابان جہڑے اقرب سدا تا بارگولا
 جہڑے اول مرتب ہوو او سدا حکم دسیو
 تا اوس مرددا فکر کھیوے جہ عالم نی کوکا
 جہڑے اندر تھوڑی رونق تھوڑی کرک آباد
 دوئی مسیت جماعت کارن چلنا کی گل ہوئی
 عالمگیری وچہ کم جہڑا جے ہو رہی نخ نیستے
 او زیادہ شرکے آوسی بہتی دور قصور
 اھابان لون سرور عالم ہوو بہت بہت
 دنیا کو تکتب انا کوکھ وچہ شارق آیا
 شریان دھیکلی تھمی کہیا پاک رسول
 وچہ عود مسیت ترغیب غصہ قدم دا کھٹو
 جیکو ٹپسے سید سے کچے سو خود بھارا و ہری
 پکچے اکثر گھٹ اماموں عام کنوان بیگانان
 سنتان نفلان چہ معانی جیکجہ کہے سنتی

مسلماں دیوان
 محمد علی
 محمد علی

جد سردار کچہری اندر ہو جاوے منظر
صفان برابر کر ہو تسین جیون کندہ پونے گچ
معراجید می زمین حضرت کے پہلے بہان
عجب صفائی صفائی دہی غیب ذکر ادکا
دوئے بہان سے وچہ رکوعے ترکیب وچہ موجود
پنجوین اسماں سے وچہ سبحان چہوین چیل
درخت زمین سے سارے ڈاکر وچہ قیام
پہاڑ کد مان وچہ قعدی سارے رن عند انون پان
بندہ جد نماز گزار سے بندہ ملک اسماں
وچہ مسعودی پہلے دفتر ایہ تمام سیکوئی
دیگر وقت ہی نہ سارے ہون ملک کٹھن
جبریل سے میکائیل و ستھین چچے آون
الہام کر میںدا مکان کہو لو در اسماں
جد ملائک و کین بندیان کردار و دیانی
رب و مافے جبرائیل کہہ جو در حجب
درجہ کچہ تون میکائیل جو امام زمین تے
ہر دم تہ ہو صلوة نہی تے آوے سارے ثواب

رعیت نون بت عم نہ کوئی توری بہت نصو
کہیا بنی صحابان تائین وچہ مشرق وچ
صفان ملائکان نظریے آیان کہیا وچہ ہین
کلمے پڑھن سبحان سارے دیکھے رہن
وچہ چوتھے اسمائے دہمے سارے وچہ قعود
ستوین اسماں سے ڈھکے حضرت چہ محمد تیل
چوپائے وچہ رکوع سب گوین مجد یوچہ تمام
جہوین ملائک وچہ اسماں تل عبادت شاو
نالے طاعت اہل زمین حاصل کل خزانہ
الہ دیسی مومن تائین اسوچہ شک کوئی
بیت معمورے گرد گریے جو تھے ہمان آتھر
پہلا بانگا دو یا امام دل جماعت کراون
دیگر وقت مساجد اندر وکھو طرف انسانا
تسین نوری تے ایہ خاک واد و انیک کھائی
باکھیا ندے حق زمین می فضل و نہایت میل
ہو تمام ملائکان نون ایہ درجہ بہت نہی تے
دیہ تون رباعشق نہی واکرے جان کباب

درجہ کچہ تون میکائیل جو امام زمین تے

بائستہ در بیان نواب کبیر کوید

نواب ہزار شہید داپائے وچہ حدیث گنج
ہو چٹون یاران نے اجر جماعت کہیا تھا

اوہ شخص جو نال جماعت پڑے نماز ان پنج
انس بن ملائک وحق سدا وچہ مسعودی دیکھا

کو بہک حتم قرآن کریم اجتناب حرف قرآن
 کتب صدیق توفیق اللہ تہمین کران ہزار ختم
 پر جبکہ کوئی شغل مینوں چاڈ کے دلا زاتم
 دو بایار جو عمر خطاب اودا سوچہ فرماوے
 ہر ذرے طعام سے برے کر سہی امر خدا
 جے مین مال توفیق اللہ سے زوریدار تمام
 ای طعام دیونا جہ مین تہمین ہو وک فوفت قضا
 کو بہک ونبوت نہ ربانی کردا کہیا تریجی یا
 جو مینون توفیق ہو چاہے کل نہی اوتھہ کا
 جس دماڑے میری کولون ایہ کم ہونہ سکے
 شاہ علی نے ایہ فرمایا جو کو ہے ہک کافر
 جے مین کافر و زہ مین کسلسے مار کھیا واپا
 خون کفار ان ساریاں سنداجے مین تہمین رہیا کو
 تکبیر اولے دے حق نبی نے جو کچھ آپ کہا
 تکبیر اولے دنیا تہمین چنگی ہو زخمی مالی
 چودان طبق سونید و بھر کے سارے چالٹانے
 جو کچھ نہ کر قیاس جو امان ہر کر دیا یا
 صلوة سلام خدا نے گھلیا تیسے اچر جیسا
 جو دریا سیاہی سارے قلمان کھنڈے
 قلمان گھس کے ٹوٹے ہو یاں آسے ہی کھا
 تکبیر اولی دی شکل دساؤن جو نکرا دیکھو

ہر حرف بدلے محل مانگ جنت وچہ بیان
 توڑے مین تہمین ہر دھڑے ہوئے ایڈاکم
 جے گھس جانوسے دل میریتے اولے ترک نہ غم
 کو زوریدار یا تکبیرے تائین رج طعام کہو کو
 دیکھان تائین چہ بہشت کر ہو کشاکش بنا
 نالے تکبیرے جاسا ریدے ہر فون دیوان طعام
 تکبیر اولے دے فوت برابر مین نون غم نہ آو
 ہر وال برابر ملک بہشتی کرن محل تیار
 راہ خدا دے فوج کرا کے سارے چاکوٹن
 تکبیر اولے دے فوت برابر مینون غم نہ گے
 ہر وال برابر جنت اندر محل پیسی وافر
 رب توفیق دیے مین تائین ایڈا اعل کما واپا
 تکبیر اولے دے فوت برابر تہمین غم نہ آو
 چونیو یا ان بھی اوساوتے رکھی خوب بنا
 چودان طبقا نوچہ جو پیرا کیتے ذوالکمال
 تہمین حب تکبیرے اولے دہرگز مول نہ پائے
 ہو پیغام خدا دی طرفون حی شباب لیا یا
 تکبیر اولے دار فربہ یا سنو ثواب عجبیا
 آدم جن سیوان مانگ سارے لکھن لائے
 لکھن والے بھی کل فانی اچے ثواب نہ مکتا
 ناوقف ہی وقف ہوون تہم خلاصی تھو

ایک دفعہ دیکھو
 ہر حرف بدلے محل مانگ جنت وچہ بیان
 توڑے مین تہمین ہر دھڑے ہوئے ایڈاکم
 جے گھس جانوسے دل میریتے اولے ترک نہ غم
 کو زوریدار یا تکبیرے تائین رج طعام کہو کو
 دیکھان تائین چہ بہشت کر ہو کشاکش بنا
 نالے تکبیرے جاسا ریدے ہر فون دیوان طعام
 تکبیر اولے دے فوت برابر مین نون غم نہ آو
 ہر وال برابر ملک بہشتی کرن محل تیار
 راہ خدا دے فوج کرا کے سارے چاکوٹن
 تکبیر اولے دے فوت برابر مینون غم نہ گے
 ہر وال برابر جنت اندر محل پیسی وافر
 رب توفیق دیے مین تائین ایڈا اعل کما واپا
 تکبیر اولے دے فوت برابر تہمین غم نہ آو
 چونیو یا ان بھی اوساوتے رکھی خوب بنا
 چودان طبقا نوچہ جو پیرا کیتے ذوالکمال
 تہمین حب تکبیرے اولے دہرگز مول نہ پائے
 ہو پیغام خدا دی طرفون حی شباب لیا یا
 تکبیر اولے دار فربہ یا سنو ثواب عجبیا
 آدم جن سیوان مانگ سارے لکھن لائے
 لکھن والے بھی کل فانی اچے ثواب نہ مکتا
 ناوقف ہی وقف ہوون تہم خلاصی تھو

دو وجہ علماء ثلاثہ کہندے کہ سنون بیا
 جدا امام اللہ دی ہے تے موت الف شروع
 تابع ہوئے مقتدی سنتوں جیسا جیہ قول
 جدا امام جا پڑیا ہووے اکبر والی سے
 جیکو رلیات بہت اوسنے پائی خود تکبیر
 ثنا تعوذ پڑہ بیان تے فاتحہ سورہ کل
 اول کتے جیکوئی رلیا اوس پائی تکبیر
 چہر اوچہ جنگل دے ہووے نا کو پچھے آگے
 اذان قامت اوچی آکھے نازل ہون ملاکہ
 کہن بلا گئے سب کو آگے کیونکر اسین نیتا مان
 دفتر اسے تہمین ب کہنداد ور کر و قصیدہ
 بعد سلام خدا تہمین کچھ دے لکھئے وت گناہ
 گناہ اسے چاد فرخ سٹوتا اوہ ستر تمامی
 اذان قامت نا آکھے تانیے چھپے نہ کوئی
 جتنا فضل خدائے کیتا سارا کارن حیلے
 جیکوئی یومن وضو کر کے مسجد دیول آوے
 کل گناہ جو اس مرد دے کردار ب فنا
 باجہ حسابون اوسنوں جنت دیسی رب

موتم مقارن مال امامے کہنداب نعمان
 مقارن کہندے تے تائین نعمان قول جمع
 بعد تکبیر امام دے اوہ دسان تینوں ڈول
 الف اللہ و مقتدی یار و تہ شروع کری
 ایہ دونوں قول تے یار و ہو سنو تقریر
 جتھے ملے امام نون اوہ تار کوع ایہ مل
 وچہ سعودی انیون بکھیا نافع ایتھریہ
 بے نصیب سب کو کون او تھے کی ہو سکے
 مثل پہاڑان نیتن کچھ بندہ کداس لائق
 اسین پاکتے دفتر اسدا کانا مال گناہان
 پاک ہو جاسی مثل تساؤنی ستو کھ تکبیران
 رب غفور کہے مین بخشے وت کپڑ نینا ناہ
 وچہ سعودی رب فرمایا ایتھریہ گرامی
 مگر اعمال جو بکھن والے نیت کہلوون سوئی
 چہرے ترک جماعت کرے روز حشر سونہ پیلو
 پڑے نماز جماعت اندر پاک نبی لرامے
 وہان پیران تے ہتھان اکھین جبول گناہ
 مال میرے رب وعدہ کیتا ایسا نیک سبب

باب تکبیر و
 الف

حکایت حسن بصری علیہ الرحمۃ

شیطان مٹھی مال جگائے کر کے کئی اکھاڑے

وقت صبح سے حسن بصری تے ہر ہاٹے

اٹھو تا کبیر نہ گھسے وقت نماز ستیا
مقصود تیرا منع عبادت میں بیدار کیتی
بکرو ترسان تیرا گے ستیان فوت ہوئی تیر
ہزار تکبیر اولے وار جہ دفتر تیرے چڑھیا
ست اچ گھسے تاوت رو دو نہرا لے جاو
وچہ سعودی حسن بصیرہ اقصہ ایہ مسطور
ترین قمتین آسمان زمین عرش ہی رو پہا
دو یا کو زنا تہین نہاوسے زن مرد بدکار

حسن بصری نے کہیا لعینا تینوں اچ کی مار
ولی خدا سے بچہا شیطان! یہ جواب توئی
رو رو حال و نجایا ترسان خوش باقصیر
تاہین میں امانی ہو یا لنگ ستیان آپہریا
مشھین بھر جگاوان پڑہسی کہیوں دہنیا
باب کہیوں دوسے دفتر قصہ ایہ پر نور
اول کو یتیم نون مارے خبر حدیثوں پائی
تیرا جو تکبیر ون گھٹھا وچہ سعودی یار

حکایت بایزید بطامی علیہ الرحمۃ

بایزید بطامی صاحب رفاہی سلطان
آہرٹی ہامین زاری رونے جنوع فرع بیحد
اس رونے تے زاری پچھے بخشیا اوہ خطا
مدت پچھے وقت نماز سے ستا بایزید
اٹھو فوت نماز نہ ہووے یا حضرت بطامی
اوہناں جاگ کہیا جو مقصد تیرا ایہو بہکال
جہت نماز جگا دین مینوں آہے کی سبب
فخر قضا کر گے کہ نہ رو ترسان حال و نجایا
مینوں اچ ایگل نہ بہانی مت قضا کر روو

فوت نماز فجر دی ہمدن بہت تھے حیران
ہاتف دا آواز سنیو ہنے کہیا آپ صمد
ستر نہرا نماز دا درجہ دستر ہو ر عطا
ونت مہیاں بھر جگا ون لگا ایا بلہیں لمبید
چاپوسی تے شفقت نرمی بید کر ہ حرامی
ہوئے فوت نماز ہر یکدی تا ہو دین خوشحال
جھڑی نیت دلوچہ تیری دس سانوں چیب
ستر نہرا نماز دا درجہ دفتر وچہ رب پایا
قضا عاف کے ستر نہرا نماز داماک ہوو

ذکر حضرت علی کرم اللہ وجہہ

باز
تیرا تکبیر اول

شاہ علیہ می ہمدانے دیگر ہونی فوت
پوتہ ہی خیر بنید سے تائیں شاہ مردان ایہاں
شاہ علیہ اٹھ ہونے رونے بہت رسول
وہ قبول دینہ باہر آیا کہیا پاک رسول

پہاڑا توں چڑھ چھاں مرہیو کر کے نیت فوت
کے پختہ صحابان تائیں کول ملی فی الحال
وہ منگیوئے یا الہی ہونے عرض قبول
شاہ علی اوٹھ دیگر پڑھ توں ہو یا سخن قبول

ذکر حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

صدق اکبر صاحب کولون و تر قضا کرات
وقت فجر سے حضرت اگے رتہ زار و زاری
دوست کاران رسد کدکے رتے سر و نہ
تر ہوئیں مجلس و چہ انیس فابا لوقت باقی
کو بیچ نمازان نال جماعت ہم ہمیش گناہ
ہو و حدیث نہی فرمایا ترک نہ کرو جماعت
وہ ہزار رکعت و کولون سا نشان زیادہ
کو پڑھے عشاء توں نال جماعت چہ شامہ ق آیا
فجر پڑھے کونال جماعت ایہ بھی و چہ شارق
بہر فجر پڑھے کونال جماعت آدم چہ پڑھا
ظہر پڑھے کونال جماعت چالیہ ج پیسندا
عصر پڑھے کونال جماعت شہ ہو یا ج پورا
مغرب پڑھا نال جماعت ج پیندا اتنی
عشاء پڑھے کونال جماعت نہی صاحب فرمایا
جنگ کر کونال کفار ان باج کرے ہزاران

بہت بیداری پہلی ایمن آخر نیند آفات
یائتی جی دین در ماندگار و مصیبت بکاری
گناہ صریقہ بخشیا گیا جبرائیل خدو
فائدہ با جہوں وقت دانا نا ودا قہر بپاؤ
اوہ ز غافل و چہ تر غیب کہیا رسول پیار
کے کعت جماعت گذاری اسدی ایہ کفایت
چہری وہ ہزار ہکلیان پڑھنی کرونگا
گو یا ادری راستہ عبادت کھلائی نہی سہرا
گو یا ساری راست عبادت ذرہ نہ ہو یا تار
وہ بیان حجاب مستند درجہ دفتر اسد چہ ہرا
کو یا حضرت ابراہیم و یساکونال وہ او اگر نیلا
حضرت یونس نال گذارے مسئلہ شہید
حضرت یونس نال گذارے رحمت ربی تھی
گو یا پھر پڑھے پڑھا اسکو ج او سنے پایا
یار چہ راہ سنی یا غازیان دیکھ دینا ان

کہ قد فائدہ
انہ سنی بہر وقت
بیفادہ ضائع ہو گیا
اسے کو فائدہ نہ
اولکھو و چہ اوس
وہ زکار عبادت
ذکر حضرت صدیق رضی اللہ عنہ
وہ دینی پور
وقت نماز پڑھے
وہ نال ہوندا
وہ سنی
وہ چہ
وہ سنی

یاد می غشا دی با جہون ہو رقت ہو ہود
 اینہان غدران نال جماعتی گھستے تا معافی
 آدم پڑ ہو صلوة نبی تنالے پڑ ہو سلام

جے تینوں بھگت اکایا حاصل کر مقصد
ایسر و چہ انہا ندے کہیں فلج ہر باطن جہانی
جس نبیدی عجب شریعت ہر کم و چہ آرام

باب بیست و هشتم بیان غلبه کردن یان و دینار از گوید

جو چہ نماز کے بندید ی زوری نکلوا
توڑے بعد قعود فرض کے پو سوایہ وال
جیکر کرے بنائے تائین پانی ہوسن کول
ترے تریاری انج و ہائے چار واری تاجھے
مشکل بناد اکرنا ہرگز مول نہ ہووے
بعد حدیث دی حرفت کلا ہوا تھے ہر چا چور
امام ہوو کر تانپ خلیفہ اوس مکان لیاو
انگل یک و یکہائی اوسنوں جیکر رہند
جے امام نون سجدہ سہوہ تا کیکن سمجھاے
جے یک سجدہ ملاوت والہ ہووس و جو یار ربانی
جو یک سجدہ ملاوت والہ دو جا ہووس سہوہ
اول تہہ متھے وت دلتے رکھے وت رہانے
ہن وضو کر مکائے او تھے یا اوس سلی جانی
جے خلیفہ نون کجہ باقی تاوچہ جاعتے آوے
منفرد مختیر ہی چاہے جتھ گذارے
جتھون گیا او تھے آوے تا نفع یک جائے

وضو ساز اوہ تم کر بیٹی حبائز کون بنا
ماہی جائز مختصر وچ بہتر ماہیوں کھال
ٹرکے لینا کہوہ تہین کڈ ہمارو کتابان بھول
وچہ تہا وے عالم گیری ویکھ میری گل منے
جیکر کرے بانہ پہنے اوہ سکلیفون رود
ادا کرے جے قدر کون اڈ ہون نیتو کوڑ
حقیقت اپنی نال اشارت ساری چاہی جاو
دون کہتین دوو یکھائے اس مشور دی سک
اول ہتہ تھے تے رکھے بچوں نلے لائے
وچہ ترغیب دے تدن جے اوہ کینہ جانی
اشارت دو بانڈی کر بکٹھی ایہ مسئلہ بھی و
وچہ ترغیب تے عالم گیری رکھین وچہ مانے
جے خلیفے وضو کردیان اُسدی کل نماز مکائی
ہو ترغیدی ہی اسے روش مختصر فرماوے
کہ نفع اوس ہر کھانے وچہ ترغیب پیا
جھتے نیتے پہلی واری اوسے جا مکھائے

عفی عنہ

بائیت یازدهم ر بیان حق امام و پدرید

اگر فضل جماعت دسیا من تن امام
کے چلن لٹے نال کسید کیتا اقتدا
مشارق الانوار و اندر اینوین ہر تحقیق
و دا حق و ستاد و ایا و جیکوئی ہو و عاق
نماز زہ ہر دو ماندا طاعت نامنظور
ہو حضرت شاہ علی صاحب و اقول شہوت
جے چلے تاتو تپے مینون چلے کر و آزاد
فضان بدیا نو چون ایسی حق استاذان فخر
ج زکوٰۃ نہ عاق و اکوئی کٹھے اوس حرام
سرے جو وچ عقودے نا خوش کرتا
کو خفت کر و استاذ دی ترین بلائیں نال
اول علم فراموش و دیار زرق قلیل
عاق جیون استاذ تھین ہوندا ہی تلمیز
پاپوتے اوستا فکے و اتوڑی بہت خراب
جیکو حکم انہان ترین و آنے ناہ بجا
یا کو فعل زبون اوہنا داسے کسے غیر
ایہ ہویا عاق و ستاد و اپیو دا بھی جان
عتابی تے ظہیری قینہ ہو و یکھین منہاج
برائے پو ہر انسان سے آیا وچہ حدیث

جو مقتدایندے سر ہو و خواہ خاص عوام
اوستے حق امام دا ہوندا جیون حق بنیا
جیتون چاہیں ہو و دہنگیری و تہون کیرفتو
یا ہووے ما با پدا کوئی سنتون کر اتفاق
ایہ وچہ حدیث شریف و مسئلہ ہر شہو
جو کہ حرف بڑے مینون وہ مولے میر غلام
ختیار زہ میر اکوئی ہر ککم وچہ پین شاہ
عاق تے منکر کافر و وین ایمان نال نہ غر
نماز پڑے کو اوسکے پچھو اوہ ہی گئے تہا
بو حرام جنت دی اوستے حکم نبی ارشاد
مبتلا اوہ ہو سی گند وچہ حدیث سمہال
تریا کافر ہو کے مری بہت خوار و دلیل
اوہ ہی دستان صو تان سنتون نال تمیز
روانہ ولد شاگرد نون آکھے سخت جواب
یا و نہان دل غضب نال تے نظر و شا
یا جیون عداوت دشمنان وچہ وٹ تے ویر
موتہ اکھن دی حاجت ناہ تھی و نکا چہان
جیتون چاہیں کیکہ تون ایہ پر کھین پانچ
اول جسے جایا سنتون عساق خبیث

۴

قال امیر

المتین کم

اللہ و جہم

علیٰ حسنہ

فہو ملام

ان شاء باغی

وان شاء غنی

بہجہ جیتی

پیر مے

بیون کلا

من سیرا

حق امام و مادر

باب

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

اے راجہ جس میں ہوا اوستے کرتھن
 مگر جس لبان لیان ہوں کلمہ باہر سے آو
 کلمہ آگے لیکن بظان راہ پید گہنیرا
 جہڑے مچان لیان کہن کلمہ کہن بانو
 روز حشر سے مومنان تائین ہوسی حکم کو
 لیان مچان والے سارے موزہ زمین ل کر
 دنیا اند موزہ شرمندے آخر ایہ عذاب
 موزہ تہون پلا لاہ ملاک و کہن جہڑی
 جسدی مہر درست نہ ہو دی کچھن نا کجہ ہو
 حد مچہاندی وچہ درازی اولہا ہوٹھہ نامی
 کتر والا ننون نیوان کرنا کر تشبیہ دو پہاوا
 لقمہ پانی پیندیان ہو یاں جہڑی وچہ نہ بچن
 سبالیان وچہ لا باس کہونے جو کل کچن جیٹ
 خلاف شوارب اندر ہو رہی کتنے آئے
 ہور سرے والے نامسان کچہان پیا کی ختنا
 حد پاکی دی دہنی تلے جھٹے سر ذکر دا
 مردانہ سے حق من بہر حق زمانہ سے پینا
 مردان شہوت و سوان حصہ بنیان خوش فریا
 بنیان مال طبیبان لکھیا خون مرزا جوش
 ہا پڑی کتر وں جا بڑجے قبضہ تہین لمی
 جہڑے مال کچہاڑان آئے ہو جو تلے کھاڈی

ستر تا ستر اسلام
 ۱۴۰

رب کہے میں بخشیا اوسنوں اہ کلمہ آو
 کہن ملاک بکل باہر لکھتے دے پاوے
 اس پلیدی سے موزہ اوٹے لبان پیا گھیل
 ایہ کلمہ کجہ پاک نہ کر داڈے اس گمانو
 رب فرمسی مومن کرسن پس کل مقصود
 مچہان ہوسن لوہے سچان سخت غذا بان جرن
 وچہ قبرانے آون فرشتے کچھن نیک جواب
 جسدیان لبان شرعی ہوں اسدی جان کدی
 سخت مرین گزان اوسنوں کہن نبیہ اچو
 ظاہر صاف والان تہین کتر وں جا بے سالی نامی
 بہت کتابان مستبران تہین اہو حد و ساوا
 اوہ سبالی باقی شارب اس سبب نہ بچن
 رکھن بالون وچہ کتر وں جان عزیز اکھٹ
 ایہ قول قوی جو مینون معلوم اکھ سنا
 ایہ سنتان شہوت سلام دیان پڑے غافل کہون قنا
 منتشر ہو یاں جا پڑے من تمامی مردا
 موجبہ سان ہر دو اندا حق کو لون کی ٹنا
 نوختہ ہے وچہ زمانہ سے پڑ تہیر گہن و نیا
 شہوت و ہے قول طبیبان اہ موجب کر گوش
 مٹھون گہٹ کرتے تالعت قبضہ وچہ بغی
 اوہ پڑی چہ دخل سارے گھڈی و دور

رو دین چا فرماؤ حضرت سہیل نیاوان
 خشوع عوام الناس دانمان کہیا بیان
 اوہ وجہ حضور خدا دے ایسے ہون نہ
 سنو خشوع خواص می جد کہندے تکبیر
 جیون شاہ علی واسم مبارک ایہی شیر
 شاہ علی اجسم مبارک نسبت جیون بہت ہاتھ
 یاران چاہیا اس پھل چون باہر کدے کلی
 پھل گلابی جسے تائین وچہ نماز ڈھونے
 کلی آلودہ نال لہوے جسمون باہر آئی
 مصلا شاہ علیہ راہو چا کیتا گلزار
 مثل پہلاندے خون مصلو میر تے کدوں
 نال قسم سے شاہ فرمایا مینون خبر نہ کالی
 وچہ نماز دے روح میریا پنکھی عشون چا
 مولوی جامی تحفے اندر قصہ ایسہ پایا
 تحقیق نماز گزائے بندہ درجہ کچھ نہ پاوے
 نال حضور قلب دے بندہ جتنی کریا
 اچھتیقت تدن ہو جے نیتے نال حضور
 رمتے جان نماز دی جیونکر کوئی سہا
 وہم خیال دلیلان باطل دلتون کر سہ
 جانی یار نماز یا توان حاضر ناظر
 تعظیم تمام بجا لیا دین خدمت وچہ کہاو

تا ابو حنیفہ دو ہند اکتیا خوب بیار
 ادھان سچی کہتی طرف دا ہو کل نہیا
 اکون بچون ادھاننوں نگہا نظر نہ آو
 ماسو واٹھ یاد نہ ادھان کہی خبر سر
 جنگ احد وچہ تیر لگو تے نگا وچہ رہا
 پر جو کچھ حکم الاہون آوے جلدی چپ چکا
 تیر تکلیف تگا فون ہوسی ایہو گل نہ بہلی
 کہن ہتھیار لوہیدے یاران جسہ چاڑھو
 حضرت شاہ نمازے شانل ہرگز خبر کالی
 بعد نماز وان ڈٹھا حضرت کچھن لگے یاران
 جو کچھ یاران کیتا آہا سارا کہول سنایا
 پٹ تلوارون نوڑی مینون جگن دہ دا کا
 وت خالی پنجرے درد نہ ہوو دی سخن علیہ سجا
 مین بھی چہ کتاب پنی دے کہن تبرک پایا
 ناچووان نارہوان حصہ حضرت ایہ فرماوے
 منقلح الجبان وچہ درجہ اتنا دیس خدا
 تحریر باجہ حضور دے فوت اکھن جمہور
 باقی رہند دی جس نال دسان مینون ان
 تا بچپون نیت نماز نون حاصل تہیونے لو
 اللہ اکبر اکھ تون او سویلے وت حبیب
 ہر رازے دا وقت لہ جانی ڈتھیں دیو

سلا
 نہ چہ ہند ادھان
 فون کو بھی سوا
 ذات اللہ تعالیٰ
 خبر ہو جا نہ سک
 لکن ایسہ دود
 بیان دین جیون
 خشوع و حضور
 ایسہ قصہ
 حضرت
 علی
 دا وچہ جھان
 نماز
 مولیٰ
 کلمہ دیکھ دیکھ
 حرف اللہ

ہوشمند و انکے علمان پڑھ توں بیفتنا
 تحریر سے معنی ایسا فعل نماز نہ جانی
 جیسے ظاہر ہے وجہ کو جہا کج خلق نظر
 توبہ استغفار نال روغن خوب روا
 گویا اوس گناہ نیکستان بخشے رہم
 اللہ اکبر اکھ تون اسوقت پھر حبیب
 فرض ادا ہو یا اوس پڑھیاں وہ حضور
 جو رب فراموش میرے نالوں سو نہی وہ جہنم
 ایہ نماز قیامت والے دینہ و انیک سب
 پر جہد کلی تے کوشش کیج تار ب سچے بھاء
 ان المصلیٰ یناجی بہ پڑھ وجہ حدت تمام
 دوہین جہانی اوسک جیہا ہوز نہ جان یقین
 آپے جیہا بند و فانی توڑے کسے نہ کدا
 اقم الصلوۃ لذكری نفس و چہ خبر یہی بادشاہ
 نال لیدے کم دنیا و چہ خوب کر و تدبیر ان
 اس نماز نون رونالائق و لدا محرم اللہ
 دنیا دار نماز و بخندے کر کے خوب پوسا کا
 ہوز نماز وی خاطر سوہنا جائز بلکہ اولے جائز
 ہر معنی وجہ کرین اندیشہ ایہ حضور پیائے
 دویا معنی نیا نوچ و لنون پورین حاصل ہو نو
 اکہیں نچ ٹا انہی کو ٹھکے نزدیگار و شباب

[illegible]

کوشش جہد تمام لے آئے کرو امید قبول
 صتا کما اصلی جبکہ حضرت انج فرمیدے
 دنیا سے کم کر دیاں ہو یاں کچھ دلیلاں اول
 بے دلی ہوون ناہین اسے روش نماز ان
 بہید ولیہ تو ہاں جانے ہو رہی جبر کہتو
 جو محسب جاوتے بے نماز ان مار
 توڑی در دیاں محسب تہیں چہ نماز کہلاتے
 دو جہاں دیاں سختیاں کولون ایہ نماز بچاؤ
 نماز لہی معراج مومناندا حضرت ایہ غلام
 مال دیدار مشرف ہوسن کل مخلوقون آج
 ہو رہنو حضور فقیہان لکھیا حق عروفا دا
 حرف سارے سمجھیندا جائے آنے کل مشرور
 حضور تعلق مال لیدے اکھیں ہتھ پر
 کوئل کثیر کرے یا گلان یا ہتے یارو
 حضور فقیہاندا ہوا آئے تاہی لکھ پھلپا
 گناہ مکے نوں ڈاجانے عمل دی نوں چھوٹا
 سارے مومن حضرت اوتے ہر دم پڑھو صلواتاں

صلوات کھارایمونی کہیا پاک رسول
 حق ادا نہ قدر کے اکج مقصود نہ پسند
 بت کداہین حیت کداہین ان بات کماؤ
 دیہ جمعیت دنون باوقف ہین ای ازان
 رطمانا نہ سر عدی پارون شاہزما لہستو
 جہرے وچہ مادی دیکھن اوہ چوٹ گھسیکا
 برکت شرع نبیدی پارون نہ اوہ کہا سوج
 لکھ ہی مونہ جگوچہ روشن گے رب ملاٹ
 عرش اوتے چرہ جاسوٹی ہدی رب پراسانگ نہا
 خالق رازق نیون جابلسوئے رکے پچھے
 عینون الفتے قاف کیا فون تہیں سہن جلا
 وچہ شریعت مصطفیٰ اہو جان خشوع
 محافظت ارکاناں اوتے وچہ رمورے خیر
 فقیہ صوفی کوئی روانہ کہیں جین قلب چھوٹو
 نماز ولیاندی توفیق دیہ تون سچیا سایا
 عجبے یا تہیں نفس مارہ ہوان دیے موٹا
 روز قیامت مال شفاعت ہوون تسبیح بجا

باسمہ در بیان فی ال بن شہن افق و مہا و طلت ان

کسوف خسوف نوافل سان استقامت ہر سار
 نفل کسوف سان مین مینون سورج جد کچھ کو

ہو وصوت ثمانیہ موجب ہدایت ہین بیچار
 شفعہ گزار دعا مین منگو جہ تک روشن تہیہ

افق و مہا و طلت ان
 حضرت علیہ السلام
 معراج مومناندا حضرت ایہ غلام
 مال دیدار مشرف ہوسن کل مخلوقون آج
 ہو رہنو حضور فقیہان لکھیا حق عروفا دا
 حرف سارے سمجھیندا جائے آنے کل مشرور
 حضور تعلق مال لیدے اکھیں ہتھ پر
 کوئل کثیر کرے یا گلان یا ہتے یارو
 حضور فقیہاندا ہوا آئے تاہی لکھ پھلپا
 گناہ مکے نوں ڈاجانے عمل دی نوں چھوٹا
 سارے مومن حضرت اوتے ہر دم پڑھو صلواتاں
 صلوات کھارایمونی کہیا پاک رسول
 حق ادا نہ قدر کے اکج مقصود نہ پسند
 بت کداہین حیت کداہین ان بات کماؤ
 دیہ جمعیت دنون باوقف ہین ای ازان
 رطمانا نہ سر عدی پارون شاہزما لہستو
 جہرے وچہ مادی دیکھن اوہ چوٹ گھسیکا
 برکت شرع نبیدی پارون نہ اوہ کہا سوج
 لکھ ہی مونہ جگوچہ روشن گے رب ملاٹ
 عرش اوتے چرہ جاسوٹی ہدی رب پراسانگ نہا
 خالق رازق نیون جابلسوئے رکے پچھے
 عینون الفتے قاف کیا فون تہیں سہن جلا
 وچہ شریعت مصطفیٰ اہو جان خشوع
 محافظت ارکاناں اوتے وچہ رمورے خیر
 فقیہ صوفی کوئی روانہ کہیں جین قلب چھوٹو
 نماز ولیاندی توفیق دیہ تون سچیا سایا
 عجبے یا تہیں نفس مارہ ہوان دیے موٹا
 روز قیامت مال شفاعت ہوون تسبیح بجا
 کسوف خسوف نوافل سان استقامت ہر سار
 نفل کسوف سان مین مینون سورج جد کچھ کو
 ہو وصوت ثمانیہ موجب ہدایت ہین بیچار
 شفعہ گزار دعا مین منگو جہ تک روشن تہیہ

مختفی پڑ ہو قرات تائین لمان کرو کھلونا
پڑ ہو امام جمعہ سے کچھو جبکہ ارادہ نہ ہو و
وت چن سیاہ جو ہو وے یار دایہا کھو کر
باجہ امام مخیر ایہن دو پڑ ہن یا چار
کسوف خسوف قرات ہو لبون کہو امام حنیفہ
کسوف سیاہی دینہ دی جانو خسوف سیاہی نمر
امام مخیر چہ ہنہے وقت عاجون چاہے
اذان اقامت خطبہ یا ہن نزد حنیفہ کوئی
استسقا ہو طلب بارندی جبکہ مینہ نہوں
رونا وچہ درگاہ خدادی ایسا ہے مقبول
نفل جماعت استسقا وچہ کہے امام حنیفہ
جموین جماعت عید ان اندر توین استسقا
عید ان وچہ کبیر ان رائد استسقا وچہ یا ہن
بادشاہی دے اذنے باجہون جبکہ اون باہر
دعا منگو نماز ون بعد نگشتان ہر لکائے
مستوجب ترمی و ہائے اتو توتی جا ون
پیر پیادے شرن کامی کوئی سوار نہ ہو
کپڑے کرن پورانے میلے خوش پوشا کان و
بعد نماز ون چادر نوں امام فقط بھوائے
مسلمانان بالائے جاوے اہل ذمی دا کوئی
ہر دم پڑ ہو صلوٰۃ نبی تے ہو راتراق ضحی

دوہرین کعتین سکوت و دومی مختصر تھیں دینا
دور کعتان تنہا ہر کو آپے نیت کہاؤں
دور کعتان پڑھتے تمامی ترک جماعتوں ہر
آکھے معدن کرے حوالہ وچہ بسوط ویا
صاحبہ شافعی احمد مالک کہن بلند شریفہ
رب کہائے قدرت بندیان ہر شرتاب ہر
موند قبلے یا بندیان پاسے آمین سبہ کہیاؤں
شافعی آکھے خطبہ ٹرہ تون بعد فضل و صوفی
استغفار دعائیں منگن عاصی فاسق و فاجر
پاک گناہوں چہرے رفتے رحمت آب نازل
صاحبین نے شافعی مالک کہن جماعت شریفہ
بلند قرات خطبہ چہے بائگات قامت لا
اودے کبیران اکھوناہین ہوسے مثل تہا ہر
بالا جملع نہ پڑھیں آکھے معدن اندر ظاہر
یاد عامنگو ہک اڈ کے اللہ مینہ و سائے
پیش خروجون صدقہ دیون جبکہ اڑ پر آوان
سرمو ان تے موند شرمندہ ہر یک بیچارہ
ایہ چہ قتائے عالم گیری بکھیا ویکھئے ضرور
ابوضیفہ حکم نہ دتا صاحبہ فرمائے
تہا جادعائیں منگن رخصت او نہان ہوئے
ہور تہجد جے گل پا ہو تھیو دے نصیب لقا

[illegible]

عفی عنہ

ہو مسائل نفلان ہندی سنتوں گوناگون
 فجر پڑھے یا عصر کوئی وقت بہنے طبع غروب
 جے قدر نیزہ یادوں اسوج چڑھی بلند
 توٹے پڑھ سوک شفعج تے عمرہ تام
 اقل اشراق داک شفعہ تم کرو تاق
 پہلی وجہ پڑھ آیت کریم تمام کوع
 ترکیبی وجہ فلق پڑھتے وجہ چوتھی والتاسر
 ایتہ ترتیب بجا لیا دے یا پڑھے کجہ ہو
 اشراق ضحیٰ تہجد نما ہے نفلان اوامین
 جہر کی ہین اوقات ادھاندہ اذہان چہ پڑھ
 نیت زبانی مستحب ہے فرض دے تہیں جان
 کو پڑھے اشراق نبی فرمایا گرمی حشر نہ ٹھری
 ہر آیت بدلتے قصہ بہشتی ہر ہر حرفے حور
 دو جا پھر روز دایار و جانو وقت ضحیٰ
 وقت ضحیٰ وجہ عالمگیری جان مباح صلوات
 دنیا وجہ فقیر نہ ہو سی روز جو چہ نہ ٹھری
 باران رہیمان اہ دراندی ہر ماٹیدی ہو
 کہ کہ کہ ضحیٰ یان پڑھیاں وہ رہیا ندیب
 دہان تیک معاف صغیری جیکو پڑھیا باران

بنی الله
چو ایست
در این ایام
التمذنی دود
جشن بزمینا
بهارت زمین
دشمنان یاران
رکنان بنا
یتا کو می
داستان او
آقای دست
مکرمه قلم
دستاویز

رات جدید تسان پر آئی کر یو حق ادا
دوجی واری دوستان کیتنا یہ تکرار
اسان سر پر شیم قبول ہے کہ ہو جو فرمان
پنج پنج واری کافرون بعد الحمد پڑھو
تائیکے یاران دوستان جنت جاؤ
سونادوجی شرط ہے صبح تک پڑھو
یا کوادہ پہلی وچہ پڑھائی کے نیندر باری
پر کنز عبادے شب بیاں نفلان لکون اجر سوا
پاک گناہان تہین اوہ ہو یا کہیا نبی رسول
ایہ خاص نہی تے حکم علاحدہ ہو رہی کتنے آ
ہو زکاح چٹون تہین اتے حضرت دوحی آ
لکھ راتین نال خوشیدی ہو رتنامی تے
وقت تہی داوٹھ کے کلمہ طیب یاد کیو
دوجی وضو تراٹے دوکانے پچھے ہے مکوئی
نال حدیثے وچہ شکو تے اینورین کن بیان
گردن اوٹے گڈہین رہیاں شیطان اسون مٹیا
ہک باشد ہک بشد تریجا جان عن اللہ نام
ڈہاہ سٹیا یا نال کد ہوئے ستا ہو بیتا
نیت عبادت ستا کوئی اوہ ہی سن تجویر
نوپاوا کرن اوٹھ فرضان یا تہجد رات
ناوا کرنا نیت عبادت سوندی غافل قوم

ہر رات میں وجہ کرے فرشتہ تلمو عرش ندا
اصحاب انون حضرت کیہا پھڑ و تسین یار
کیونکر نپے رتھون حضرت کر ہوا آپ بیان
دور کھتان پڑ ہو تمامی ت بہت رات نبوی
عجب عجائب درجہ اوسدا ہر ہمیش پڑ ہو
پچھے ادھی رات دے یار و وقت تہجد ہو
تہجد پڑ ہے کو کھچلی راتین کر کے ات بیداری
تہجد والا درجہ نیسو نفلان دااوسن یا
کو پڑ ہے کھتان یا ران اوٹھکو خاصہ وہ مقبول
نماز تہجد فرض نیتی اینوین کجہ صحیح
نال جنابت حضرت تائین مسجد بہن ریا
ترائے گڈ ہیں شیطان پیندا ہر گردن آہ
ہر راتیں وجہ اینوین کردا کیا سبب کچھ
ہمار می سے کلے نال بہک گڈہ دور ہو یو
دونفلان تے وضو کلے دور کیتا شیطان
جونا وضو نا کلمہ نفلان ات دہمی تا اوٹھا
وجہ کنز العبادے لکھیا سونا ترائے قسام
ذاکر تائین ذکر الہی کردیاں غلبے خواب
ایہو سونا باللہ ایہی بشد سنو عزیز
ستیان طبع قوی ہو جاو نہ نہر بری ہوتا
ایہ خواب بیداری کل عبادت سنو عن ہمد

سلام
 از یاران رگمان
 به تن مرد من
 پیچیدی به ای
 رگمان نعلانی
 تراستی رگمان
 و تراستی بعضی
 نه بایران رگمان

مسائل و مسائل

نفل ہیں ایک ہی
نفل ہی ہے
سوا و ترانہ
مولیٰ
ہر ایک
دریہ
غیر غنہ

زور پیشا بون او نہیا جد سوچ جہکار
 تہجد والے تے اگ حرام کرسی رب غفار
 یاران پڑ ہے تا حضرت کیا عارف خاص
 رضوان بچے نفلا نور جون شان تہجد آیا
 شاہ ہو حسین ایسا انون جو کجہ میں تہین
 رفد حشرے اوسک او تون کر سان در حنا
 ہمیش تہجد پڑ بنے والیاں عالمی رتبہ پایا
 دو انگشتان جوڑو یکھایاں جتھے رحمت لکھے
 ایہ وجہ فتائے عالم گیری و اقل قبول
 دو پڑ ہے تا غافل ناہین شب خیز انوجہ
 دو دو نیتے بعد سلامون تہوڑا کرے آرام
 وجہ جواہر خرم انہوین لکھیا ویکھ صریح
 ایہ مناجات تہجد بچے ستر پڑ ہے بیغم
 یا گہٹائے کھک کھڑی تا بھی ناوسو او
 اندر ہر رکعت دے باران تک شمار
 بعد تہجد وقت سحرے متغفار کہا ہو
 جیسا وقت سحر واپسی لیاں رب بلند ہو
 کوئی ہے سوالی کرے سوالن لوایں اس
 یافتہ مند و دشمن اونے یا اوس شوق لقاء
 سجدے پیکے سکے مینون رو رو کرے کیا
 جیسا پاک گن ہون جہیاں اوس دن تہین ہو

داری و دما نذا جات
 اخلاص فن و چه راز کیمت
 مے اتے جیکر بجا ہے
 تا جیتان رکمتان
 بڑھنے طارادہ موس
 اتنی داری اخلاص پہلی
 رکمت و چه راز کیمت
 اتے پھر کیمت نذا جات
 بلبل داری و چه راز
 رکمت دی
 جیتان حاصل ہوئی و
 اولیادان فن مال دین
 جانے پہلی رات

دستورالعمل

ہن صورت کچھ نہ تھایا یار و بندہ و اینہ صورت
 موجب کہن غریب سفر اندر تصنیف
 اٹھ مسائل فقہ سے سنتوں کر ان بیان
 از تارک ترائے دانند و در کفایت
 دہام محمدیہ سے فرمایا کہ یہ کہتے ترک
 فقہر ہینوں نہ ہو سقہ و اشویا میں مانا غریب سے
 کو نیست نوافل چارہ گفتاں تمام ادا و چہ
 نعمان محمدیہ فرماون یہ نیست و اشویا میں
 کو پہلی دو پڑھے ترائے ترک بقید یا چار
 چار پڑھے پنجین سے شریعت نہ محمدیہ
 و شیخان فرمایا یار و چار پڑھے لاچار
 پنجون صحت ایہ پہلی دوجی وجہ پہوں
 قضا کرے دو پہلیان ترہیان ایہ قول
 آخر شفعہ عود کرے و ت پہلا ہو یا اداء
 ستون صحت و ثنا کرتون فکر دہیان
 آخر شفعہ قضا کرے جانے نال اجماع
 قضا کرے دو پہلیان ترہیان ایہ قول
 صحت و چہ ثمانیہ یار و کہے امام کہہ
 امام یوسف و قول ہی چار پڑھے و چہ چار
 امام محمد و از مودہ دو پڑھے و چہ کل
 صورت تم ثمانیہ ہوئی ہن مسائل ہو

جو عامان کوکمان واسطے آتو وہی ہے
 کبیتی عاجز کرم الہی خلقت و جہانیت
 ایہ نفلان اندر ذکر ہے حکم کیتا نعمان
 باطل کرے تخرمہ نون نفلان وچہ صلوة
 تخرمہ نون باطل کر دایا در کہین ایہ فرق
 ترک کرے ادا نون فاسد پر دو ہنیدہ آج
 دو جی صوٹ ترین چہ تار کہ جو تہی قرآن مجہ
 سو جب اپنے قول سے کرتون فکر و چار
 ترکی صورت چانی ایہا کبیتی بہت و کہالی
 اول آخر ترک قرأت جو تھی ایہ سنو
 نزد محمد جان حسنہ زرا اول شفعہ بیار
 نہ بجی جو تہی دیو چہ او سے کیتا فرضا دا
 پنجون صورت عکس کہ چھوین دی ایہ دول
 لکھیا نال قیاس سے کہندے ترے علماء
 اول شفعہ تے چہ تہی بڑھان ترکی ترک عیان
 صد ستون دی اٹھون صورت باجہ نزاع
 صوٹ تم ثانیہ ہوئی فضلے نال خدا
 چھیان اندر دو دو لازم و نو چہ چار کہ
 باقی چار جو صورتان ہر وچہ دو شہا
 اول آخر جس شفعہ چہ واقعہ ہو سن چھل
 دسان میں چہ نوافلان جو کچہ نکات زو

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

مفتاح الجنان سے اندر انیوین کہیا تاکہ
 ہو و طیفہ یا نصیہ فحبر پرست سووا
 یا طیف مغرب تکھے جے سووار کما دے
 یا بصیر دیگر تکھے جے سوکرے و طیفہ
 یا خفیظ کہ سوواری بعد عشاء کما دے
 ہو و چہ باعث بغیر اندے حاضر و غائب
 یا نعم پڑہ فحبرے کچھے یا تشار سو پیشی
 یا واسع سو مغرب تکھے یا صمد عشاء
 ہو و سان پنج گنج میں تینوایں رتان پنج گنج
 دیگر تکھے غم یا شین و قہر ملک عشاء
 ہو و عجوبہ فائدہ انہاں سورتاں سراج فی
 کوئی وقت معلوم نہ کرسی فحبر پیشی تے شاک
 جیوین کسے نوں گھر دنیا و چہ وقت معلوم نہ ہو
 فحبر کچھے تاپیشی تیکن یا سینون روشنائی
 دیگر تکھے مغرب تاپین ہم کسے روشنائی
 سورت ملک تارن کچھے پتہ و حرم و حرم
 پتے و تے معلوم کرسی مومن اندر قبران
 و چہ تفسیر عزیزی کہیا ناں حدیث صحیح
 سورت کاکلای دی و توتی و چہ پتہ تپیشی
 ہو و عزیزی دیو چہ کہیا کہیا رسول کریم
 ہو و عزیزی تے و چہ پتہ تپیشی سورت شہید

شاہی نال کتابے دور ہو کل شک
 پڑہیں الیدیان مردیان تائین بیان بردار
 چنگی و انگون بل ہر طون و کواوہ لکھ جاو
 چن چوہ ہون چہ ہر ہوس و حساب شریف
 حساب بکولون او چہ ہسی ہر ہر جنت جاو
 دوہان ہمانا ندی جو سختی دور ہو سی اس مرد
 یا نور سو دیگر تکھے خاصہ کم درویشی
 ایہ نام خدادے جیکو پڑا سی یاں ہر تپا
 فحبر کچھے یا سین پڑہیں تون پیشی نوح بخوانی
 پڑہیں و لے تے روز شرف ہو و شرف سو
 سیت تائین فبرے اندر ہو سی سخت حیرانی
 تا قیامت رہا آیا اوست جبار مقامے
 توڑے زندہ بند دروازہ لوہا ہون رو
 پیشی تکھے دیگر تائین سورت نوح تھیں آئی
 مغرب تکھے خفتان تیکن و قہر دی بلیائی
 بکت اہل سد می خبرے یان ظلمت دور ہو
 قہر قہر طیف نہ کوئی نا طیفی خبران
 ہو و تفسیر یعقوب چرنی چہ دہا سنوخی
 ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر
 بین ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر
 جو لک ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر

یا غیب پیشی تکھے جے سووار کما دے
 نال آسان جواب ہو جاوون +

نور و حرم

حضرت آدمؑ نوائے بد پیدا کیا تا روز عاشورے
روز عاشورے بزرگی و چہ حساب نہ آوے
زمین تا آسمان سے ہر کے خیر پہ مومن کویت
کنہ کرے کہ روز عاشورے قصداً تھے ان چیز
لو کہ عبادت روز عاشورے و چہ گناہ نہ کوئی
روز عاشورے روزہ حضرت آدمؑ اوتے فرض
روز عاشورے نہا روزہ ایہ تشبیہ یہوان
تا فرین ہون یا یک تہیے یا ترے کرد تمام
روز عاشورے روزہ رکھدے ہر جو این عالم
کو روز عاشورے روزہ رکھد ادرجہ عمر تمامی
روز عاشورے امر کرین یا پوڑ کیاں تا این
جد جان جو بھکے تر یہ تہمین نگ خراب ہوں
امام حسنؑ حسینؑ کو نہ و چہ لب رسولؐ کاٹی
روز عاشورے انہاں تا یں طہام نہ دیوین موال
کو روز عاشورے روزہ رکھد ادرجہ سال و تاب
شمہ و رہا کو ہین روزہ راتین و چہ قیام
روز عاشورے روزہ سنت نوکم ہو رعیاں
نظم او نہاندی شعر عربی و چہ انیسے ڈھلی
سرمہ نفل دعا تہیے سرمہ پھیرو نہاؤ
نگہ صری کو روز عاشورے کہیں بہرے
دعا ین منگے جو و چہ حدیشان آیان روز عاشورے

اسی روزہ او نہاندی توبہ نئی رب غفور
مومن آسمان سے سالوں نیکی بہت کماؤ
و چہ انیسے نفس عاشورے ہی کریم کہیوئی
او کہ پڑیسی روز شہرے قاتل جوین حسینؑ
گو یا کہ اوس عاشورے واقع ادا کیوئی
ہو رہا می مومنان اوتے استجابے عرض
بجہ مکروہ ہی نہر مایا دو بچو مقصودان
دہ رکھے تا مومن کا دل نال شہیدان نام
نافعؑ اسلمین سے اندہا کر آہوق اٹم
و چہ جو اہر خمر کہ بکھیا نال حدیث گرامی
و چہ کفایہ شعبی کہیا نافع کہے دسائیں
جو فرض معاف او نہاندی اوتے اوس روز تہمین
نزد و فاتے فاطمہؑ تا ین ایترب دسائی
اسدن روزہ بدلہ عصیان کہیا پاک رسولؐ
گناہ معاف درہید اوسے و چہ حدیث حسا
و چہ انیس عاشورے روزہ درجہ اس تمام
شاہ علیؑ نے و چہ نظم دے کیتے خوب بیان
مضمون او نہاندی بیت اگلے و چہ سمجھو مسکھ
صلح زیارت عالم کچھو ازاری بہت بکاؤ
درد نہ حیشان کو نہ ہوئے ہی صاحب فکے
جو چاہے رب دیو من حضرت کہیا سبہ کم پورے

انوار دلہ
کتابت در روزہ
مومنان سے سوخت
ادب علیہ السلام
اشہاد است حضرت
مومنان سے سوخت
عید روزہ
کے روزہ
بجہ مکروہ
دہ رکھے
نافعؑ
و چہ جو اہر
و چہ کفایہ
جو فرض
نزد و فاتے
اسدن
گناہ معاف
و چہ انیس
شاہ علیؑ
مضمون
صلح زیارت
درد نہ
جو چاہے

سَلِّحْ تَمْرُکُوعَ کَرْدَانِیْنِ اَیْتِ کَرسی تَمینِ شَرِیعِ کَرکے

جَعْلُ رُکُوعِ کَلْبِ اَوْتُونِ کَلْبُکُوعِ ۱۲ مُحَمَّدٌ دَلِیلُ یَرْحَمُکُمُ اللّٰهُ

احکام عاشورہ

ہتھ پھیرے کورہ ستیے نبی صاحبِ زمانے
غسل کرے تا پاک گناہوں جیوان باقی رہ جائے
صلح کرکے روز عاشورہ کی دونوں رخصیاں دیوچہ
کو کرے زیارت عالمِ سندی یا تعلیم بھائی
روز عاشورہ سے عالم دُشیاں کل سچیرے
ہر قدم شہادت درجہ پہچے کوئی ازاری
کو روز عاشورہ سے بیروتے بہت طعام پکاؤ
کو روز عاشورہ بہت پکاؤ عاجز ہی کوئی حکمی
وچہ انیس لو عظیم جیسی سختی بھکھہ
کو قدروری واحدہ دیوچہ اُحد پھاڑ ثواب
کوئی خوب طعام یا صلوات اُس دن دیوچہ حق سہا
مصافحہ کرکے روز عاشورہ کی مسلمانانہ تیار
بند کرے کو روز عاشورہ کی بدایان تہین انجس
فضیلت سنو نماز عاشورہ کی رنگوزنگ بیان
قدر نیزہ دینہ اوچاٹے اول دو پڑھو۔
دو جی دیوچہ آخر سورتِ حشر پڑھو تم تائیز
اتہین پچھو چھ پڑھو تے بعضے کہندے چا
پہلی اندر فاتحہ پڑھو پندرہ لدا حاضر
ادباک پڑھو کوارے تریجی یاران قلبہ
اللہم اگس شہوتے ہی پچھو پڑھو دعا
بعضیاں کہیا چھ رکتان دہتہین پچھو

سو سو نیکی ہر روز والون جو ہتھ سے آتے
ہر قطرہ سالِ عبادت پاک نبی فرمایا
رب دشمن اوسے رضی کرسی روز حشر سب
ہزار درہت دی ہر نظر کی بندگی دفترائی
ہو رہا نوچہ عالم دُشیاں سرور عالم مٹھے
روز عاشورہ سے جے پچھو پڑھو یا بخشتے کل کباری
سال تمام تنگی دیکھے نبی صاحبِ زمانے
روز قیامت دی بھکھہ کو دن اس دن کو
وچہ قیامت ہوزہ کوئی توڑے بھتے دکھ
نبی کہیا دہتر کرسی اوس دی پڑھو ہسی خوش
طعام جنت داکہاد ہی باچوں نیا تہین نا جائے
قبرون کلدیاں ملے ملائک چہ حدیث سائز
گو یا حق عاشورہ اوس کیتا ادا پیاسے
وچہ انیس لو عظیم بھیا سہلان نفل عیان
وچہ پہلی پچھو فاتحہ کرسی تم رکوع کرو
یا اول الاولین و طیفہ بعد نماز و سائز
ایہ خوشنودی خصمان رن نافع وچہ شمار
دو جی وچہ ہی کافرون پندرہ ان اسرار
جو تہی کرسی تر یواری تے سنجھے قلعہ سنجھے
قبر عذاب نہ ہوسی تسان دشمن کل ضیا
پہلی وچہ و اشمس پڑھو توں ولی قدر کی ات

فتوح الارواح تے عمدہ لغتیں جو مجموع النوازل
 لاہور دیان فاضلان امیائل کی انہیں کتابیں
 وت عدم کرامت حکم کستونے کیا مہر لگائی
 فرضوں کی سنت جماعت بغیم وتن ہزار
 انہیں دھڑین کے ڈومر دناواں آون
 وکھو وکھ نجائن بعضے جو ترتیب حدیثان
 نال امام جے پڑھن اکٹھے فاسق عاصی جنگلو
 قضا عمریدے سننے سنتوں لکھ جیون کتابان
 ساری عمر نہ پڑھن نمازان پنجین وقتیں تارک
 چار کعتان نفل گذارن پڑھن پنج قضا کر
 جو لکھ روپیہ دیونا ہو و مولن دے دھڑی
 رب فرمایا وقتان اندر کرو نماز ادا
 گناہ کبیرہ وقتوں کی کچھ توڑے پڑے قضا
 پندران جاری سوک کوثر نفلان چار کعتان
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے دلج رات ہمیشہ

جامع الاصول حدیثان نبوی اند جائز نماز
 مقدمہ وچ قضا عمریدے سنتوں ایک جو اہل
 میں بھی لکھیا و لکھنا نہ ا حقیقت باقی
 عقل نہ چاہے نفلان کارن آون نہ قطار
 نفل عاشور و جمعوہ وادے پڑھن خداون ہاں
 وچ قرات حضرت لکھیا کہ خبر خستیان
 رب غفور کر لسی رحمت نہ بخشے اس سنگلی
 بے علماندی نال کی جگہ اکہندے خام جوابان
 قضا عمری نون پنج پنج پڑھن گوڈو کر
 اوہ دلہ یوچہ یقین کریدے سال نماز ادا کر
 اوہ لہنے والہ سچا یار توڑے لہے چڑی
 وقتوں کچھ پڑھنے والے بھیران خدا
 جمعوہ وادے دیان نفلان پڑھنا افعہ خط
 بعد جمعوہ پڑھو ہمیشہ تا اوہ ملن برائے
 برکت نال و دنیوی بخشاؤ کل نوشتان

سلا نال اللہ تعالیٰ
 ان الصلوٰۃ کانت
 علی المؤمنین کانت
 موقفاً یغنی فیہا
 العباد عن سائر اعمال
 نماز بہت بڑا عقیقہ
 ذہنی و فنی " دینا
 سلا قولہ جمعوہ وادے
 ان جمعوہ وادے پڑھن
 مراد اتنی جمعوہ
 الکنانہ یعنی
 رمضان شریف
 بسنن عامہ
 جمعوہ وادے
 پڑھنے سے
 دیگر اعمال
 سے بچنے
 میں
 کمال
 ہے

باب سے پنج در بیان نماز مرخص کوید

محال کہلوون ہو یا کسے وچ نماز یا اگے
 دووبن جان کوک سجود اوہ جبکہ بیٹھ نہ کرا
 سجدیدی شارت کارن سر کوک تہین ہوان
 کائی شونہ سجدی کارن تہی طرف اوٹھاؤ

سبب مرخصدی بیٹھ گراتے جو دووبن کیسے
 پڑھے اشارت سردی کر کے حکم قرآن کا روا
 کر دی ازاری وقت اشارت مختصر تہین ہوان
 اٹ بہانہ یا تختہ گمان مختصر فرمے

جے رکوع سجودتے قادر ہو یا اشارتہ وال
 رکوع سجود ہے اہل عزیز اشارت جان خلقہ
 دینہ تے رات کو لون و دہست سب بیو شریو
 نماز پڑھن تہین عاجز ہو یا خبر نہ اوسوں کوئی
 یا مدینہ ی اشارت کو لون ہونی طبع ظہیری
 جیسار اٹھان پھران تہین وہ اینوین یہا زاری
 کو بیٹھ نماز پڑھے وچ پیری عذر کی باجھون چاری
 قبلے ول ہو کر کے نیتیں کہیں پیر او تہائیں
 کونال اشارت وچ تیرے بھکے پڑھے صحیح
 اوم پڑھ صلوٰۃ نبی تے نام محمد جین

اوہ نماز نیتے وت بھنگے ہوسی بہت ساہالا
 اہل اوتے ہن قادر ہو یا یہ دلیل شریفہ
 یا کوئی ہونی وچ ریب چہ ہو یا مسلمانان
 یا کو مسلم مرتد ہو یا ریکہ مناز کیونی
 انہان پنجان تے قصانہ لازم لکھیا عالم گیر
 آفتانہ اوتے لازم عرض کہان میں ساری
 نزد منیفہ جائز ایہی نزد یاران لا چاری
 حیوان بیون پیری ہوندی جاو پیر ہوندا جان
 نال اجاع وچ عالم گیری نامین روائی
 شفاعت کاران وچ شریکے لکھ پڑھ سو کینا

باب شش در بیان احکام سفر کو

نیت سفر دی شہ و ن تابہ جبکہ ہو و تہا
 و چننا و سے عالم گیری اسوجہ فرماوے
 ترین و مانڈے پندہ تے جانا ہو و کیہ میا
 جتنا قدر وچ پاڑان ترسک نہ کرا پدھے
 سیر مایہ ترے و مانڈے بہت اوٹھ رنار
 واضح نوان علما کما شہار و سے نہیں قبول
 چیز تہیہ پڑا یہ چہ تہیہ کنہ سے تہیہ تہو
 چار نڈان قدم فقہیان لکھیا کوہ شریعی
 چو یہ اٹھانڈا گز و سیند سے لکھنے کہیں اٹھانڈا

کدوان کوٹھے نوین پو اسے کھولے ہو چہ
 جس طرف اوتے ہن بھنگے حد اسوجہ آوی
 حیوان پیر سپا و یا وچ پیری یا ساتھی شتر
 اینوین پیری او ویا نہ مختصر تہین لکھے
 دینہ چو سے وچ عالم گیری اسے تے ہما
 وچ تہیہ تہیہ معلومتے لکھیا نیو نڈا معمول
 پنجالیہ سبہ تہا میانہ ہو و نڈا تہین ہما
 ہر تہم وید گزدا ہو سے وچ تہیہ تہیہ
 وچ ہڈے اینوین لکھیا مستح ویکہ ہو و

انوار ۱۶۵
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

انوار ۱۶۵
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

کو نیت اقامت کر دے پھر اگر بعد میں آگے نیت
 کو اڑ کا دورینہ نیت سفردی نریا یا کو کا فر
 نو مسلم نون حکم قصہ دانو بالغ نون چار
 نہیا نون کو موڑن جاوے چوران پتر عکاس
 جتنی مدت قن ہو دیندی پھر ہمیشہ چار
 مسافر نون وراہ امامے کہ خشکی کہ پانی
 پانی والے راہ دو گانہ وچہ شکے چو گلنے
 مسافر کرے تمام رباعی بھے تشہد اولی
 جو ترک کیے خود پہلیدی باطل ہو سنا
 مسافر امام مقیمی وچہ نماز قضائی
 مسافر دی نماز قضائی وقتون باہر نہ ہو
 نفلان چھپے فرض جائزے بین کہاں
 پہنا پہلا سنت مقیمی سفردی و تق فرض
 کو بیسے مسافر با پیشیم یا با پہنچے
 جیکر چھپے نیت مقیمی سفردی کہے سلام
 متابعت دھکم گیمائی پھر ہسی اوہ دو گانہ
 اقتدار مسافر چھپے جائز کرن مقیمی
 محض قیام فریضہ اونہان پڑھنا کج نہ آ
 احق نام اونہاندا جانو خیر سبوتے آیا
 کو وطن اصلی نون چوڑ کر بہنیشل اس ہو رہا
 نیت اقامت چار پھر ہسی با جیون و ضروری

ٹرساں توڑی مرے اوہا ہین دھرو گانہ چت
 اوہ بالغ اوہ مسلم ہو یا پدہ کیتونے وافر
 وچہ قناتے عالمگیری باب سفردی چار
 کجہ یقین نہ جان لے نون یون کس مقامے
 نریاں قنہ سفردا ہوئے پڑھن دو گانہ سا
 دو دمان وچہ شکلی جائز ترے دینہ آب سچا
 وچہ قناتے عالمگیری سنتون میری جاو
 دو رمضان دو نفلان ہوسن عاصی ہو یا پڑ
 مختصر وچہ اینوین بکھیا وکھنہ کران غرض
 کنز قدوری وچہ نہ جائز ہو رہی ویکو کانی
 انتقال کرے وچہ وقتی سفردی چوٹن نہ پڑ
 اتھے سنتون اوہا بندی مارن کل علماء
 سبب نجائز وچہ صغیری ایہا سنتون عرض
 دو آخر دیاں سنت پیشی ابو امکارم لوڑ
 دو رکعتین یا چاہتے سنتون حکم تمام
 ابو امکارم دے وچہ بکھیا ویکو اہل ایمان
 دو نہ اوتے سلام مسافر پیر و فضل قدیمی
 حکما ناں امام کہاوتے ویکو متن راہ
 اول و نہان آخر انہان ناں امام دے پایا
 نیت سفردی نریا اوہا نون شہر پہلے وچہ
 اصلی وطن نون اصلی باطل سفر نہ وچہ قدوری

مسافر یا نیت اقامت کر دے پھر اگر بعد میں آگے نیت کو اڑ کا دورینہ نیت سفردی نریا یا کو کا فر نو مسلم نون حکم قصہ دانو بالغ نون چار نہیا نون کو موڑن جاوے چوران پتر عکاس جتنی مدت قن ہو دیندی پھر ہمیشہ چار مسافر نون وراہ امامے کہ خشکی کہ پانی پانی والے راہ دو گانہ وچہ شکے چو گلنے مسافر کرے تمام رباعی بھے تشہد اولی جو ترک کیے خود پہلیدی باطل ہو سنا مسافر امام مقیمی وچہ نماز قضائی مسافر دی نماز قضائی وقتون باہر نہ ہو نفلان چھپے فرض جائزے بین کہاں پہنا پہلا سنت مقیمی سفردی و تق فرض کو بیسے مسافر با پیشیم یا با پہنچے جیکر چھپے نیت مقیمی سفردی کہے سلام متابعت دھکم گیمائی پھر ہسی اوہ دو گانہ اقتدار مسافر چھپے جائز کرن مقیمی محض قیام فریضہ اونہان پڑھنا کج نہ آ احق نام اونہاندا جانو خیر سبوتے آیا کو وطن اصلی نون چوڑ کر بہنیشل اس ہو رہا نیت اقامت چار پھر ہسی با جیون و ضروری

بشرط ان تاجمیر بیان مقر ہیں اور ساریاں شرطان فقہان سے بیان کہتیاں ہیں۔ مگر ان تاجمیر جو کوئی شرط پائی نہیں جائی اور اعلیٰ کتاب

احکام تاجمیر

وطن اقامت دیتے مطلق اصلی سفر اقامت کو وطن اقامت کی وجہ آیا چہرے کے وطن اقامت جو ملک نیت نہ کر رہیں دی پندرہ دینہ اسجا فوت نماز کرے کو سفری قضا کرے گہرڈ جتنے فائدہ سفری حق جہاں حج تے چاو فطر روزہ تے قصر رباعی مسح ترہ دینہ آیا سوار پیادے فرق نہ کوئی یکپیا عالم گیری ہر دم پڑھ صلوٰۃ نبی تے غفلت نال کیا

مختصر وچہ اینویں یکپیا کتر ہی نال مستلا یا سفر وں یا صلوٰۃ شرکے سفری نیت یا مت اوہ دائم پڑھ دو گانے تائیں اگلی نیت گاہ گھر دی فوتے وچہ سفر وں صلوٰۃ چاہنو شرعاً اتنی چوری جاری وید فائرہ پاو عاصی تہتی سفری تائیں تیان بہ برہین امن و بار ہوئے پڑھ سنسان یا ہوو دگر کتنے جتنے ماؤ نالوں حضرت بہت پیار

باب کے وفات و بیان حکام نماز جمعہ کو

خرمیشی تندیستی ہو بصیرت بچپانی ایہ چہ شرطان جان جو بی چہ نے ہو رادار جو مفقود شرائط وں جمعہ گزارے کوئی جمعہ جہان تے لازم آیا جے اوہ ہزارام اول شرط ادا یا نوچہ عالم شہر کھاون اختلاف شرائط اندر ہی وجہاں تہ بیان کیا کہ مرے ہاتھ جتنے نالے وچہ بار ہو تمامی کبیان تائیں ہتہ گے روزگار بعضے اکہن جس شہر پوچہ دستے وہ ہزار درجی شہر خلیفہ مسلم حکم کرے اوہ جاری اینویں زبان تے نہ نبالغہ جو ایہ ہواں خلیفہ

پنجویں مردے پیر سلامت وچہ کندی جانے شہر خلیفہ وقت خطبہ اذان جماعت بانی تاہی پیشی ساقط اوہ سی مختصر لکھوئی رہے قتاوے عالمگیری کہیں درست تمام جس شہر پیری ڈوئی مسجد اہل نہ کل سماو ایہ حد شہر دی مختصر وچہ بدنام قات بعضے اکہن نہ شہر دی حاصل تالے یا بعضے اکہن تا اس جانو شہر انوچہ شمار وچہ رموزت ہدیہ تائیں شہر انوچہ شمار وچہ مسعودی شرط نہ حاصل کل فردی سردار وچہ مسعودی شہر ہی لائق تائیں یا نہ شہر

ایہ ہے قول امام وڈیدا وچہ رموز صیرح
اس تمید وں فرض ساقط مسئلہ بت سب
شرط جمعہ دی پنجوین ایہی دیار ان تہین کہ
عرفا حسنون خطبہ اکہن دو صاحب فرماون
صفت یاران تے یاد قیامت استہد کی نہ ہو
تہ ط گئی ہن پیشی نیتے باطل جمعہ پیار
اینوین حکم جے تری بچے وچہ کتاب لد ہوئی
اذن عام ہوئے اذ بجائی آیا مونہ ٹوری
شرط جمعہ دی فوت ہو گیا جاؤنا اس نیتی
کرن جاعت پیش جمعہ د شہر انوچہ جعت
طرف جمعہ دی آڈ سائے دور گناہ ہزاران
نزدیک تے نعمانے یوسف کہے خطا
جو کجہ ڈٹھا وچہ کتابان د سان سنور فیتق
معتبر ان کتابا نو چون فرض جمعہ فرمایا
کجہ دلیل نہ پاسا و نہ اندرا وچہ بھلے جان
جرنا شرطان پایان جاون فرض ساقط ہو
تا کیون نماز نہ ساقط ہوئی اکجہ سنا ویری
جے ہن قبلہ لیہے ناہین پڑ ہو نماز نکاتی
جستے کیرا کوئی نہ ہو ورنہ گناہ ہی ہو
شرط فقیہان ساقط لکھی اوہان غلط چو
وچہ انہو ہی جنگت ہوئے ہیبت تہین لایا

سلام
 تمہارے دیہام مبارک
 فرقانِ حبیبِ ستمہ مبارک
 مے فرمایا یا ایہا
 الذین آمنوا اذا
 نذرتکم للصلوة
 من بعث الجماعة
 فاسمعوا لے دعو
 اللہ وذر الیبتع
 ستر حجبہ
 پیغمبر سے مومنان
 سلام

بیان حکم ناندری

[illegible]

لے لینے ادا جائے نصر اللہ والفقہ الخ

احکام نماز جمعہ

نبی

طبع مخالف عید جمعہ تے خلقت گونا گور
کافری بادشاہی اندر ایہ ہیبت موجود
جامع الامور تے ملقط تہین تریجا پنجہ خزانہ
ہوڑ تہذیب کے شرح صغیری بنیہ لمصلہ
روز جمعہ دے ہر تہین اول جہر مسجد کو
والسبحون السابقون اولئك المقربون وچہ قرآن
تریحے بکری چوتھے لکڑی پنجوین نذر آلیا
بانگون بعد ثواب نبیہ استبان نزد شہید
خطبہ پڑہ بیان جو آ بیٹھا اور ثواب نہ ذرہ
نزد نبیہ دے کہا عربی آیا کرن سوال
قوم اسادی سخت حیراناں ترک جمود دیار
عوض جمعہ دے ساڈ تیا بین حضرت کہ فرما
ند فرمایا حضرت اوسنون پڑہو رکعتان
اول دو رکعتان نیتو پڑہ پہلی وچہ خلق
سترواری بعد سلامون پڑہ تون آیت کرسی
فاتحہ پچھے ہر رکعتے نصر اللہ یک و ار
بعد سلامون سترواری پھیر پڑہو لا حول
تحقیق جو پڑہی اسد تائین فضل جمعہ دے پاکو
عرش تلو آواز کریندا کہ فرشتہ نوری
توریت نخبیل نور قرآن ہی مدہ ختم کیتائی
ہر وال برابر ذقہ نیکی صدقہ صوم ثواب

وچہ سیاست والا ہوسی نا کو جنگ نہ خون
مسلم دی: ت لور نہ کوئی شرط اصل مقصد
اینوین انہاں مولوی آکھے سمجھو سلیمانال
ہوڑ نیابیع شرح کنز دی قادر بخش نے ملی
وچہ حدیث ثواب تصدق اچھی اوہ پاکو
جہر او تہذیب پچھے آفے اوسنون رجبہ نذر
وچہ شکوۃ حدیث نبی تہین فضل جمعہ فرمایا
خطبے وقت امام اوٹھیسوے مومن خاص حمید
باجہ نماز جمعہ دے کو لون چہ انیس مقررہ
اسین جنگلی ترک جمودے مساتھین دالم حال
روز جمعہ دے پیچ نہ گئے بہتا پدہ شمارو
روز جمعہ دے پڑیے گھر وچہ فضل جمعہ دے لپایے
نیزہ قدر ہوئے دینہ او چاہیہ فضلدارہ
دو جی وچہ والناس نون ہکی واری تک
اٹھ رکعتان دون سلامی ہوڑ پڑہو بے پرے
پنجویہ واری قل ہو سوت پچھے اوس شمار
مینون قسم خدا اپنے دی سچے جسک قول
جنت اسدید امین ضامن بال میر کرجاؤ
اگلیان پھیلیان عیساں کو لون موبین پاکو
پہیر کپڑون اس عمل نون ہر تون خاص خدائی
روز جمعہ کو ایوسے رکھے وچہ شیوخ کتاب

تاہی حق ادا قربانی ترک ادب ہی موٹ
وچہ گراوان عید نہ لازم صبح بچے کوہ سگر
ایتہرے لگھن دین نہ موٹہ قیمت فرض سنو
جہڑا اوسط پاک عیوبون وچہ کتابان لوڑی
گوشت کھا وانا جائز آما غنیاں کل خویشا
و کہو و کہہ دسیان بنیون نقہ مسائل شھے
دعا قربانی تے خود حاضر ذبح کرے یا دتر
یا کوہنی یا غلاف ^{نہی} قرآن سبہ کم جائز لوکا
تدہ میرا بین تیرا ادب دو مان ہو یا ادا
کنز قدوری دے وچہ لکھیا مختصر ہی دتر
فاتحہ پچھے سورت کوثر ترے تری وار بوکار
بعد سلامون سجدے پکے پڑھیں تا توں لیا
ثوابے قربانی اوسنوں آدم تہیں تا آخر
یا باجہ و بجدے غنی ہو یا ایہ ہی سن تقریر
آخر روز جمے یا غنی تا ادب کر کچھ
جتنا گوشت چاہے کھاوے لڑکے جان بھنی
طفل غنی دی قربان کھاوون وچہ روز روا
جس تہیں نفع ہو دی اوس جا تک بوز نکوئی کہا
جس شے دی قربانی کیجے جد تولد پاوے
موٹر کوہار ^{نہی} روز شھر سے مال نکویات چیری
رودی لٹے اوٹھان میگنا نوچہ نیستی تار

مسیح نامان دعا ایست
 سلام
 اللهم اعطنی ثواب
 القسبان یعنی یا الله
 عطا کن منون ثواب
 قربانی و اسرار و نیکو
 باری و بین رفیع
 سلام
 زمین مرا و سب بار برون
 تاریخ جبهه و اجماع و
 یعنی بجز این شخص عید
 وین دو دست در حق قربانی
 ۲۰

[illegible]

10

۱۷۸
یہ شکاریت جاکیتی شیطان علیہ اللعان نے وجہ درگاہ

احکام قربانی

۱۷۸

حرف او نہ تبارک و تعالیٰ دی دے ۱۷ مولوی محمد سعید الدین

ہوڑ باعث ہک قربانی داد سان تین عزیزا
ابراہیم نے ہکد مارے ہتہ بیٹے و بیٹیا
حسد کیتا ابلیس یعنی جیونکر آدم نال
ناز کرشمہ نال پتھر دے کردا اوہ بیٹن تھا۔
رب کہیا اوس نیٹے تائین کوہ خلیل آپ
بہید اسے واللہ جانے خواب خلیا ڈٹھا
انیں لو عظیم دے اندر ایو جو ب قربانی
ماہی جیڈا دنبہ آما بلیلے دا کہیدے
ویرا و نہاند تے سن جہگڑا سان قلیل

عجب عجائب یاد رکھین تون مسئلہ پر میرا
نال محبت ٹردا جائے شیطان نہا شریا
وجہ درگاہ خدا سچید ی کھڑی شکایت حال
جیکجہ محبت تیری رکھدا پتر نہ کردا مہما۔
حکم ہو یا قربانی خوابے عامواج ص سجاپے
ابراہیم خوابے اندر کٹھا میوہ میٹھا
کچہ بین سنیاں مولوی صاحب کہیریدی با
حضرت آدم دے دو بیٹے جد ایو جو کہیدے
ابتدا قربانی جہتوں ہوئی وت خلیل

قصہ ہابیل و قابیل و ذکر و نسب

آماں خواجہ دیاسے دی تے پتر جائے
حضرت بابا آدم علیہ السلام دی پتر
ہکاری واپتر لے کے دو جیوار دی ہی
اوس منکر دا نام قابیل نال اوسے جو خواہر
ہکاری ہابیل تولد بہین جو اوسدی جوڑی
قلبیہا ہابیل دی نیت لیوڑا قابیل
قابیل کہیا جو خواہر میری جی میریال
آدم کہیا سن قابیل مارنج نہ ریداکار
ایو اسے اوسنوں سوہنی مینوں بون کوہی
جے تون میرا کہیا نہ منے کریو چا قربانی

دو پتر سینی مکیا نال عکس پر نائے
کر تبدیل نکاح پڑھاؤ کیتی رب وصیت
نکاح کر نیدا رہیا آدم منکر ہک اخی
جی نام قلہین رکھیا شکل پریدی ظاہر
نام اسدا لیوڑا دہریا اوہ صورت چہ پوری
بالغ ہوئے نیت نکاحی جیونکر حکم خلیل
اوسے نال نکاح پڑھاؤ تا ہوان خوشمال
اوس کہیا ہابیلے نون تہہ میں تہیں بہت پیارا
سر پر مین امیہ لیسان ہوو تینوں سوچی
آدم کہیا دوہان تائین جیون توفیق اسے

گپ پیرا ہن چادر سہنن لا ہو الی چہلا
 میت نون جد پٹے کہن سر تو پاک ڈال
 پتر والی چہلا مندری چادر ہو پراندی
 چہل مچہ لیا میت کون پیراں بہا بن خوش
 سائے جھوٹھے رونے والے تیرا بار نہ کوئی
 ملک الموت لے روح گیوئی مال تمامی وارث
 پنجوان عمل جو وجہ درگاہ ہے ہون قبول
 اتھون بھی ہو خالی چلیا اگون ہی تہ خالی
 فضل کرے تالائق فضلان عدل کرے تاجا
 اول کر استنجا میت پاک ڈٹے کہن کچے
 استہیق کچر مال پندیر شرگاہ نون ہو
 استنجا نا کرنگی ہتھین خر قہ ہتہ وجہ پائیز
 پھیر کر امین وضو میت اول موند ہون
 ناسان دند انوچہ ون پھیر میل کر دھو
 پھیر دھوئین دھتہ میت دوت دوہیراں پتر
 ہتہ دھونے دو وینیاں تکیں سنت چہاتی
 پھیر دھو وین تون سجا پاسا کنان لا کر گئے
 ناخن ال نہ پاکی کر ہونا سر واٹھری لگھی
 سجا کھتا پاسا دھو کے پھیرا دھکا بہا ہو
 جے شکم ملا یاں تلوین اہون کچہ نجاست ظاہر
 دورا مان تھین جو شکر گلے جنیدیاں وضو ترور

عورت باجہ نہ کج میت دا ویسو غسل کوبہ
 عورت تھین گل کہنے کپڑا لا کو غسل سوار
 ذرہ نہ چوڑن میت اتنے زینت جو دنیا دہ
 اس سببون حضرت کیہا موت چکی درویشان
 جہان کارن عمر تمامی غا فریب کیتوئی
 ہستی چم کیڑے کہا سن تون احمق کیوں حاصر
 ادہ لے چاسن ہننے والے کہا پاک سول
 مفت مسئلے غفران الہی بخشے ذوالجلال
 ایہ جان عدل تھین ڈردی کہے کمینہ کجا
 جد لگ وٹیاں اثر پیری حکم شرعی سحر
 ایہ دھڑا وار دھین تے مال خلوصے روڈ
 ننگے ہتھین عالم گیری کہے حرام دھین
 استنشا ق کرولی باجھون مسج نہ کر تپائیز
 سر اٹھری گل خطمی دھو دھو پا دستور
 اول سجا پھون کھبا دوا نوچہ سمجھائین
 اوہ ترتیب ناسلے وجہ وضو غسل مماتی
 اہ تھین پچھے کھبا اینوین ہوڑو کوئی پٹے
 نا تکلیف نہ زینت کافی سوجہ حیاتی لگھی
 سینے کولون طرف دھنی دی نرمی پیٹا ہوا
 غسل تے وضو پہلا باقی مخرج نون کوٹا
 ہو جو وضو غیہ ون چاہے شرع نبیدا ہوڑو

سلا مطابق اس
 حدیث شریف
 قال عبدہ السلام
 موت الفقرا وراۃ
 دعوت الاغنیاء
 حسنیۃ فی موت
 فقیران دی فونی
 ہماک موت فقیان
 دی افسوی بہ
 محمد دلپذیر
 قولہ اول

ہماز جنازہ و احکام
 باب
 جاب شہر دھو
 وقت متہ دھونے
 سے انے اسطرح
 وقت پیر دھونے
 سے جی میلون
 جاب پیر دھونا چاہی
 انے چھوٹا کیا
 مکی
 مکی

مختلف ہو یا دل حکمان نال مرن بچار
 جو لگ غسل نہ دے میت یا تیمم بہائی
 پھیر بیت فون تختہ اوتے مان چاٹا مین
 میت ہٹھون تختہ اوتون پانی پاک نہ شکی
 غاسل تائین وضو سنت ہتہ لپیٹے خرچہ
 غسل بوی کو میت تائین بند پاک گناہون
 بدن بیت دا پوجہ لیا ہے پاک جا گہ گہن بکا
 نک ستھاد دہنہ دو گوڈو دو پیران دی کشہ
 انہان عضو ان اوتے لاون کی باعث کاوہ
 مردیان مال کا فور مشرف اگے عزت بہن
 اول لائو شبوئی کفنان وت میت پہنایو
 کہ کفن تامردان زمان فرض لپیٹن آیا
 سنت کفرج کو مردانہون پنج زمانہ کر تائین
 بادشاہ قاضی تے سید عالم بہتر ہے سنبہ
 دارشہ بالغ ہوون تا دستار شرافت آئی
 ایہ تریہ مردان و الزمان و زمان ہو کر ہی
 شمار کیا ہن حد و ساون جو ہو چو کتابان
 جیسا کپڑا چہ حیاتی اکثر وقت ہنڈائے
 اکثر وقت جو خاصہ ملل یا ہنڈائے لٹھا
 جائز دسیا فرض نہ جانی موت کیتا ہن لسا
 جیکر اکثر پٹ ڈالے اودہ حرام ہر ہونا

وضو چہد کے زندیاں اوتے لازم غسل مبارک
رواجنازہ مول نہ ہو ہی عدم پائید می حائی
تر یواری ت ترا پیران پانی خوب چلائیں
و نہ نکلے تائیت پاک مال تسلی پئی
نگی ہتھین گزمریدے دیر شیعہ دافرقہ
قبر کھٹے تافقہ بہشتی کفن پوشاک الہون
کافور لوانین ستین عضوین غسل تامی مگا
گہن کافور پاکیزہ سچا انہین عضوین جہنہ
سجدہ کرے ہے ہمیشہ وجہ درگاہ غفور
حور تصور تے جنت حلتے تحت بہشتی بہرین
وجہ قدوری انیورین کہیا حد شمار دسائین
دومردان ترک عورتان یون ایہ ہر کفن کفایہ
ازار لقا فتنے پیرا ہن فضل گپ سائین
مختصہ وجہ مطلق کہیا جو چاہے سوینے
تا بالغ تا بہند اضا من خبہ کتابان پائی
کہ سنیہ بند پستانان اوتے دہنی زافان ہری
اعلے اونے کفن نہ پاپا ہوا وسط مال حسابان
اوسط کفن ادا بحق اوسدودہ نہ اوستو پائے
مویا کفن لٹھے داجائز کاہن نکر ہو مٹھا۔
نوان پورانا پاک وجہ داجائز چوسا ترستا
مر جاوے تا اوسے تاہین رشیم کفن نہ پونا

بیان کیت جائز ہے
تو ملک پدار کفن دی
ذفن بے واسطہ مردان
سے پور تان استے دو چو
مردان خون استے ترس
یکتے پور تان خون
ذفن کفایہ ہے استے
ترسے پور تان مردان
خون استے پور تان
خون سنت میں تھیں
بیان ہے دیم مندر
نور دلیس نور

شخص و واجب می
پادشاه و سنون او
تکه نه او و سنون او
جماعت و سنون او
بین خیر و نیکو
نصفه بکنند

شخص جو درجہ پادشاهی
 اور ادب سے خیر دنیا
 آدمی مرنے والے دن
 درجہ زندگی اور دنیا
 درجہ یعنی چون جائے
 درجہ تا آخر کی جائے
 است درجہ کفن و تدفین
 ادا کیا رہن اوہ جائے
 جائے مصنف صاحب
 درجہ الکلیان شعر انس
 درجہ جنایت و اس
 زبان است یعنی جیل و اس

اے کلہوڑو
 چچہ کو بولداں زریکا جا
 نقصان کرے ہو یا ہو
 شخص دادر دیندے
 مہیہ کہندے
 مہینہ ہوتی ہوئی خیر
 نون پہنچے جیکہ خیر کرے
 کوئی شخص کے خیر نون
 اٹنے فوت ہو جائے
 پہلے ادا کرنے قیمت اس
 دی نہیں ان کے طلب کردا
 ہے وہیں والہ قیمت
 اوسدی ان کے نقصان
 اوسدے سے

عورتاندرحق کفن پٹی دلبے لابس غنیر
سنتوں وہ گھٹ وچہ کفن و نفقات ہر
نال گزارندے حد نکائی کفنان اندکے
ہرہمی نون حد کفن جو سو کہا پورا آئے
پیراہن کرگٹیان تائین مردان نان مساوی
کھاڈی مٹھون سینے سدا کرگیاں نان
بڑا گنڈی تہی نہ ہوئے ناہ لے سجاو
موڈ میان کولون کیکہ لہجاوین دہنی تکیں
جنیدیان شملہ پچھے زینت مویان کجوزک
جیکو ہوئے مک بریدہ ظاہر مک نہ کردا
کھبا پاسا ہٹھ کفن داسجا اوپر مکائین
عورت و گل کفنی پاکے اوتون سینہ بند
وچون جیرکے والن ناندر نصفو نصفی کرنے
دہنی وچ لپیٹ والا نون کنان مٹھون آنے
کفن بیت دالکے وچون جو اوس ملک ہوو
کفن زنے داشو ہر دتے نفقہ تے اعتبار
جدا وارث کوئی نہ ہوئے نفقہ والا سکا
جتنے بیت المال لہجے مومنان دتے فرض
تہنیزون مکفینون تہیکہ کیو دین ادا
کو شخص بیا پچھے ترکہ رہیا عبد جبارت والہ
کو شخص خرید مویا کسے شو نون بائع مل تہن دلی

وجہ قتلے عالمگیری و یکمین پر تمیزا
 جو مستغرق وجہ قرضد و کفن کفایت
 بہت لے تے بہتے چھوٹ مرض تہیں جو
 سر پر اندی طرفوں و ہے جتنا بدما جاو
 کچھان تلون سیڑ منولے نابجیان چہ پاوی
 موڈ میان طرفوں باڈ لیجاوین جو میت مردانہ
 ہو ر عہد نامہ شہادت کلمہ کفنی تے کا
 گات نہوتا شملہ نکتے او شرع تہیں سکھیں
 ساری عمر گناہان اندر بدیان بدہیں لک
 اسلا کپیا نال گناہان کجورب تہیں ڈر
 ہتہ میت لے آپوا اپنے پاسے نال ہر ایز
 کچھان پٹان مائیں چوڑا چادران او پسند
 سیرا ہن دتے ہٹھے لفافے سینے تے چادر ہن
 رشاک معطر با جہون زینت کلی منع کچھان
 کفن باپے اوہ نفقہ جتے توڑے ہے رو
 توڑے گیا نکاح او نہانذا یوسف قول شہا
 بیت المالون کفن یوا ہو قول فقہان کچا
 وجہ قتلے عالمگیری ایہ ضروری عرض
 چٹون مکانے کفن مؤخر وجہ شریفے آ
 ویکم غلام تے چٹی مارو کچھون کفن کشال
 ویکم بیعہ ادا کر مل نون پھیر کفن گل بھی

اے حسین
اوسدی اے کفن دفن
اوسدے ہیں تا کہی
رہی جاوے نہ
دی آج نون پیر پاری
کھیتی جاوے کفجی
چلے اوس ہیں
چلے پیر

جیکر ترک جنازہ کیتا جتنی خلق تمام
جیکر نال بھولائے آگے پنج تکبیران کوئی
ایہ پرتقدی نہ آگے پنجوین نال امام
جے امام نے چائے کیا ان پھیر پانہیں سلام
بعد سلام امام دے تے آگے اوہ دت
اکثر عام جنازہ رلدے کجھہ تکبیران آگے
جو تکبیر امامون گہتی آگے سلام دیا ہے
جو دعائیں جائز ہو وکادہ چاڑھے دعائیں
ناز جنازہ رید وکارن میت کان دعائیں
دو جی تکبیر پڑھو درود ترکی پچھی دعا
کو وچ جنازی پڑھا فاتحہ کر کے نیت قرآن
جیکر میت لڑکا ہوئے تا پڑھے ہو و دعا
اللہم اجعلہ لنا فرطاً وکھو وکھ دوزبران
واجعلہ لنا اجرًا و ذخراً ذال پڑھیں نایا
واجعلہ لنا شافعاً پڑھو تے وت مُشفعاً
واجعلہا لنا شافعاً تے وشفعاً
کے کھد و سادہ تولد ہو کے باہر شکون کٹھے
کے وقت تولد سادہ نہ باہر لیر لیرٹ بائیں
سینے سدہ امام کھلوئے میت مرد زن نان
وت قاضی مٹھے امام آہیں پچھے والی
جسدا حق مقدم آجے اذان دیے چاکے

عالمگیری چہنر عاصی خلقت خاص عم
روا جنازہ وچ کتابان ترین تہیں عود ہو دی
وچہ قنادے عالمگیری مسئلہ ایہ تمام
اقتدا تاہن بھی جائز متوئے نال تمام
ایہ حکم مسبوق دا وچ عالمگیری مت
نال امام سلام پھر نیدے ایہ مسئلہ دس جگہ
بعد سلام امام دے قدر و قدر مل کر لیبے
جے نال امام سلام دیوئے تا گئی نماز دسائیں
پہلی تکبیر دے پچھے پڑھو نہا تے مائیں
جو تھی آگے سلام دیا ہے پہلی ہتھ اوٹھا
جائز نہیں جو نیت دعا دی تا لا باس نہ کھپان
ہا ہو دا وچہ فرق دعائے نالے تے رہا
فرطاً پڑھیاں غلط کھپانی مالا بد وچہ حبران
چلپی شرح وقائے حاشیہ کیتا اوس تیار
جیکر ہو وے میت اذکات بہت رکھ رہا
جیکر میت دختر ہو وے ایہ رہا دا راہ
غسل کفن کر نام جنازہ علم شرع دے گڈھے
دو دین مسئلے وچہ قدوری اکھیں کٹھے ویکھتے
اول حق جنازے اند لائق تر سلطان مار
جیت بہت ولے عصبہ ہوون ویکھو پالوالی
اذان روا جنازہ جائز تھوئے آگے لستے

نہیں دیکھو
جسدا حق مقدم آجے اذان دیے چاکے
عالمگیری چہنر عاصی خلقت خاص عم
روا جنازہ وچ کتابان ترین تہیں عود ہو دی
وچہ قنادے عالمگیری مسئلہ ایہ تمام
اقتدا تاہن بھی جائز متوئے نال تمام
ایہ حکم مسبوق دا وچ عالمگیری مت
نال امام سلام پھر نیدے ایہ مسئلہ دس جگہ
بعد سلام امام دے قدر و قدر مل کر لیبے
جے نال امام سلام دیوئے تا گئی نماز دسائیں
پہلی تکبیر دے پچھے پڑھو نہا تے مائیں
جو تھی آگے سلام دیا ہے پہلی ہتھ اوٹھا
جائز نہیں جو نیت دعا دی تا لا باس نہ کھپان
ہا ہو دا وچہ فرق دعائے نالے تے رہا
فرطاً پڑھیاں غلط کھپانی مالا بد وچہ حبران
چلپی شرح وقائے حاشیہ کیتا اوس تیار
جیکر ہو وے میت اذکات بہت رکھ رہا
جیکر میت دختر ہو وے ایہ رہا دا راہ
غسل کفن کر نام جنازہ علم شرع دے گڈھے
دو دین مسئلے وچہ قدوری اکھیں کٹھے ویکھتے
اول حق جنازے اند لائق تر سلطان مار
جیت بہت ولے عصبہ ہوون ویکھو پالوالی
اذان روا جنازہ جائز تھوئے آگے لستے

جسدا حق مقدم آجے اذان دیے چاکے

نہیں دیکھو
جسدا حق مقدم آجے اذان دیے چاکے
عالمگیری چہنر عاصی خلقت خاص عم
روا جنازہ وچ کتابان ترین تہیں عود ہو دی
وچہ قنادے عالمگیری مسئلہ ایہ تمام
اقتدا تاہن بھی جائز متوئے نال تمام
ایہ حکم مسبوق دا وچ عالمگیری مت
نال امام سلام پھر نیدے ایہ مسئلہ دس جگہ
بعد سلام امام دے قدر و قدر مل کر لیبے
جے نال امام سلام دیوئے تا گئی نماز دسائیں
پہلی تکبیر دے پچھے پڑھو نہا تے مائیں
جو تھی آگے سلام دیا ہے پہلی ہتھ اوٹھا
جائز نہیں جو نیت دعا دی تا لا باس نہ کھپان
ہا ہو دا وچہ فرق دعائے نالے تے رہا
فرطاً پڑھیاں غلط کھپانی مالا بد وچہ حبران
چلپی شرح وقائے حاشیہ کیتا اوس تیار
جیکر ہو وے میت اذکات بہت رکھ رہا
جیکر میت دختر ہو وے ایہ رہا دا راہ
غسل کفن کر نام جنازہ علم شرع دے گڈھے
دو دین مسئلے وچہ قدوری اکھیں کٹھے ویکھتے
اول حق جنازے اند لائق تر سلطان مار
جیت بہت ولے عصبہ ہوون ویکھو پالوالی
اذان روا جنازہ جائز تھوئے آگے لستے

شہیدان یائین غسل دیو پڑھو جوازہ سہائی
 او مان خون نشانی مجھے روز حشر جان ہوسے
 خون شہیدان جا بدن شہیدان پاکت کھپانو
 جیکر غسل شہیدان پے لو ہو دور کچھوے
 مسلم بالغ پاک جنب تہین مال پو ہو کس جاو
 کسے مال خطا دو کٹھا کوئی او سنوٹ جب جٹی
 انہیں شرطین مختصر چہ اکبر جان شہید
 دیاٹ جان تہین مرتھ ہو سوین پو پو کھا
 مہسل تہین پالیجا دو جیندیاں انو کوئی
 یا کو وقت نماز داسارا ہوشش استہین جاو
 غسل دیا ہے نہان یائین لے کفن پوا ہو
 رات جمعہ یاروز جمعہ سے مرے شہادت پاو
 کو روز جمعہ سے دیگر ویلے ہو یا مول نہ دیا
 پہلی پہلی رات نون رجبہ فضل جمعہ سے پارو
 سب ڈنگیا یا اگی سڑیا یا اتے کندہ ڈھپی
 حد مریدیاں جو مر جیا ویا بگیا ٹران کھاوا
 جیکو کو ہے باغیاں یائین پو ہو راہ زمان

شہیدان اوتوان کپڑیاں باجون ہر شے دود کراٹین
سنت کفر تمہیں دولا گئے گھٹ ہووے تا پائین

۱۸۹

کتابت کتب کسان احکام شہیدان

شہیدان بائین غسل دیو پڑ ہو جنازہ پہاٹی
 او با خون نشانی جھٹے روز شہر جان ہوسے
 خون شہیدان جا بدن شہیدان پاکت کچانو
 جیکر غسل شہیدان پے لو ہو دور کچوے
 مسلم بالغ پاک جنب تہین مال ہو کس جاو
 کسے مال خطا کو کٹھا کوئی او سنو جنب جی
 انہیں شرطین مختصر وجہ اکبر جان شہید
 دیاں جہان تہین مرتت ہو سوین پو کچو
 مہل تہین پالیجا دو جیندیاں انو کوئی
 یا کو وقت نماز داسا رہوش آستین جاو
 غسل دیا ہے نہان بائین لے کفن پوا ہو
 رات جمعہ یا روز جمعہ سے مرے شہادت پاو
 کو روز جمعہ سے دیگر ویلے مویا مول نہ دیا
 پہلی پہلی رات نون رجبہ فضل جمعہ سے پارو
 سب ڈنگیا یا اگی سڑیا یاوتے کندہ ڈھمی
 حد مریدیاں جو مر جاو یا بگیا طران کھاوا
 جیکو کو ہے باغیاں بائین کو ہو راہ زمان

دفن کرا ہونا مال ہو سے شہر لہن و دیالی
 پیش خدا سے قاتل بائین نیکے وینج کھلوسی
 غیر نزد حق درم زیادہ دھونا فرض سنجانو
 گواہ دھوتاتے قاتل منکر کیونکر سچا تہیو
 ظلماتے مرتت نہ ہو دھونا و جب آو
 پیو سے جوتیت اپنے نون اس شہادت کھٹی
 گھٹ ہو دن تا مرتت ہو یا اوہ ہی موت مجید
 یا جو مویا گلان کر کے یا تنبہ و رجاو
 یا وصیت یا ران پہا یاں کر کے فوت ہو یوٹی
 یا کٹھا لہے شہر سے و چون قاتل مہتہ آو
 ہو شہید ہی انہاں ورگے وجہ نہ تیان باہو
 قبر سے دے عذابون چٹانی صاحب حرماو
 رات شہید ہی دفن کیتونے اسدا ہی کھیا
 پہلک رات برداڑ سے دو جسد یاں یارو
 دھو یا اطلاق یا بھو کھازہ شہادت کھٹی
 یا بیو طن مویا پردیسی ایہ تونان سبہ او
 غسل دیو جنازہ ناہین مختصر وجہ منان

شہیدان او توان کچریان با جہون ہر شے و دھ کرا میں
 سنت کفن تہینج دولاہ گنے گھٹ ہو وے تا پائین

شہیدان او توان کچریان با جہون ہر شے و دھ کرا میں
 سنت کفن تہینج دولاہ گنے گھٹ ہو وے تا پائین

اللہ تبارک و تعالیٰ
 کہ قتلوا لمن یقتل فی
 سبیل اللہ احوال بی
 ایچا و لیکن کلا شہر
 نہ آیا اللہ تبارک و تعالیٰ
 اوس کے کس واسطہ
 لیکن جاوے جو قتل
 دس ہوسٹہ چارہ لہ
 زندہ ہون اور ایچا
 جانس زین (زندہ)
 اہلانی و ن (اندہ)
 یاد کرین قبرینہ و
 مدد آیت و
 چا ایک و چا ایک
 دے بین قون نہ
 دے بین قون نہ
 عا اتمام اللہ من فضلہ
 چنے روزی و تے جا
 چا خوش چین مال
 رفت دے جوتی
 اونیانون اللہ تبارک
 تہ فضل چہ
 تہ فضل چہ
 الخ یعنی یا اللہ تبارک و تعالیٰ
 بیون شہادت و چارہ
 ایچا تے تے کرین
 موت میری و چہ
 رسول ایچا تے

شہیدان نون یا اکھورٹ سچا فرامے
 کہا ون پیون عجیب میوے شیر شراب
 ہو رنجان جہاندی عزت ربودتی مال شہیدان
 اول روح پیغمبران سندان کڈہر ملک الموت
 غسل تمامی پیغمبران نون بعد وفاتون آیا
 تریحافوق جو پیغمبران نون پون کفن اسودہ
 چوتہا فرق جو پیغمبران نون مویا کہن روا
 پنجوان نہی قیامت اندر تہان خود چوڑا ورا
 اید فضل شہیدان اوتے کیا پاک رسول
 باجہ شہادت ہر کو بندہ فضل شہیدان پاک
 کہ عجب عانماز و ن بچورت پڑہودہ وارینا

انہان عجب حیاتی زندہ نون شہور نہ آو
 اید قاتل الاخبار سے لکھیا ہو رجم کیا
 ایکل انبیادان کنون علمدہ نور فضل مزید
 ارواح شہیدان بکڈہنیداجد پیسون فوت
 خون شہیدان ایسا بزرگ و جب غسل ملایا
 کفن شہیدان و لکھتے ٹوڑے خون لودہ
 شہیدان یا مین مویا اکھن کیتے منع خدا
 شہید شفاعت جنون چاہسناں جنت لیجاو
 بی بی عائشہ حضرت کولون کیا ای مقبول
 حضرت کیا دیداری جوموت نون یا دلیا
 اید روشد سی ستادان مینون تہبت موہ چارین

اللہم ادرقنی شہادۃ فی سبیلک واجعل موتی ببلد رسولک

وید واری اوس بکدنیہ اندر موت نون یا دلیا
 علم علم سکینی پڑو چہد و خور متکسبان

باب دوم در بیان یاد کردن قبر بنڈرا کوید

قبر بنڈر نیون یاد کر نیدی نہ تہ رات بولاو
 مین گھرا نہیر اسپاٹھوہن نہا جنگل و سا
 فسق فجور تے ہسین کہیدین کڈ میر ترو علی
 قرآن مونس تہجد و یوا صدقہ ہے تریاق
 منکراتے تکیڑے کارن اید جواب شریفہ

اس غافل نون مرنون گے کدین حیاں نہ آو
 تریاق رفیق چراغ لراوین ہوسین بیوسا
 حساب تمامی پیٹ میر لوجہ و سسین تہ خلاصی
 فرش قبر داخل نیکی کوئی روون مال فراق
 بسم اللہ تے کلمہ طیب ہر دم پڑہو وظیفہ

ایچا تے تے کرین
 موت میری و چہ
 رسول ایچا تے

قبلے طرفوں میت آنو وچہ قبرے لاہو
وچہ قبر یا سین بڑ ہے کو میت رکھنوں اگے
موند میت و قبلے کر پو بند کفن وے چھوڑ
اٹان یکیاں ناجر یا ہی ہو کر میت لکڑی
دفن کر نیدیاں عورت تائیں کرو چو فیرون روا
توڑے فاسقہ فاجرہ آہی ستر نہ کردی مول
سینے تکین قبر دو گہیری مرد ہو دی یازن
ستح ہے ہر کی نون دفنے وقت پڑنا ستر
مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ يُرِيدَانِ يَرْجُئَا
وَمِنْهَا خَرُّكُمْ تَارَةً أُخْرَى تَرِجَا بَرَكَةً سَمُو
دفن بجتے یاقین میت دی بعنے کہن روا
راوالبیب کے اس ندر دے کتنے قول
پتر خواوا کر بولائیں جے کرین تون بہائی
بیشہ سراندی کہین اونوں یاد کرو وہ زمانہ
رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِغَنِيٍّ اَنْ يُّهَيَّا لِيْ
بعضے دس شہادت کلمہ میت اوٹھکے بہی
ہر دم پڑ ہو صلوٰۃ نبی تے مستغاث و طیفہ

بسم اللہ و علیٰ فلان رسول اللہ پڑھنا لکھنا ہو
 اس سورت دی برکت اسدی بیری بنو گے
 امان کچیاں کانے ڈھیان سامی اتے جوڑو
 مختصر و چابینوین بکھیا خوش کتابتے لکڑی
 وقت مدت نظر نہ گندی رعایت ستردی مر
 شرع نبیہ ایونین چاہے سر بر چشم قبول
 ادا قامت جوڑان قبردی عالم گیرین مر
 عالم گیر می یوحیہ بکھیا تریتے بک شائین
 وقیمہ انجید کٹر پڑھیان دو جا ہی بھر پا ہو
 ہو تو فنیق جو ہو وی تسان ہرگز دور نہ ہو
 بوقتے منع کرن تے اکہن نزد وفات کرا
 ایسر فتوے وچہ روزے نا کر بہر دول
 جے جانے نام ماتو میت والینا اوہ وڈیانی
 جسہ مواتے وچہ حیاتی آہین تون جو انا
 اوٹھ مہسی خوش ہو کے تینون دسی نیک عایشن
 ونا رحمت دی کر کے اونون بچون کاکہ مہسی
 کرو عزتیا بھلی تہین فضل وقت شریفہ

باجتلا و سوم و پیران ن پرستیده فر حضرت رسول علیه السلام

اولی و فرست آورده مان نام فرشته
نیکی بدی اولی آخر جبکہ میرجین مہدی

دقائق اخبار سے اندر مال حدیث نوشتہ
ساری چاکرہ کاغذ افندہ بنیوں گیتیوں

۱۵
 اوسدی مات دانائو
 یک بلو لایا جاوے
 امان خواہے پیہ کے
 بلایا جاوے بڑی مت
 واسے دن سب کوئی
 نون اپنی اپنی ماؤن
 مسے نام لے کے بلایا
 جاسی والد علیہ
 محمدی دلپنیں
 پیہنے ایہ

۲۴
عبدالعزیز
مستحق
الاجار
دیست

موجود
محمد
بدر

کہے فرشتہ دسان تینوں ایہ بھانہ لاہور
 پاؤ کفن کر کاغذ دیند اکھدا کار چگری
 خالق اپنے تہین پاؤ ریوان کردیان قیامت
 ڈروا کہے چا اکواری کہد یوان مین جہد
 نہ اُسدیدی حضرت رومان مہر خلی پرکار
 کل انسان اکھناہ دے معنی ایہ دسان
 رب تہی تے دین دے باجوں مہر نہ کلاوا
 جنگل نال پٹین قبریون کردیون درواز
 رب میرا اللہ دین اسلام مومن کردو عارضیہ
 مومن کہے پیغمبر میرا راضی ہو کے جاو
 کہول یون نزدیکیون سر یون جنت د درواز
 گور کشادہ ہوئے اُسدی نظر جے اسجاد
 یا ایہ تو دوزخ والا بدکاران حق آیا
 مومن باوٹھکے نال خوشیدی لے گل اسنون لہ
 جیسا موند پاکیزہ تیرا شہد شکر تہین مٹھا
 دُردن گل ہا پر یہ مومن موتی کہوئے
 حور پاکیزہ کہی مومن ناہن کجہ زیار
 وجہ ایسے ساعت جانن فرما چوک سفسیر
 اندرین ناؤ کرشمے کردیان قیامت آوے
 کہی ہے تہ خیر نہ مینوز کہوئے چہ تہی نور
 لہو ہجوں ہا رگز تہین آخر تہین روض

قلم دوانت سیاہی کا غنہ بندہ اکبر نامیرا
 مونہ دوانت سیاہی لے بیٹے قلم انکل ہے تیری
 بدیا نین تا کہدا دردا کہے فرشتہ خاکی
 گرز لوہیدی گردن اوتے رکھدا مال غضب
 نیکی بدی اول آخر کہدا اُسوچہ ساری
 گردن اوتے چا خط بہدار فز قیامت تائیں
 منکر نام نکیر فرشتے اوستہین پچھپے آون
 زکات سیاہ تے اکہین دی بولن عداوت
 رب نبی تے دین اسلام اوہ پچھدی دس غریب
 اوستہین پچھو شکل چٹکل حاضر کرد کہدا ول
 کہن مبارک اُسرتیا میں جنت مال آواز
 سرولون خوشبو جنت دی قبر دیوچہ آو
 قبر باغ بہشت مومن تون نبی صاحب فرمایا
 شکل پر پی خوشبو عطری کہے صورت پچھو
 مومن آکھے دنیا اندہ ہرگز کوئی نہ ڈھپا
 شکل کہو ایہ صورت میری علی تیروکل سوہو
 تیرڈر کے موتی مومن ہو سی حیران پریشان
 رکے موتی چن لیسالمان اچے کچھہ جنسین
 مال پر پی صحبت کر سی خوشیاں جو دل بہاؤ
 کافر کولن پچھن ملک ایہا کل مذکور
 گرز لوہیدی مارن آون غنہ کہے بہ ہو

[illegible][illegible]

دور خدی و روزی کہلے ہر چو طرف البو
و گھٹنا ندی چیکے چڑے سے کچھ نہ دیکھو
تھامد و الیاس سیان چون جان عذاب قبرا
جوشے روز میں سے اتے ہر شے سے آواز دی
گھٹ قبر دی بریان میں جیون کو لو وچے گئے
و حد نہت ریدی والی ہوسی کچھ شتابی
سنو مثال عذاب قبر دی جیہ نہ کر دے او تھارا
نا کوئی اوسنوں رنوالہ نا کوئی اوسنوں گئے
جیکر آتھیں کچھ کوئی تین کی و گئی مار
اوہ اکھ جو مارن والے مینوں جن تے بہت
ناکجا سدی منجی ہدی ناکجا لسیف وچہونا
ایویں انگ عذاب قبر داندیان نظر نہ آوی
دنیا اندر ات نکاح دی جیکر خوش لگہ جاو
اس تین جو سکاربہا نا خوش ہو کے ستا
اس مثال جورات قبر دی پہلی وچہ خوش سوو
جس سبت نے رات قبر دی پہلی سخت گہائی
ہر دم پڑ ہو صلوٰۃ نبی تے اوہ شفیع گنہ گاران

وقت اپنی دوری صورت آوی آتھیں ہی ل کنبے
کو ک فریاد نہ سدی سدی دوری اسی لکے
منزل نام وجہ نہ پھو ذکر اخبسار و ن کروا
جہان تے انسانان با جیون سب کجا اس سار
نیکانہ کحق سہل سچا نی جنہان حکم نہ بہنے
نکے دوسے نون وچہ قبرے ناکر بہت خرابی
تے ہوئے نون وچہ گھرے کو کے کرے پکارا
ایسراوہ آواز کریندا جیون کوئی گل گمبے
اوہی راتیں گھر کن گلوان سچ دسین توں بار
ہور پہاڑ زمین سے میرے سینے تے مضبوط
پراس خوف کنوں اوہ ہوو جیونکر بندہ پونا
قادر ہے پرواہ الہی میت نون پہچاے
آتھیں کچھ مردیان ٹوری عمر ساری سکے پاو
ہر نیہ جنگ یادہ اوہان رہے ہمیشہ جتا
ہر آئین و فضل یادہ اس تھیں کچھ ہوو
اوسرے اتے آخر تکین ہر رات سوائی
برکت نال صلوٰۃ نبی دی دور گناہ ہزار

بابت چہارم بیان نماز خوف در روز جنگ کوید

نومن یمن جنگ ہائے و تمر جنف زیادہ
کھڑی وجہ ادا کرن دی اندر ایسی حالت

وقت نماز محال ہو یا اوہان کتیا پڑھن راو
تیک جا کت نہ اے کسے مصحف کر دلا لت

ایمان نہ نماز خوف در روز جنگ کوید
نومن یمن جنگ ہائے و تمر جنف زیادہ
کھڑی وجہ ادا کرن دی اندر ایسی حالت
وقت نماز محال ہو یا اوہان کتیا پڑھن راو
تیک جا کت نہ اے کسے مصحف کر دلا لت

ایمان نہ نماز خوف در روز جنگ کوید
نومن یمن جنگ ہائے و تمر جنف زیادہ
کھڑی وجہ ادا کرن دی اندر ایسی حالت
وقت نماز محال ہو یا اوہان کتیا پڑھن راو
تیک جا کت نہ اے کسے مصحف کر دلا لت

روانماز نہ ہوسی اُسدی جو کندہ کر کہلو تا
نماز پڑھے کو چھپت کعبے تے جان کر آتے
آتمدار کرہین مومن چار چوہیر کہلوون
چہری طرف نام نہ ہوون واما زاد ہانندی
لکھ نماز پڑھے کو بابا ہر کعبے یک برابر
پنجے بیت مقدس اندیکدا جان ثواب
ایہ چار ستیان تہیں نھنل مشرق مغربائین
توڑے یک نہری ہوو دو دو جی سترنے کھانے
دور کعتان چہ سو نہری چار نہ ہوون سولے
مال عوارض درجہ وہے جیونکر کچھے عالم
بیت اللہ تے بیت مقدس نبوی ہو رقبہ
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی اتے مومن مسلم سار

اگے موزنہ امام اپنے دے وچہ جماعت پرو
 حکم برابر ہر ایک مائین غیر ہووے یا کتے
 بعضے بہت امام اپنے تہین نزدیکی دی ہون
 طرف امام امامون ٹیر جان تہانہ کجاند
 مسجد نبوی ہک گزارے فضل ہزار اکا
 وچہ قباہک عمرہ و دہے مال حدیث حسا
 ہو رہتا می یک برابر بھیج بھیج کتے نہ بجا ئین
 سو نہری ویکہ نہ بھیجین مو لے رکھین وچہ دہیا
 ایسا حکم مسیت غریبان جہاں کر دے بھولے
 مال اصالت یک برابر نادر تہین ہے سالم
 پڑھن نماز او نہاندے اندکے شعیب خا
 مال سلام رلا ہو کجانی ہو سو رب پیار

كتاب الحركة

اسیل مسلمان غیاظ قل باغ ابرکت نام نصاب
 ایست شہطان چیز کو تے اٹھوان دیکھ
 مگر قدم جائز سالون نقل صحیح کتابان
 نصاب نام نہ ہو و بجاویں نہ جانے تہ مال
 و سودیم کسیک تہ و چہ کید اوسد ستر قرض
 پر پیر و جنب کو تے حجر ہ و دے قرضان
 دیو یا مال نکات دہتہ ناہین نام نصاب

نصاب می ہر شرط زکوٰۃ سے سالوں پر کتاب
دے چکے ہیں رب فرمایا فرض ادا نا محبہ
ہو رجو مالک کہ انصاب دے دیے بہت انصابان
و کہو و کہ و پیمان تینوں بیجا نذاحوال
زکوٰۃ نہ لازم آئے اتے عاصی کہہ دے عرض
زکوٰۃ نہ ساقط و چہ قمارے عالم گیر و سایر
باجہ ادا زکوٰۃ نہ آئستہ و کہو کنز کتاب

توب ٹرید ایک لازمی ہے چیرا وجہ سید قباوسہ ۱۲ رکوں در تیزیر

نیت مول دی ہو کافی حاجت نہیں وکیل
ایہ مسئلہ وجہ عالم گیری پہلے دفتر تک
امان ہلاک ہوئے کسے کو بونج و اقمیت بھڑا
ایہ لاد بھڑی وجہ فتنے عالم گیری ڈٹھا
کو غنی قرض تہین پاک کریندا عاجز جان بقیہ
کو مویا شخص زکوٰۃ سریتے ساقط جان زکوٰۃ
کو انا زکوٰۃ کرے غیر مدی مال بھی ہو و غیر

جے وکیل ہے نیت باچون نیدیان اول
ہو زومی وکیل زکوٰۃ تے اندر جائز نا کجہ شک
بدلہ دیندیان چہ وید سے نیت زکوٰۃ کر دیا
ہو و دسان کہ مسئلہ تینون کیا عجاب مٹھا
اول بخش لاہنے وجہ گہنے ادا زکوٰۃ اوس گہ
مارجہ کرے وصیت مویا وارث دین خیر
جے مالک چا جائز رکھیا ساقط نا پا ویر

بیان مقدار نصاب زکوٰۃ گوید

ساڈھی بونجہ تولے چاندی دوسو درم پہا
زیور پیکا ملک زنے دا عورت دے سر فرض
اس سبب جو مرد ناننون زینت کارن ہون
وقت لڑائی ملک ساڈے اکثر مردان چالی
معلم ہو یا جو ملک ناند کرے ناہن مول
فرض زکوٰۃ چالیوان حصہ وک ہوون گہ
کہوٹے ہوون ام روپے قیمت چاکروائین
لوہ لون تجارت کارن کوئی شے خریدے
جو نیت تجارت ہوون ناہن توڑی لڑے رکھ
زکوٰۃ نہ لازم اوسے اوتے صدقہ تے قربانی
کو مالک ہو یا کسے تمام دانال و شے پہا
کے مال زیادہ وجہ ورہید ہو یا پر نصاب

روک ہوون یا گہنے زیور ایسا وزن بیا
بعد نکاح جو زوجہ زیور عورتہ نا کجہ فرض
بخشتے باچون ملک زاندا ہرگز نا ہو جاو
زمان رُسکے پیکے بہجن کہس دی پتر والی
جیکر ملک کریند و زیور پھر کے پیٹھے سول
کہوٹ ہو وک تانقرہ غالب گہ ہوون پانچ
دوسے دران نون بعد بہجن پنج زکوٰۃ دسایز
قیمت اوس نصاب نون ہی دیہ زکوٰۃ رشیک
سال نامی گردیو چون روڑی ماہ لے چکو
تو بجانفقہ ذورماندا واجب استے جانی
باچون نیت تجارت اوتے فرض زکوٰۃ زیاد
گہٹ معافے چالیان اندر کہو در حساب

نوع دیند
نوع دیند
نوع دیند

نوع دیند
نوع دیند
نوع دیند

نوع دیند
نوع دیند
نوع دیند

نوع دیند
نوع دیند
نوع دیند

سیو شمش تھیم تے وصال یہ سجاد و سال
 جیکر پانی نال منہاندے یادریاوان تہی
 مگر وچ گاہ مکاری تے کانے عشر سجاد کوئی
 جیکر زمین نال شہاندے تہیے یاگت بوکا
 حق اللہ دا اول کڑہن کھون کڈہ مزدوری
 نہر کھٹاٹے شہر پوائے ہور جو لگے اوتے
 جامع الرموز دے اندایہ بیان فروری
 پانی نہران تے دریاوان ہور جو تہیے منہاندے
 جو کوئی نہر زمین دے وندہ تے عجمیان کھٹ بنا
 سجون جیون تے دجلہ جانے چوتھے جان ترا
 جوز عتبات بہان تہیں کیتی رسیلاب
 زمین عربے بصرہ دی ہور جو ایمان لیاوے
 جو اوہ زمین بعد فتح و لشکر نون و نڈ دیوے
 زمین سواتے دویا جتے غلبہ شاہ نے پایا
 تریجا ملک جو صلح مکہ نے کیتا جنگ نہریا
 موئے زمین کسے جنگل اندر کڈتے صابنائی
 متصل اوسدے عشری یہی عشری ہوئی
 دو قسم حراج بچپانی بہانی ہک نام تھم
 مراحم جمع رسم دی جانو حضرت عمر بنانی
 ہر گہی داتا لیندے جوتے کنک برابر
 پنچم جو دھما ہووے ترکاری توری

صاحبیہ عشر و سیندی وچہ رموزی بھال
 مختصر اندرایہ لکھیا عشرتد این دیکے
 ہور جو ہووے مثل اوہاندی دیکھ نہر ہوکر ہو
 دیوان حصہ و چون لیسے حق خدا دا لوکا
 حق خدا نہ بھنے کوئی تار بگھتے پوری
 مصلحت عتبات اندر خراج عمالان جتے
 عشر خراج اندایہ دتیاں پوندی بہت قصور
 وچہ رموز دے دیوان حصہ دیون تہہ دیہا
 یا جو چار عرب دانند جان خراج بہانی
 پیدا ایشا ہندی دیوان حصہ یوسف کھڑ کو
 تاد دیوان حصہ کہے محمد وچہ رموز کتاب
 چوتھی زمین جو غلبے فتح عالم کیا فرماون
 مختصر اندراوہ عشری دیوان حصہ کیو
 بعد فتح دے ہر گھر اندر اپنا اہل کایا
 ایتہ ترے زمین جان خراج مختصر تہیں دیہا
 اوسد حکم ہے نزد والوتے عشر خراجی بہانی
 نزد خراجی تاخرانی جہہ اگرے نہ کوئی
 دو جیدانا نو جان مؤلف ہک سواد مراحم
 اہل سواد کوون اوہان لیا بکدرم کاپی
 وچہ عدالت مثل عمودے ناہین کوئی اکا
 انگو خوران ونا جیکر دتہ رکھان وچہ تھمیری

انواع درجہ
 مختصر اندرایہ لکھیا عشرتد این دیکے
 ہور جو ہووے مثل اوہاندی دیکھ نہر ہوکر ہو
 دیوان حصہ و چون لیسے حق خدا دا لوکا
 حق خدا نہ بھنے کوئی تار بگھتے پوری
 مصلحت عتبات اندر خراج عمالان جتے
 عشر خراج اندایہ دتیاں پوندی بہت قصور
 وچہ رموز دے دیوان حصہ دیون تہہ دیہا
 یا جو چار عرب دانند جان خراج بہانی
 پیدا ایشا ہندی دیوان حصہ یوسف کھڑ کو
 تاد دیوان حصہ کہے محمد وچہ رموز کتاب
 چوتھی زمین جو غلبے فتح عالم کیا فرماون
 مختصر اندراوہ عشری دیوان حصہ کیو
 بعد فتح دے ہر گھر اندر اپنا اہل کایا
 ایتہ ترے زمین جان خراج مختصر تہیں دیہا
 اوسد حکم ہے نزد والوتے عشر خراجی بہانی
 نزد خراجی تاخرانی جہہ اگرے نہ کوئی
 دو جیدانا نو جان مؤلف ہک سواد مراحم
 اہل سواد کوون اوہان لیا بکدرم کاپی
 وچہ عدالت مثل عمودے ناہین کوئی اکا
 انگو خوران ونا جیکر دتہ رکھان وچہ تھمیری

و جب جان میانه دیونا اعلیٰ ادنے چوڑے
اونے قیمت پنج روپیہ وسط ہوون شیت
اونے وچہ دونال بھی گھنے اعلیٰ وچہ دوبرے
ہردم پڑھو صلوٰۃ نبی تے ہردم نال سلام

جے اعلیٰ ادنے لکے رکوتے ات بہت کیتا کوڑے
اعلیٰ داتق نوزو پیہ گہن شرعی مت
اوسط داتق پورا ہو یا ات بھت عال تے
ہردم ٹرے دمان راتین پا ہو کل آرام

باب اول مفت در بیان احکام عاشکریہ

بادشاہ پنج راہ دے اوتے جو عاشکریہ لکوا یا
مومنان تہین چاہیو ان حصہ لئے شرع فرمایا
جو واپری سالون منکر یا اکہن قرضائیں
ایویں قسم دیے اونہاں تہین جو اکہن سان تی
جیکر عاشکریہ رہی وچہ جانے ہو نہ کوئی
جے اونہاں کہیا دتی اسان اپنے ملک فقیران
مالک نصا بدے حربی کولون گھنے دہون حصہ
جیکر خبر نہ ہو وک حربیان کیکر لیند وک اسان
جو واپری مومنان کولون حربی گھن سارا
جیکر حربی مسلمانان نون سارا کرن معاف
کو کا فر لکھے عاشکریہ کولون لے کے مٹ شراب
یا کافر یکے سور لکھن یا ہونے کسے امان
جیکر حربی سالون لگے وطن اپنی تہین آیا
جیکر حاجے مال مسلمان اوہی ایویں کوڑے
جیکر سال اندر اوہ گھن اسان تہین دہ بار

اوہ رکوتہ سوداگران کولون گھنے رب فرمایا
زمیان کولون اوہ بیٹریے ویکو شرح وقایہ
خواہے مسلم خواہے ذمی ہر فن قسم چوائیں
ہک عاشکریہ چھپے ملیا اس اسان تہین لیتی
کوڑا جانے اونہاں تہین شرح رموز کہیوئی
چہار پایا نوچہ منے ناہن ایہ ہے حق امیران
جو کسے رسیا مول نہ ہو وک اوہاں نہ اقصہ
تا زیادہ روانہ لینا پورا گھنے مسلمان
تا ہی سارا مول نہ گھن وک وطن گزارا
تا عاشکریہ کج نہ لیوے میتنی مسئلہ صاف
اوہ شراب دی قیمت اوہ تہین گھنے نال حساب
عاشکریہ جائز ناہن کرنا مول نہ میان
عشر گھن پھر وک اری ویکو شرح وقایہ
تا ایہ لینا جائز آیا نہین تا ہٹو پھر وک
تسین بھی دہ واری گھن وچہ رموزے یار

عاشکریہ سدا
مفت ہے فادہ ہونا
پنج پادین فادہ
ہر خاندانی طاقت
ہر دستان آون
احکام عاشکریہ
کافران یا دینداران
زکوٰۃ خیرے دی
جیکر خبر نہ ہو وک
نہین گھنے پھر وک

من الذي يقض الله قرضا حسنا رب فرما
مال پاکیزہ مال زکوٰۃ ہو رہی ہے اور
قرض دیوے کو عاجز تائیں جد دیوے تہ گنہ
رب بچانوں بادشاہ کرید اچھا غنی بنا
کی حکمت جو کہ غنی تے کہ سکین خراب
مسکینان رویشان اندر طاعت عجز زیادہ
روز حشر تے بخشہ یہی غنیان کل مسکینان
اس حکمت تہین حکیم نے فرقے دو بنائے
غنیان اتے شکر فریضہ نعمت واکرن ادا
شکر خدا یا ذات تیرید اقد نہیں کہہ پیر
مٹھا بولے مال تبسم دیوے جو توفیق
جے مال غصہ دے ماتھی بخشے مال محبت و
آپے قوت طاعت دیوے آپے سخی بناو
مال زکوٰۃ مال نہ گھٹے شومان کی دلایا
ہے فوسا دہنا نہ تیا میں جہان تک زکوٰۃ
دفرخ وچہ خدا کہ ایسا زہری سب بنایا
ابو ہریرہ نے فرمایا کہیا نبی کریم
تمام جہیں ہے اسدا سرتوین امان
قانع رحم تے شاربہ تے ترک صلوٰۃ زکوٰۃ
نہار واری اوہ کریم آوازہ دھو دھوپ کجاو
پناہ دیوے اسدے کولون فرض کجا لیا

وچہ تفسیر ان معنی اسد حق زکوٰۃ آیا
وچہ قلعہ دے حفظ امانت حضرت ایہ فرماو
تنگ کرتے نا ایہ ہی سنا گھن ہاروی جئے
کہ عاجز مسکین بنا کے در اوہان بنائے
اہم ساڈان تہین سنیان ہو یا عاجز کہے جواب
تے غنی عبادت وچہ مقصر کتیار رب ارادہ
درویشان طاعت غنیان جہد تہ مال فضل یغنی
آپے دیوے آپے بخشے اسد فضل سوا
خاصہ جد مسکینان ویکہن آن شکر بجا
میں عاجز دس گھرے اندر آئے بندہ پیر
جو مال غصہ دے صدقہ بل مصحف و تحفہ
ماتھی رب قبول نہ کروا دانہ رب نون بہانا
دوہان یا میں مال فضل دے آپے جنت پاو
باغان جو کہیں انگوران گنگہ پیل ہو یا
روز قیامت اک ہو چڑے مال دہان افات
تا دھانا سنیان کسے پاک نبی نہ ملایا
جو روز حشرے اوہ سٹاپ ہر دو اقد عظیم
بوہیل بہت زمینان تلے چاہے چاہے انسان
ویج کہا دن تے وچہ سیتی کرے دنیا باتا
چہیان نون بکارمی دفرخ کہہ کی جلدی کہا
زکوٰۃ دیہونے مال باقید مال خوشیہ کہا

من الذي يقض الله قرضا حسنا رب فرما
مال پاکیزہ مال زکوٰۃ ہو رہی ہے اور
قرض دیوے کو عاجز تائیں جد دیوے تہ گنہ
رب بچانوں بادشاہ کرید اچھا غنی بنا
کی حکمت جو کہ غنی تے کہ سکین خراب
مسکینان رویشان اندر طاعت عجز زیادہ
روز حشر تے بخشہ یہی غنیان کل مسکینان
اس حکمت تہین حکیم نے فرقے دو بنائے
غنیان اتے شکر فریضہ نعمت واکرن ادا
شکر خدا یا ذات تیرید اقد نہیں کہہ پیر
مٹھا بولے مال تبسم دیوے جو توفیق
جے مال غصہ دے ماتھی بخشے مال محبت و
آپے قوت طاعت دیوے آپے سخی بناو
مال زکوٰۃ مال نہ گھٹے شومان کی دلایا
ہے فوسا دہنا نہ تیا میں جہان تک زکوٰۃ
دفرخ وچہ خدا کہ ایسا زہری سب بنایا
ابو ہریرہ نے فرمایا کہیا نبی کریم
تمام جہیں ہے اسدا سرتوین امان
قانع رحم تے شاربہ تے ترک صلوٰۃ زکوٰۃ
نہار واری اوہ کریم آوازہ دھو دھوپ کجاو
پناہ دیوے اسدے کولون فرض کجا لیا

ایون حکم ہے قلیان اندر مذکور قضا
مقعد فرج برابر این شرط انزال نکوئی
مگر جے محبت دی نامرضی کیتا مرد و ہنگام
ایون حکم جو پہلون در کہ چون ہو و رضی
ہن کفارتہ مردے اوتے عورت صرف قضا
نال مرا ہن یا دیوانے کورن کرے فعلی
جماع کرے کو نال میت دے یا کرے جو یا
عالم نون قضا کفارت جابل جڑے قضا
جماع کرے کو نال نہا دے یا صبح تہین اگے
ایہ معاف تے روزہ باقی جے نا ترک خول
لون چکھے یا گنا جو پے یا چتہ نکلے جو
غذا دوا دے کھائے کوئی با جہون نیت غذا
ایہ وجہ قتائے عالم گیری و کپہین کر تکرار
مکھ چیز ان غذا کے کارن سو ہزار دوا
پر ٹکڑا دانا آٹا پانی گاجر مولی بیر
سنگریہ تے مٹی گھاہ ایہ نہیں غذا دوا
مسافر وجہ گہریدے آیانیت روزیدی کے
یا پیش والون مسلم ہو یا نیت روزیدی ہر دوا
انہاں دواں اپر کفارت ناہین جے محض قضا
کے ٹکڑے کھا و نال روزیدی جاتا بھی گیا
یا ہو یا قہلام کسے نون جالتس بھیج گیا

مگر کفارت جان عزیز جو وہ چہ رضائے آئی
 بہت صحیح ایہ وجہ ہائے ہود و کفایت ہی ہوئی
 گٹ پٹے یا دہکا گئی یا مونہا پر متا چا
 پستان پت یا بوسہ سے لذت چکھی اس باری
 و چہ فتاویٰ عالم گیر ہی تاقی بخان تہمین آو
 قضا کفارت لازم مزان تے فاعل دی جند و
 ظن کرے جو رورہ گیا نال تذکر کھائے
 و چہ فتاویٰ عالم گیر ویکھو یا ہر ہرا
 یاد کرے یا دہمی ویکھے کہ ہے فور نہ لگے
 ظاہر روایت قضا کفارت دوین کر قبول
 قضا کفارت لازم دستے سار و چہ یہو
 یا کجہ نیت واکرندی کھاد ہر جان بھیا
 اگے ہی ماشور چائین سنتون بر خوروار
 و چہ حساب آون ہرگز جانے آپ خدا
 ایہ خدا تے سولف جوائن روتے ہوڑ ہر
 او تھہ اتھے عالم گیر ہی ہون کہے قضا
 اسنوان کے فتوے دتا تین چوڑندادر کے
 استہین چہر جان بھیا کے اوہ جماع چا کردا
 خزانۃ المفتین اندر ایہ حکم کیتا فقہا
 استہین چہر نال تذکر کہا دہس جیا غذا
 استہین چہر جان بھیا کے کہا دہس جیا غذا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ایوین جیکر وقت استنجے پانی مقدر پو
 یا تہکت ل ترکت نکے و نہ وچ بعد کردی
 جیکر ہوئے گہٹ چنے تہین یا نکے مل سال
 یا کو کہین سر مہ پائے یا دوا جو نکے
 یا بو طعام مغزو چہ جائے حلوا جیوین پلا
 تھک نکو کو غیر کسے دی یا نکے کڈہ وت
 انہان چہ ترین صومنان کو واجب محض قننا
 اوہ تھک تھک جان جان مانند غذا
 کو نکے چاکر وٹ نون یا نکے با دام
 یا چاول یا نکے دانہ یا مانہ سر اندی ال
 یا مٹی سر دھونے والی عادت جرت ہو
 کو مال و سار کھانا دیکھے جیکر ہو و جو
 طرف کسیدے سنگے سے کوئی چیز
 نا ایہ خاطر جان تون پر حکم خاطر دا ہو
 خاطر نکاسن سسی دا جانو خاطر روزہ یا
 کو متا پیوے آب نون روزہ اسدا چور
 نام تے بنون دی یار و گٹھی نہیں روا
 ایہ وچ قمارے عالم گیری اند چوتھے باب
 سورخ آلت پتیل پائے کیا ہنہ مال گری علاج
 پہلی صورت روزہ باقی طریقے سنایا
 کو مال دھاگوئے گوشت ہنکے سنگے وچ لکھا

ایہ پانی مول نہ پائے جتنے حقنہ تہو
 یا کو نکے طعام دندان احبدی طبع بیرونی
 یا کو پیوے لو ہو دندان رنگ نکالی بہارا
 توڑے لذت سنگہ وچ پائے تاہی فدیہ تلم
 تمام صورتان وچ عالم گیری آکھے صوم بقا
 یا کو بھورا کڈہ دندان تہین فیہ موہین چہ گہٹ
 مگر جے تھک عشوق دی ہو و کیفارت آ
 عاشق او سنون کہا کہ جیو مگر ہنہ من وچ
 یا کو نکے آندڑا یار وچ پڑے مال تمام
 یا سکی چہل ہندوانہ مندی یا پستہ نکے سکا
 ہر صورت وچ عالم گیری کہ قضا بہر و
 خبر کرے جے بڑا عاجز معاف جانے زین
 جے لگہ جاوے خلق وچ روزہ او سن ناجیز
 روزہ یک قضا داد و مان او پر دہر و
 ناسی روزہ و ستر یار جیان نہیں فسا
 ناسی دانگت جان تون فرق دو لہ نادو
 ناسی ترک کرے بسم اللہ کٹھی جائز کھا
 وچ کتاب الصوم دے مفسد متھے حرا
 یا عورت دے ہتہ مال کرائی دار و زکرت حاج
 قضا واجب چہ دون آخر دے آب منی جد آیا
 او سے وقت جا بہر کڈہ روزہ نا او سن جائے

ایہ پانی مول نہ پائے جتنے حقنہ تہو
 یا کو نکے طعام دندان احبدی طبع بیرونی
 یا کو پیوے لو ہو دندان رنگ نکالی بہارا
 توڑے لذت سنگہ وچ پائے تاہی فدیہ تلم
 تمام صورتان وچ عالم گیری آکھے صوم بقا
 یا کو بھورا کڈہ دندان تہین فیہ موہین چہ گہٹ
 مگر جے تھک عشوق دی ہو و کیفارت آ
 عاشق او سنون کہا کہ جیو مگر ہنہ من وچ
 یا کو نکے آندڑا یار وچ پڑے مال تمام
 یا سکی چہل ہندوانہ مندی یا پستہ نکے سکا
 ہر صورت وچ عالم گیری کہ قضا بہر و
 خبر کرے جے بڑا عاجز معاف جانے زین
 جے لگہ جاوے خلق وچ روزہ او سن ناجیز
 روزہ یک قضا داد و مان او پر دہر و
 ناسی روزہ و ستر یار جیان نہیں فسا
 ناسی دانگت جان تون فرق دو لہ نادو
 ناسی ترک کرے بسم اللہ کٹھی جائز کھا
 وچ کتاب الصوم دے مفسد متھے حرا
 یا عورت دے ہتہ مال کرائی دار و زکرت حاج
 قضا واجب چہ دون آخر دے آب منی جد آیا
 او سے وقت جا بہر کڈہ روزہ نا او سن جائے

جیکر مرد آزاری ہووے یا محرم یا صائم
 ہو کر اہست نفلی روزہ جیکوئی ہے مزدور
 ہو کر اہست غنیمت دہاڑے اینویں جینہ شقی
 ہو کر اہست جان تون روزہ دینہ نوروزہ
 ہو کر اہست جان تون انھویں ناوین بار
 ہو کر اہست جان تون راتین دمان صوم
 ہو کر اہست چپ روزہ رکھنا سندھو باغ
 ہو کر اہست سبجہ تون روزہ عاشوریک روزہ
 مستون اینویں دینہ رکھ تون اینویں مال لا
 ہر دم پیا ہو صلواتی تے روزہ کی ہی ہوں کہو

نورس منع کرے زن کو منع غلامان ام
 باجہ اذان سے جیکر جانے کم بنو سی پورا
 ہے رکہہ بھنے کفار تہا مہین انہا نوچہ تحقیق
 جے تعظیم اوس روزہ می جانے تاکر وہ آموز
 روزہ وچہ حق حاجیان نماز تہمین لاچا
 ناہمین موجب شرع رکہہ سے جائے نوم
 کوڑکھ تے لایعنی تہمین حبب صوم شہار
 تشبیہ نال یہودان ہوئے موجب ایہ آموز
 عالم گیری دیوچہ رکھنا تنہا مکروہ آ
 جزا روزے دیدار الہی لذت لقادی چکو

باب نچاہ کویت در بیان روزہ مستحب و اولے کوید

جنہان دانے روزے مستحب اولی بہت صواب
 جنہان دانے نوچہ سخت دہیات لم بہت دہاڑی
 انہان داند کر روزہ بہتر توڑکے ہے رمضان
 ہر ہمیشہ اصوم کر اہست بہتر ہے ات بہت
 روز جمعہ سے روزہ مستحب ہو سوار خمیر
 کو روزہ نفلی رکھے یار و سہر قضا رمضان
 تیرہویں چودھویں پندرہویں سر روزہ ہر چو
 حضرت آدم دازگ کا لاہو یادانہ چکھیاں
 کہ روز نیال تریجا حصہ دو جے تریجو کل

اوہ دہاڑے دسان تینوں کر کے نیت ثواب
 جگر شکنہ تے سر سینے لوان بوان اش ساٹے
 نفلی روزے انہیں ایامین قتل نفس شیطان
 بکد نیہ رکھ بکد نیہ چوڑے یاد رکھین ایت
 ہر ہمیشہ انہان اند رکھ تون یاہ حرامیں
 عالم گیری وچہ کر اہست ناہین کر دہین
 رکھن والو پاک گناہون جیون دم دہر کن
 سیاہی دور کیتی رب پوایہ ترک روزہ رکھیاں
 اینویں مومن پاک گناہون مت کو جاو کھن

نورس منع کرے زن کو منع غلامان ام
 باجہ اذان سے جیکر جانے کم بنو سی پورا
 ہے رکہہ بھنے کفار تہا مہین انہا نوچہ تحقیق
 جے تعظیم اوس روزہ می جانے تاکر وہ آموز
 روزہ وچہ حق حاجیان نماز تہمین لاچا
 ناہمین موجب شرع رکہہ سے جائے نوم
 کوڑکھ تے لایعنی تہمین حبب صوم شہار
 تشبیہ نال یہودان ہوئے موجب ایہ آموز
 عالم گیری دیوچہ رکھنا تنہا مکروہ آ
 جزا روزے دیدار الہی لذت لقادی چکو

نورس منع کرے زن کو منع غلامان ام
 باجہ اذان سے جیکر جانے کم بنو سی پورا
 ہے رکہہ بھنے کفار تہا مہین انہا نوچہ تحقیق
 جے تعظیم اوس روزہ می جانے تاکر وہ آموز
 روزہ وچہ حق حاجیان نماز تہمین لاچا
 ناہمین موجب شرع رکہہ سے جائے نوم
 کوڑکھ تے لایعنی تہمین حبب صوم شہار
 تشبیہ نال یہودان ہوئے موجب ایہ آموز
 عالم گیری دیوچہ رکھنا تنہا مکروہ آ
 جزا روزے دیدار الہی لذت لقادی چکو

بیع الاول جان تون بہران جدات
تریا بجہ ہزار یا ستویہوین ماہ رجب
پنجویہوین ذی قعدوی جان ہزاری چا
اٹھارہوین یا ذی الحج دی پنج ہزار و تم
ہزار فضل ہر یک روزید بعضے سال ہزار
ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے ایہ پڑچ شعبان

دو یا ایہ ہزار یا جانو نبی رسول وفات
ایہ ہزار یہ ۱۷ دن واسطے حراج سبب
ابراہیم خلیل نے اسدینہ کعبہ میں تیار
جو بیت المد والود سد مائیس ہو یہاں کم
ایہ نقل مدارک لکھیا کہیا یوسف یار
وہاں راتین مومنون رکھو ایہ وہیاں

باب پنجم دوم در بیان عذر ہائے فطار روز

کوٹھیمی روزہ رکھ کے سفر پالا جا
کوئی لگے پھر چا جانکے کھا و غافل و چہ فطار
ظاہر رعایت اوستے نہیں کفارت دور
سفر ٹریا کوئی آدمی گھر و سار کے شے
ڈرے مریض آزار تہین و دہی صوم فطار
معرفت آرد می جانو اجتہاد مریض
صحیح ایہا جو آپے جانے میں روز تہین یا و کہا
جنون نوبت پڑی ہو و کہا و ہوا گو تپ
حل دارتے جاتک والی عورت تہی لاجا
ایوین و افطار اوس عورت جنون جنین نفار
عذر ان چوان عزیز یا بھکتر یہ مال ہلاک
کو وچہ حرارت پھر یا جائے مال و سلطانے
کم عمارت والا جانو سو کھا کم نہ کوئی بہ

تم کرے پر جے چاہنے اوس قضاء شہا
پچھلے پھر مال اکراہ وے سفر متا سلطان
آپے سفر کرے تا ساقط مال اتفاق ضرور
لین گیا پھر جانکے کھا وے اوس کفارت ہے
نال اجا عدے اوسنوں جائز ہے فطار
یا وہ طبیب جو ظاہر جنگا دیوے خبر عزیز
فطار روا ہے اوسکے تائین ایہ مسئلہ ہی سہی
لا باس کہونا وچہ عالم گیری مینون یا تون پ
آپ دیکھے یا جاتک اوکھا جائز ہے فطار
جاری ہو و مال روزید می چوڑی ہو سو اس
یا عقلون بیہوش ہو و بیسی جاتے تابے باک
خوف ہلاک زوال عقل اوس عذر ایہ جانے
باب عذر انوچہ عالم گیری ایہ ہی عذر اندو

الحمد لله
عمارت کوٹھیمی
جائزہ جو روزہ کرنا
روزہ و اسطوار
پنجویہوین ذی قعدوی
اٹھارہوین یا ذی الحج
ہزار و تم
ہزار فضل ہر یک
روزید بعضے سال
ہزار
ہر دم پڑ ہو
صلوة نبی تے
ایہ پڑچ
شعبان
دو یا ایہ ہزار
یا جانو نبی رسول
وفات
ایہ ہزار یہ
۱۷ دن واسطے
حراج سبب
ابراہیم خلیل
نے اسدینہ کعبہ
میں تیار
جو بیت المد والود
سد مائیس ہو
یہاں کم
ایہ نقل مدارک
لکھیا کہیا
یوسف یار
وہاں راتین
مومنون رکھو
ایہ وہیاں
باب پنجم دوم
در بیان عذر
ہائے فطار روز
کوٹھیمی روزہ
رکھ کے سفر
پالا جا
کوئی لگے پھر
چا جانکے کھا
و غافل و چہ
فطار
ظاہر رعایت
اوستے نہیں
کفارت دور
سفر ٹریا کوئی
آدمی گھر و سار
کے شے
ڈرے مریض
آزار تہین و دہی
صوم فطار
معرفت آرد می
جانو اجتہاد
مریض
صحیح ایہا جو
آپے جانے میں
روز تہین یا و
کہا
جنون نوبت
پڑی ہو و کہا
و ہوا گو تپ
حل دارتے
جاتک والی
عورت تہی
لاجا
ایوین و افطار
اوس عورت
جنون جنین
نفار
عذر ان چوان
عزیز یا بھکتر
یہ مال ہلاک
کو وچہ حرارت
پھر یا جائے
مال و سلطانے
کم عمارت
الا جانو سو
کھا کم نہ کوئی
بہ

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام علی
محمد و آلہ الطیبین
الطاهرین
و بعد

باب نذر و سجدہ نہ آئے عالم گیری وجہ
ایسے حرص کتنی میں افروڑے کج مسائل
اول شرط نذر دی اندر جان کلمہ کا
مثلاً نذر منے کو رب دی پتر میرا گھر آئے
یا فقط بین وضو کر سان یا سجدہ ملاوت
ایہ جان قیدی فرض خداے کہیاں فرض ہو
مثلاً کوئی شخص کہو جو مرضوں میں کچھ ٹپن
یا میں وہ ویہ منے رکھ سان یا سو نفل کعات
جنہاں مانو چہ صوم کراہت پنجہ نہ اندر سال
یا رہوین بارہوین تیرہوین کا لکچر ایسے اندر
جو چار رکھو انہاں پنجان چہ تاہی نذر و
کو نذر منے میں وزہ رکھ سان جس کو پہا
یا غور نذر تے حاضر ہو دو آیس بعد ہر
ایہوین جبکہ رہیں آیا تاہی صوم نہ فرض
جبکہ آکھے رکھان ہمیشہ جس دن بہائی آوی
اسدن باجھون اس کے اوتے روزہ فرض نہا
کو نذر خدادی روز منے مطلق کہے دھاڑا
نذر منے کو آدھو دینہ داروزہ نہیں صحیح
پے در پے رکھے تا مرضی گاہ رکھے گاہ چوڑی
نذر منے کو رب دیے کارن دنے پے در پے
نذر منے کو رب دیے کارن روز بہت دھاند

علم عقل دا گھانا میں تھے طبع نہایت زچہ
کہاں عالم گیر یو چون بت کوئی ہو و سائل
جو نذر سجا نذر فرضان اندر مت کر جانے دیکھا
تا پنج نمازان تے تریرہ روزہ زکوۃ دینا رہا
انہیں کمی نذر وائے نوں رہ نہ جان تفاوت
نذر واد چکا نہاں کمان جو آپے فرض کرو
تا سور و پیہ رخدادی دیسان بہکیاں تا میں
صحت ہو جان وفا فرضیہ حسین تہ نجات
عید قطر قربانی ہو ترے دینہ بعد سہاں
جیکو منے انہاں پنجان چہ بہتر ترک انی
مختصر وقایہ ہمیں میں ایہ مسئلہ کڈہ پا
جے بعد زوالون بہائی آیا اوں گو منہ شریک
وجہ قول محمدی ہر کہ نوں حب کجہ نہ آ
قبل زوال یا کھا و نوں گے آئے روزہ فر
جو کھا دی کھچے بہائی آیا وہ دینہ خالی جا
اوس وارید ساری عمر خبر کر دل خویش
جے رکھے تعینے باجھون نذر و جان چار
جے ہر دو منے یا زیادہ رکھے مال خوشی
جے نیت کرے اکٹھے رکھان تا تابع اوڑے
جو کہا چوڑے یا حاضر عورت اگلے رکھے گو
نیت باجھون کہے حنیفہ وہ روزہ پر جان

نذر و سجدہ نہ آئے عالم گیری وجہ
ایسے حرص کتنی میں افروڑے کج مسائل
اول شرط نذر دی اندر جان کلمہ کا
مثلاً نذر منے کو رب دی پتر میرا گھر آئے
یا فقط بین وضو کر سان یا سجدہ ملاوت
ایہ جان قیدی فرض خداے کہیاں فرض ہو
مثلاً کوئی شخص کہو جو مرضوں میں کچھ ٹپن
یا میں وہ ویہ منے رکھ سان یا سو نفل کعات
جنہاں مانو چہ صوم کراہت پنجہ نہ اندر سال
یا رہوین بارہوین تیرہوین کا لکچر ایسے اندر
جو چار رکھو انہاں پنجان چہ تاہی نذر و
کو نذر منے میں وزہ رکھ سان جس کو پہا
یا غور نذر تے حاضر ہو دو آیس بعد ہر
ایہوین جبکہ رہیں آیا تاہی صوم نہ فرض
جبکہ آکھے رکھان ہمیشہ جس دن بہائی آوی
اسدن باجھون اس کے اوتے روزہ فرض نہا
کو نذر خدادی روز منے مطلق کہے دھاڑا
نذر منے کو آدھو دینہ داروزہ نہیں صحیح
پے در پے رکھے تا مرضی گاہ رکھے گاہ چوڑی
نذر منے کو رب دیے کارن دنے پے در پے
نذر منے کو رب دیے کارن روز بہت دھاند

نذر و سجدہ نہ آئے عالم گیری وجہ
ایسے حرص کتنی میں افروڑے کج مسائل
اول شرط نذر دی اندر جان کلمہ کا
مثلاً نذر منے کو رب دی پتر میرا گھر آئے
یا فقط بین وضو کر سان یا سجدہ ملاوت
ایہ جان قیدی فرض خداے کہیاں فرض ہو
مثلاً کوئی شخص کہو جو مرضوں میں کچھ ٹپن
یا میں وہ ویہ منے رکھ سان یا سو نفل کعات
جنہاں مانو چہ صوم کراہت پنجہ نہ اندر سال
یا رہوین بارہوین تیرہوین کا لکچر ایسے اندر
جو چار رکھو انہاں پنجان چہ تاہی نذر و
کو نذر منے میں وزہ رکھ سان جس کو پہا
یا غور نذر تے حاضر ہو دو آیس بعد ہر
ایہوین جبکہ رہیں آیا تاہی صوم نہ فرض
جبکہ آکھے رکھان ہمیشہ جس دن بہائی آوی
اسدن باجھون اس کے اوتے روزہ فرض نہا
کو نذر خدادی روز منے مطلق کہے دھاڑا
نذر منے کو آدھو دینہ داروزہ نہیں صحیح
پے در پے رکھے تا مرضی گاہ رکھے گاہ چوڑی
نذر منے کو رب دیے کارن دنے پے در پے
نذر منے کو رب دیے کارن روز بہت دھاند

کو جدا منے تے رکھے کھیتے تاہی فرض ادا
یا کسے منیان دائم روزہ ہو گیا فانی پیر
ہما استغفار پڑھے وچہ عالم گیری رب غفار
اوڈیک سیالیدی ہے جائز لاہ سری تہیں بیابا
موہون کل جاوے مہینہ اسدی کی کیفیت
دل دی نیت خطا دے نال برابر کہے نگینہ
سال اندر رمضان ہی آوی اسدی کی احوال
رمضان باجھون سال نہ کوئی موجب یہ بنا
جتے روز حیضے وچہ گھٹے اتے فرض سہاں
تے رمضان باجھون ہرگز حالی سال نا کوئی جاو
عللگیری وچہ نہ جائز نال جماعہ سے تم
ناکجہ کہاد ہسٹ پتیس جرتقلی صوم بناو
صحیح روایت نو بالغ نقلی کرے کفایت
کیچے مارو دس برساندا وچہ حدیث اے باقی
دیوانہ ہوشے بعض نہارے وحب کل امریکہ
یا ناسن فخر نہ ہوئی کھاوے یا سفری گھر جان
اونہا نمون بند کرنا لازم باقی دینہ داواو
مکروہ خاطر تے ظن غزوے نال و نہاندیکر
صحیح روایت عالم گیری وچہ وحب ل پسند
تشبہ تے امساک نہ اونہان قول تمامی افر
بعضے نکلا ہر بعضے مخفی دونوں قول ساو

ادا
 لی پیر
 عفار
 میں بہار
 بیفت
 نگینہ
 احوال
 یرین
 ہمال
 وئی جاو
 تم
 نباو
 لغات
 طاق
 اس
 ہر جان
 وادو
 نہاندی
 لپند
 کامی اف
 مساو

لے تو رک کر اس ۱۱ س کم آئیں مرد کم دنیاوی ہیں نہ کہ صحبت شگف روز صحبت ممنوع ہے مطابق کلام الہی دے جس طرح پیچہ ذکر کیا گیا ۱۲۔ محمد علی دہلوی

مسائل اعتکاف

چپ کر اہت معتکف نون لغو نہ بولے ذرہ
دین نی دے غرض نہ جو چہ اوہ لغو کر جانو
ذکر انو کار بزرگانوالے ماذان نبی رسول
ذکر شغل اشراق ضحے تے ہو رہی صلوات
اصلی مقصد معتکف نون ایہا ہے جو منے
رفدہ تے عکاف نہ بھیجے بیکے جدا کہا
نذر منے کہ عکاف مطلق کچھ دھاندا
جے وقت نذر دے کرے حین تین سو ناگھ
نذر منے کو عکاف دو ان دمان داسارا
اوہ دینہ رات ہی ہے میتو اگلا دینہ ہی
نذر منے کوئی عکاف معین روز یا چن
جے عکاف یہ چن اگے یا سپتے ہوئی
کو نذر منے عکاف مہینہ ہے اوہ شخص اناری
جے ہمدینہ صحت ہو کے مویا قد یہین مہینا
کے نذر منے عکاف مہینہ گیا شتابی مر
کنک ہو کو تا ادہی پائی جو دیو تا پائی
نذر منے کو عکاف عیدی والے دن
پر جبکہ بیٹھے عید دھاڑے تا ہی فرض ادا
جیکر عید دھاڑے آکھے چاکے قسم خدا

فقہ حدیث پڑھے تفسیر ان رسالہ کم کر
تے جس گل و چہ گناہ ہو وراوہ لا بائیں جانو
امر نہی تے طلب جماعت ہو چہ ہے مشغول
معتکف چہ انہان کمانے سے عزیزان
پر گالین تے جنگ عالمگیری عکاف نہ بنے
وچہ قماشے عالم گیری ایہ مسئلہ وراوہ
پے در پے تے دمان تین اوتے دینہ پے جاندا
ایہ نیت جائز مختصر وچہ جاہر تین کم کرے
پہلے دینہ غروبون اگے ملے مسیت پیار
ترتیب دینہ غروبون بچو ہوسی و سن چٹکارا
یا عکاف مسیت فلانی ایہ ہی سن ہر کن
فرض ادا وچہ عالم گیری نا کر سینہ زوری
جے مرحابے ہر روز نہ پہچا فدیون اوسن نیری
ادہی پائی ہر ہر دینہ دی فقر او ان مسکینان
واجب اوستے وقت مرثے کر و وصیت گھر
جے وصیت کر کے مویا ات بہت دین بہائی
عیدی والے روز نہ بیٹھے مت شرعی ہوں
پر عاصی کہیا عالم گیری حکم کیتا فقہا
اوستے اوتے بوسے کفارت جبکہ بعد ادا

ہر دم پڑ ہو صلوات نبی سے چہتر جس لولائی
برکت نال صلوات نبی سے گل گنا ہوں باکی

ہونیت جدی وچہ قتائے عالم گیری نہا
وچہ قتائے عالم گیری پہلے باب بچیان
سبہ بیان کرسیان اسوچہ نال فضل و باب
خرچہ چوپائے اوندر ویندر عورت محرم گہ
جہا سباب گھریدی وچہ بنائے تاکہ ہو یا لائق
تادر ہو یا ان حج نہ انہان مرض انہا ندی نہ گ
ہو را عینے توڑے قائم پاوے حج نہ واجب
اوسے اوتے حج فرضیہ مانگوان بے اعتبار
حج نہ واجب اوسے داریون سنتون باریہ جونا
قتل واجب اسد کوائے عالم گیری فرمایا
جسوقت رب قدرت دیوی فرضیہ کی فرمایا
نال اجماعے آثم ہو سی جو اونوین مرے
اوس گھوڑے باجھون حج فرضیہ حکم شرعی کی
باب پہلوی تین عالم گیری وچون بیان یاہ خبران
حج نہ واجب و حیواری عالم گیری وچہ مشور
باجہ نکاح اور مردے کی اسدا احوال +
نال دلیل جو حج فرض نکاح سنت مشہور
تازوج ہووے یا محرم کوئی عورت نال ضرور
توڑے محرم کافر ہوئے تاہی شرط تمام

۱۰
 میں اور شیخ شخص نون
 بیجا سوئی میرے
 والدہ دوسے خانہ
 شخص دہا ۱۱ اولینہ
 بیجے جیک
 ۱۲
 اتفاق نیچے کے
 شخص واقعہ اول
 عہد سے حال کاروان
 چارہ بیجی ہوئے
 چارہ بیج کر سہلے
 اتنے بیج کرے اہل
 ۱۳
 بیج کرے
 بیج کرے
 اتفاق عہد و اندس
 اتنے بیج کرے
 اوہ سوئے
 دس تانہ بیج
 بیج کرے
 مولو بیج
 مولو بیج
 دس بیج
 بیج کرے

مترجمین ہمارے ہاں اس کتاب کو شریف
کہا کرتے ہیں کہ جو شخص اس کتاب کو
اداسی کے ساتھ پڑھے اس کی ہر بات
میں سے کچھ نہ بھولے

مترجمین ہمارے ہاں اس کتاب کو شریف
کہا کرتے ہیں کہ جو شخص اس کتاب کو
اداسی کے ساتھ پڑھے اس کی ہر بات
میں سے کچھ نہ بھولے

مترجمین ہمارے ہاں اس کتاب کو شریف
کہا کرتے ہیں کہ جو شخص اس کتاب کو
اداسی کے ساتھ پڑھے اس کی ہر بات
میں سے کچھ نہ بھولے

مراہق تاہن حکم بالغہ عید نہ محرم جہا۔
عورت نال فریضہ محرم بڈا خواہ جوان
ز نال محرم و جنون چاندی شو ہر سنون ہو
امن راہید اشطر پچپانی جبکہ اکثر خیر
جج کرے کو پیش بلوغون نقلی ہوسی جج
نال منی اوہ بالغ ہو یا یا بلاغت سال
جہ احرام نہ نہتے نوان او سے تے لگے جاو
ایہا حکم دیوانے سنایا کوئی مسلم کافر
جیکر ہو احرام نہ نہن او سے تے لگے جاو
جج کرے کو نال تولیدی باجہ آزاد غلام
ججے آزاد احرامون بچپو فروت نوان بہر
ججے اندر کہ شرط ہے دو جبہ رکن عزیز
نیت کہ احرام دا نہننا ایہا شرط پچپانی
پنج واجب رجبہ جیسے طائی لکیر جو چائے
صفا مروہ وچہ وڈر نا در لے رے جمار
ہوڑ متا نہا سو یا رو یا کتر اون بچہ
میتھاتہ ان احرام دا نہننا ایہی واجب بان
ترک کر کو کہ پچپان تہیہ جب اتر دم
زاد الحجاج کتاب وچہ یا رو جہا ان میان
اوس سمندر علم دے فضل ایسی ماری موج
فرض و جبے سنتان سوچہ پختہ قسم

وچہ قتاو سے عالم گیری لے تو نجو سبہا
وچہ قتاو سے عالم گیری کر ہو نجو ہیا ز
جائز ایہی عورت تاہن جنون نامک موڑی
تاہج فریضہ ہر قادر تے قوال بولہیت نہ غیر
یا احرامون بچپے بالغ پیش و قفون رنج
وچہ عرفات قیام نہ کیتس پیش مویات ک
فرض ادا نہ ہوسی اوسدا استحب کھاف
پیش وقوف ایمان آنے یا ہوش دیوانہ نو
فرض ادا نہ ہوسی کسے نقلی جج ایہ پاوڑ
عالم گیری چہ فرض ساقط نقلی مجہ تمام
فرض ادا نہ مختصر وچہ ایہ ہی نقلی ہوس
احرام مکا ان پچپان تہن بہائی تریا و تہن
عرفات قیام طواف زیارت ایہ دہر کن سیک
ولی قصوری زاد الحجاج چہہ واجب فرامی
مز ولفہ وچہ حاجیان تاہن بچہ کہلو تہا
پنجوان صدر طواف سے باہر و نایان بچہ
چہیوان زاد الحجاج وچہ ایہا وودہ پچپان
ولی قصوری کہیاج اوسدا ہی تم
مقتضے شکل جہد و سارے کیتے بہت آسان
زاد الحجاج پڑہ جنون جہا و فتح باب اوہ فوج
ہوڑ نگورنگ جاتا نان جہریان جنون کن ج

مترجمین ہمارے ہاں اس کتاب کو شریف
کہا کرتے ہیں کہ جو شخص اس کتاب کو
اداسی کے ساتھ پڑھے اس کی ہر بات
میں سے کچھ نہ بھولے

نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے
نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے

ادب و ادب
نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے
نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے

بیشی دیگر پھینکے عرنے وچ کھلون
دیگر مغرب وقت پڑھن اول نہ پاوون
دن غروب ہو و مزدلفے ہم کھٹے ہون
کھٹ گوت کچھ وقتون اینوین حکم رسول

بیان آداب سفر حج

آداب سفر سے زاد الحاجی اندر قدر ضروری
استہین و یکہ کہیا میں اول سفر سو آریں
دور کھسان نفل ہے پھر قدم گہر تہین کڈی
ہکواری پڑہ آیت کرسی گہری پوک چو فر
امانت دیوے ہتہ مالک دی راضی کر دیکھا
ماپیوتے استاذ نہ راضی جیکو جاوے حج
کل گنا ہون تائب ہو و تقوی تے کانہو
اکثر ترک مباح چیز اندی دہو دہی نیک فتو
مدد کرین تون مال فیقان چپ کلام ضرور
رہا بوکا سوئی دھاگا سرمہ کوزہ خالی
پودہ اتے سونف قر نفل خوشبوئی ڈگڈہ
عالم ہو و مال لیجاو دی کہ مشکوہ وقایہ
شرح فتوح الغیب لیجاوے غنیہ حضرت پر
نظم دروچہ علم سیکردی لغتوں لیں شیدی
رب فرمیی حاجیان تائین اندر رفد حشر
راہ یکیدے وچ کو مردا موت شہادت لہندا
ستر حج تے ستر عمرے روز قیامت تائین

ادب تصنیف ربانی فاصل ظاہر باطن فوری
یا بعد جمعہ یا جمعین پہلو پھر کمال نہ ریس
پہلی دیوچہ قلیا جوڑے دوجی قلعہ گڈہ
باہران واری قل ہو پڑیکہ گہر تہین کھٹے
ماپیوتے استاذان راضی کل ارضی ہمایان
نفل حج وچہ عاصی ہو سی اس سلیدا روج
جماعت نہ چوڑی پنجین وقتین جو نکھڑو
عالم جیہا ہو نہ ساتھی جو راہ دے تحقیق
کوشش کرتون ہر کم اندر امید پے پوری
چہری قینچی تے تیرکمان موسے کارن باکی
سرکہ تے جوائن لیجاوین باقی لگتہ دہری
تفسیر ان تہین مجہ مدارک زاد الحجاج دسیا
جستون نسبت وچہ تصوف ادب سیکو ادب شیر
پنجابی لون انواع بس جانو پارسی خالی جہا
چار سنے جنت یار زبیدی لیجا بندہ گہر
آوند اجاندا یک برا بر تخت ہشتین بہندا
کارن اسے لکھن ملاک وچہ انیس دسائے

ادب و ادب
نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے
نور بنام لکھنؤ
بودن ادب سے
نور راضی انا ایسی
ادب سے
حاجتی سے

اے صلی اللہ علیہ وسلم
 من جمع الی منی فلم یکن
 یحییٰ حتی رقی جمیع العقبة
 جو سوار یکتا یمنون حضرت
 صلی اللہ علیہ وسلم
 ہر تین تمام مقاموں پر دستاوردی
 حضرت نے ہمیشہ یکتا
 ہر نماز سے اپنے لیے پیکر
 تے تہیتی تے تہیتی یکتا
 حضرت نے ہر وقت یکتا
 ۱۱

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

شہوت و سہو
جو و جب کتب افادہ
افادہ جمیع العقبات
المختار و طبع و طبع
فصل اول لہ کل شیء علیہ
الافشاء یعنی بدیہ
و عقبہ یون

فجر گزارن چہ انہیر و خفیان اُسدینہ او
بعد نماز کہلو نا و جب پڑھن بسکد عائر
فجر پڑھن تہین گے ٹریان یادینہ ٹریان
ست سکر وڑا وٹھائیں ام تہین جیسر گنگا
پڑہ کبیر حلائین حیرہ ستے وار پیاسے
ہیچہ کہلو چلائے او چاہن گز ہو دی وٹھ
جست روڑی کہے واری مائے کہ شمار
دٹے مارنا وچا کسے فرج کرے فردا وڈا
اُس تہین بعد اوہ سرنائے یا کترائے مرضی
سرمناون پیچھے او ستے بسکد حرام حلال
عورتان نون منونا بخت قصا و دھنا نون یا
عالم گیری دیو چہ کبیا چوتھا حصہ سروا
جسدی سرتے وال نہوون اوہ ہی شطر کراڈ
چونے مال کو دور کریندا حاجی سرتہین ال
سنت اند سرمناون کھبیون شروع کرائن
جوسٹ پائے تے بنے ناہین یا یہ لا باس شمار
فتح خلق دی پیچھے حاجی اسدن مکے جاو
پھیر کرہین طواف زیارت رکن ویا اوص حج
جہرا وچہ طواف قدومی وڈے ٹھہر مارے
اول وقت طواف زیارت صبح پیچھے دینہ عید
بعد طواف زیارت صحبت جائز ہوو حلال

شافعی نون عمر تمامی بہتر جانے مولے
وت پیش طلوع دی جانن ہو وچہ جانے
پر وچہ قوائے عالم گیری صدقے نال حلقہ
کول بنادے جبرہ عقبہ و سنون بان ضرور
پہلے وٹے تلبیہ چوڑین پتیر کہین دیا
جے سکروڑ ٹکے پنج اندر رولہ سنون
جراتے چڑہ تلواناں سے تارک اب چار
قارن تے متمتع اوپر دم واجب کیتا مول
منونان بہتر عالم گیری شرح طحاویون غرضی
باجہ جماعتے ہتہ عورت نون لوج ناہوت نال
قدر وڈے ہر وال نون کترے وکاج سایا
گشت وڈی تہمین کجہ زیادہ وحب کہونہ وڈا
زاداکاج اندرایہ وحب سر موٹے پھروائے
وچہ قوائے عالم گیری نامین کجہ و بال
مستحب الان وادینا وقت منون دعائین
صحت خانے تے غسل خانے وچہ تن کرہت یا
بکیت لہدی کران بارت پانی زفر زم نہا و
نا اوس اند موڈ ہے مارینا اوس اندر بھیج
زیارت اندر و سنون منع غیر زیادہ و سار
اسدنیہ بہتر بعد کراہت دم وحب تا کید
بعد طواف زیارت کیوں کوچ کرے فی الحال

جذب کن
طواف زباید است
در کتب معتبره
و در کتب معتبره
و در کتب معتبره

میں نے کیا کرتے ہیں
تو جانتی ہوں کہ وہ ایک
اچھے آدمی ہیں جو ہم سے
بڑے ہیں اور ان کے

وہاں سے تشریف لے کر آئے

يا الله
 قدوس
 لا شيء لك
 والغنى لك والملك
 لك ليس ان احد
 يعينك لا شيء
 ليسك اللهم
 لا شيء

انجمن فرمایا اللہ تعالیٰ قوت دے

اذا رجع

كامله - ثلث عشر -

پیدا کرد (آبانی)

۲۲ جلد ۱ (۱۸۸۱)

پس ہوتا ہے کہ

بے جا دوس

قادر بنیاد

حکومت

از این کتاب

مناون و
رت نهين و
سپيد

وہابیہ کے خلاف

مکتبہ نیشنل قادیان

میں نے فرمایا کہ یہ ہے

بسم الله الرحمن الرحيم

کر دو جا بیٹے روزیہ

...

کتابخانه

2

حج کارن یا عمر و کارن بنھے کوئی احرام
حج عمریدی نیت اٹھی بنھے کوئی احرام
کوئی حج مہینوں گے بنھے یا مہینوں ہر
اللہم انی اذیدالجہ والحمق نیت پڑھے بانوں
شکل احرامیدی میں تینوں جو کچھے سمجھائی
ذکر زبانی حج عمرے والتلبیہ اندر اڈے
قارن اول کم عمریدی سے پورے کرتے تمام
رمل کر و چہ ترن پھیرانیدی باقی عادت جان
دینہ قربانی والے قارن سرکترے سوا کو
جیکر قارن عاجز ہو کے ذبح توفیق نہ پاو
تر و زورے رکھ قادر ہو یا قارن ذبح پہاڑ
جو ترے پہلے رکھے ناہین لازم اوتے دم
منفرد کنون متمتع بہتر شکل ساون بھائی
شرط نہیں متمتع نون احرام حینے حجدے
احرام بنھے کو چہ رمضان طواف کر و ترن پہرے
حکم قارن متمتع داوچہ واجب ہونے دم
طواف کر و احرامون کچھ جو متمتع ہوو
ہو و حلال ہے وچکے دینہ اٹھوین داو
احرام بنھے ادہ حجدے کارن سجدہ کم کر و ادا
دم متمتع دااوس واجب ہے عاجز لاچار
ناقارن متمتع ہوون اہل مکیدے سار

و کہرا مفرد و چہ کتابان جا بواسطہ نام
میقاتون و چہ حج مہینے قارن سدا نام
تا ہی جائز و چہ قضاے عالم گیری ظاہر
استہین چہ تلبیہ آکھے میں حاضر دل جانوں
و چہ قرآن تمتع اول فرق نہیں کجہ بھائی
و چہ قضاے عالم گیری بہتر جانے مولے
طواف سعی کر دست پھیر رکھے اینویں حرام
ٹرنا اوسے روشے اتے قارن حکم بچیان
فج پیار و لازم اوستے کجہ دیوے کجہ کھائے
ترے روزے آخر عرفہ دست چھڑاں بکاو
فج کرے جو حلقوں گے بعد الحلق نہ بھارو
حلال ہوئے جے قادزا ہین و دم بھر کو نہ کم
احرام بنے میقاتون عمرے حجہ کو ماہ ادائی
بلکہ ادا کرے و چہ انہاں و کچھ قضاے رجبہ
چار کرے شوالے اند فضل تمتع کہے
وہ روزے جے قادزا ہین دو مانوں ایلم
اول طواف چوڑی لبیکان سدا و دھو
اگے استہین بہتر ایہی و ت احرام سدا و
جو مفرد و احال تمامی قما پیش سنا
روزے رکھے قارن مانگوں کو اول درکار
ادہاں حج فقط میقاتون عالم گیر لوکار

الحق في الله

بردم پڑ ہو صلوة نبی تے حضرت راضی ہوں

پڑھیں گے خوشحال قیامت مارک خررور

باب پنجم و ششم در بیان جنایات کہ از جہاں در نمود

تیل ملے یا خوشبو کوئی عضو سے نون سے
یا منزلے چوتھا حصہ یا خانے یا کچان
یا طواف قدم صدہا کردا مال جنابت
یا اماموں آگے پر تے وچہ مزدلفے مینان
یا کم بچا چا پیش گزارے یا تاخیر طواف
یا ترک قلیل طواف زیارۃ ہر ہر جائے دم
جنبی کرے طواف زیارت بدناوستے آ
دوا کرے کو پٹ پٹسری چربی تیون تیل
کو مال گھیو یا چربی خرم کرے انج سارا
خوشبو ملے کو بدن تمامی مجلس کث ہو
دو مجلس تا دو دم دیوے کہ مجلس تاکہ
جان بوجہاتے و نہر مجھلائے طوفا تہا کراد
سراٹھ ہی کو مال خطمی و دو دو دم بہریش
اکثر روز کچے رمونہ یا حلق چہارم دایہ
ہکدم و آہب سید کارن ہکدم سروس دہکیا
محرم یا یا سیتا کپڑا دینہ تے رات نہ دو
محرم تا مین زحمت ہو پالا او سنون مار
سرنے خوشبوئی لائے مال غدر سے کوئی

سکت یا سیتا پھنہ سارا دینہ بگہات
یا نہ لہات کہ تہہ پیون یا کل کیا دینا
یا بیوضو کرے زیارت کیسات ان تہا
یا ترک وجہ ہی کرنا یا اکثر جہاں کہ سہا
خرد ماشے ہون گذشتہ کرنا زیارت صفا
اکثر ترک تا باقی خرم یاد کہو کل کم
اوٹھ کو ہے یا گانود بیچہ تا بد نہ حق ادا
ظاہر روایت وچہ مؤرت ایلا با رشی
مال اتفاق نہ وجہ اوستے ناصدقہ ما پارا
مجلس سے بہرے کفارتہ توڑ دیوے رود
تے انج بدلے و کبری مجلس دوم بھرنہ وق
عالم گیری وچہ براز خوشبو سید راہ
ابو حنیفہ نے فرمایا مت کو شک کر سہی
ہکدم و آہب دو دم دیوے چہ بیدت سر کر
وچہ ماشے عالم گیری دھا جو شہ نہ بکیا
ہکدم دیوے جے لاه پھنہ دیوے دو ضر
جد تک حمت سیتا پھنہ ہکدم بھریا
ترائے خرم کفارتہ اوستے ختم وچہ ہوش

انہا دینا
لا
خوشبو کوئی
دو دم دیوے
چہ بیدت
سر کر
دھا جو شہ
بکیا
پھنہ
دیوے
دو ضر
بھریا
ختم
ہوش

قیمت واجب ہر گاہ رکہ دی جبکہ شہا ہو
 زاد الحجاج اندایہ لکھیا پیر قصوری بہال
 سنا مکی تے کھوی کہنے جائز نال تینہ
 ہوز نزد محمد گاہ بھی جائز خلقت نامحتاج
 سب کہوتی وجہ قاضی خانہ دی حضرت پیر
 عجبے ملک زمین دو قیمت دیو توڑی مسکو
 جے امر و مالیت نا کہیہ محرم مختصر نہ
 بیع باطل تے ذبح حرام نا کو اسنون چو
 اس قدر دنی قیمت دیوے مختصر چہ یار
 چوڑ دیوے جو دیکے اسنون کی اقالیہ
 کشت کار و حسی قاتل کسے قیمت یار
 جے باجا حرام بیقاتون لنگھے اوٹھے کہ سنو
 جنہان ماریاں کہیہ نہ واجب سنتون یار
 پتو پچہر چپڑ کھپو ہور دھون سون ملکا
 محرم ایہ کل چیزان بارے اور محرم نون کے
 دووین مرن جزا دو ہاندی بعد تولد آئی
 ہن بچہ مرے نیز انکائی کھے کتابے قایہ
 حر مون باہر و چنیقہا مان حل سدا باؤ
 کوہ اٹھار ان طرف غروبے چو یہ جنوب
 جیکو عزت حریدی کرسی رہے سدا خوشحالی
 نیکل پہلے یا اگر ادہمین یا ہو و مختار

[illegible]

زیارت روضہ شریف

حج کیتا جس بیت بی دار و ضی طرف نجاو
جیکوئی مردار راہ مدینے جاننا مال ایمان
دو جہ مانو چہ جیکوئی مردار امن غذا بون لہند
درو و شریف کجاوین بہتار راہ مدینے پار
ذکر اذکار اس راہ دے اندر لوڑین بہت بہت
پڑہ پڑہ حلیکہ بن تصور صوت پاک رسو
زیارت گاہان راہ مدینے دیو چہ بہت بھراو
پاک مدینہ نظر سے آیا مطلب ہو یا پورا
روضے پاک منور سرور جاوین پیر پیاد
کدمان کوٹ خجوران کچھن پاک مدینہ دور
ناوین تے خوشبوئی لاوین پاکیزہ بھراو
جبرائیل مکرور داری تہیں دین چہ حرم
دور کعتان نفل گزارین جتھے مسجد منبر
پہلی اندر فاتحہ پڑھے کافرون کواری
وچہ درگاہ معلے حاضر ٹپکو ہووین دو گاہ
ویکہ روضہ نون ضی ہووین شکر کرین لکھ واریز
جیکوہ راہ وچہ پڑھیا ہوو قرآن روضہ نون
توڑے لکھ نون قرآن لکھ ختم لے جاوین
تیرے باخون بانی جی میرا ہور نہ کوئی
رہی کیتا آصباح نون خلص دوہن جانی
وچہ درگاہ صدیق عمر دی کچھ کرین خطاب

ظلم کیتا اس میرے اوتھے کیوں غلامی
جنع فرغ تہیں روز حشر دے دیوس بان
بیتیم ہوئی روز حشر سے تخت ہشتی بند
دینہ راتین ایہ چوڑی ماہین ہووین ہی پار
فاستق جبر غافل کو لون باوچہ رہن شہید
ہر دم دل پنے نون کھین حاضر اس مقبل
ہر کی تہیں فیض اوٹھائیں ہن ہمیشہ ساو
بہت درود عائین پڑھ جو بخش گاہ غفوا
چوڑ سواری جان توں دیکھین روضہ شوق زیاد
ہوا مدینے تہن حج شرف دین جیوس کلم کو طور
پہن کے جاوین طرف حرم دی مال تضرع باوا
مونہ ول شکار وضہ ڈھابہ بیت جو کتبہ
داخل ہو کے دو قل پڑھنے دھان کھان اندر
دو جی اندر فاتحہ کچھے قل خلاص شمارین
ہتہ نہیں تے کرین تضرع پاوین نور خرا
سلام پیغام کسیہ طرفون سر تو بہار اوار
حضرت نون جاتحضہ دیوین ہووین قون غافل
تاہی کہیں مین کی انداتہ سعادت پاوین
روروا کہیں اس گاہ وچہ عاصی لہر ڈھو
ہر مشکل دی رہ تہیں جا ہو میری کل آسانی
پیغام سلام دتا جد کسے کرین دانشاب

توڑے نسبت کجہ نہ باطن تا بھی کرایہ کا
فیض کو لون محروم نہ کوئی ایہ جناب سے عالی
کول آن یا کیون خالی جاوے کر محبت تجارت حریفین
تا سجدہ ناگیا ہو دین بہت درود کما دین
فنا فی اللہ فنا رسول جان کرین قربانی
انیون مزار عمر دی لگے تا یا ہو کل مقصود
سر سیمینہ صدیق عمر داجذب ^{بلکہ} اندر تحقیق +
بعد وفاتون ہی روضہ چہ سینہ نال رسول
چٹے ختم کرن تے بخش دین ہن تنہاں کیا
نزد روضہ ناپائین تہی نا کھیری ناموز
مڑ کرین زیارت روضہ ریداد و مقبول
روضہ پاکتے منبر پڑیان ڈی سعاد بائی
ادسکانہ یدری ایہ بکت دوزخو چہ نہ شری
یک برابر درجہ اوتہاں چارہ و دھیکہ و سائیز
یک برابر درجہ اوتہاں چوگانہ دوگانہ ڈ
کھنہار جو مسجد نبوی ایہ حدیثون پھر دا
وچہ قبا کہ عمرہ و ہے وچہ حدیث حساب
یعنی فضل کہن مدینہ قول پیشیان کا
عرش منور کعبہ کرسی نال اجماع فرما
کہیا نبی مدفون جواتھے رجب بنت پہچا و
نیکر مانا کہ جنت جہارٹن کہیا اختیار فرما

۱۰
 نیجہ جیکہ علم یا حافظہ تائیں ختم کر دے
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳

الحمد لله رب العالمین و الصلوة علیہ و آله و سلم و السلام علیہ
نام و لقب نام یک قطعه زمین و دریا ہے جو بہت بزرگ و عظیم ہے

بیان
زیارت رسول

کہواری بھر یا خالی لیتا پڑھو یا دونی و تیر
چمکارا اس نفع بقیع و اوچہ اسمان سار
ازواج مطہرات نبی سے اکثر عثمان
خدیجہ الکبریٰ دنی تربت پہ کسے سے جانو
ابراہیم جو صاحب اودہ نام یہ تیب بلی جایا
وڈا وودہ تبا نبی صاحب ابا ان امام حسن
ہو جو چا چا نبی صاحب و اجنا نام عباس
مزار شریف خاتون جنت دی کو تو قبر عمار
حق معلوم خدا ہے نون پر ایشہ ہر چہ عوام
اندر حرم شریف سے کندہ رو منید نی نال
وچہ نطق مفہوم سے یار و کت و ایت ہو
ایسے نقش اوٹھا کے اوٹھا آنندی طرف سے
عرض کیونے نور تساڈا اندا اپنے تائین
مزار شریف پھٹی دو شعلہ نوری باہر آئے
شاہ علی نون حضرت کہیا دیہ ٹھڈیا کی کہیں
قدرت نال خدا ہے دی قبر کچھ ہی ہوئی
بعضیہ ان کہیا فیروزہ پرتو بعضیہ ان فریاد
زاد الحجاج اندر رایہ قصہ دلی قصوری ندا
چوتھا یار رسول اللہ دا شاہ علی مردان
بکرویت شاہ نجف چہ کزد ایت کوفہ
جو مساجد گرد مہینہ بہر اندر جاوین

ایوبین کون فرشتے اکم عشرت یک شامیز
جیونکر سورج دی روشنائی سار و یک پیکر
خاص تملیف ترسجا حضرت وچہ بقیع مکان
طیب ظاہر تہا جہادہ طائف وچہ پیکر
مال تمامی مایان بھینان چہ بقیع سمایا
زین العابدین محمد باقر جعفر من
ایہ پنج داخل بکٹ و فیس وچہ کد وید و پاس
شرقی مائل طرف کسے دی روشنی وچہ پیکر
بعض فقیہان کہیا یار و روئے تر و مقام
افضل ہے کل و خزان فاطمہ نیکو مال
جان پڑھ جنازہ فارغ ہو یا شاہ علی پڑو
مال و وصیت نبی صاحب دی خامہ حکم قبول
جنتے حکم دفن فرما ہو اوٹھے چا دفنا مین
سینے دووین باز و حضرت باہر شریف لیا
جنت خاتون جگر واکڑا کول پڑیں کہیں
پاک محمد خاتون جنت سینے نال لیوئی
جنت بقیع چہ شاہ علی نے فاطمہ نون زین
ایوبین معجزات چہ دہا عرض کہے دیاندا
دفن بقیع سے وچہ او صاحب کبریت عیا
قبر چپائی خوف نوارج نا ہو وڈا حرم
فرض گذارین یا دیو نغلمان ایہ سعادت پاوین

اُحد پہاڑ دی کرین بارت اوٹھے گنج شہید
 سردار شہیدان حضرت حمزہ چاچا نبی کریم
 اہل میت آغاب اولاد نبی صابری ساری
 جی ہن بیت تقدس جان و تیا بہی سہی مضمی
 قلچ چمبران دا اوہ قبلہ رونمہ پاک شیل
 دارا سلام ہوئے گھر آئے دارا بحر جہام
 دارا حرب و قسم پچپانی سنتون کران بیان
 جتھے حکم اسلام شرع داکدین ہو یا جاری
 غلبہ کر کے کافران کوئی کسب یا شہر مہلام
 بہت کتابان یوچ فتویٰ جیورین کہیا نعمان

قبر نبی مارون دی اوٹھے صاحب فضل مزید
 ادن دی کرین زیارت پائین فضل عظیم
 ضوان الہی ہے دو یا چپان ہر ہیشہ جاری
 دوحراں تہیر فارغ ہو یا جہم ہو ہین و فرنی
 روضہ بہت بتیان اوٹھے جانانیک دلیل
 نیت رہا پیش آؤنا جاؤنا اندر کتب تمام
 اول اتفاقی من تون بھائی دو یا خدا فی جان
 اوہ اتفاقی حرب ہر استہدین و حیلان فراری
 حرب ہو یا صلح ہے فرماون قول امام سلام
 قول بیان تے فتویٰ داکافی و کیمہ عیان

مجتبے شرح قدوری والا منصف ہو یا یارو
 دار سلام عبادت اندر معاملہ حرب شمارو

دہلی تے لاہور پشاور حرب خلائی جان
 مین عاجز تر پخصیر کمینہ عرض کران کدوایز
 ہوئے فیصل حبیب اپنی دی کردار اسلام
 جان مدنیون خست ہوو روکارو زارو زاری
 ناعزت ابرو کج میری ناکوئی داڑھی نک
 شرم تسانوان نام اپنے دایین ات سدوان
 بکرم نال نیکی دی مینون شغل نہ عمر تمامی

چین باچین تے روس فرنگ حرب اتفاقی جان
 یارب بکرت سرور عالم وچہ مدینے مارین
 توان بت قادر غالب ہر تے جتنا ملک تمام
 مین دربار تیرے داکتا گند بہت ازاری
 دمان تہ زمین دلوچہ وئے کہ تساوئی تک
 کل تقصیران جسے کولون میران متا کران
 نام شفیع تساو اسنیان کل عاصیان دوحامی

نام غفور مین رب داسنیان نام شفیع تساو
 فریق مجوران سے وچہ دب کے آیا بہت دوراؤ

بیت
 دیات و خواتین

آپنے کہتے تارک سنت پانی شفاعت نہ میری
میں تارک کل فرض واجب واجب شفاعت و میری

مینیون پیکر

وَاللّٰهُ مَا اَرْضٰى اَنْ يَّكْبُرَ اِيَّاهُ

چھلپین پیرین واجا و کرو و کوٹا پین و

حاجی وچہ نصیریے آؤ کوکوش کریمز یادہ

حاجی بیگھے ماہین ماجہ ریستہ سوال
حکیم سید احمد علی شاہ صاحب مدظلہ

بسم الله الرحمن الرحيم

ہر دم پُر ہو صنوۃ نبیؐ نے حضرت نے فرما
سرّ اللہ تبارک و تعالیٰ و چہ پشیمان آ

2

تمام شد فتاویل

افواج مولوی کرم الدین صاحب مرقوم

کتابخانه شخصی

السلام عن
قال عليه

وہابیہ میں شیعہ سے بے

شماره ۱۰۰

پای شفاست میری
۱۲ محمد در

قال عليه
الصلاة والسلام

دہلی دار الفنون و لکھنؤ دار الفنون

کتاب رسد

انوار - بیفتی تو سیر
واحد - بیفتی تو سیر

اسدوی
میں کیا دیکھا ہوگا
میں نے

روزنامه

برای اطلاع و اقدام

السلامة على العبد

مجلس ۵۵

انوار جلد دوم و تفسیر معانی

کتاب النکاح

فانکحوا قرآن سچے وچہ کہیا رب حیم
نکاح سنت ہے بغیر اندی جہاں سچے نور
ہزار نکاح سلیمان پیغمبر سو مہتر داؤد
نوازواج منہ است حضرت پاک سول
اسر سنت نون سنت جانہ جیسا کہ توفیق
فرض کفایہ جان نکاح نون جو مکر فرض جہاد
نکاح واجب ہے شہوت نامہ جہاں سدا یہاں
اعتدال برابر شہوت جس مرد سے کول
خوف طرہ جو بیعت توفیق دایا نفقہ باگم
نکاح عبادت نفل مالوان ہے زیادہ فائق
کو نفل پڑے تے نفل سب سے بہتے ان گنا
نکاح والیاں زوج و اقرا ان تہہ جہاں نکاح
ہو فصل نکاح والیدہ جانوا و پر بیستے
دوداری مسکین مسکین کہیا پاک سول
توڑ دے عورت مال لے تے مرد ہی ہو و غنی

نور النکاح نون سنتی فرمایا نبی کریم
اس طریقہ نبی صاحب و اکتانہ منظور
یعقوب یاقوب ہی چہ چہ نرم چہ انیس جو
بیان کتب کات مانے کتے اس مقبول
ایہ سنت معنی راہ نبی دایا صی کہندہ غیر
ابوالمکارم دیو چہ کہیا بعضے عین شاد
وچہ تازہ نہ چہوڑے شہوت چہ انیس کتاب
اشنواں عورت سنت ہو کہہ ابوالمکارم ہول
وچہ سورتے ابوالمکارم جان کراہت در
شتری مجلس وچہ انیسے ویکہ جیکو شالو
دو یا اہل عیالان والہ واجب فرض نہاں
ایہ دو کتمان تنزاعون بہت زیادہ من
جیو مکر فصل مسلم دایہی کافرا و پرستے
جس مرد تے رانی ہو و دیان مرد تہ مول
تاہی اوہ مسکین کہیونے وچہ انیسے منی

پر غایتہ الحواسشی اندر رد تکرار شمار
 اس غایتہ الحواسشی الے کیتا مارے نہ
 ایتکرار نہ جان تو ان دو باترے بہال
 وکل کہ اجار نہ مینون آہق تو ان انسان
 مارچ لہنتوۃ اندر لکھیا ویکھہ ہیشتم
 بہرے اہل بہشتی ہوون توت تو دخول
 اس سببوان حضرت دیو حق حاکم نکافی
 اوہ کران خلاف قرآن اکدین ہوون شاد
 تی جہانہ سے چار تیک روانکاح عیان
 نوان وچہ رسول اللہ نے کیتا صبر شمار
 نماز تہجد فرض نبیؐ تے ایہ خواص شمار
 جہوٹھے بے وقوف ہین اوہ شیعہ کبار
 تانکاح وچہ عورتان رہن سارنوشال
 جند قربان کرے زان آوہین جہد اذکر نول
 شوہر عنین جے زن اہوٹے لکھی عمر خراب
 بھکے دکھ یاد نہ عورتان جے حاصل ایہ مراد
 پر نرم و تاشور نہ کوئی جتو کہی لڑے نہ زن
 اکثر اینوین دوستو ویکھو وچہ جہان
 ہین کہیا نہ منے نہ وجہا چھوڑ گندی دی کال
 نوچھتے وچہ عورتان وچہ کتابان من بہ
 جے قدر شہوت نکاح عورتان ہوندی مرد خواہ

[illegible]

عشر والینون با زنا تازان و ان حقیقت
 بود که رب فرمایا و سب که حکمت مال
 جو تسین در یو عدل تهمین گهر و چه پشیم نسأ
 جو نکاح قرآن و چه رب نے کیتے جان حرام
 حرام نکاح ماوان تے و میان بھینان کل تمام
 اٹھوان باوان و دہ پیواون باوان بہترین ضاعی
 ہور بیہ نام اوس رو کی زوج ادلدی ہی
 جو دخول کر یو ماوان و انکاح پڑکے
 باہروان جان نکاح حرام زن پیرے یا چوڑ
 پیرنہ اندر ہک فرق ساڈن مت توں بارین رولا
 زید بن حارث نبی صاحبے بیٹا کہیا باوانو
 اوس زید بن نون حضرت صاحبے چہ نکاحے آند
 نوہ اپنی نکاح کر بیٹھا ایہ کی شرع رسول
 کافران نون رب لازم کیتا وحی پیغام لیایا
 تفسیر حسینی دیو چہ لکھیا اسی وجہ بیان
 چو دووان دو بھیناندا کرنا و چه نکاح اکٹھا
 پر عدت چہ طلاق تے پوسی موتے و چه کائی
 ایہ چو دووان نکاح حرام توں جانی و چه قرآنے ظاہر
 ڈو گہی نظر کرین تا سمجھیں باوان حرام نہ ہکا
 داویان تانیاں ہر دو ماوان پیراوان باوان و ان
 دہیان دہیان تے بیٹیاں تیران نسبی یا رضاعی

بہ نکاح رو فرمیںدا تمام داندے سرور
 دست او پر موندو ہوسدا خوشحال
 ناز کر یو بہتیاں زمان ہک نکاح ارشاد
 سنتون ساسے دوستا و کھو و کھو تمام
 پھپھیاں سیاتج بہر یان بھینان جان حرام
 دہوان باوان حرام ستر زانگو و دمی باقی
 جے دنواں کرے ما سدی جان حرام ہی
 انون ب فرمایا نص و چه حکون طبع نہ کیتے
 تیروان پتر پترے چوڑ کر ہرگز مواں نور
 جیوین کفار ان طعن نہی تے موندے پیوستی
 زید طلاق زید بن نون تی اوہ زیدے گہرا نو
 وہ وہ کافر کہن نہی نون عقل نہ وٹھو جاندا
 طعن کفار ندے تہیں حضرت ہوئی بہت طول
 نکاح حرام زوجہ اوس تیر کر ہڑا بیٹون جایا
 میری عاصی ان چا کھیا ہر جے میں تہیں نقصان
 جے ہکی نون کرے مطلقہ عدت تیکہ ہونٹھا
 جے چاہیں ما و فنون اگے دو جی چا پرنائی
 سے ہزاران ہو رکھی اہرن اوہی چہ نہ بارہ
 داویان تانیاں سب حرام چہان پیراوان کھا
 بہینان تہریان جایان اوہان سو ہزار دستان
 ایہ کل حرام تے فرق نہ کوئی پیراواندیاں جایا

در بیان نکاح
 و ان حقیقت
 جو تسین
 جو نکاح
 حرام نکاح
 اٹھوان باوان
 ہور بیہ نام
 جو دخول
 باہروان جان
 پیرنہ اندر
 زید بن حارث
 اوس زید بن
 نوہ اپنی نکاح
 کافران نون
 تفسیر حسینی
 چو دووان دو
 پر عدت چہ
 ایہ چو دووان
 ڈو گہی نظر
 داویان تانیاں
 دہیان دہیان
 بہ نکاح
 دست او پر
 ناز کر یو
 سنتون ساسے
 پھپھیاں سیاتج
 دہوان باوان
 جے دنواں کرے
 انون ب فرمایا
 تیروان پتر پترے
 جیوین کفار
 زید طلاق
 وہ وہ کافر
 طعن کفار
 نکاح حرام
 میری عاصی
 جے ہکی نون
 جے چاہیں
 سے ہزاران
 داویان تانیاں
 بہینان تہریان
 ایہ کل حرام

در بیان نکاح
 و ان حقیقت
 جو تسین
 جو نکاح
 حرام نکاح
 اٹھوان باوان
 ہور بیہ نام
 جو دخول
 باہروان جان
 پیرنہ اندر
 زید بن حارث
 اوس زید بن
 نوہ اپنی نکاح
 کافران نون
 تفسیر حسینی
 چو دووان دو
 پر عدت چہ
 ایہ چو دووان
 ڈو گہی نظر
 داویان تانیاں
 دہیان دہیان
 بہ نکاح
 دست او پر
 ناز کر یو
 سنتون ساسے
 پھپھیاں سیاتج
 دہوان باوان
 جے دنواں کرے
 انون ب فرمایا
 تیروان پتر پترے
 جیوین کفار
 زید طلاق
 وہ وہ کافر
 طعن کفار
 نکاح حرام
 میری عاصی
 جے ہکی نون
 جے چاہیں
 سے ہزاران
 داویان تانیاں
 بہینان تہریان
 ایہ کل حرام

ہن کرنی وطی حرام دوا ندی جو گنگ کن چو
 گولی نال نکاح نہ جائز جیکوئل انہی
 ہو جو کا فرہ با جہ کتابون جیوین مجوسی کا فر
 ہو ز نکاح حرام دساؤن گولی او پر صیل
 شب بت جو حلی والی اوہ ہی کرن حرام
 متعہ وقت دی چا صورتہ شجر تا بھجوری
 مثلاً مد کیا کسورن نفع پیسان تین ان
 جیکر لفظ نکاح چوڑے لفظ متعہ والوے
 تے جیکر کہے نکاح میں مینون کیتا کہ ہینان
 نکاح روا کتابیہ اتورے ہووے باندی
 ہو ز غیر محرم دے مال محرم دی یا احرام دوا تون
 انہوین ناہین حاملہ ہو و روا نکاح تمام
 مگر جوزانی حمل الینون آپ نکاح وجہ ہے
 ہر دم پڑھو صلوة نبی تے بے حدب شمار

مختصہ وجہ اینوین کیا حق تین مہ نورس
 انہوین بی بی نال نکاح نہ جائز
 ایسب نکاح حرام عزیزیہ بت کتابین وافر
 اصیل گولی تے جائز ایہی تہ پامہ قہر
 متعہ وقت وجہ وقائے حرمت جان ہم
 انس کا خون ہن مون دین نبی اہوسے
 سفلیہ و وریا نہ اجیتون گنہ بین تہون
 ایہ مدی موت اپی شرح وقایہ پھوسے
 ای صورت عقد وقت دی سہرتون تیر گیارہ
 قوت اصیل تے گولی کردا ایہ ہی وا ہو باندی
 ایہ ہی جائز مختصہ وجہ جیکر غرض امہنا تون
 مگر شوہر تون بینہ بیان تیکر جان خواہم
 نکاح دخول حال قدوری بکھیا خوشیاں
 دہان تین و زمان تائین ایہا چنیاں کارز

باب در بیان ایجاب و قبول بولید

نکاح شرعوجہ حاصل ہونا نال ایجاب قبول
 ایجاب قبول دوسنے سنتون ہندوچہ سائیز
 ایجاب دوسنے وجہ کرنا دوجے اپر جواب
 ماضی اندر بولوب ووبن یا کہ ماضی کہام
 نکاح کردا نفس میں تینون جو مکر آکھے زن

عقل بالغ تے دوسم شاہ شرط نہ قبول
 تاروا ہو وکزن بازی پربہ و دین وی تین
 قبول کرے یا رد کرے مبدی طرف خطاب
 تانکا حدی صوت بھی روشن انگون قر
 بوسے قبول میں کیتا ایہ دوا مخی متن

جے شاہدی زن کا فروقتے دیوے تہ منظور
جیکر دعویٰ کرے کتابیہ موہن منکر ہو
جیکر شاہد آتے ہو ورن یا محدود کہینے
جیکر دو وین نال ہا سے وکران کجا قبول
انیوین حکم طلاق عتاتے انیوین قسم خدا
نکاح طلاق ازاد عتلا سے چوتھا قسم خدا
حاضر نزد وکیل موکل شاہد جان وکیل
انیوین حکم ہ والید اپوتری بہین بھتری
جیکر بیوہ داسے نے لڑکی لڑکا چا پر نایا
اتھے حکم نسخ دانا ہین جے اوہ چاہن چوڑایا
جیونکر چا چا تیا ہو یا یا پتر یہا بہائی
جد نشانی ویکھ بلوغت شرین ڈہل نیاو
ہن قاضی چا تفریق کر بی باطل کر نکاح
فرقت بینکا قاضی نے جدا کھیا چا ہوا
جد حیض واپلا قطرہ لڑکی ویکھ جاری
طلب اد نہاندی بل ہوسی اوڑک خلتا ہیز
جیکر بکری ویکھ لہونون کیتی پپ نہ بولی
اوڑک علسن دسن معنے میوین ہیز یا کہتے
جیکر دانہ پیر اٹھیوے یا اوٹھے کت وارا
خیانہ باطل طفلان ہوندا انیوین عورت زند
رضا طرحت یا دلالت جیکر ہووے ظاہر

دعویٰ مسلم کرے نکاح انا میں کہہ قصور
مومن بنتے دین گواہی رد شادی ان رو
کلح روا وجہ کنہ ذائق کہن فقیہ نکلنے
روا نکاح اذہاندا ہو یا اند شرع رسول
ہم ساتے سبہا برا بر کہندے کل فقہاء
قسم بھیجئے تا حانت ہو سی توڑی بیل ہو
جیو نکر بیٹے کول پیوے بالغہ وجہ دلیل
جے اوہ بالغہ ما اوہ والی شاہد یک طلبی
بعد بلوغت لڑکی لڑکے شور گھرے وجہ پایا
ہو رولی تا رخصت یہی دیکھو شرح وقایہ
لڑکی لڑکا باجہ بلوغت انہان دعا پڑہانی
یا بعد بلوغت خون خیز نکاح حدی سن قاضی جواب
تفریق بھیجے طلاق نہ حاجت ہر دو پانچ بیان
طلاق بائن تفریق قاضی دی گیا نکاح شما
ایسویں لڑکا منی جان دیکھو یا جہ سال گذار
توڑے جا ۱۲ اس مسئلہ مختصر تہیں بائن
چپ رضا فقیہان کہی ہن پٹے دا وتولی
لوہو دیکھ پونی نون چپوڑے گالہ ہون گتھے
باطل طلب ہوئی اس لڑکی مرد سیا ہڈ سا
توڑی مجلس تہیں وٹھ جاوے جو لگاپی نہ بند
ترخیا رہو سی باطل مختصر وجہ باہر

کتابخانه عمومی

فتح علی قادیان
فیروز کوہ قندھار
نور محمدی
مقام نور - چوہدری
محمد ویس
کتاب ہوا

این میان نکاح کردن عاقبت بد و مانع بد و نجات است و الی کمال

جو دہی کیدی عاقلہ بالغہ باجہ کفی پیر
 اس کا خدا و چہ شرع و حکم و سان میں منور
 کلام جائز تے والی تائیں جگہ اگر ان روا
 باجہ کفی تھیں کہو تہینہ باطل کہتے تہینہ

اؤن نکاح نہ دتا والی جگہ چہ ہوسی گنڈ
جتنا کہیا مختصر و چہ اوتنا مسلم بیوان
جہ چاہے تاغیر کفے تہین دختر لے چہورا
اس کا خون مٹنا لائق توڑے کفو شریفہ

کفو ہوئے تا بیشک جائز اس پر و درجیا
 بالغمات جبر نہ والی زندی خواہ کواری
 رغبت دی کی صوت دسان نال عقل سمجھو
 رغبت باچون سی گھر جڑے زوری دکھت نایان
 بکری چہ چیا یادہ جان اذن والی طلبی
 ایتراے اذن بکر تہین جانور و نا باجہ آقا
 جبکہ والی ابد ہووے طلب اذن دی آو
 آگے جا کاح پڑھاؤ تا رضا ہو یونی
 اینوین رتے خبر بکرون نام زوج حسن رتی
 پردہ جسد اہمال ز نامے گیا بکارت والا
 یا بند خون کیتا کے حیضے کپڑا فرج لگھایا
 ہا سارون تے چپ اسی اذن جو بکیر بکران
 تے جیکر زوج سکوت دا قائل زن کہے میں نو
 قبول کروا نہاں شاہد اتائین جہڑی شوہر لایا
 جیکر مرد نہ شاہد آنے تے منکر ہووے زن
 مدعی او تے شاہد تے منکر او تے قسم
 ایہ پرستہ شدہ جائین منکر قسم نہ جانی
 جیونکر دعوی رتی قتل دا حد لعان والا
 ایہ نو جائین نزد حنیفہ منکر قسم نہ چلے
 خواہے دعوی عورتہ بامدی خواہی مرد غلام
 کاح کردیون یو چہ والی عصبی با ترتیب

حیثاً نشانی جان ایمانی حضرت ایہ منسرا
 جتے رغبت و کیمہ والی اوتہے کرے تیاری
 دودہ کہندہ ہی خوش ہو چکے سر کر کرک پیو
 شوہر و کمین تا تیر کھجے لے طلاقان آیان
 چپ کرے یاہتے رووی رصوتہ با لہر لہو
 مال آواز رووے رو جانو ایہہ عجوبہ ساز
 ایہ ترے قسم نہ اذن کچیا نو مونہ تہین اکھ سنا
 اینوین حکم رنڈی دے اندر مختصر کہوئی
 خبر مہر سن جیکر رووے مراد اذن دی پنی
 یا با جہ زماؤن او چانیوان خردیان پاٹا زلمہ
 فرج فراخ کیتا اوس خرتے پردہ پار و نہایا
 ایہ مختصر وقایہ زچون کھیا کر کفر ان
 اولے قول زبید اشتہار پر جب کیشا ہر
 جو چپ بیان کہین زن می رب نکاح پہا
 حکم قسم دازن تے ناہین نو جائین ہو رنڈ
 ایہ فرمان نبی صاحب داہر جیکر یدری رسم
 بیت لگے وجہ و کہو و کھی دسان خوب کھیا
 آہستہ آہستہ نئے رجوع و ہوان کجہہ ایلا
 وجہ رموز تے ابولہکارم پر صا جے خزانے
 خواہے دعوی دوجی طرفون منکر اوہ تمام
 شرط اکیل تے عاقل بالغ مسلم نیک نصیب

۲۹۱

کفو ہوئے تا بیشک جائز اس پر و دریا
 بالغاوت جبرہ والی رندی خواہ کواری
 رغبت دی کی صوت دسان نال عقل سمجھو
 رغبت باجیون سی گھر اترے زوری دکھت نایان
 بکری چھیا یادہ جان اذن والی طلبی
 ایتراے اذن بکر تہین جانور و نا باجہ فانا
 جیکر والی ابد ہووے طلب اذن دی آو
 آگے جانکاح پڑھاوتا رستا ہو یونی
 اینوین رتبے خبر بکریون نام زوج سن رتی
 پردہ جسد اہمال زنا سے گیا بکارت والا
 یا بند خون کیتا کے حیضے کپڑا فرج لگھایا
 ہا سارون تے چپ اسکا اذن جو بکری کبران
 تے جیکر زوج سکوت داقا ل زن کہے میں کو
 قبول کروا نہاں شاہان تائین جہڑی شوہر لایا
 جیکر مرد نہ شاہد اتے تے منکر ہوئے زن
 مدعی او تے شاہد تے منکر او تے قسم
 ایہ پرستے تے وہ جائین منکر قسم نہ جانی
 جیونکر دعوی رتی قتل و اعد لعان و لا
 ایہ نو جائین نزد حنیفہ منکر قسم نہ چلے
 خواہے دعوی عورتہ بامدی خواہی مرد و عا
 نکاح کردیون یو چہ والی عصبی با ترتیب

جیانشانی جان ایمانی حضرت ایہ سنا
 جتے رغبت و کپڑی والی ادھے کرے تیاری
 دو وہ کہند ہنی خوش ہو چکے سر کر کرک پیو
 شوہر و کھین تا تیر کھیلے طلاقان آیان
 چپ کرے یاہتے رووی پر صوت با اپنی
 نال آواز رووے رو جانو ایہہ عجوبہ ساز
 ایتراے قسم نہ اذن کچیا نو مونہ تہین اکھ سنا
 اینوین حکم رندی دے اند مختصر کھپوئی
 خبر مہر سن جیکر رووے مراد اذن دی پنی
 یا با جہ زنا و ن او چانیوان خردیان پاٹ ازلم
 فرج فراخ کیتا اوس خرتے پردہ پاڑ و نجایا
 ایہ مختصر وقایہ نہ چون کھیا کر فکراں
 اولے قول زید اشتر عا پر جیکر شاہد
 جو چپ بیان کہین زن می رب نکاح پھیلا
 حکم قسم دازن تے ناہین نو جائین ہو رنو
 ایہ فرمان نبی صاحب داہر جیکر یدری رسم
 بیت لگے وچہ و کپڑ و کھی دسان خوب کھیا نو
 ایتراے تے فے رجوع و موان بکھہ ایلہ
 وچہ رموز تے ابولکھارم پر صا جے فرے
 خلیہ دعوی دوجی طرفون منکر اوہ تمام
 شرط اکیل تے عاقل بالغ مسلم نیکی نصیب

و طرف ندا دالی ہونا عیضی کوئی
 سنی یا ای صورت شکل جو نکر و کھینچا
 لڑکی لڑکا دو میں بالغ لڑکی جلد بہانی
 جان علم آتھے کول گواہان جنتی و جنتی
 دوجی صورت پتر چاچیدا ہے کرے یہ کا
 جگر پتر چاچیدا ہی بایدی نکرئی کرے قبول
 ذہن لائق اجازت ناہین ہو نہ اسدا کوئی
 جامع الترموزی جوہری معدن اندر ایسا
 ہر دم نر ہو صلوة نبی تے سید عرب عجم و

نکاح سے وہ اپنی صورت و سہا نواہی
 کھینچے گھر ہی دو تپت و بیدا با پنا
 چاہے عجبی دہی بجا دی تال سہ پر نانی
 قبول کیتی ہیں پتر کار جیسے نام صنفی
 اور بھی دون طرف ندا نامک رو کا کھانکا
 دالی عصبہ سدی طرف نوان اول و نہ بھول
 دون طرف ندا نامک اوہ روز نکاح ہو یونی
 دسین یا نال محبت جیکو ہوئے سائل
 نسبت نال مذات شہن جوہی آدم بہرا

باب بیان حکام و شام کو

اقل مہر وہ درم شرع سے اکثر حد تک
 ایہ جگر گھٹ دمان تھین کرے عین مہر
 اقل مہر وہ درم خدا نے کیتا سبب
 حضرت آدم صحبت چاہی رب سچے فرمایا
 سبکاح دوا ندا پڑھیا شہوت رہی نول
 آدم بچھیا مہر کی دیوان رب سچے فرمایا
 لکھیاں شکل گھٹ ڈھٹی آدم ہو یا سولی
 ایہ شکل گھٹ آخر ہو سی خاطر جس خلاق
 وہ وار در و پڑھو اس وقتے خواہ بخش ثواب
 اقل مہر وہ درم فقہان اس سببوں لکھے

چتنا نہ لزم ہو سی غیاہ و دوانی
 تاہی عورت نون و سبب سے بچہ پتر
 حیاں دم دی سپلی و چون خواہ نکالی رب
 بعد نکاح سے خلاۃ کرتوں نکم حضور ان آبا
 بہن مہر خواہ او دیہ سبب کہیا بچہ کر دوا
 تاگوٹھان دیوان کہتا ہے جیسے مہر بیا
 یا رتا یہ شکل دساتوں کہیا ذوال عیالی
 پیدا کیتی رب فرمایا آدم جن ملائک
 ایہا مہر خواہ او ہو یا آدم طرف خطاب
 ایہ سبب میں نافع لکھیاں دیو چوں لکھے

نکاح سے وہ اپنی صورت و سہا نواہی
 کھینچے گھر ہی دو تپت و بیدا با پنا
 چاہے عجبی دہی بجا دی تال سہ پر نانی
 قبول کیتی ہیں پتر کار جیسے نام صنفی
 اور بھی دون طرف ندا نامک رو کا کھانکا
 دالی عصبہ سدی طرف نوان اول و نہ بھول
 دون طرف ندا نامک اوہ روز نکاح ہو یونی
 دسین یا نال محبت جیکو ہوئے سائل
 نسبت نال مذات شہن جوہی آدم بہرا
 چتنا نہ لزم ہو سی غیاہ و دوانی
 تاہی عورت نون و سبب سے بچہ پتر
 حیاں دم دی سپلی و چون خواہ نکالی رب
 بعد نکاح سے خلاۃ کرتوں نکم حضور ان آبا
 بہن مہر خواہ او دیہ سبب کہیا بچہ کر دوا
 تاگوٹھان دیوان کہتا ہے جیسے مہر بیا
 یا رتا یہ شکل دساتوں کہیا ذوال عیالی
 پیدا کیتی رب فرمایا آدم جن ملائک
 ایہا مہر خواہ او ہو یا آدم طرف خطاب
 ایہ سبب میں نافع لکھیاں دیو چوں لکھے

رب یکتا دہیہاں نون یوحنا جہ نہ کافی
 بہتر پتہ ریا حضرت علی سرور دادا ماد
 چار سے درم مہر پتہ یا کیتا علی قبول
 جہانہ بان مہیاں وجہ سیر فرق ریا دہ
 ایہا مہر قبول سینون بی بی کیا پیو تائین
 جناب علی وجہ حضرت صاحب کیتا ایہ سوال
 اوسو دینے نازل اویا حضرت جبرائیل
 رقبہ رت سیتی لکھہ سچا یا جیون چاہیا نہ
 ساری عمر اوہ ماکہ بیوی دہلی دیو چہ کہی
 شاہ علی نون بیوی کہیا ایہ کم تسان کرنا
 روز حشر لے جا سان میں ایہ خط ربدی
 رب حیم قولاند اسچا عاصی کل بخشیشی
 ایہ قصہ تا مہر بیوی دادا جیدا ہن تسان
 جد بیوی فاطمہ دی ماموںی حضرت دلی شانی
 جبرائیل خدا نے گھلیا کیتوس جلد نزول
 فاطمہ نکاح میں پڑہسان جتھو میرا بھانا
 کم کا حد دینون سو نہ بود لہمیں غم اوہا
 مدت بچون چار مقرب آئے نزد رسول
 طبعی مہنا نوجہ ہر کتا میں داج بیوی آیا
 اس شکل سے گئے کپڑے ناڈٹھے نائینا
 حضرت پھیا ایہ کی تحفے پہنچی رجب سیم

سرور عالم سے ہی دتا جد زکھرا بر نانی
 فاطمہ ہی نکاح کردتی کیتا رب رشتا
 نام درمانا سیکے بی بی ہونی بہت مول
 درم دہیاں نہ کہہ نہیند میرا اوہا مقدمہ
 سوال کرو کہ روز حشر سے عاصی میں بخشا
 دمان مہر قبول نہ بیٹی عاصی کر نہ ہال
 ہتہ رچہ ٹکڑا دریائی دا اوہا وجہ دلیل
 مہر تیرا شفاعت ہت دی عاصی میں جہوڑا
 باجہ پڑے تیرو چون کے قبول بر کہی
 جہین مویوساں کی نون کہن میری وجہ ہرنا
 کوشش کر سان وجہ بخشا ون جو میرا وس
 جہان کلمہ کہیا نبی اسار سے جنت بیٹنی
 معجزات اندر جیون دہا جھوٹھ کھون میں سان
 کون ماؤن داج بنیسی ہو نکاح سمیانی
 یا محمد فاطمہ شہ کا من غم نہ کھاؤ مول
 داج نکاح سے کارن یار تہہ کہیا غم کھانا
 تین تہون سینون بہت پیاری فاطمہ الزہرا
 ہک ہک مال ہزار فرشتہ کیتا ہو نزول
 کپڑے گئے میوے جنتی رب سچے پہنچا
 کسے پونی داج اجیہا آخر تک نہ امنیان
 نکاح فاطمہ دا مال علی سے پڑہیا رب کریم

بیان
 احکام و انفاص

و پختا وے جواری نری اسوجہ فرات
 تنگداجہا اوس عورتد اهر بھی چاہنکے
 معتبران قنایان چون کبند کا وہ قنایا
 نکاح جھاندا باجہ گوانان جے ایمان لیا ون
 جے ایہ نکاح وجہ مذہب او نہاند کو دوین پین
 مگر جے دونین مسلم ہون حرم مال دعا
 زوج محوسیہ و مسلم ہو یا یازن کسے کافر
 جے اوہ کافر مسلم ہوے یا اوہ کافر زن
 جیکرن ایمان نہ آئے مہر نہ لہسی کچھ
 ایہ جہت مذہب لکھن تہ تفریق تمام
 مستحب متعہ ہر چھٹی کہیہ ابے فرض
 کسے وطیوں گے زن حبلیہ کوہ کجائنجائی
 جے مولا پر نکے گولی پیش وطی دے مارے
 کو مہر و دھائے بعد کسی یا قدرے گھٹ کر دے
 جو پیش خول طلاق کہے تا اوہ زیادتی دے
 والی نون ضمانت ہری جائز ذرہ نہ سنگے
 مختصر و چوڑے نکڑی تا بھی روا ضمانت
 دوم پڑھو سنوۃ نبی تے ہر دم ذکر رک ہو

جہ قاضی نکاح او نہاند نوان فیہ بہنہ و
 توڑی کہک نیاردا قدر خانی مول نہ جت
 ہرے ساتے حاشیہ و چون نظری آیا باوا
 یا نکاح تائین نو مسلم حدت و چہ پڑما ون
 تا ایمان آچھے ہور نہ لازم اوسے او پر نکاح
 اسوقت تفریق او نہاندی کرنی لازم آ
 عرض کہی سلام دوئے تے بہت کتابین فر
 نکاح او نہاند او با باقی مختص و چہ
 طلاق بائن جے مرد نہ ایمان چہ وقائی سبجہ
 کنزد قائق دے وجہ لکھیا گے فضل غلام
 جسدا مہر مسمی ناما باجہ وطی بے عرض
 مہر نہ ساقط وارث لیسن بیودا دا یا بھائی
 زوج چھوڑ چہ کنزد قائق ساقط مہر بیچارے
 دوین جائز و چہ وری یاد رکھیں مردا
 دخول کری تا اوہ زیادتی دیوے شوہر ضرور
 عورت نون مطالبہ جائز جنتون جاہر سنگے
 والی قبض کرت لے رکھے جان حرم خیریت
 روز قیامت مال شفاعت کھجہ و جنت جہو

باب بیان بسیار زمان در نکاح اور ان میں

کو کہ کری یاد و نوشتان تری کرے یا چار
 اسد کاوت فرض عدلت سنتون بر خورد

نکاح و طلاق کے بارے میں اسلامی احکامات
 نکاح کے لیے دو شرطیں ہیں: 1. رضامندی 2. مال
 طلاق کے لیے بھی رضامندی ضروری ہے
 اگر مرد یا عورت کو دوسرا کوئی شخص
 نکاح کرنے سے روکے تو اسے جہاد کا حکم ہے
 نکاح کے بعد اگر مرد یا عورت کو دوسرا
 شخص سے میل جول ہو تو اسے نکاح کے خلاف
 ہے اور اسے جہاد کا حکم ہے
 نکاح کے بعد اگر مرد یا عورت کو دوسرا
 شخص سے میل جول ہو تو اسے نکاح کے خلاف
 ہے اور اسے جہاد کا حکم ہے
 نکاح کے بعد اگر مرد یا عورت کو دوسرا
 شخص سے میل جول ہو تو اسے نکاح کے خلاف
 ہے اور اسے جہاد کا حکم ہے

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 الحمد للہ رب العالمین
 صلی اللہ علیہ وسلم
 علی بن ابی طالب
 علی بن ابی طالب
 علی بن ابی طالب

کبریا دودہ پتیاں حرمت کیون نہ ہو
 اینویں چہ دودہ مرنے ثابت نہیں ضناع
 بہ صورت ہو رضاع دہی سان کھین گیش
 مثلاً پتر زید و آلاتے ہو عمر دی ہی
 نکاح انھانا آپ وچہ چہ مزل نہ ہو
 شاہدی چہ ضناعی و قتل بہت تہی مزل
 پرنا اعدالت صدقہ وادہ ہو ورن مشہور
 جیونکر رحم سر یہ یا کسے خبر دتی بہت
 طالب کوئی نکاح پسہ دانگھ کسید و دی
 زن میری دا اوئے بھائی پتیا دودہ
 اس مقدمہ یا یا شہدی دتی کسے زن
 جیکر بعد نکاح سے یا و یا دودہ ظہور
 دودہ رضاعی صورتان بہت سی ہو زن
 کسے دودہ پتیا کسے زن دا اسدا ہو بھرا
 اس کتبی بھین بھرا رضاعی صورت پہلی تجہ
 دودہ پندیدی بھین نون کر و نکاح بہرا
 اس کتبی بھین بھرا دی جسے پتیا دودہ
 کسے عورت آنندی وچہ نکاح پتر و نسب
 پتر آلا اس زوجہ انا اُس دی بہت ہو
 دودہ واری ایتر و صورتان ہو یاں خوب بیان
 اڈہائی ورہیاں تہین گھٹ لڑکی کسی چا پرنائی

ایہ ناہین جس نر انسان دی ہڈی وچ کہو
 حکم نہ او سنون شیر دا بہنی میں رواں پللا
 ایہ مسئلے سبہ یاد رکھ جے کچھ ایہی ہوش
 شیر دنازن بگردی ایہ بھین بھرا رضائی
 جے مادو مانی کہک ہر ایہ سبب کہو
 بعد نکاح نصاب دی شاہدی ہر دوزن
 اووین توں اہام مالک داسدن چھپو
 ایہ نہ بوج بوج دی توں کہیا اسد آت
 پیو دختر دی کہیا او سنون تیرا پتہ اخی
 اوہ دونوں بھین بھرا تے توں بھی کرے شہ
 میرن بھادوہہ پیندا لڑکا اس صورت چہ کرن
 جے شاہد ہوون عورتان چہ بیان نامنظور
 سعدان اندر کہیا ایہی کڈہ کے ویکھو ات
 دودہ دیندیدی وہی دا او سنون جان بکھار
 دو جو سنون کنج ہر بھانی شکستہ سی کج
 جسے دودہ پیو یا اوہ دو مان دی مار
 دسیان دونوں صورتان سببے صابہ
 اوس عورت دی وہی پیو تھین ڈہرکا ایہ سبب
 اوہ نہی بھین بھرا اپنی کرے شہرے زور
 ہن تھیں کج زیادہ زوئی کارون مرن دا دان
 او سنون سو کنج دودہ پیو یا ایہ بھی سنون پھار

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تدریجاً شیطان واکد یا اس گھرانہ خوب
ایہ معنی قول رسول سے وہی شکوہ حدیث
سمجھ کے بولو مونو لفظ طلاق ان ڈھیر
ایہ الغرض الباحات طلاق نون جان بھرا
حاجت جیونکرنا تشرہ عورت مرد یعنی یاخصی
پر قمری سال وادی کاران ہلت دیو قاضی
ایہ لفریق طلاق بائن زن سارا ایسی مہر
اس عورت نواجہ تہ لازم جیونکر موت طلاق
جے ہو آزار جذام یا فلج یا اطلاق یا دق
وچہ شرعد سے نہیں بھجائی معنی اس طلاق
مکلف کو لون واقع ہوئی وچہ حالت بیداری
جے چھوہ طلاق یا کھے دیوانہ یا ستا یا مولا
تھے دخل طلاق نہ ہوئی پر جے اکھے سکران
شراب پیوے کو مال دوا دی یا کمرہ پیوا
ترے قسم طلاق ہے موٹی ایہ ترتیب
ہک رجعیہ تے کہا ن ہک مثلثہ بھاری
مثلثہ داہن بھار دسا وان اسوچہ پوچھو حالہ
رجعی مال صریح لفظ دے بائن مال کنائی
انت طالق و مطلقہ و طلقک یہ عربی الفاظ
انہاں ترین لفظ اندے اندہ ہور نہ کہ سائے
تون چھٹی ہوئی طلقتے والی چھوڑا مین مینون

تا قیامت شیطان سن تون میرا محبوب
جیو حد شرع دی بھنے اوہ بدکار خبیث
جے غلطی پوسے نکاح وچہ پنہوش تانی فیہ
حاجت باجہ کراہت چھوڑن کنہے شر خدا
اتھے رخصت چھوڑن اندر زوری نا پارسی
مکر تفریق نہ سالون تکھے جی آپس وچہ رضی
جے خلوت تاحکم و طید ازوج نہ جانے قہر
اختلاف نہ اتھے کوئی ساریاں دا اتفاق
رخصت نہیں طلاق دی اتھے روز حیاتی دہر
اوٹھوئی قید جو شرعاً ثابت دیکھو کنز دقاق
مکرہ تے مختار برابر کہے روز پیاری
یا کو شربت یا کپو دودھ کھنڈ پیکے مست پیدولا
بہنگی یا شرابی جیونکر پوسے طلاق عیان
نا طلاق نہ حد ہے اوتے وچہ عالم گیر قتاک
احسن جسکے بدعیہ ناہن فہم قریب
رجعی وچہ رجوع تے بائن کرو نکاح تیاری
ایونین رب فرمایا لفظ وچہ منکر و امونہ کانا
دو ہاندے الفاظ علیحدہ دیکھہ قدوری بھجائی
مال نہانے رجعی پوسی ہندی کہولان راز
ہا سائیت تے لغو برابر پے طلاق گیسائی
ایہ لفظ اندے سے نہ ہندی ہور نہ معلوم مینون

بہرہ ہاں سے ۱۰۰
میں تینوں نے ہی مشتاق
جائے مال اسوچہ چھوڑ
نکاح وچہ پنہوش تانی فیہ
رجعیہ تے کہا ن ہک مثلثہ
بھاری
مثلثہ داہن بھار دسا وان
اسوچہ پوچھو حالہ
رجعی مال صریح لفظ دے
بائن مال کنائی
انت طالق و مطلقہ و طلقک
یہ عربی الفاظ
انہاں ترین لفظ اندے
اندہ ہور نہ کہ سائے
تون چھٹی ہوئی طلقتے
والی چھوڑا مین مینون
۱۰۰
بہرہ ہاں سے ۱۰۰
میں تینوں نے ہی مشتاق
جائے مال اسوچہ چھوڑ
نکاح وچہ پنہوش تانی فیہ
رجعیہ تے کہا ن ہک مثلثہ
بھاری
مثلثہ داہن بھار دسا وان
اسوچہ پوچھو حالہ
رجعی مال صریح لفظ دے
بائن مال کنائی
انت طالق و مطلقہ و طلقک
یہ عربی الفاظ
انہاں ترین لفظ اندے
اندہ ہور نہ کہ سائے
تون چھٹی ہوئی طلقتے
والی چھوڑا مین مینون

جیکر آکھے عورت نون میں پکیان کول چڑ آیا
اکثر عالم لفظ چوڑی واکہن صریحان چو
جیکر آکھے رنے تینون سر پر دیسان چھوڑ
فی الحال طلاق نہ واقع ہو سی پوسی بند کبھی
پر ایہ دراواڈے ناہین باجہ نماز و نہ بھائی
طلاق کہے یا ہند ی چوڑے یار ہا کر دم
رہا فارسی تے ہندی چوڑن عربی طلاق
انہاں ترین تہین جہڑ تائین چاکھڑی ریوی
توڑے روج اسیل گولید احرہ شوہر غلام
طلاق کہے کوادہ عورتے یا کل یا تر مار
انیون جیکر کرے ضافت مونہ سر گردن مرج
جیکر آکھے شک سینے تے یا ہنہ پیر طلاق
جیکر آکھے عورت نون طلاق تینون چہ کر
جیکر آکھے اخل ہووین چہ مکے تینون طلاق
جیکر مکے طلاق تینون ہر ہیکے یا وچ بھلکے
نیت دیگر دی جیکر آکھے روج سنے دہر کن
جیکر آکھے طلاق والی توں ہین کھو کے رنے
مگر طلاق نہ پوسی و سنون جسے نکاح اجوکا
کو کہے لفظ ترے طلاقان بے مدخولہ پار
جیونکر کوئی زرخن آکھو چہ گھوڑے بن فلانی
اس صورت وچہ مجدا ہوو سی نال طلاق و پہلی

طلاق نہ اٹھے نال تراش منے میں اڑایا
 اینوین کھیا وجہ کتابان جو ری طرف نہ کھو
 جیہا تہ اکایا مینون عہد چربان توڑ
 توڑے آکھے سوڑے نون پہچوان غنہ نہ ہی
 جو نا پڑ ہستیا چہد ویساں کرمان مار کوٹائی
 انہیں لفظین رجمی باجھوان جو رنگونی عم
 ایہ عملی وجہ برابر ترے جانو نال اتفاق
 جے زن حرہ تا پوس حالہ گوانی کہے دوا ری
 مختصر وقایہ دیکھو لکھیا ایہ تمام
 یا نصف طلاق وانا ہی ساری مختصر فیہ
 یا طلاق دیوے روح جسے ایہ کل طلاق درج
 یا ترکلی تے پوسی ناہین دیکھو کنز دقاق
 ایہ نال محال مطلقہ ہو سی حکم شرع ہو کہ
 ایہ مکے وٹریں باجہ نبوسی دیکھو کنز دقاق
 دہمی چھپے واقع ہو سی جھوٹہ کہے دینہ دلی
 دو جی صورت دیوچہ جائز پہلی وجہ نہ من
 او سے وقت مطلقہ ہو سی کل دی کوئی نہ منے
 لغتہ کلام کیتی او س مرے مختصر وجہ نوکا
 ترے پوس نال عطف دیوچہ نال جہ
 تون طلاق والی تربواری لفظ عطف جہ آنی
 جیکر کرے نر مقدم ترین تہین ہو سی سہلی

صلح یعنی
 جبرگویی ہونے
 تا دو طلاقان کافی
 زمین واسطے اس
 جو من ردابت ہن
 مانی عاشقہ
 اسے اپنی تین
 فرمایا بی بی عمر
 نے طلاق
 اکامہ تطبیق
 دینے کا
 یعنی طلاق گوی

كتاب الطلاق

ووطیہ آقان
 بین اتنے عدت
 اوسد ہی بھی دو
 بیضان بین ۱۲
 مولو
 محمد علی
 ولی زید
 صاحب
 علی علیہ السلام
 تعالیٰ عند
 ہمدرد
 ضلع شاہ پور

ہر دم پڑ ہو صلوة بنی تے پڑ ہو مشکو دی

یار با تون چہ کید سے زمزم آب پیو آیز

باب بیان الفاظ کنائی کو

الفاظ کنائی ہن میں سان جہان چہ دونینا
اوہ مختصر والے ترائے قسماں اندے کر الفاظ
باہر نکل تے جاندی رہ اٹھ کہلو تون نے
تون خالی بر غی جدا ہین بائن ہو حرام
عدت بہ تے کہو ہین تون رحے نون کر پاک
موتھک فارقنک ایہ الفاظ اٹھ ہو
جو بے وجہ خوشی رضائے یہو ہان الفاظ
جیکر ذکر طلاق دا ہو پہلیاں تین تین
ذکر طلاق د سان تینون جیو نکر عورت منگو
ذکر طلاق یا غصے اندر بولے قسم اخیر
جے نیت ترین دی کنائی کہے زنے نون
عدت بیٹھ تے کہو ہین تون رحے نون کر پاک
جے نسبت کر مہر حرام جدا دی مرنے تہیں کوئی
جیکر اکھے زنے تین بھون مین طلاق والا
رجعی بائن وجہ لغاوت د سان تینون یا
بائن اندر عدت لکھی تا بھی حکم نکاح
ترجعیان یا ترے بانسان دیو مین قسم آمیز
دو بانسان ہون اکھیاں تے کس صورت جمع

نیت طلاق تے ہو بھی ٹکے خبر دیو کل میتا
ہندی ندر عامان گے کھان دھانداران
احمال رکھن ایہ ترے رد کرینا زنے
انہان پنجان چہ صلاحیت جو نیت شنام
اختیاری امر متہ تیرے ہو حرۃ بیباک
احمال نہ رد شنام کرن طلاق زور
نیت اوتے موقوف تمامی جہاں دلوچہ ساز
نیت باجہ طلاق نہ پوسی پوندی کہن چکو
یا مرد کھے مین چوڑ دیاؤن کسوں کھلون سنگو
نیت باجہ مطلقہ ہو سی گیا ککاخ زنجیر
ترے پوسن پر نیت باجہون بائن کہ سمر
جو نیت کرے تار جی کہو ہو نہ کوئی پاک
تا بھی کہو بائن پوسی مختصر لکھیوئی
اس نسبت تہیں خوف نہ چھٹن کر دین چا
رجعی نال رجوع وجہ عدت بعد نکاح ککاخ
عدت وجہ بھی باجہ نکاحے ناہین ہو صلاح
ہر ترین جہین پوس حلالہ و طہیون کر پر ہر
بھڑ سان مین صورت تینون روشن لکھون شمع

الفاظ کنائی
نیت

پھیر نکاح پڑے اور اسے اس وقت تک نہ کہے تا کہ وہ
 ہو ورنہ شکل تری بانسان کہے واری کہے زانہ
 مختصر وچ باب ایلائے فکر ڈوگھا درویش
 ہین حرام تون مین تہ نہ جہ گل کرین فلانہ
 پھیر نکاح پڑے اور اسے ماری بان کہے
 ہن تری بانسان جان کٹھیاں نہ وچ نکاح حرام
 برکت نال درود سلامی کر سن آپ رفیق

تعلیق دہی شرط اضافت یا زانیہ بلکہ
اجنبی نے کیا کہے نون جے تینون پر یا مین
دو جی شکل اضافت والی کہندہ عطا علی
پہلی صورت بعد کا خون و طلاق ہوئی
دو جی صورت بعد کا خون ہر نون پوری طلاق
تعلیق والی نون نفع کا حصہ ہرگز کہہ نہ ہوئی
جیکر زن کا حوجہ ہوئے تاات بہت تعلیق
مثلاً یہ کہے زن یا مین جے توں یکہین عمر
یا خالہ دے گھر وچہ دخل ہو وین نہ حرام
جنہیں کہیں طلاق معلق جے زن کر کا وہ کم
جو زن ملکوان باہر ہوئے تاہر عیب نہ کوئی
جو بعد طلاق عورت آئے پہلی زوجہ کی کول

۲۸۵

کے بائن آکھ نکاح پڑ مایا فیر کہے کہ بائن
 اتھے بھی ترے بانسان جمع پوہی زن جلالہ
 ہو ترے بانسان جان کھنہیان با ملاتھے بیشتر
 ہو و جعلیقے والی اوہ بھی سوجھ سیانہ
 اے زن کلام کہیتی وت بائن آکھئی مرد
 وت نکاح دیندی کہیے کہیتی زن کلام
 ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے دلون کرو تصدیق

پھیر نکاح پڑ مایا کے اوسون ترکیبی کہے نادان
 ہو شکل ترے بانسان کہے واری کہے زان
 مختصر وچ بابا یلے فکر ڈوگھا درویش
 ہین حرام تون میں تے نہ بنگل کرن فلان
 پھیر نکاح پڑ مایا اوس مردے ماری بائن کرد
 ہن ترے بانسان جان کھنہیان وچ نکاح حرام
 برکت نال درود سلامی کرسن آپ رفیق

باب بیان تعلیق طلاق کو یہ

تعلیق دمی شرط اضافت یا زانیہ ہر ایک
 اجنبی نے کیا کہے نون جے تینون پڑیا تین
 دوجی شکل اضافت والی کہندہ اعتقاد خالی
 پہلی صورت بغہ کا خون اوہ طلاق ہوئی
 دوجی صورت بعد نکاحون ہر نون پوری طلاق
 تعلیق والی نون نفع کا حصہ ہرگز کہی نہ ہوئی
 جیکر زن کا حوجہ ہوئے تات بہت ہوئی تعلیق
 مثلاً زید کہے زن تائین جے تون دیکھین عمر
 یا خالہ دے گھر وچہ دخل ہو دین نہ حرام
 جنہیں کہیں طلاق معلق جے زن کر یا اوہ کم
 جو زن مکوان باہر ہوئے تاہن عیب نہ کوئی
 جو بعد طلاق عورت آئے پہلے زوجہ کی کول

باجہ انہان تعلیق نہ ہوئی تاہن مذہب سک
 بن نکاح طلاق تینون ایال اضافت لائین
 ہر عورت جے مین پڑ مائی اوہ طلاق والی
 جسدی طرف خطاب کہیو سو ہو زکائی روسی
 جہی نہت تعلیق الیدی بائن مثلثہ طلاق
 ہتھون چٹی اوہ پھر دمی سریر و بنداروسی
 نظر کلام یا داخل گھر نہانے کہے رفیق
 یا گل کرن نال بکرو دے یا دیکھیں یا میر
 جے تعلیق والی ایہ کاران کرسی تا بدنام
 جے زن کہے کہے واری شرط ہو ویسی تم
 جیون تعلیق پچھے ترے آکھے بلکون زن کیونی
 اوہ کم کرے طلاق نہ پوسی تا کہتا گھول

جیکوئی آکھے میرے اوٹے کل حلال ہے
ہر دم پڑھو سلاو نہی تے عین سہم بھائی

تاہی مختصر وچ اُس دی زبان تے بائیں
ایمان موی تے نہ تیاہن ہوو نوہ صفائی

باب بیان حکام طہار کوہ

اصل کلیہ سان تینوں بھرا وچہ ظہاری
جس عضوے دیناں اضافت چہ طہار آئی
یا اعضا تمام محارم جتنے نظر حرام
مثلاً کوئی کرے تشبہ سرگردن موند فرج
انہان اعضا وان مال اضافت آئی کران طہار
چہ شہرے عضو محارم ولون یا ماؤ تہین سہار
بیونکر پیٹ تے چھ ماؤ دی بیون پر پیٹ تو پتہ
بیون تشبہ محارم نہی بیون جان رضاعی
استہین مستثنیٰ ہک سالی ہوو ماسی پھوپھی زن
جہ عضو گھنے منکوہ ولون جتنے نہین طلاق
مثلاً بازو سر محارم سینہ تے ہتہ پیر
مثل میری ماؤ دی میت جیکوئی آکھے زن
جیکر نفوا کہندا میرے موند تہین نکلی کل
نیت ظہار ظہار جانو پر جبکیر نیت طلاق
جیکوئی آکھے زن اپنی نون بیون توں میری
جیکر آکھے زن اپنی نون توں ماؤ مشاجہ ام
نزد محمد ظہار ہو جاو جیکر نسبت نہ کہہ

میں سہ ظہار یوالے تھیں کدہ پیر
منکوہ تھیں کدہ تشبہ نال بھانوانی
ایہا شکل ظہاری سندہ رکھیں او مدام
یا کل جسہ منکوہ نصف ثلث یا درج
روح نون دیو کر تاہی پوسی دیکو کدہ ذقاق
نور نہہاندی چہ ظہارے سنتون نال شمار
تہے نظر حرام محارم میں تے بے وسواس
بمیش نکاح حرام نہہاند او تھے ظہار بیانی
معدن اندر بیون لکھیا تون بھی دیکہ تے من
یا نظر حلال جواج محارم گئی ظہار اتفاق
انہین عضویں منکوہ ولون کرین تشبہ خیر
نیت بزرگی جیکر آکھے کہیا اوسد اتق
نیت نہ میری دلچہ کوئی ناہین کج غلام
مختصر وقایہ دیکھ تون بہائی بائیں اتفاق
ایہ جھوٹہ جنگ بولیا یار و طحطاوی فرما
انہی معتبر نیت ظہار طلاق چہر دلوچہ
ایلا فرماوے پور سہ صاحب مختصر وچہ سہ

احکام طہار

ظہار واقع نہ شو ۱۲۷

معدن چہ آزاد نہ اوسدا ہما نہ کہو چہ ہو
ایوبین معدن سے وجہ بکھیا نیت باجہ فساد
مخطاوی ویکھ تو تباہی ہوئے دلی شاد
اداکفارت آمر سندی پڑا ہین عتق غلام
غلام اپنے نون ہے اوس کتیا اینہو سی شاد
غلام آزاد کرن تے ویکھو وجہ عنانی ظاہر
روزے سارے نقلی ہونے کرم آزادی زود
اداکفارت وجہ ہلے اود آزاد ہو بائی
منکوحہ ناباندی ہوندی ایہا موجب خطا
ہر کی تہمین پوس کفارت مختصر وجہ باہ
جس کفارت تنادہ قادر اول کرم قبول
ایوبین رب فرمایا نص وجہ رکھو یاد آئی
شرح بیان کران میں اسی ہو و حق عین
بہیچے اس تھمین کہ کفارت ہر دی ہو منسلو
ہر نہنے دی تھمین کفارت وجہ کتا بان سنجہ
ہن کفارت بھرے علحدہ نہیں بار بداجو
ایوبین ہر رمضان علحدہ کہ وجہ مقصود
ترے کفارتان لانم اوستے ایوبین زمان شہما
ایوبین کفارت رمضان دی قسم کفارتہ باہر
جس وقتے اود قادر ہو و اوستہمین باجہ فساد
قصد کرے اودہ دو طہاران پر کہ ادا ہوئی

مملکت
 اے بھارتیہ قوم دے
 اے تہجدین ہوس
 خداداد کفارہ ہوس
 بھارت، چین جڑ بیلوم
 تے طعم چاہو اسنے
 ہوکے، دوس نہ رکھ
 دن۔ ماروزیان نے قاز
 ماطام کھائے اسنے
 ۵۴
 ۵۵

مجلس ۱۰۰

[illegible][illegible]

استہین بچو حق پالون اجیون جستی تریب
 اپر لڑکی دیے ناہین غیر محرم سے تاہین
 اینویں عصبہ کوئی نہ ہو دیکھیا دچھ غنائے
 استہین بچو پالون حق ذورمانون آیا
 جائک پمخیر ناہین جتھے چاہے ہوئے
 مادادی نون حق پالون ابیکر ہوو لڑکا
 جھماکے پھر کے خرم پوجھے آپے بننے والا
 جے ذخر تا حیضے تیکن حق پالون دا آیا
 حد شہوتدی باہران سہے کھے وچ غنائے
 چھڑے ست اٹھ دساون جیکر لڑکی سوئے
 بعد غنائے لڑکے تاہین پیو دے گل چاہیے
 رہن بکا دن کترن سید لڑکی نون فوئے
 طلسم دیوالی سفر نہ جائے لڑکی نون بکا
 ایہ حکم بھی حاصل د نون روا نہور سوانی
 ہر دم پیر ہو مصلوۃ نہی تے اوہ سلطان افراکی

ہوں یا سدا بہار: مانت پالون مال غیب
 جیون جتے اراکرن نہ چاہی پیر سائین
 نزد منیفہ جاگتے ہیں: یہ سے کل باپ
 جیون جیون پیر کتھن عین پیر پیر
 مختصر وچ اپنویں کھیا توڑے ہوو روو
 کھماکے پیو نہ تہہ دہو وکیر وکیر کھما
 مستہ وچ چھٹاے ہوئی تندن سو کھما
 حد شہوتدی تول محمد وکیر کھما: وقایا
 نور پیر حق ابوللیث حد شہوت فرمائی
 اس نہین پیر یا پیر کتھن کتھن وکیر
 جیکر کسب پیو دا دید لڑکی نون سکھائے
 جتنی تے تا پیو چاگھنے زورقی مول کھپے
 جیکر کیکے وطن نون دباو روکتا باج پیر
 بہان ناہین حق غنائے مختصر وچ پالنے
 برکت مال سلوۃ نہی دہو وچ جتاہین پاک

پرویش اولاد دی نون ۱۲
 بیان
 سارا دفعہ کھائے

پا در سہان قسم

روٹی کپڑا جاد سیبے شوہر سے سرفرض
 توڑے زن فتنیہ سلم یا دوسی یا چھوٹی
 جیسا مانع واندلہ توڑے تیسا خرم دیو
 جزو جان تو کمر ہر دن خرم تو کمر نرا

توڑے چوٹا قنادراہین جہاز موی غرض
 جیونکی بھول ہو سکے تالانہم سب روٹی
 غنائے نہی تے تالانہم سب روٹی
 گوشت حلوا دود گھو شوہر شہوت

سہ ذمہ گزران اور قورہ قملے دعا شروہن با معروف پینہ گزران

اشفاق فقہات

نہاں

کر مال عورتانہ سے سوختی طرح پینے نال اچھی طرح سے ۱۲ جمل دلیلیں

دو جی صورت ہر دو سے لسیان فی الخرج
 ترکیبی صورت مرد غنی تے عورتانہ نگ حال
 اہنان و نہ عورتانہ اندر و حسب خرج میا
 نان یا نہ نکک دی وٹی جو ہو کو آن چہانی
 ان غذاخان سہل حساب قیامت والہ ہوی
 گوشت حلو اعلیٰ کھانا انیون جان پلا
 غنائے شرح ہائے و چون ایہ ہویا معلوم
 کہ جب غنی شوہر دی غنائے اندر اس تیب
 سنتون شوہر غنی کہ کھانے حلو الحکم پلا
 شرعاً زوج نون پکڑ نہ کوئی جبکہ آپ ناول
 انیون جبکہ منکوحہ نون دیے روٹی جو
 ایہ نون ان وسط کھانا دیو نکک دی وٹی
 جبکہ خرج غریبان الی اوتے عورتانہ صنی
 جبکہ نفقہ زوج نہ دیے زن طفلانہ کافی
 وہی عتبہ دی ہند جو آہی آئی حضرت کول
 یانہ جو شوہر میرا بہت حریص بنیل
 اس خرجون گزران ساڈی جرمین کہ چپکے
 اس چوری تہین یا حضرت مین حیران بہت مول
 غنائے شرح ہائے والے ایہ مسئلہ فرمایا
 جامع الرموزہ اندر ایہ لکھیا مستحب طریقہ
 جبکہ شوہر آپ ناول اوہا دیو سے زن

جو جو ارکئی دی وٹی لاون ان تے مرج
 جو تھی شکل اٹھا سے واکرتوں پ خیاں
 مختصر و چہ انیون لکھیا عجب کتاب جوانا
 جو چھانے ہی سے لیکھے اوسط میل چہانی
 جیکو کہا دیو چرب نوالہ اوہ حسابون روی
 اوسط کھانا نکک دی وٹی اوئے جو بھرا
 اس طور عبتار نا اوں نڈی کت بہت انیون
 جو مین اکھ سنائیں تینون تون ہی کہین حسب
 عورت تائیں گہر نیو چہ جو مسکین غذا
 عورت تائیں نیدانا مین وہ گہو حلو چاول
 جبکہ کھانہ دی پکیانے گھر دیان تاکہ بھو
 لاون با جہون جبکہ دیوے تاہی ہر گل کھوٹی
 وچ غنائے پکڑ نہ زوج ناچہ مفتی قاضی
 جو مالا بد چھپائی عورت وچ حدیث معانی
 ابوسفیان می زوجہ آہی بیٹھی قصہ بھول
 خرج میر تے دھیان تیران دیو قدر قلیل
 زوج میر نون خبر نہ ہو دی تا مین جکو کھان
 قدر کفایت پکڑین ہند دی کہہانی رسول
 اسناد بخاری والو اسدا عائشہ نال ہلایا
 نفقہ دیو چہ دسان تینون لکھین یا رفیقہ
 گزران سوہنی واما اسانوں یا ہوا موجب

ہور شکل کہ چہ روزی خچ غنی دمی ہی
 جیکر شیر غریب ہو و تا چار دم ماینج
 جیکر کہ غریب ان تہین رومی کنک غذا
 کہ کٹ دم دار رومی کپڑا خاوندی سر فرض
 کٹ ی چادر تے گل کر تے سر مہو را یا ہل
 جے پھرا دا چہین مہینے دیوے کر تکرار
 بے عادت حیوانان والی کر کے کپڑے پار
 جو مدت ہو تا کپڑے باقی تا ہی فرض نہ ہو
 مگر بقا جے ہو و دو مان نا بچنے ناکھاے
 مثلاً کسے خرچ نہ تے نوں سال دا واپا
 گاہ بگاہ ادھ کپڑا کر دی تے کدین پرا نا
 ہن زیورن بھڑوچ نہ ویسی کھاسی اگلا زہل
 جو نہ توں آگے نہ کپڑے زن تین گھنن دچہ
 جامع الریور اندایہ بکھیا نالے اندر جوہری
 ہور پھڑے دیوچہ بکھیا جوہری اندر
 درعہ ہر تے تے دستور ی بریشم دی جتی
 بمحفت تے خمار بریشم درعہ نیشا پوری
 غریب ہو و تا وچہ سیلے جہلی ہو و مائے
 جہان پٹیاں نوں مین گنیاں وہ ضرور نکو
 سہ ہن پٹیاں تہا او جوں تہین بدن کیو
 عزانہ مفتین سے اندر و چہ زن ملو مل

اٹھ نو درم تھیں اندر ایہ رزیت تھی
ہر مہینے دیدین زن لون کر شفقت رنج
وچہ رموز سے ہمد و ہما جی اینوین چہ عنا
جو غنی تانتہ وچہ منکوحہ دی غرض
باندی خادم لون چہ جوہری رنج کہوٹے گلے
مہ تون گے فرض نہ ہو سی جیکر بیٹھے پاٹ
اس صورتہ وچہ ہور نہ لازم اینوین جیکر سا
اینوین جیکر نفقہ باقی جھوٹھا رہدا چو
باوجود روٹی تے کپڑے ہور ہی لینا آد
ازار خمار قمیص نے ملحق ایہ ہی مال سوا
کدین کھاندی پکیان ولون کدین کسیدانا
ایہ لازم دیونا و سنون جوہری و چون کہند
یا ہلاک انہرے ساڈن یادریا وچہ بوڑ
شو ہوتے ہور نہ لازم توڑے عوزہ کہوڑ
اونہا نا لون سیالخ یادہ پائے ناں غرق
زوج غنی تے وچہ سیال غرض ہوتدی نی
وچہ اونہا لے زوج غنی تے کسوتہ ایہ سروی
چادری تے گل کڑتی وچہ انہاں پھپھکا
جیسی سم ہے مکان اندر اوتے عمل ہووونی
کر بری تے چونی تا مین دشمن سخت گنیوکر
ہور گلے وچہ کڑتہ لازم ستر بہت دلیل

النواع دیندو

[illegible][illegible]

بیتہ بزرگ انفقہ کمر
وچہ زینہ خاویا
من ہی دور کمر
دور کمر کمر
سل کمر کمر
ادنی کمر کمر
جہا کمر کمر
زہا کمر کمر
بہ حالت کمر کمر
ادنی کمر کمر
انہ کمر کمر

انام نفقہ کمر

ہو جاوے وہ دیندار
تا جہت ارضی ہو
عورت ارضی ہو
نیوا و ارضی ہو
موزن نفقہ کمر
موزن نفقہ کمر
نہا موزن نفقہ کمر
موزن نفقہ کمر

جہ عورت رس کے پکے جاوے طالب کچہ
جیکر جگہ گزائے عورت نال خاوند و سجاد
جیکر حاجت گر گھوہو و یا پوہ و ریانی
جو سوار ہو و چو پائے اوہ عورت جہ کرنی
جاوے سب روٹی کپڑے وقت زوج نہ تاو
قاضی اکھو زن اوسدینون کھاتون جاکر ضر
خرچے کارن شوہر پکے باجا زار و کپڑے
مگر جو سردی غالب ہو و باجہ ثیاہون مرا
خرچہ غریبان و الہا پر کسے ٹھہر یا قاضی
مثلا گئے ترے روپے دیندا ہر مھینے
جیکر ارضی ترین کاوتے ناہن پنچ ضر
جو کہ مدت خرچے باہون بیون لگہ کیوٹی
مگر جے اگے قدر معین کر کے ہوون ارضی
ہن عورت نون لینا اوسی شوہر کر دوا
جو مر جاوے کہ وہاں تہین یا عورت نون چوہ
اوقاضی دیناں جو عورت بیون جائے قرض
کسے خرچ و ہمداد تا آلا کہ وہاں تہین ہوا
زن سوئی تا مرد نہ چاہے جیکہ باقی رہدا
زن و سنونی اوس گھر و حب جتھو ہوز کمو
مگر جے عورت ارضی ہو و شوہر وادی پتر
قدر کفایت کوٹھا دیو و کنجی جندراتاک

تا نفقہ ہو شوہر اوتے مول جانے قہر
تا اقامت و الا نفقہ سفرے مول نہا
ایہ خریدی مال پرتہین چہ رموزے بھائی
تاہی پیسہ کو لون دیکو خصم نہ اجرت بھرنے
تفریق نہ کیجے وچہ وہاں دی ایہ مسئلہ نہا
ادا کر لیسے خاوند تیرا چاقون قدری غرض
گنت و تپے وچہ رموزی جو اپڑی سوا پر
کر دی ضروری کیجے ناہن جس کسوتے بردا
استہین بھر شوہر نفقہ دیو و بیون نہا
ہن پنجان تے قادر ہو یا سنون یا کینے
پنچ گھنے تا پنچے دیوے ہن کرے قصور
پچو عورت نفقہ چاہے ساقط شرع کہوے
یا کہ نفقہ شوہرے سر کرے معین قاضی
جو اقرار یا کہیا قاضی جانجان عمر بقا
اوہ اقرار ہی ساقط ہو سی کا پتو وچہ بور
ہن موت طلاق نہ ساقط کر سی شوہر نہ ضر
اجے خرچ نہ رکھا آما حکم شرع کی ہوا
مرد مردی تالین وارث مختصر تہین کہندا
اہل شوہر تہین توڑی فرزند ہو و زن جنون
نال لائے تا گھر رکھے نامہ دیسی ہن
تا عورت خوش ہو کر وستی ہر خطر تہین یا

عورتان تا بین گھر تھیں باہر جانا ستین جائیں
 مایہ مر ن زاری ہو وں محض زیارت حج
 انہیں ستین جائیں و نذر و اذن با جہ خصای
 بعضیان کہیا آب وضو و آنے سبق لون جاو
 جان ن گھر تھیں باہر نکلی ہر شو لعت پاوے
 انہیں ستین جائیں زن باہر جائے اس ترتیب
 ہتہ عاصاتے کئی ہو و کفش پرائی ٹھہری
 ات بخت خارج ہونا اولی لازم نایہ دول
 جیکر کوئی غائب ہو وے نفقہ اسدی زن
 گماشتے کول یا اپنے ہو و س یا کسے گھر مان
 جانن ایہ منگو طر و سد ہی مالون ہون مقبر
 روک پئے پٹلی مہران جیکر انہان پاس
 و سواس امیدات بخت لہند ر بدی قسم چو
 زمین یا متاع غائب دی جیکر کسے کول
 قاضی آکھے خاوند مینون دیکے گیا نہ کجہ
 زن آکھے مین قسم اللہ دی ناکہ پرائانان
 جیکر عورت شاہد آنے مین زن مان خدانے
 مینون خرچ نہ دیکے گیا مین بان ر جکے بھکی
 قاضی حکم نہ کرنے کما حد ناکہ خرچ دیوائے
 علماء ثلاثہ اینویں کہندے قوان ایہ ز فردا
 ایہا حکم ز فر صاحب اعمال استعمل قاضی

خزانہ مفتین دے اندر جائز کھ سنا مین
 دائی بنے نوٹے مویان قرض و اگھن بیج
 خزانہ مفتین دے اندر با جہا نہا دی عاصی
 جو شو ہر محرم مل جائیں زندہ گھر و چہ سبق نہ پاو
 و چہ شکوۃ حدیث بمیدی ہو لگ پر تکاراوی
 و چہ کتابان دے جو لکھیا و کھو نیک نصیب
 مونہہ سر وڈ پرانی چادر خن بوے ہو چہتی
 زینت جامہ تے جسم پوشیدہ بکھے لازم قول
 دیوایا جائے مال و سد تھیں مختصر و چہ من
 طفلان نون مایہ و اسد دے ایہل جان
 تا قاضی لے دیوے ادبہان جبکڑا پوے نہ پھر
 و چہ مونہے خرچ دیوائے دلہناہ و سواس
 ضامن لیکے عورت کولون کھچون خرچ دیوائے
 ایہ نہ ویکے خرچے بابت جامع الزور اکول
 ناکہ پڑے ماروٹی کاران مختصر و چہ شنبہ
 ایہا شکل رموز دے اندر نہکھو اہل ایمان
 ایہ قاضی اس کا حدی ہرگز خبر نہ جانے
 قرض چاکھاوان خاونداتے مایہن جو دان سکھ
 قضا نہ جائز غائب اتے سبب رموز دے
 قاضی حکم کرے چا نفقہ حکم نکاح تھیں دے
 کرد و مین حاجت کارن نفقہ تھیں زن اضنی

انواع دلہن
 ۱۔ دلہن جو کہ
 ۲۔ دلہن جو کہ
 ۳۔ دلہن جو کہ
 ۴۔ دلہن جو کہ
 ۵۔ دلہن جو کہ
 ۶۔ دلہن جو کہ
 ۷۔ دلہن جو کہ
 ۸۔ دلہن جو کہ
 ۹۔ دلہن جو کہ
 ۱۰۔ دلہن جو کہ
 ۱۱۔ دلہن جو کہ
 ۱۲۔ دلہن جو کہ
 ۱۳۔ دلہن جو کہ
 ۱۴۔ دلہن جو کہ
 ۱۵۔ دلہن جو کہ
 ۱۶۔ دلہن جو کہ
 ۱۷۔ دلہن جو کہ
 ۱۸۔ دلہن جو کہ
 ۱۹۔ دلہن جو کہ
 ۲۰۔ دلہن جو کہ
 ۲۱۔ دلہن جو کہ
 ۲۲۔ دلہن جو کہ
 ۲۳۔ دلہن جو کہ
 ۲۴۔ دلہن جو کہ
 ۲۵۔ دلہن جو کہ
 ۲۶۔ دلہن جو کہ
 ۲۷۔ دلہن جو کہ
 ۲۸۔ دلہن جو کہ
 ۲۹۔ دلہن جو کہ
 ۳۰۔ دلہن جو کہ
 ۳۱۔ دلہن جو کہ
 ۳۲۔ دلہن جو کہ
 ۳۳۔ دلہن جو کہ
 ۳۴۔ دلہن جو کہ
 ۳۵۔ دلہن جو کہ
 ۳۶۔ دلہن جو کہ
 ۳۷۔ دلہن جو کہ
 ۳۸۔ دلہن جو کہ
 ۳۹۔ دلہن جو کہ
 ۴۰۔ دلہن جو کہ
 ۴۱۔ دلہن جو کہ
 ۴۲۔ دلہن جو کہ
 ۴۳۔ دلہن جو کہ
 ۴۴۔ دلہن جو کہ
 ۴۵۔ دلہن جو کہ
 ۴۶۔ دلہن جو کہ
 ۴۷۔ دلہن جو کہ
 ۴۸۔ دلہن جو کہ
 ۴۹۔ دلہن جو کہ
 ۵۰۔ دلہن جو کہ
 ۵۱۔ دلہن جو کہ
 ۵۲۔ دلہن جو کہ
 ۵۳۔ دلہن جو کہ
 ۵۴۔ دلہن جو کہ
 ۵۵۔ دلہن جو کہ
 ۵۶۔ دلہن جو کہ
 ۵۷۔ دلہن جو کہ
 ۵۸۔ دلہن جو کہ
 ۵۹۔ دلہن جو کہ
 ۶۰۔ دلہن جو کہ
 ۶۱۔ دلہن جو کہ
 ۶۲۔ دلہن جو کہ
 ۶۳۔ دلہن جو کہ
 ۶۴۔ دلہن جو کہ
 ۶۵۔ دلہن جو کہ
 ۶۶۔ دلہن جو کہ
 ۶۷۔ دلہن جو کہ
 ۶۸۔ دلہن جو کہ
 ۶۹۔ دلہن جو کہ
 ۷۰۔ دلہن جو کہ
 ۷۱۔ دلہن جو کہ
 ۷۲۔ دلہن جو کہ
 ۷۳۔ دلہن جو کہ
 ۷۴۔ دلہن جو کہ
 ۷۵۔ دلہن جو کہ
 ۷۶۔ دلہن جو کہ
 ۷۷۔ دلہن جو کہ
 ۷۸۔ دلہن جو کہ
 ۷۹۔ دلہن جو کہ
 ۸۰۔ دلہن جو کہ
 ۸۱۔ دلہن جو کہ
 ۸۲۔ دلہن جو کہ
 ۸۳۔ دلہن جو کہ
 ۸۴۔ دلہن جو کہ
 ۸۵۔ دلہن جو کہ
 ۸۶۔ دلہن جو کہ
 ۸۷۔ دلہن جو کہ
 ۸۸۔ دلہن جو کہ
 ۸۹۔ دلہن جو کہ
 ۹۰۔ دلہن جو کہ
 ۹۱۔ دلہن جو کہ
 ۹۲۔ دلہن جو کہ
 ۹۳۔ دلہن جو کہ
 ۹۴۔ دلہن جو کہ
 ۹۵۔ دلہن جو کہ
 ۹۶۔ دلہن جو کہ
 ۹۷۔ دلہن جو کہ
 ۹۸۔ دلہن جو کہ
 ۹۹۔ دلہن جو کہ
 ۱۰۰۔ دلہن جو کہ

برابر ہے جو کہتے تھوڑا یا ہو وان لا چا
انہاں کہنے از نفقہ دیوت میان تہ سار
جو میں سدی صوت بیک دسان یا جہیہ
مثلاً کہے شخص دا ہو دی مک پوترا کہہ ہی
دہی تو تیکے جزو پدر دی پوترا آملہ دور
دو جی صورت کہ بھائی تے دو جا دختر جا
ہو خرچہ ذی رحم محرم دا و حب غنی فطر
نفقہ و حیاتا بین ہو سی جے دو وین کم ہوون
اولاد چا چیتے ماسی عھو پھی مافی نال
نومان تے زو جان پدر دہو جیون سست ہر
ذی رحم انہاں تہین کوئی ناہن محرم ہین بیشک
دختر بھکھی بالغہ ہوئے یا کو مرد جا ماندا
قدر وراثت خرچہ انہاں نون یونا آدی ہائی
مثلاً کہی شخص دا آملہ کہ چاچے دا پتر
مال کفرے نفقہ ناہن جیسے ہین قریبی
انیون ہین نہیں فقیر بھکھے تے خرچہ کسید بھائی
ہو غنی جو ہووے کوئی اسدا سنتون حال
توڑے زن کر ڈران الی خاوند بیک کھاد
متاع پتر دی خرچون عاجز جبکہ ہووے ہووے
جبکہ بابے لہنا ہووے پتر کوون قسطن
جبکہ پتر وڈا ہووے نالے و لمون غائب

قریب جزیت موجب نفقے ورثہ نہیں پکار
 پڑھیں الیہ اُس گئیے چون مقصد تھیہ
 خچ سارا ہن دفعہ دیوے ورثہ گھٹا خن
 تاہن نفقہ دہی دے اوتے ورثہ وچ تصور
 نفقہ سارا دو تہرے اوتے وارث جان بھرا
 چاچی مامی بھوپھی ماسی بھین بھرات دہر
 ذی رحم تے محرم شرطان نہیں یا بیشیے روون
 ذی رحم ہن محرم ناہن نفقہ کچھ نہ آ
 ما پیو بھین بھرا ضاعی سنتوا صاحب جوہر
 خرچ انھاندا وحب ناہن چہ رموزے تک
 یا انہاں یکسوں عاجز کھاوے خرچ یا راندا
 اعتبار تھئے اہلیت وراثت حقیقہ آئی
 یک ما مان جواہل وراثت اوہا دیوے کمر پتہ
 ما پیو باجہ اولاد تے زوجہ توڑی مرغریبی
 مگر عورتان تے دھیان پیران دیوے کیسانی
 اوسدا نہ پندہ کس اوتے زوجہ باجہ سماں
 پن منگ کراوہ خرچ میانہ زوجہ اگے پاسے
 زمین بیہون وچین جائز رُون خچھی ہو گھینو
 متاع زمین نہ دیوے کوئی عاجز کہندا عرض
 نفقہ کان بھی تدریجے وچہ رموزے غائب

[illegible]

مکتبہ
بیان
مکتبہ

و جب ۱۲ دہائیوں
میں
محقق و محقق ہوئے
اور ان کے لئے
ہی دہائیوں کے
بہت قوت و طاقت
ہوئے اور جب
نصف و اوسد اور
اوسد و اوسد
محمد دہائیوں

جیکر یا کسیدی ہو وخرچون بھی لاچار
جیکر کول کسید ہوئے کسیدی امان
یا امان لے دی زردہ یا اوسدی ولا
امر قاضی دے نال دیے تا شرعاً ہو سیجا
ماپو ضامن ہو سیجا میں جے امان پتر
جیکر قاضی کرے مقررہ نفقہ باجہ سولانی
مدت مگھی تے خرچ نہ لمیا لینا کہ نہ آوسی
جسنا قاضی نے فرمایا او نہ لینا فرض
خرچ غلامان میں دسان لازم مولے اوتے
جیکر بون عاجز ہوون نگرے یہ مقول
جے ام والد مدبر نہا میں اوہ قسہ ادہ قرج
جیکر ام ولد ہ گولی یا گولہ ہو دے مدبر
جیکر مولے خرچ گھٹاے چوری نہیں روا
اون کرے تا قدر کفایت کھا وں جان و
چون جایا پتر جا پے ایہ وڈی اویالی
ہر دم پر ہو صلوة نبی تے توڑے باجہ حصو

متاع پتر دی وکچر نامین بنوین جان عقار
امان الید ماپو بھکھا دیون و انجان
امر قاضی دے باجہ نہ دیوے پوسی و افسا
باجہ امر و ضامن ہو سی بھر سی احمق کیا
امر قاضی دی باجہون کہا وں تا بھی کو نہ ڈر
ذو حمانڈا توڑے ماپو سر کسیدہ جانی
مگر جو قاضی امر و رضد اچایا مول نہ بھوسی
جیکر وہ کہد ہون چاکے اوسک نال غرض
تا دیوے تا کسب کر میں مٹھے میں ہر ستر
سے ہمیشہ خدمت اندر کسب سکھیا مول
قاضی امر کرے چا و پچے مدت شرعی میں
تا خرچے کارن مولے اوتے وچر موزی خبر
جیکر گھر مولے دے وچون گولی گولا کھا
خوش کھئے تا روز حشر دے مولے لے جڑا
دوہین جہان میں مع لے نوں تار بچو بھاکو
ور وڈی تے پتر میں والید اظاہر باطن نور

کتاب العتاق

طلاق بچو عتاق دایا رو بہ بیان ضرور
مئے جان طلاق دی جا ونی زن تنہین قید
وچہ غلام آزاد کرے باقی حق نہ کو نہ

مناسبت وچہ معنیاندی سمجھیں کہ دلنور
چہری شہ عاتاق ثابت ہوئی گئی تمام تید
مولے داسر عبد اوسدیدی مناسبت کہو

کے قولے یا پوہ
جیکر ہوسکے امان
جیکر دی کول امان
اوسدیدی کول امان
ضرورت نہ لونی
فون نہ لونی امان
بہین جیکر دی قاضی
سواظم قاضی امان
تا کوئی نہ لونی امان
اوسدیدی کول امان
دامل پتر دای
کے قولے یا پوہ
جیکر ہوسکے امان
جیکر دی کول امان
اوسدیدی کول امان
ضرورت نہ لونی
فون نہ لونی امان
بہین جیکر دی قاضی
سواظم قاضی امان
تا کوئی نہ لونی امان
اوسدیدی کول امان
دامل پتر دای

تاریخ ۱۲۰۱
جے پیر الہ آباد سی او ایف ہائیڈروسی ورے اور سید ۱۲۱

آزاد ہو جیسا سی موہ لے مویان تینوں سان خبر
 توڑے موہ لے قرضے بڈا تا بھی کج نہ بھرسی
 وجہ ہاے اینوین کہیا ایہ مسئلہ باریک
 ثابت ہو سی نسبت امین نہیں تا ایک تبیر
 ایہ جیکر نفی کرے تا نفی اوسدی منظور
 اوتھے لوتر دعوی دی پہلون کھون دی جلی
 ابراہیم کا رم دیو چہ کہیا دعوی نسبت تمام
 نفی والیدی نفی نہ ثابت کہن فقیہ اکابر
 عبد ماذون اسی نون کہند کی تکجہ کرے روا
 کر ماذون جت موہ لے و تپے ناہین کجہ فسا
 مگر کتابون عاجز ہووے مال ہو سدا
 توڑے لے زکوٰۃ تان دیوے تا ہی ناوسا
 قرن تے قینہ کہند میاوسنواں ایہ عربی بولی
 اصیل غلام نہی سببہ نرسل بہر نیک تمام

ورثہ جان غلامان شدا جہڑا کرے آزاد
ایہ رچے متفق دے تائیں عصبہ سبھی ہووے
عصبہ سبھی اوسنوں کہندے جہڑا کرے آزاد
میر میر کا تب ام ولدہ یا ہے ملک تو میر
نوٹے وقت آزاد کرنے مولے شرط کریں

[illegible]

ایہوین جبکہ دو غلامان تہین کہ کری آزاد
ہر دم پیر ہو صلوات نبی تے مومن کل مشتاق

نال نکلے وت کہ چاویچہ دو جا غنچہ ن شاو
برکت نال رو دہمیدے دفرخ کنون عتاق

باب بیان احکام مکاتب گوید۔

شکل مکاتب سان مینون سنتون یار پیاسے
نقد رقم جیون م دینان یا کیر اچا پایا
ادا کرے او قیمت او سٹیا میانہ گھوڑا۔
توڑے عبد نہ بالغ ہووے بیع شرفون چٹا
بیع ملک نون دور کریدی آنے چھک خرید
جیکو مولے نے مکھ دتا مثلاً کہ ہزار
قبول کرے تا دوزہ ملکون ایہ پر متھون ہر
ادا کرے قبول کیتے نون تد خلاصی پائے
جو باندی کری مکاتبہ کوئی وت چا و طی کرینی
یا مقدار جو اجرت گولی جنان لے کر آم
جیکر کرے بیان گولید ایا باندی دہی پتر
بیع شرف باندی پرناونی روا مکاتب تائین
اس مکاتب دا بھی ورثہ لیسے پھلا مولا۔
جے مکاتب پہلے آہتہین اول کرے ادا
جامع لہ رموز اندر ایہ لکھی سدی یہ دلیل
مکاتب پہ نہ کری سوانی ضامن کسی نہ ہووے
جو ضامن ہو کو مال بھری تے بندہ کرے آزاد

مولے لکھ دیسے ہتھہ گولے جو ہو ورس کار
جیون گھوڑا یا چو سائر سا قدر وصف فرما
جو سوداگر کہن گھوڑا یا نہ او ا دیو می گھوڑا
بیع سائب شربہ جالب در کیسے اوہ آنے
ایہ جانے تا بیع جا ملک دی جائز جان مرید
ایہ ادا کرین تا چھٹین نہیں تا قید شمار
صحیح کتاب ہوئی اس گولے مختصر و خطا
ایہ پر جے متجانا چھوڑے تا بھی دھچٹ جاو
مہر مثل و طی دی پار و مولا او سنون دی
دو دین قول رموزے اندر فتوی پہلے آر
تا بھی چٹنی دیوے مولا جیون کر بھر بیس عفر
مکاتب کری جو قری اپنے نون ایہ بھی روا دیں
جو ایہ دو یا بھارا پتہ تہین اول ہو یا مولا
ایہا وارث ہو سی اسدا پہلے کچھ نہ آر
پھیل ہو یا مہن اول تھین ورثہ لے بیل
ہبہ صدقہ عبد نہ چھوڑی آپ کتابون روہ
صدقہ مہر فرض چولے کدین نہ ہو سی شاو

ایہ مکاتب دے بیان کرے پیرا جیون دینون مہر دینون
ایہ مکاتب دے بیان کرے پیرا جیون دینون مہر دینون

احکام مکاتب

مثلاً ایہ گانہ پنجاں تہین مین ویکھی آکھے کوئی
روپے تو ایہ بکری دیہ توں دو جا کھے مین دتی
جے کہیا اول قبول نہ دوجی یا اوہ گیا اوٹھ
مشتري کہن خریدن والا بائع ویکھن والا
رجاب قبول جو حاصل ہو یا بیع دی پوسی
مگر اقالہ جائز ایہی جے ہر دو ہون اہنی
بعضے حق شو موثرن تو مال لیون جمعا و
مگر بیع مبیع ہو جاو مشتری پر جا گھر
مبیعہ ہلاک ہوو یا سوئی باطل جان قال
صرف دی حیرۃ مشتری و تو بائع بھر گیا
بیع روائل دست بدستی یا مہلت سجدہ
جیکر عہد کتیونے ناہن سودا چا کتیونے
کو دار خریدی کنجی بندہ دخل وچہ صحت
ایہ باجہ بیا نو دخل ہر شے اتھے کی سبب
کو درخت خریدی میوہ باہر بیوے وچہ نہ دست
جو عقد کریدیاں نال بائع دی مشتری کو کلا
انیون بیریری دی اوتے یا خجور خجوری و
کوئی شے خریدی مشن معین کر کے شرط خیار
ترک دینہ سکین جائز ایہی او پر نہیں روا
خیار و الیدی مرضی ناہن آپے بیع چا توڑی
جو روا رکھی تالازم ناہن سر پر او سنوون کر

دو جا کے قبول مین کیتی شکل ماضی دی ہوتی
امر ماضی دی صورت ایہ او سن کو او سن لیتی
ایجاب پہلے دا باطل ہو یا و کسی گانہ اوٹھ
مشن مل مبیع شے وکدی رکھین یا سوکھا
وت نہ کھلسی وچہ شرعے مختصر تہین کد
مبیع بر حال تے مشن نخستین جبر نہ اسوچہ قافہ
ایہ حرام شریعت اندر مین کیون حق چھپا و
مل گھٹو نا مختصر وچہ اتھے نا کو دے
مشن ہلاک ہوو تو تا جائز دیسی ہوو سوکھا
کنز و فائق دیوچہ لکھیا راہ شرعہ کمال
بائع مشتری مدت لکھے تا عہد اوتے اسو و
اوہ اگے اوتہ کچھ دیسی جگاڑی لک بد ہو
زمین خریدی و رکھ وچہ دخل باجہ رعیت جو انا
زرعت زمین می بائع ناہن بہر جانے رہ
ایہ میوہ دے پتے فوراً خام ہووے پخت
جیکہ میوہ دستہ اوتے اوہ بھی مین ال
حین کر و تا شرع دیو ایسی لکھیا وچہ قدوری
بائع مشتری جسے کیتا دو مان روا شمار
وہ کر و ترین وچہ مکائے تا بھی روا بھرا
جو صاحب نوں معلوم کسے تا بیع تر کو توڑی
راضی نال بنا کو سودا ہر جہلڑے تہین نسو

الواعد لیدیز

سندھ کے بین
بنج کر کے
پیر کر کے
سودا ہو گیا
مر گیا
مندی وچہ شرعی
نوں کبہ کے
سودا
میں م ادب کر
لین بات دا
پیشہ وقت ہوا
کسے دست
ہو لوکس
بات فون جو
مندی دھن
نہا
چو

کے سر پہ گولا کہد جاوت ختنہ کر دے
ہن جکیہ بگل ختنے اوتے یا قرآن دوانی
جو تو لیے چہ خیانت ظاہر و سائل گھلے
شلا کپڑا چوٹا کے یاد ہیا کٹ پاڑے
خیانت دیاں دیہ و شکلاں چہ رموز و آیان
کو شخص متاع خرید کر نیدا او سو قت مل تھورا
خواہو دیو ڈھی خواہو دونی خواہے ہون ائی
قد و صف جس شو دا جاتا جاوے سلم صبیح
پہلی شرط بیان جس دا جو نکر نکک یا جو
تیرے جا کہری چو تھا بہاء پنجہ ان اہل بیان
چھیوان بیان مکان دا کرنا جتنے کچھ تولے
قبض کرنا مل شے داستون شرط پھپانی
بیان کرنا رس مال دا جو نکر مبلغ سو
مسلم فیہ موجود ہو جس ویلے سلم کپوے
کو سلم جو ران درخت معین یا گنرم یا چول
سلم کر گیا وچہ کپڑے سے کرے شاکر اندا
حد و دی تنفاوت اندا تا بین سلم روا
ایہ شرط جان ضروری لینا کرے متاع
تے باز تے چترے سند او یچن کیمبر روا
نزد شافعیہ می عین نجاست کتا میر سچ نہ میل
نزد ابو سنن وچہ سگ لکھا و بین تا درکا

یا مریض تا دارو کینوس یا قرآن پڑھے
ایہ ناضم کرے جدو پھر شرح رموز کھائی
محرکت و چہ چاپے گھنے نہیں تاشے پرائے
یاد میں گھنے تے یاران سے ایہ کم سارے
کیا کیا بھول و کیا ہو عقد کریدان بھالے
فیہ خدا وہ مانگھی کیتی نفع دبارب دوارا
اوہ کل حال شریعت اندر جاہل جو شک ہے
جیونکر کشلی وزنی پھوین سلطان بہت آخی
دو جا قسم پو آدین جیونکر صلابی و چہ بہو
قل بہت داک مہینہ گھٹ نہ روا عیان
جوشی پایان لگے مزوری استہین ناگو بھولے
وچہ مجلس سے پیش جلاون مختصر وچہ جانے
بیان قدر و اجیون اٹھ پایان جاہگزیڈ
جے گزٹو یا معین فلانی کران نہ جائز تھیسو
جو لوک معین سلم نہ جائز انتر قدری بھول
تہا ساگہاستے بر دیسے مختصر تہین آڈا
جیون کر جیوان جگر آڈے لکڑیاں بہاں بھا
اول کر ہی بیان تسانا و تہ پوسے نراج
معلم غیر معلم مساوی مختصر فرما
نزد حقیقہ نفع ہے تہین پڑان و انہ بھول
شر حوقاسے دیو چہ لکھیا برسہ سلم وچہ پیا

النواع وليد

نوع اولیٰ جنس باطنی و بیرونی
نوع دوم جنس باطنی و بیرونی
نوع سوم جنس باطنی و بیرونی
نوع چہارم جنس باطنی و بیرونی
نوع پنجم جنس باطنی و بیرونی
نوع ششم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہفتم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہشتم جنس باطنی و بیرونی
نوع نہم جنس باطنی و بیرونی
نوع دہم جنس باطنی و بیرونی

ذمی نذر بیع شرادے جیونکر مسلم حال
ذمی مائیں انہان دون داوچین لین رواء
بیع ضروری سونا روپا درم چاندی وینار ان
جو مشتری مانع قبض نہ کیتا مجلس ہو و جدا
خوابے سونا خوابے روپا یا چاندی مئے زر
کو سونے روپے بھاٹا دتے چے مل گھنے سارا
جیون تلوار سونہری ہو و سونا ہو س جدا
مثلاً سونا سونہ روپے ڈڈہ سووئے تلوار
جیکر زر جدا ہو سکے باجہ دیان تلوار
جیکر زر خلاص نہ ہوئے تے قبض نہ کیتا مل
نال جنس و جنس و چینی اکیلی وزنی کوئی
عزت رپو و مکلی ورمی جو نال جنس متین کو
جو نابود ہو و ن دو صفات و بین جان حلال
مثلاً کنک روپے تون جے آنے کوئی تل
جو نابود و وہاں تہین ہکا مہلت فقط حرام
مثلاً کنک خرید و کوئی بدلہ ویکے جو
کنک جو تے لون خجوران اکیلی فرما
انخان چپیان خیران باجون مور نر ان خیران
جنہاں تہین و امپ شرعہ چے تول ویکے کو یا
ایپر جیکر جنس واحد تا وہ نہ گھنے کجھ
اوہ یک برابر منکے وپے یک برابر تول

مگر شراب تے خوک داوچین و انہ مسلم ہکا
جیونکر کبری س کہ دیکھن و من و مرقی
من بیع تول چے مجلس و قبض کرن سٹان
وچے مجلس سے دو وین بکے ایہ بیع جان فنا
تا بھی شرط تقابض ابھی وچے مجلس وکر
مشترک مہی اوہ بھاٹا دو ہا نوچہ سردارا
اتھے بھی تقابض لازم اوس جتنی زر بھرا
سو مبلغ و قبض فریضہ سنتون بر خوردار
تا تقابض سود لازم ہین تا کل شمار
اوہ مختصر وچہ زر و بدلہ لکھیا ویکہ نہ بھل
جیکر نال گھنے کجھ وادما اوہ رپو ہو یوئی
مہلت و وہ حرام عزیرا تہین کوئی نہ بھو
ہکا وادما تے دو یا مہلت وچہ کنزے بھال
اوہ کیلی اوہ وزنی یا راجنس کہے تل
من وادما لین سلال عزیرا اندر کتب تمام
ہتہ پٹہ ہتی جائز وادما مہلت اندر بھو
سونا روپا ہر دو وزنی ویکو تول بھرا
اوہ مو قوف نے عرفہ وادما تے وچہ رموز تہین
یا کو وزنی من کے ویکے تا ہی روا شمار
تور مکی کہی یا ماڑی وچہ حدیثے بھجھ
جنس واحد وچہ حکم مساوی شرعہ یا بھول

نوع اولیٰ جنس باطنی و بیرونی
نوع دوم جنس باطنی و بیرونی
نوع سوم جنس باطنی و بیرونی
نوع چہارم جنس باطنی و بیرونی
نوع پنجم جنس باطنی و بیرونی
نوع ششم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہفتم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہشتم جنس باطنی و بیرونی
نوع نہم جنس باطنی و بیرونی
نوع دہم جنس باطنی و بیرونی
نوع اولیٰ جنس باطنی و بیرونی
نوع دوم جنس باطنی و بیرونی
نوع سوم جنس باطنی و بیرونی
نوع چہارم جنس باطنی و بیرونی
نوع پنجم جنس باطنی و بیرونی
نوع ششم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہفتم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہشتم جنس باطنی و بیرونی
نوع نہم جنس باطنی و بیرونی
نوع دہم جنس باطنی و بیرونی

نوع اولیٰ جنس باطنی و بیرونی
نوع دوم جنس باطنی و بیرونی
نوع سوم جنس باطنی و بیرونی
نوع چہارم جنس باطنی و بیرونی
نوع پنجم جنس باطنی و بیرونی
نوع ششم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہفتم جنس باطنی و بیرونی
نوع ہشتم جنس باطنی و بیرونی
نوع نہم جنس باطنی و بیرونی
نوع دہم جنس باطنی و بیرونی

مگر لپٹے یا ہک پیسہ یا اکھڑٹ یا آٹھا۔
جے معین کرو کھائے ناہن آٹھ پیسے دانے
انیون ہک کوزہ پانی اوسکے گھنے دو
ہوزر بونہ اس صورت وچ روک گھنول من
منیری شرح قدوری اندر اسوچے بھتے قول
پر نزد خداوے خالص مخلص اوہومر دیا نا
ربو نہیں وچ عبد مولے نامسہ ناحربی
ہردم ٹر واصلوۃ نبی تے خالی وقت نہ کوئی

دون دون نال ایہ ہر روپن واکر متہین اندا
تاناہ جائز ایہ زیادتی مختصر وچ جاست
ایہ بھی روار بونہ اسوچے قول شین سنو
اود مار کرے تاسیہ گھٹائے ایویاج نہ کن
بھٹے حل تے بھٹے حرمت بھت کرامت ہو
روک اود مار برابر وچے ودھ نہ گھنے دانا
جے و پار کرن وچ دار حربے ایہ علامت کی
چودان طبعان وچ جو چیز ان پرم ہلا سونے

باب بیان بیع و شرا و احکام انہا کوید

ماک ہونا عین چیز دا بدلہ دیکے مال
بدلہ باجھون عین چیز دا مالک ہوو کو
ہیہ جان ایجا ب مال دو جا جان قبول
مثلاً کوئی دہشت آکھے ایہ شو بخشی تینون
جو مجلس وچ چاہے گھنے مجلس ہوو کو جدا
جا ماک نون کوئی شو بخشی یا بخشے ہوو
قابل قبول و سدا پوشر عوجہ جوگ عقل نہ او
جو کال پو کو یا نگلی وقت گھنے لاء وچین
جیکو دپے جا مکان تائین دپے آکھ مباح
ساہنجی شے و بخشی نا جائز ناہن ہول
مثلاً دانے کوڈیاں بخشے یا کو بخشے دا

لے نون بیع الھدے سن ہبہ دا حال
مختصر وچ کھیا ایہ شیس کہو +
تم مجلس وچ قبض نال توڑے اذان نمول
دو جا قبلت کیکے ارٹھیا در کھیا ہن مینون
بچے حاجت اذن و اسٹ دی لیس نال رضا
جیونکر غنی دھیان دتیا مین گھنے دیون گھرا
وہ جا ماک تہین لین نہ جائز حکم شرع وراو
ایہ حرام ہو ما پو تائین حشر عذاب پین
اوس شو دی ہن کھاون وچین اند جان فلاح
ساہنجی اوہ مراد ہے جو وڈن کر و قبول
ایہ جدا کر بخشے کلی جگر ن ناوت یار

[illegible][illegible]

تقیب فان الله

بدره عالمی

عليه السلام

عليه الصلوة والسلام

بسم الله الرحمن الرحيم

کمانی حلال دی ہنس

فصل فی بیان

۹
انجمن قریب
خبر

تحقیق السیاحۃ

Handwritten signature: *John C. Smith*

ادامی کے لئے اور

صاحب
تجارت

بجین پالکد
مرا و چپا
کجا

بسم الله الرحمن الرحيم

جے حویلی دو بنے چاہے نون بخشین
کوڑاچی گولی گھسن بخشے حل نہ بخشے دل
ہمبہ یاد صحیح جانو تے استشارہ بر باد
جے کہے دن نون کوئی گولی بخشے یا چو پانچ
تسین جائیں ہمبہ کر کے جائز و ت نہ مؤثر
اول متصل زیادتی جان مراد اس الو
میتھون موت مری بخشید یا دو دین یا لید
عینون عوض جو بدلہ ہمبہ شرط کرہین کچھ
خ کو لون غریج موہوبہ ملے وچہ نہ ہو دے
ذ کو لون مراد و جان بخشے مرد یا زمان
قی قریبی جکیوئی بخشے ذور حماندے وچو
موہوبہ ہلاک ہو جائے تھہ تھین جان مراد
صدقہ بھی مانند ہمبہ دے قبضے مال تمام
صدقہ وچہ رجوع نہ جائز ہمبہ وچہ رواد
صدقہ وچہ تے ہمبہ اندر اتنا فرق بیان
ہمبہ وچہ کو بدلہ گھنے توڑے شرط کری
صدقہ اندر عوض نہ جائز بدلہ او سوا
جو صدقہ اول رب قبضید یا بچون ہتہ فقیر
کو آپ محتاج تے مال تصدق کروا او پر غیر
کو چھکڑ سوال کرید یا بند یاں کجاک کر دی خوار
مگر جے جانے نیکو لوکان کسی خرچ گناہان

ایہ صحیحہ تے عکس اسدا وکے تہیں لین
 محل تابع ماؤدی ہوسی وہب المول
 موہوب لہ دا اس مہیہ تہیں یران گھر آباد
 وڈن ایہ قبول نہ کردی جائز شک نہ کچھ
 دمع خرقہ دے حرف چہ کنز کنز
 رنگ کپڑا یا سیون موٹا یہ مثال سمبالو
 وارث موڑے یا وارث تہیں یا مثال دیندا
 موڑے پیسہ مال روپے تا بھی روانہ سمجھ
 جیونکر ویکے یا بخشیشی وہب بھیا روک
 اتھے بھی وت لین نہ جائز وچہ کنز کنز
 بھین بھرا یا چا چا بابا دیکے وت نہ کچھ
 انہیں تہیں جائیں پرن والا کدین نہ شاد
 ابر صدقہ غنیان تائیں لینا جان حرام
 پر حکم قاضی یا ہر دو راضی چاہے لے پرا
 شر حوقائے دیوچہ کھیا دسان کھ مہیان
 بیع دا حکم کچا نو اسدا آخر جان صحیح
 جیکر صدقہ دیکے پرتے آخر لہے عذاب
 اس ٹھکی کیتی مال خدا دی تاہن شر محسیر
 جیکر صابر کیکہ دکھوتے اس صدقہ دی خیر
 لا باس تصدق اسے اتے کھے رموز بیاری
 کھے رموز محیط بھی انیون و سنون کچو ناہان

مفتی محمد رفیع الدین صاحب

صندوقہ ہندیہ
بکریہ ہندیہ

یا اگلھے امانت میری سفر و مالے جابین
 مگر جے اس گھر آگ لگی یاد رہا او سنون بور
 اس صورتو چہ ضامن ناہین ہو رمضان پیدی
 کو دچہ امانت کر کوفیانت اوہ منافق بکا
 ہر دم پڑ ہو صلوة نبی تے جسہ کج حرم مال

یا تا در ہو کے دیوین نامین منگن آیا سائز
اتہون چاہوری گھر رکھے چور نہ اس گھر چور
مختصر وجہ اینفون لکھیا میرا دمہ نکلی
وجہ حدیث شریفہ آیا شیطان دتوس دیکھا
بت دہشی سرودہ زمین تے ہیت مال سمبال

باب بیان گروے کروں چپے سز کوید

منہید کرنا مال متفقہ مال ایجاب قبول
کر گروی کردار متین یا کور کھر درخت
جو باجہ زرعیت میوہ اکھڑا ایہ حکم چھپانی
جیکر رہن ہلاک ہو جاوے باجہ تعدی بھائی
جو ششہ رو پیہن ہووے قیمت گھنوسو
جیکر قیمت گھٹ گھنوی ہووے دین زیادہ
کھنے دی حفاظت لازم رکھے اپنے پار
باجہ اسہاندی جان تعدی جیون مندریو خنصر
سیاہیو چہ مندری پاوون عادت مردکستے
گروی خادم کو لون خدمت یا گروی گھرو
کسے گھڑی کا نوچہ گھنور کھی یا اجڑ یاد
واد یا اجڑتے دودہ میوہ اُن جھید اتے جت
جو گروی شرنون پچھ کوئی بکھرون باجہ ضیا
خواہی مالک کچرا و سنون خواہی جسے لہنا

وہا اتے فارغ کر کے معنے رہن نہ بھول
جو وجہ رعیت سیوہ ہوو رو نہیں آہست
فارغ ناہیں وجہ وقائی ایسا موجب حالی
جو قیمت دین برابر ہوو ساقط دین ہوئے
سٹھ وریاتے پہل امانت اسدا نا کجہ بھو
قدیمیت دی قرض لتھوئی باقی کری آمادہ
جو ولد زہ وجہ یا فادوم دیو کا بھی مانہ سوا کر
شر حوقایہ وجہ حفاظت جیکر غیر یا نصر
شر حوقایہ وجہ ایہ موجب خضر عادت دے
یا کہنا کپڑا پہنے پائے کل تجاوز لے
کرا یہ گھرتے اجر چر دی مرتہن تے جانے
ایہ ہر شے گروئی مال صلہ دی سونہ وجہ کج نہ گھت
شر حوقایہ دے وجہ مکھیا ایگل نہیں رواو
جو گک اضی ہونہ دو دین رکھن سلامت کہنا

[illegible]

درامد سے قریب ۱۵ لاکھ مرہم کھنڈے ہیں۔ گنہ گتے والے فون ۱۲ محلہ لپیڈس

[illegible]

سرور، متوجه بنج بیتابانه که در آنجا به یک سو و بیک سو می بیند و بیچاره را از آتش دوزخ رهایی بخشد.

دین اندر یادتی کرنی جائز نامہ میں مول
 و بیان داکو گہنا رکھے وہ اگے تر فرض
 عکس کر دتا جائز ایہی جو یہ دیو سے ہو
 بزار کیتا میں نہ تیرا دینوں تون بزار
 اجارہ لٹو ہوئی چیز دا گروی نہیں سوا
 عاریت نامہ یاد یہ عارہ رہن نہ رکھین مول
 رہن اندر تی چو دیت چارے نہیں دست
 گو گردی شرنون گروی رکھی یاد یو عارہ
 گو دیت نوں دیت دیو یاد یو عارہ
 ہر دم پڑھو صلوة نبی تے جس جہان کیا

روا زیادتی و سپہ رہن دکن پیشل رہ ہوا
وہ روپے ہر چھینہ حاصل کر داغرض
بعد ابراد نہ ضامن مرتہن چولے و پنجس چور
مرتہن راہن نوں کیہا ایر ابراد شمار
امان رکھو اجارہ دیکو مانگوین دین ہی آ
مانگوین دیہ تو رکھ امانت ایہ دوروانہ بھول
کر تفصیل و سیسائے تیون ہر ویرست
یا امانت یا عاریت دیوہ کوئی نہ جائز یا
کوئی نہ روا اینوین رہن اینوین ہن جارہ
نوشیہ دان کی ماری کنی معجزہ ایہ شمس

باب در بیان احکام اجاره کردن گوید

مالک ہونا نفع داپہ متھون دیکھے مال
 نفع عوض معلوم ہو دیتا ہو سی روا اجارہ
 مثلاً کسے دیہ کوہ جانا گھڑی بھاڑی کر دیا
 یا مزدوری کر دی مقروہ پر اگون کہے نہ کیہہ
 بدلہ دیکو نفع خریدی ایہا صفت اجارہ
 دہبا موچی پتولی کاتب کہن قرآن کتابان
 اجیر خاص جو کم ہکی داکر دار ہے ہیشہ
 جو کہ مال جیران دیوی کلی حکم امانت
 جو عادت جتنا دہبا کیڑا کٹے کرے زین

ایہ شکل جابرہ جان تون مختصر وچ بھال
 کہکچھولتا جائزناہین نفع یا اجرتہ یارا
 تعین مزوری کیتے باجیوں و انہوسی ورا
 جو کی لہیسی کیتے ویسی تاہی روانہ سمجھ
 عین مشاجرہ ملک ملک واسطے اسمہ چہ پاری
 اجیر مشترک نام انھاندا جانو شرع حسابان
 جیون چہ والا بکریاں گائیں کہ کہن س خوش
 باجہ تعدی کوئی انھاندا بھرسی نہیں نہشت
 یا بکریاں کئے اشتر کسے ورتنیں وودہ بجان

این ملک بیست و نه سال است که در دست
ملک نفع داده است

مذہب و ادیان
مذہب و ادیان

دوست دود او دوست
بهره فریاد
چیز از دست بهتری بیاید
همان دست تا جانده است
دست او دست سار
بقدر کار که چیز خون نگر
از دوری یعنی دست
جایزه دیو
اوسون ملک بجز دانسته
جایزه پیم نقصان بود
جامه اوده چیز کس

کلی

۵۵
 ہتھین مال تقاریوس
 رجب مدت بچہ کرید
 قالا سے می اجنتی
 اتنے اوسد می چیر
 کہنیں اونیا دولان
 فون کہ در جے ہیں

الحق في الدنيا

یا چروالا کیریاں کچا بن نال سوئیدی مارے
 براس نشتر جو بھی کولون بانہ ہو دی نقصان
 انہاں ترین شکنا منے اندر نہیں یا دتی مول
 شکل تعدی دچہ موزے کیتی ایہ بیان
 عادت کولون بھی وہ مارے ایسا کوئی نہ کٹو
 چہارہ پایہ کوئی لوا جبارہ مارے جان و جادو
 صاحبہ نسہر مایا جیکر عادت قدر میں
 عادت کولون جو وہ مارے نال ملاکت ضامن
 کوٹو پا یہ اجارہ گھنے یا زمین یا گھر
 درزی تے رنگریمزوری گھنے کرا تمام
 جو کل روٹی یا بعض ویدا شہر کے ہو زیاں
 ایسی ساڑتند ورون کپڑے سیدی نہیں پکاوی
 کسے ویاہ شادید اگوشت ردہا کیتا تیار
 کسے چیز تیار ادا دے کیتی محنت پوری نہ پلے
 مثلاً کسے نیل رنگا یا یا سوہا یا رتا
 جو محنت کارن بند کر دی وہ چوران کھڑیا
 باوید ابھی تانی اتے لگدا پان دامیدہ
 پر باوندے دی متناوچہ لکھے ناہیں گل
 امید ہو جو مثل خبر ہوئی ہو سی نہیں جلاہ
 اپنی محبوب دی دیکھارن پان لیندا تانی
 پاؤلی دی حق دور و اتیان چہ مسعودی جانو

جنتا عادت اجڑ پانیدی دین دبا داسا
یا کو بکری ٹنڈی ٹنڈی یا ہلاکت جان
ہن تاہین نہیں ضمانت کوئی اندر شرع رسول
کو جان کو اسے بکرتی ٹائین پیر اکہین نقصان
ضمانت کو اون ایسا حق ہرگز کوئی نہ چھٹے
نزد حنیفہ ضامن موسیٰ جو ہری چہ درسا
شرع وقایہ سے وجہ لکھیا کجہہ ضمانت دہین
نال جامعہ ضامن موسیٰ جو ہریہ پاؤں
ہر مہینے تے ہر منزل دیوے اجرت بھر
روٹیاں الی کڈہ تندور ورنے پکائی طعام
جو نفع نہ پکڑے بندہ اس میں چہ موزر بیان
جو باہر کڈھے دت شرعی اسدی یعنی ادی
جد کا بیان سے وجہ پائے لے مزدوری
اجرت کارن بند کری اوہ جسہ اتنی وجہ لے
پھیری پایا عاجز ہو یا اجر ندیوے کو تیا
مزدوری گئی مزدوری اس بھرانہ نکالی
ایہ بھی بنھے محنت کارن جان کلیہ قاعدہ
قسط سالی وجہ آٹا مہنگا ایہا رڈا کو مل
جو مال گچا پئے تانی او توں پان چہور زید اللہ
اسے باجہ نہ انیان جاو باقی حق نجانی
جمع نہ جس خلا ہے ٹائین جرن کان بچا

५३५

لا تزلزلنا يا رحمن
والله يارب المحسنين
التي تلهو دوست
امسان

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰

بیفتی بکرم از دست
 پوری چو چرخ زین دست
 ویکس ادهم خراسا
 منت مستی نقصان
 هو جاست او چو باد
 لکته زین با جگر باد
 ۵۰

بیان
ادکلام خارده

بسم الله الرحمن الرحيم

بها کینه

روز یکشنبه در روز اول از
دین در روز اول از

فصل در بیان...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

۲۶

لوقا

بسم الله الرحمن الرحيم

ہلاک ہووی بنداجرت کارن بھرکے مات بہاگا
احسان دے دے دست رکھدا آیا وچہ قرآن
مکڑو شہر لکری میں اول ایسان دیو ضروری
یا استیغاف نفع دا ہود طوعاً کرہاً لیوے
میں بھی پڑے استادان کو لون وچہ کتابی بیان
توں نگین یا تو مان سیوین تہرین جائز کجھ
قید کرے تا اوس کہ باچون ہرگز روانہ
پولی نون کوتانی دیوے اُن دیہ یار ضرور
پہلے پھیلے دوہان وچون کوئی نہ بھری نہ
پہرے چا اجنبی نون دیوے منت تاجہ سہمال
دو یا چھٹا اس ضما نون وچہ رموزے ضما
جیتوں نسین و تریں بھی جو لین پنج شمار
بھلے سیوین تادہ دیسان نا کرہت کھارا
وطنی سیوین تا پنج دیسان کھیری وچہ ہکا
اجر مثل جو ہر خدائی شہر وچون پچھ لکھو
وہ ہوئے تاکھے مسے ہر دو ہودن راضی
ایہ کجھ یقین نہ کیتا جو کجھ کرسی مہجانی
دھو باتے ٹھٹھیا رادہ را یہ چھت دین ہلا
نہیں کرے یا مالک راضی سبھ کم حل تمام

جس ان نکل مال کیتا چن ٹوٹے ٹکڑے چہ گیان خیران

باب بیان احکام فاسد کو

عبادت والیان کمان اندر اجرت لین حرام
 علم فقہ تفسیر حدیثان ہو جو واجب حج
 حج روایہ بادشاہان لون جاوون ملک
 اجرت مال متقدمین کیا پڑیاوون حرام
 مباح علم نجوم طبابت ہو علم تفسیر
 اجم زمانے والیہ موجب دسان جان زیبا
 اجرت مال معاش سودہ تنگی دور فاسد
 نفی نعمت جو ہتہ آئے توڑے کل کر ڈر
 جیکر چیز مری ہو پر مال ملیدو آئے
 بیت المالون کچہ ملدا رغبت رہو کہو
 جیکو چاہے سبھ قولان تے اجرت ہو وی صحیح
 و ت اجرت کرے معین آکھے اے عزیز بھرا
 مضمرات تے وجہ خلاصے اسدا کل بیان
 کو اللہ نے علم پڑیاوے اللہ ہی کو دیوے
 اوسنوں کہیں ہر یہ تحفہ اجرت کہے نہ کوئی
 ہکی اجرت مال پڑھایا کہے نیت ثواب
 امید ہے جو اجرت والہ خالی مول نہ مہی
 اجارہ کرنا مصیبت مال اجماع حرام
 مثلاً اجرت رون پرن دی ہو یا کوئی غنیا

مثل قرآن اذان قامت ہو جماعت مال
 ایہ مال مزوری جائز ناہیں س سلیدو جو
 اوہ مال مزوری حج کر اوون گھر بہین تو
 پرتسا حرمینان مختصر وجہ جدیدہ حل تمام
 مال اتفاق دو وجہ روزی اجرت جائز گیر
 بیت المالون اجم زمانے عالمان ملو چہ
 دو یا جیکوئی دیکے پڑھسی دائم رکھسی باب
 تا بھی بندہ کچہ نہ جانے کہے مینون کی لوٹ
 اوسنوں کاغذ ردا جانن کملے سببانی
 روا اجرت دامو جیابیا وجہ روزی کو سی
 اوہ طالب معلم لے اجارہ مدت معین کری
 مثلاً وہ شہ ہے تون نوکر مینون علم پڑھا
 کہے روزمین او شہین ٹھا جتنا بین میاں
 باجہ کزہت جیکر چاہے اوہ معتمد لیس
 یا خدمت استاذان کہیں رد خطا ہو پونی
 اجرت والیدا کچہ درجہ یا اوہ نیرا خراب
 علم نوزتے رغفور تخت بہشتی مہی
 پیلے مجتہد تے پچھلے کہن حرام تمام
 گن گن نیکیان اسدیان نہ روکے خوب نہا

کلمہ قرآن
 ایہ مال مزوری جائز ناہیں
 اوہ مال مزوری حج کر اوون گھر بہین تو
 پرتسا حرمینان مختصر وجہ جدیدہ حل تمام
 مال اتفاق دو وجہ روزی اجرت جائز گیر
 بیت المالون اجم زمانے عالمان ملو چہ
 دو یا جیکوئی دیکے پڑھسی دائم رکھسی باب
 تا بھی بندہ کچہ نہ جانے کہے مینون کی لوٹ
 اوسنوں کاغذ ردا جانن کملے سببانی
 روا اجرت دامو جیابیا وجہ روزی کو سی
 اوہ طالب معلم لے اجارہ مدت معین کری
 مثلاً وہ شہ ہے تون نوکر مینون علم پڑھا
 کہے روزمین او شہین ٹھا جتنا بین میاں
 باجہ کزہت جیکر چاہے اوہ معتمد لیس
 یا خدمت استاذان کہیں رد خطا ہو پونی
 اجرت والیدا کچہ درجہ یا اوہ نیرا خراب
 علم نوزتے رغفور تخت بہشتی مہی
 پیلے مجتہد تے پچھلے کہن حرام تمام
 گن گن نیکیان اسدیان نہ روکے خوب نہا

جہوٹھا میں توں نہیں برا حضرت نے فرمایا
 یعنی نہیں پرانے روئے گویا صحت زبان
 معتبران کتابان چون یہ حدیثان آیان -
 غنادی حرمت مال نہاند و ثابت جان پیار
 علیے صاحب ہب لکھن سر و حرام
 اول وچہ قرآن مجید سے کیہا ہے حرام
 چھ آیات قرآن ثابت جہان وچہ بیان
 تفسیر سیئی تے جیادوی ہور در مشور
 جلالین تے تفسیر عباسی و جیز محمد غزالی
 تفسیر و سبط محمد غزالی بغوی محی السنہ
 واستغفر من استطعت منهم پہلی بیت بھپانی
 ومن الناس من یشتزی لھو الحدیث ترکمی نیاجہ
 انکم لتاتون الرجال یخجوبین بیت قرآن
 اتہان یہ ان تفسیر ان وچہ ایسا جان مراد
 کہی کہی بیت نون انہان بہان ایہ فرمایا
 سنن قرآن حلال ہوتے سنن سر و حرام
 ولی قصوری مرشد میرے غلام محی الدین
 ہر دم تیرے وصلوۃ نبی تے روز حشر دانسان

سبب ان رزق و بخت نہ ہی تو مال پایہ
 رزق مال کماکے کھاتوں چھوڑ کر شب بیدار
 بہرہ صحیح و چربا غنہ سادے حضرت نے فرمایا کہ
 شتر مجتہد جو حنفی قائل حرمت سارے
 وچہ کتابان کل علما وان ایہ و قول تمام
 پھیر ہی صاحب رسر مایہ و علما و تمام
 مراد تمام مفہوم و نہایت تین لین سر و عین
 مدارک راہی حنفی نہ سبب منہایتی پر نور
 معالمت نزل ہو بین توان کہیں چہ خیالی
 کرمانی بھی حرمت قائل حل کہے بھن ٹھنہ
 والذین لا یشہدون الزور و علیہ کرمانی
 و یحییٰناہ من القرۃ الّتی چوتھی ایہ کرمانی
 افرہذا الحدیث عجیب و چھوین ایہ بیان
 لہو لعب مزا یہ سارے غنا سر و فساد
 سرگزشت حکایتان قسے بے بن مکانی آیا
 ایہ وچہ قفا سے بہرہ کہیا مسئلہ تم تمام
 رسالے وچہ سرود ہی کیا ایہ بیان متین
 شفاعت کارن کل قہر بچہ سن سدا دہن

ایسی بات حکم

کوئی چاروی قسم خدا دینی ناکرسان اوہ کا

جان کر و یا نهبل جیون و یهتر کفارت یار

[illegible]

حادث ہو کے بھرے کفارت اول نہیں دے
 سو گند کھائے کو وجہ کفر ہے بھنو و چہ سلام
 کو قسم کھائے نا داخل ہو سان بیت گہری کر
 بیعہ کنیس ہرم سالان شوالے دیو کو وار
 گھر انہا نون کوئی نہ کہند اپہن معبد خانے
 کو قسم کھا دی میں گل کر سانۃ چا پڑ تہران
 وجہ نما نہ پڑ ہے یا باہر ایہ مسادی بعبہ
 کو قسم کھا کجے خیر نہ کھاسان کھا و کور و خول
 کو قسم کھا دی میں یور نہ پاسان پائی مندری جانے
 کو قسم کھانے مال بولان ستیان چا بولائے
 کو دینہ دی روٹی کو لو حالف یا کورات سحر
 دہمیون کچر ڈلہریان تیکن سارا وقت غذا
 اتہمین کچر صبح صادق دمی تیکن وقت سحر
 کو قسم کھا دی میں رن مرلیا و تاسد اگل گھٹے
 سو گند کھائے کو اس گہری تہین نامین باہرینا
 امر کرے تا بھر و کفارت امر و باجہ خدھی
 جو آکھے میں اس گھر یوچہ ڈر سان نامین بول
 کو قسم کھا دی میں لٹن کھاسان جانت کیہ پریال
 انیون جادو حکم مک دا حکم بٹھنے دا ہور
 جیکو آکھے قسم خد دی نا کر سان اوہ کم +
 جہڑا آکھے سو گند منیون اوہ کم کران ضرور +

مکر کفارت وجہ کھائے اول کرے ادا
 تاہی آتون نہیں کفارت رکھو یا د تمام
 اتہمین بچھے داخل کیے بیعہ کنیس ست
 انہان مکانان یوچہ ڈر یا قسم نہ بچھے پیار
 مسلمانان تے کفار اندے ہا یہ ویکھ بچھا
 یا کبیران یا قسیمان ناہین کجہ زبان
 کلمان کردا کوئی نہ کہسی پڑا اکہن سچہ
 جس شہر یوچہ رسم نہ چولان و تھو نا کجہ بول
 چاندی وجہ کفارت ناہین سونے وجہ بے جانہ
 بیدار ہوئے تا حادث ہوئی پے کفارت جاو
 جس حد تیکن کھا و مہیان نشا دن میں خبر
 بعد والون اوہی راتین تیکن وقت غشا
 تختہ وچہ نہیں وقتین کھا و مہیان حش نہر
 یا چکائے یا گت پٹے اوہا نون چھپے
 کفارت بدلے جیکہ تیس کٹہ مہیا بھایان بھینا
 نوڑ کو رضی یا دیک کڈہن تا بھی بے سوکھی
 قسم حکم مانند پیل دی اتہمین تون بھول
 جولا دن رنگ لٹمہ چلے کھا و مہیا جانت بھول
 جوین کباب یا ڈرا پکوڑا کھا و حش تہو
 ساری عمران تارک ہوو تاہوسی بے غم
 واقع ہواری تے کیستیان دور قصور

مکر کفارت وجہ کھائے اول کرے ادا
 تاہی آتون نہیں کفارت رکھو یا د تمام
 اتہمین بچھے داخل کیے بیعہ کنیس ست
 انہان مکانان یوچہ ڈر یا قسم نہ بچھے پیار
 مسلمانان تے کفار اندے ہا یہ ویکھ بچھا
 یا کبیران یا قسیمان ناہین کجہ زبان
 کلمان کردا کوئی نہ کہسی پڑا اکہن سچہ
 جس شہر یوچہ رسم نہ چولان و تھو نا کجہ بول
 چاندی وجہ کفارت ناہین سونے وجہ بے جانہ
 بیدار ہوئے تا حادث ہوئی پے کفارت جاو
 جس حد تیکن کھا و مہیان نشا دن میں خبر
 بعد والون اوہی راتین تیکن وقت غشا
 تختہ وچہ نہیں وقتین کھا و مہیان حش نہر
 یا چکائے یا گت پٹے اوہا نون چھپے
 کفارت بدلے جیکہ تیس کٹہ مہیا بھایان بھینا
 نوڑ کو رضی یا دیک کڈہن تا بھی بے سوکھی
 قسم حکم مانند پیل دی اتہمین تون بھول
 جولا دن رنگ لٹمہ چلے کھا و مہیا جانت بھول
 جوین کباب یا ڈرا پکوڑا کھا و حش تہو
 ساری عمران تارک ہوو تاہوسی بے غم
 واقع ہواری تے کیستیان دور قصور

کتے شکر و باز شاہین شیل کران جنگار حلال
ترتواری جدگت مار کے دیے چوڑا شکار
مالک و بچکائے تانین جیکر سمجھنا
دو جی شرط پہچان تون کر لسم اللہ چوڑ
جو کچھ تعلیم دے سکے کھائے چاترے و
جو طلب مالک ہی باز نہ جائے بھی جاہل ہو یا
پھیر سکھاؤ دو اتان تین جیون دسی ترتیب
باز چرخ جو آپ کھاؤ تو تاناہین کو زبان
جیکر کتا چوڑا یاد وہاں مسلم کا فرار
کو تر بڑیر تیر حلائے بھی لسم اللہ شرط
کتا باز یا تیر و گائے ڈھوڑے باجہ معد
جیکر تیر حلائے بٹھا طلب کرے شکائے
کو تیر مارے شکار نون جا کو پنج شے و چ پانی
دو ضربان ہن کھا کے مویا کھڑی مال ہلاک
ایہ حرام تے پہلی واری جو زمین توڑے
کوئی تیر مارے شکار دو تانین کوئی ننگ
جو کھواری لسم اللہ مہون پڑھ کی تیر حلائے
کو کھواری لسم اللہ پڑھ کے دو پہار و کو ہے
کتانیاں چیزان کہوں حلال کتیاں جان حرام

جوين فرنانا ارنه مكلين سكرن عالم الله اعلم ما اسكن يوم الدين

سکے ہوئے جیکر ہوں نہیں جاہت بہار
 اوس دنیاں شکار نون باریو کر ہو لکھ ہزار
 بھی سدیان آئے دور کے شرط تعلیم ایسا
 ہر ساہ جد چھپ نہیں کھاؤ کئے مولی ہو
 جہل ظاہر سگنا ہو یا روانہ جان شکار
 کتے جاہل انگون بہا صید نون جیون
 تر یاری تہین اگے توڑی چوڑی سب
 شرح وقائے دیوچہ بکھیا مومن کرو دہیان
 جو شکار کر لیں دین کھاوان جان حلال
 مویا پھٹیا حل بکھیا نوانیون حکم نہ پرت
 زندہ پائے ذبح فریضہ مویا حل مقصود
 استہیق کہو مویا لدہیں کنز حرام نکالت
 یا بھاڑ یا کوٹھے اتے دے زمین تے جاتی
 اتھے شک بچان تون کھاونا اوہ ناپاک
 مویا جان حلال عزیز اکھا و نونا کوئی بے
 باقی کھاوان حلال کنز وچ اوہ نج کھاوان خطا
 جتیاں نون جا لگے پھٹے سب حلال ہو جان
 شر حوتا کو دیوچہ بکھیا اوسنوں کوئی نہ چو
 کنز اندرتے مختصر وچ شکار حلال عام

[illegible]

هر دم پشیمو صلوٰۃ نبی متی محمد هزار هزاران
 جبرائیلان گنگاراق تا یمن ایہ دسیان کل کاران

[illegible]

حدود بیان کریدیان آید لے شرم
 جیکر شاہد دوسرے دیکھن پوئے تاہین
 ایہ فضل نشانی فضل دی تاہین نام شمار
 ہور نشانی جان فضل نہی ناہ ہے اوہ وطی
 کوزن بیکانی نال شبہ سے جانے ایہ زان میر
 اتھے بھی حد قضا ایہی بھی فضل نشانی
 یاز نا کو وجہ حریبے کرے یاز میں بجات
 ہور نشانی جان فضل دتی قاضی کرے سوال
 کی ہر شکل نہ نادنی کیندی نال کیتوس
 جو کجہ قاضی کچھیا جے شاہد کرن بیان
 ایہ ہی جان علامن فضل کیون شہوت زنا
 ہور نشانی جان فضل ہی جو زانی آپسی
 ہرواری جے زانی آکھے کیتا میں زنا
 مستحب ہے قاضی تائیں اکل پیاسکا
 جے حدون گوہرت کہلوو یا کجہ درجہل
 انہا نوچہ کام جائیں دی ساقط حد ضرر
 حد تعزیر تے رجم داکمی میں کران بیان
 ہن وکالہ تے کفالہ دسان ہور حوالہ
 وکیل کرے کو کستے تاہین اندر بیع شرا
 جو وکیل خریدن اندر تاہی جان منیر
 جو وکیل طلاق ایہی الیہ جانی قول

وہم فضل ستار وایڈا اوسد اکرم
 ما اشی استی ہر شاہد نون مارٹے سن یار
 کجہن والہ عاصیان اوہ سلیم غفار پ
 خانی شہون ملک تہمین رن دوزخ کری
 یاکیزہ ک پتر پودی خد بے نال دلیری
 امیون جمنہ مار پجاو دبر ہی کم شیطا
 یا وجہ شکر باغیان کیتوس حد ساقط اثبات
 شاہان تہمین زنادا اتھجھے سبہ حوال
 کھڑو وجہ پکان دی کیتوس ہوا فوس
 فیہ عدالت شاہان ہندی قاضی کرے دہیان
 چار گواہ ہر چارہ پاکیزہ زانی تدفناہ
 تا چار واری وجہ چارہ مجالس قاضی دکر
 قاضی آکھے شاید کی ندرہ بوسہ مہتہ لگا
 شاید زانی پرت کہلوو حد ساقط ہو جاو
 کل حد یا باقی ساقط ایہ ہی جان فضل
 پر مخفی ظاہر رہنوں معلوم ناہوتہ ان مغرور
 اپنیان عیبان دیکھو ہو میں بیت حیران
 ہو حیرا قرار بھی دسان پھر اہت سکھا
 قلیل کثیر تون نزد حنیفہ اسدی ہیر روا
 مثل قیمت دیناں خریدی مایوت غبت سیر
 جیکر اوسنوں کرے مقصد تاہی روانہ دوا

مفتی احمد رضا خان صاحب
 بیہوشی و غفلت
 لا تقعدوا
 لا تقعدوا
 لا تقعدوا

ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو

ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو

ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو
 ابن کمالی نے جو

مطلق دی تمیل ساون جیوکار آکھ کونی
 ناگھسی سستی جیوکر وچیں گاون کڈہ ضرور
 وکیل مقید دی ایہ صورت کہندا کوئی دانا
 شمل گندم پیر یا بیان تے گھیو سوتر تریویر
 جیہرا کر تے کیتا جاو جیکر شے وچ سب
 باطل جان وکالی تائیں جیکر کہ مر جاو
 یا ایا حق ہو یا دھرتی چہ ہو کے اوہ مرتد
 موکل تائیں جائز ایہی کرنا اوہ بطرف
 سنتون جکر کفالی نہا کرنی ایہ ضمانت
 کوضا من ہو یا یا کسیدا کیوس من ہر دیک
 چہری وقت ضمانت والی صورت بنی بھرا

ایہ بکری میچر یا گانڈ لیا تون جوکر ڈنٹ کوئی
 اینوین جیکر گانڈا دیون باہی من منظور
 کنک لیا یا گر گھیو سوتر ایہ بات بہا
 اس جھا ہتہ گے تائیں ہتیا کرنے ویر
 موکل تون جہا سے ناہن مسئلہ ہو لایہ
 یا دیوانہ مطبق ہو یا ہوش نہ کہ آف
 انہین عذرین چہ شے گئی وکالت حد
 توڑی اس وکیل وکولون کوئی بد نہ حرف
 دو قسم نے وچہ کفالی دسان باجہ نیت
 جوتہ لہنا زید وکولون میں تیر ہتہ بیہا
 وقہ دو مان کولون لہو والی تائیں طلب روا

ان شاء طالب الاصل وان شاء طالب الفیصل وچہ قدوری آیا
 دیوان کولون سنگت جائز جس چاقی مکایا

جیہر نہاسن با مان واکونی ہوو کو مسلمان
 جیوین کفلت بنفسہ اکھو یا بدن جیسہ اوہ
 جاکر کھے بیہاسن تہان پیرن یا با مان
 مکفول بہ نون حاضر کرنا لازم اوپر کفیل
 جیکر وقت میں ناہ تا ایر حکم ہو یونی
 جو شہر بازار سیتی سوئے جتے اوہ پیوکر
 جو اوہ حاضر کری بندہ یوچہ یا وچہ جنگل یا
 خوالہ کہن منوئی تائیں کسی تہین لہنا

اوسنون لازم ان بہت بولن سنتون اہل ایمان
 یا سرگردن وضا من اکھو یا بہی اوسنون بھڈ
 اوکھیل نہ ہو سہی بہائی انہین نقطین کہان
 مکفول لہ طلب کرے جو یا مسئلہ چہ بوفیل
 تعمیر وقت تا او سو ویکو حاضر کرے سوکی
 یا تقدیر اللہ ہی ہو یا کفیل خلاصی تھیو
 تائیں ار نہ ہو سہی ضامن ون پیوسن بار
 تو ہو کر سید دیونا ہوو اوسنون وہ چاکھ

مطلق اوہ سستی جیوکر وچیں گاون کڈہ ضرور
 وکیل مقید دی ایہ صورت کہندا کوئی دانا
 شمل گندم پیر یا بیان تے گھیو سوتر تریویر
 جیہرا کر تے کیتا جاو جیکر شے وچ سب
 باطل جان وکالی تائیں جیکر کہ مر جاو
 یا ایا حق ہو یا دھرتی چہ ہو کے اوہ مرتد
 موکل تائیں جائز ایہی کرنا اوہ بطرف
 سنتون جکر کفالی نہا کرنی ایہ ضمانت
 کوضا من ہو یا یا کسیدا کیوس من ہر دیک
 چہری وقت ضمانت والی صورت بنی بھرا
 ان شاء طالب الاصل وان شاء طالب الفیصل وچہ قدوری آیا
 دیوان کولون سنگت جائز جس چاقی مکایا
 جیہر نہاسن با مان واکونی ہوو کو مسلمان
 جیوین کفلت بنفسہ اکھو یا بدن جیسہ اوہ
 جاکر کھے بیہاسن تہان پیرن یا با مان
 مکفول بہ نون حاضر کرنا لازم اوپر کفیل
 جیکر وقت میں ناہ تا ایر حکم ہو یونی
 جو شہر بازار سیتی سوئے جتے اوہ پیوکر
 جو اوہ حاضر کری بندہ یوچہ یا وچہ جنگل یا
 خوالہ کہن منوئی تائیں کسی تہین لہنا
 اوسنون لازم ان بہت بولن سنتون اہل ایمان
 یا سرگردن وضا من اکھو یا بہی اوسنون بھڈ
 اوکھیل نہ ہو سہی بہائی انہین نقطین کہان
 مکفول لہ طلب کرے جو یا مسئلہ چہ بوفیل
 تعمیر وقت تا او سو ویکو حاضر کرے سوکی
 یا تقدیر اللہ ہی ہو یا کفیل خلاصی تھیو
 تائیں ار نہ ہو سہی ضامن ون پیوسن بار
 تو ہو کر سید دیونا ہوو اوسنون وہ چاکھ

کفالت تے حوالہ دونوں میں نزدیک و دور
 زید کہیائے دے تائین جو ذریعہ تین ہیں ورنہ
 کفالت اندر لےنے والا ہے ستون چاہے سنگ
 مثلاً زید عمر سے کہ لون لےنے پہنچ وہ
 ایجاب قبول حوالہ اندر شرعاً ہو ورنہ
 اقرار کرے جسے قیل بالغ تریستی شرط ایل
 مثلاً اکھے پنجدہ پندرانیہ عمر سے تائین
 جے اقرار کرے مجھوں تا بیان اور غرض
 جے مجھوں بیان کرینی مثلاً مبلغ وہ
 اتھے سچا مال قسم سے کرو مقدر تیاہین
 درمہون گھٹ نہ سچا کیتا جائے اوہ غر
 جے اقرار کر نیدیاں اکھے تیرا مال عظیم
 جیکر کے در اہم میں تے یا کہے درم کثیر
 جاتک تے دیوانہ تائین تریجا بجہ غلام
 بیع نہ ار جاتک دی جائز جیکر ہو ورنہ شر
 اینوین طلاق دیوانہ سند ہی وقع نامہین بل
 جے ایہ کرن یاں کسیدار کا عبید دیوانہ
 عقد انہاندی جائز ایہی مال جائزہ والی
 کو ہدیہ تحفہ ہیہ انہان یو کو اذان نہ شرط
 جس کم اندر ضرر انہاندی وین طلاق عتقا
 مال جائز والی جیکر او ستاذا انداکم

دو مان اندر فرق و ساون ایسی بہت بار
 میری خالہ دیکھتے دیوین تے نہ رکھیں غرض
 حوالہ اندر ایل بیزا دستون منگدیاں سنگ
 خالہ سے ہتھ دینے زید سے اس کو یا یا راہ
 بے بنوئی لےنے والا اوتے ہو ورنہ بہت
 جتنا منے دیونا لازم ہے معلوم خلیل
 ہر ترین نکالان اندر جتنا منے فرمیں ساہین
 مثلاً اکھے مال یا مبلغ حاصل نا کجہ غرض
 مقررہ دعویٰ کرے زیادتی کی شرعاً راہ
 جو مقررہ دعویٰ زائد منکرادہ دسائین
 جے اقرار مال و تے میرا بیان کر و گھٹ پھر
 نصابوں گھٹ نہ سچا کیتا جائے یا نہیم
 نزد حقیقہ وہ بھر دیوے سوہنی ایہ تقریر
 تصرف انہاندی جائز تائین ایہ مجبور تمام
 طلاق عتاق واقع ہو ہی سر جاتک کر و شر
 غلام دیو کر جے نہ ان پنی نون اسدی پونہ بھول
 ضمان مال و نہانے اوتے ہو ہی سمجھ جانا
 پیو دادا یا چاچا مولا ستون نیک خصال
 جو چننے فقہا و نہاندی اینوین حکم نہ پرت
 توڑے مال جائز والی تاہی یہ بیباک
 لڑکی دختران جا کر میں مسلم رو انہم

انواع و بھند

۱۴۴ میں جیکر درم گھٹ بیان کرے اتھت اقرار سے ملحق مال کیا سی اسے تانہ بجا کیتا جاسی ۱۴۵ قول ہے ایک خوب ہے کہ تھیں مراد یہ ہے جو بے طلاق پونہ ہی چا آئے نہ ازاد ہو ورنہ اس کا مال بائیں

مثلاً کو نکالون

شاطر جان چالاک دنیا میں جان بود و ہوا
 اکبیر ہن پر وہ آس عقل اپنی تے ٹروا
 مردیان تیکت سوکھا ہوتا جس توکل چھوڑ
 طفل اوتے موقوف نہ جانوایہ حقیقت ساری
 منجی و تے پان ہو یاں جبکہ حکم کرید
 نفس شیطاں جو مال مرسد بیٹھے کر آرام
 جی اس ڈھیرین سمجھ دیاں بے الی کلام
 رکھ ہمیش توکل رتبے ہوا میدان دہ
 غذا مخالف ہر کھید اوت و چہ ساوی
 شینہ گھیا رنگان گوشت سیمر چل مٹھی
 کھانا نون ب موقت دیو چکر چوگ ہمیشاں
 جت بہت بکھیا اونوں یو مچ نکج و ٹیوی
 ضعف توکل مار یا اونوں مستقل نہ ہو و
 توکل شرط ایمانی ایسی کہ سچو سراپا
 توکل الو رب دور رکھد ہر تہین بہت پیار
 جیونکر نیکی فحری دیو بھکھے تے درمانے
 پر شکم تے رے ہوئے راتین آون سارے
 جس توکل رتبے کیتی اونوں اللہ کافی
 رب قدیر دی عادت ایسی جت بہت کوئی لوڑ
 جیونکر کریم نجاست و اجھار وچہ خوش ہوتا
 اہل عبادت بندگی وچہ خوش باہل جیون گلستان

خالق رازق اپنا چھدکے مک نہیند اکار
 لھا ہر کھے باطن انہاں فہ حقیقت مرہ
 جیال چال تمام گھایا اوس کیون پیری بوز
 و دیاں ابھی بھر خادم جید ہو جان ازاری
 دھیان پتر خوش قبیلے سنجہ آئیند
 ہو عرضاوان ساریاں چون قوت گئی تمام
 ہن یار بھرتے پچھن والے خادم رہن ام
 ساسے کم خزانوں سو نہیں کرسی پالاہ
 بندیاں طعام تے گھاہ حیوانان سپانک کھیا
 ہر دھڑے رتب بھجی اوسے باجہ مشقت ساتھی
 ہما پھیر وڈیاں کھائے مگر گدا درویشاں
 پر بندہ عاجز مال عقل سے سر پراد کھاتھو
 مردیاں تکیں کھانا پیند نہ سہی تا ہی روو
 حضرت امام غزالی صاحب کیمیا وچہ سایا
 چتر اکیسے توکل تے اوسے کم سوا
 اہنیان گھران اپنیان چون اڈمکانو چکا
 انیون بندہ رب سچو نون کدرن مول و سار
 جہرا بڈا وچہ دنیا سے کدین نہ اسکا صافی
 جیون پارسا عبادت شاغل دنیا داران بوز
 دمان ات وزن گھرا لے بدبو تھیا روزی
 دنیا دار دنیا نون چترے جیون کتو مردیاں

عالمی توفیق سے بہرہ ور ہونا
 اللہ تعالیٰ سے دعا ہے کہ
 ہر شخص کو توفیق حاصل ہو
 اور اس کی ہر بات قبول ہو
 آمین

اور اللہ تعالیٰ سے دعا ہے کہ
 ہر شخص کو توفیق حاصل ہو
 اور اس کی ہر بات قبول ہو
 آمین

مکہ کافی ہے اونوں لینے نہیں ہوتا پونا اونوں کسید سوا اوسے ۱۲ تولا دنیا دار بخوین ہے آیا ہے جو

[illegible]

دو جو تین پناہ نہ چاہند اہل توکل سے
 حضرت جبرائیلؑ نے کیا حاجت و خلیل
 کس بلال بنا قضا ہین ہرگز اس توکل
 نماز روزہ جو فرض عبادت کوئی نہ کرن قضا
 کس بنخبر ان تے اولیا وان کتنا جانور
 حضرت آدمؑ باپ ساڈے ہل و اہیا مشہور
 حضرت داؤدؑ کس لوار ان زمان بہت
 حضرت عمرؓ نے ایمان تھیا عثمان بن ہواگر
 حضرت ابوحنیفہ صاحب کتبی ثوب فروشی
 بہت حلال پاکیزہ کما جو کس تین کھاو
 حضرت عمرؓ خطبہ عبادت قول شریف میں ٹھا
 بہ کس تین رکھو ناہین بے شک پڑ کماو
 حضرت لقمانؑ حکیم وصیت پتر اپنے نون کیتی
 خلقت دا محتاج نہ ہو سین دیادین سبست
 مروت میں تھون وزہ ہو سی عاجز انون کھیز
 حضرت احمد بن حنبلؑ صبا کولون پچھیا مردان
 نال عبادت شاغل ہوو تے اکھے رزاق
 کئی ہوا سدا حق دے حضرت احمدؑ کیا
 کہ حضرت دینی یارت آیا اوٹھتے ہو ہوا
 اس کہا میں نال توکل جنگل دے چھڈ آیا
 جد حضرت سے اسے تائین کیتی ایہ ضرور

جیون خلیل جنہ دے رات حبیبی اللہ پوکارے
 حضرت ابراہیم فرمایا کس مین رب حلیل
 جیون کر سب لیا ین کیتا وستان مینون شکل
 اور ذکر الہی لوجہ رکھدی وینہ تے رات کما
 پر وچہ عبادت رب آپنیدے کر و موعہ
 حضرت شہید نے کسب کیا بیان کیتا جان و
 حضرت صدیق نیرازی کیتی دسو بیان بیان
 کا ٹھیان موزے شاہ علی نسبتے ولی بہاد
 کوئی نہ خالی کسب کو لون سنتون صاحب ہوشی
 الکاسب حبیب اللہ نبی صاحب وراو
 کیمیا سعادہ وچہ حق کسب فہد شکر تین مٹھا
 ایسے رزق کسبے نارین ربا و ما کھا ہو
 ہوشغول تون مال کسبے ایسب جمیعتی
 عقل ضعیف نہ ہو سی تیرا ہر دم رہیں سب
 پنجوان خلقت مال حفاظت تین ان کیسی
 بھرا ہے سمیت نون ملک و دل پر گندہ گردان
 روزی مینون وہ پچھیتی ہین مین غمناک
 اوہ مرد متوکل ہین جاہل حسبہ کا
 حضرت پچپا اوسک کو لون کہتو اوٹھ گدا
 حضرت کہیا گوڈا بنہ تون راہ توکل لایا
 یقین حاصل ہوشغل کسب بہین توکل دور

[illegible][illegible]

بیه الملاحفانه لا یجوز
من افنته الطعام
ان قال علیه السلام
لا یزید

دنیویہ وغیرہ میں
 اکل ذلک الطوام
 میں نے فرمایا پیغمبر علیہ السلام
 نے جسے شرف عین
 طعام نون میں کھنڈ
 نون مال لون دس
 دس قم تیکتو مال لون
 دس پر تحقیق نہ حساب
 کیت با سکی اس طعام پر
 دوا انجہ بخشہ با سکی

مسیحا کو کوون
 اوسکے اڑنے بجھنے پر
 اسی تعالیٰ واسطے
 شخص سے جہنم پہنچا
 جہنم طعام
 جو کچھ خود جوینے
 پر کھا کھا اس قدر
 کسٹر العنقہ
 الطعام کھانے میں
 پہنچے کچھ دیا
 نہ نہ کچھ کھا
 نہ نہ کہ جو کچھ کھا
 نہ نہ کہ کھانے
 والی ہو سکے کوون
 نہ نہ دانیان کھانے
 نہ نہ شہید

جو چنڈہ موتا شیطان نے اس کپھا چاہیو
 جہانان سے ہتہد ہوا وروٹی پچے وت
 لون پانی دیو با جہون جہان منگو شے نکائی
 کوئی اول آل خرون چکھے تاستر زمت دو
 شروع طعام جو کھانے تائین کردانال نمک
 ہو جکیوئی اوسن مین پس خوردہ چاکھا
 نال سببے تے یہاے لون اوٹھا کے چکھے
 ہمراہ کسے نون لونه جامے با جہون ذہن مضیف
 جو کسے گھر دعوت سنکے با جہ سک کوئی جادو
 جس دعوت کیتی پنجان مردان بوسہ ویکوہ
 پر عہد تے ونا فریضہ پنجان نون چاکھا
 احسان بضاف ساغین بنیون ادھیچ چاکھا و
 کچکے کھاؤ کھانے تائین نظر نہ پوہجو کسے
 جیو ٹھا بھل عیو اوٹا ہین آیارایہ کھا
 جے دل ندر حبسے ہوئے ایپر حبیب ہلاو
 دو دین گوڑے کھلے کر بیٹھو بندریا ندی بھا
 مین غلام تے مثل غلامان کھانان کہیا رسول
 جیو بر غلام مجازی آپنیاں لکان گورہند
 کھاندیان پندریان ستیان بیٹھیا جیکہ کھولا
 اینوین حضرت ہر کم اندر رکھد سدا وڈیک
 چوڑی رکے کھاونا ہین نامکان کرلمان

ایہ وجہ برہنے اینوین کہیا میرا ذمہ کوئی
پاک کھانڈ دیتے پاک مکانے وجہ گھران گہت
مگر جو اکہن منگ لیا ہے خبر دیا ہے بہائی
جنون جذام برص نہوسی درودنا چو
حسابت ہوسی اوس کھانڈا وجہ حیرت تک
دونوین پاک گناہان کو لون نہی صاحب مرنا
جیون حضرت فرمایا کیتا با ہر قدم نہ رکھ
زور نہ وری اوہ چاکھا وں ایمان جہان
ہم انک دہرنگے اوتے مرداری موند پاک
اوس غریب تیا تین کوئی نہ لہسی راہ
چہر اگیا سک با جیون وہ برانہ کجہ الٹے
جیکر وافر طعام نہ ہو دیتا اوہ چپ کر جاون
تقی نظر داکہد و لقمے دیوچر کسے دتے
جو بہہ جاو تا دیہ کھانا متھے وٹ نہ پار
اوہ سافق وجہ شرعدی جنون خفگی آو
اینوین چالانی صاحبدا کھا وں وقت شمار
مستعد وجہ خاک خدائے رہن مشغول
منتظر وجہ حکم مولا کے کی زبانوں کہند
غلامانوں وہ ہر کم بھلے اوٹھ کھلون اوٹولا
ستہن آو ریدی طر فون جبرائیل نزدیک
سکون کے روٹی مولی کھاؤ عذرا ف وجہ کما

بیشتره کلمات
تاریخ ادبی
داستان عامه
کتاب

2

دو جی شکل دسان مین مینون انوسجا کھلوا
جو مضیف چہ بھ کھاوتی مانت ایت
تا بھتی کھاوتی ایسا سنگہ شرنیدا جاو
جو آپ کھانا سر ہووے تا پھر بسم اللہ کھاو
کوئی بسم اللہ بن وٹی کھاو یا کو کر دی دخول
کے ابتداء بسم اللہ و سرئی چہ پڑی یا کھا کے

اول شروع تے اول چھوڑے یاد رکھو ایہ امت

نقہ اپنے اکون چاقون ہوری ل تک
دلوچہ حبشہ کی کی رکھیں جڑھی چہ فساد
سیری نالون نال شتابی دل لیں اوٹھا
جو کوئی کھاے ہوری اکون واسع ان بجایا
نال یادتی خاطر ہو سی سدا ہے مشہور
ابتداز مانے تے ارج رکے کھاؤن عذاب
خو خجہ زندہ تے شرمائل چہ اونہان بھیکہ در
صبر حیا والا چہ حیران گردا ہے خاموش
نعل عظیم تے نہر برا بر کہن حکیم سیان
اوہ اونہان سنگ بھیکہ رہی تھہ تیند جاو
جو بھیمان اہستیا اول کھاے دیکھ برہنہ
ہکد و نال تکبر کہد و تیج حریم اوٹھاے
اپنے پاسون کھانے جیاو چو فی تہنہ کوٹ

الحكم حتى يجرى

[illegible]

من تیرے بڑے حق اور مال ہو سی روئے شک
 ایہ بجانو مال شبھے دا اسوچہ جیلہ سازی
 تھوڑا طعام مہمانان اگے رکھے نامیزبان
 جے کھکڑے حریوزہ ہوئے جیر اول خود کھو
 کہو نوں بچھو بہتر ہی کہہ مہٹاج کھچائے
 دعوت والے کارن وٹی کھا کے کرے دعائے
 جے شبھ آدس کھانے اندر تاروے زار و زار
 ہو ریڑھے لیلیاں سو ت نالی بھی خلاص
 کوئی شک شبھ حرام کھانے تے ہمدائے بغیر
 پہلے پھیلے دومان اندر لکھ کو ماندا فرق
 چون طعام اندوچہ دیتے ہو سی نہیں حساب
 اس سیون بیان اگے رکھو بہت طعام
 جیکہ بدہ آپ کھاوے یا دیوے یا پوتیاں
 بعد سناول ہر کھٹ من ندان کرے خدای
 بیمار میچھو پڑی زچاند یا تیلانا نوہین
 جہر اھیرا مال خلائے موز تھیں آسے باہر
 جیکہ نکلے مال بانی اوسدا کھانہ خوب
 دسترخوانہ زمین اوتے دھکے کھانا کھاؤ
 سرخ رنگٹ دسترخوانہ بہتر جانو کھسائی
 تال چکانے کھانا نہین بہتہ نہ چوہے نہ
 جے ہتہ کرامت کھونا منیب سچو ہتہ نوالا

ہو کہ شہر والا مال فقیران لین کر بہت تک
 اس حیلے دیناں عزیزا دوہان تے ربّی
 ایشان جان نخل دی و دہ تکستان
 جے مٹھے نامہان دیے کوڑے پہلے رکھے
 رخصت کر کے ہمان خون بچھون سفر چائے
 یا الہی بخش تو من سہون بھی جس نان بکا
 اور غم کھا کے مال مدت پڑہنی استغفا
 شاید کہ رب اکوٹن شہر تہین چاہے کہی خلاص
 ہکٹا کے تے رووی پٹے ساڑ و بجائے جسم
 اوہ ہون الوند کفر سے دنا تے غرق
 سمجھو فطارتون اول خر یا کھوان اجناست
 جو دہر حساب تہرے کھا دن خاص عوام
 اوہ طعام حساب سلی یہ کیمیا وچہ دسائیں
 پاک تیل کھلدار شے دا ہر دے مال وال
 جو جوار یا موٹھ سنگی دا دندان چہ بھون
 سترن کھا دن و دین جائزہ جیکر خون نہ ظاہر
 وچہ برتنے اینوین لکھا ویکھو اے محبوب
 اینوین کھا دیا نہ ور عالم تہما نوچہ نہ یاو
 بھورے دانا کہ نو کوئی رسم کھار ان آئی
 دونوین ہتہ دتے سبب بین کہ ہر ایش
 مگر زبیر ہتہ کھیت نہ جوین بیلا جوار

النوع دليزير

۱۵
پنجاب و سندھ
نوں کینڈے میں
آٹے بھینس کو دتہ
خوار نون پر بول
ہے ہیں ۱۲
کا آخری

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

بسم اللہ پڑھ پانی پیو پیکے حمد پکا رو
 بت بہت ترک بدی ایسی پانی اندر بھائی
 جیون آداتے لمان پکی جکیوی بیوی پانی
 سوا بسم اللہ یا کہلو کے یا نا کڈ ہے ساہ
 سوا غدر وں ارتادہ پویسے ایہ کر اہت بہار
 کہواری آپ کہلو کے پتیا حضرت پاک رسول
 مگر زرم یا فضلہ وضو یا مومن دا جو ٹھکا
 ایہ چار پانی کہلو کے پونے ناہین کجہ تہا
 مومن دا سپخور وہ برکت پیر گناہ بخشین
 مومن کو جو ٹھکا پانی نا خوش ہو کے بیوی
 جو ٹھکا مومن دا فرمایا نبی رسول شفا
 اینوین بعضے سید قریشی جو ٹھکا مول پون
 جو لگ دھوپا لہ سوہنا پانی ہوز نہ پاؤ
 رسول سوہندی عا د سوہنی آپے پیون پاؤ
 جو عادات نمیدے ساری کھا وں پون عباد
 ستا اوٹھ شتاب نہ پویسے نا ستا نا ٹردا
 ہور دسا وں قول طہیان تک میراں کفایہ
 روٹی کھچے آب پیوی جھاڑے مٹھ شتانی
 ہوز نہ پیویسے میوہ کھا کے کشمش یا انگور
 اہان تیزان کچھ قدرے لکڑ کھا وں پسہ
 ایروچہ قانویچے لکھیا وقت بیون اہانی

عین اعلم انداز یہ لکھیا سنت مرقیہ بارو
 کھیا فقہان دسان مین سنون یا اصفائے
 ہور جو بیوی مشک کوئے تہین مومین یا بھائی
 یا کیتے ہتہ تے سجا خیرین کل کر اہت راہ
 تو کر شے اوس پانی وزن کہے مشکوۃ پیاری
 عمر ساری چہ چونہ پند و تا حرام نہ ہول
 ہور پانی جو وقف رہا نوچہ کہو کر اہت جو ٹھکا
 تحفہ نصائح دیوچہ لکھیا ہوری وجہ کر اہت
 ستریکیان دفتر تیرے اند ہور کہیون
 اوسلون جو ٹھکا دپے ناہین بری حیاتی جوی
 اوس احمق نہ کیون چا جاتا ایہ تیرک دا
 اس زمانے دیوچہ ڈھٹے توڑے عمارت مینون
 اپنی ہتھین یا پیون استہین ہی شرماون
 جہان دستاعت نمیدی ہر کم اینوین نہاد
 نیت مال مومنان تائین ہر کم جان سعادت
 اتھ ترک بدی ناہین قول طہیب شمر دا
 ہور دیکھین طلب اکیر مائین ساریان ایہ دیا
 خانی نا توئے بعد دھولون کر دا بہت خرابی
 ہور شیرینی چاول تے اینوین سیب خور
 بعد اسے ادہ پانی پیوی درد نہ ہور وند
 پھرے وقت تریہ اعلیہ کھیزان نیانی

انوار دلیلیہ
 نور علیہ الصلوٰۃ
 والسلام

شفاعت علیہ الصلوٰۃ
 والسلام
 ہور جو بیوی
 مشک کوئے
 تہین مومین
 یا بھائی
 یا کیتے
 ہتہ تے
 سجا خیرین
 کل کر اہت
 راہ
 تو کر شے
 اوس پانی
 وزن کہے
 مشکوۃ
 پیاری
 عمر ساری
 چہ چونہ
 پند و تا
 حرام نہ
 ہول
 ہور پانی
 جو وقف
 رہا نوچہ
 کہو کر اہت
 جو ٹھکا
 تحفہ نصائح
 دیوچہ
 لکھیا ہوری
 وجہ کر اہت
 ستریکیان
 دفتر تیرے
 اند ہور
 کہیون
 اوسلون
 جو ٹھکا
 دپے ناہین
 بری حیاتی
 جوی
 اوس احمق
 نہ کیون
 چا جاتا
 ایہ تیرک
 دا
 اس زمانے
 دیوچہ
 ڈھٹے
 توڑے
 عمارت
 مینون
 اپنی
 ہتھین
 یا پیون
 استہین
 ہی
 شرماون
 جہان
 دستاعت
 نمیدی
 ہر کم
 اینوین
 نہاد
 نیت
 مال
 مومنان
 تائین
 ہر کم
 جان
 سعادت
 اتھ
 ترک
 بدی
 ناہین
 قول
 طہیب
 شمر
 دا
 ہور
 دیکھین
 طلب
 اکیر
 مائین
 ساریان
 ایہ
 دیا
 خانی
 نا
 توئے
 بعد
 دھولون
 کر
 دا
 بہت
 خرابی
 ہور
 شیرینی
 چاول
 تے
 اینوین
 سیب
 خور
 بعد
 اسے
 ادہ
 پانی
 پیوی
 درد
 نہ
 ہور
 وند
 پھرے
 وقت
 تریہ
 اعلیہ
 کھیزان
 نیانی

نور علیہ الصلوٰۃ
 والسلام
 ہور جو بیوی
 مشک کوئے
 تہین مومین
 یا بھائی
 یا کیتے
 ہتہ تے
 سجا خیرین
 کل کر اہت
 راہ
 تو کر شے
 اوس پانی
 وزن کہے
 مشکوۃ
 پیاری
 عمر ساری
 چہ چونہ
 پند و تا
 حرام نہ
 ہول
 ہور پانی
 جو وقف
 رہا نوچہ
 کہو کر اہت
 جو ٹھکا
 تحفہ نصائح
 دیوچہ
 لکھیا ہوری
 وجہ کر اہت
 ستریکیان
 دفتر تیرے
 اند ہور
 کہیون
 اوسلون
 جو ٹھکا
 دپے ناہین
 بری حیاتی
 جوی
 اوس احمق
 نہ کیون
 چا جاتا
 ایہ تیرک
 دا
 اس زمانے
 دیوچہ
 ڈھٹے
 توڑے
 عمارت
 مینون
 اپنی
 ہتھین
 یا پیون
 استہین
 ہی
 شرماون
 جہان
 دستاعت
 نمیدی
 ہر کم
 اینوین
 نہاد
 نیت
 مال
 مومنان
 تائین
 ہر کم
 جان
 سعادت
 اتھ
 ترک
 بدی
 ناہین
 قول
 طہیب
 شمر
 دا
 ہور
 دیکھین
 طلب
 اکیر
 مائین
 ساریان
 ایہ
 دیا
 خانی
 نا
 توئے
 بعد
 دھولون
 کر
 دا
 بہت
 خرابی
 ہور
 شیرینی
 چاول
 تے
 اینوین
 سیب
 خور
 بعد
 اسے
 ادہ
 پانی
 پیوی
 درد
 نہ
 ہور
 وند
 پھرے
 وقت
 تریہ
 اعلیہ
 کھیزان
 نیانی

جمع نہ کیا کہ حقہ فاسق فاجر ہوں کہتے
 جس کم کو لون ہن فریضہ وہ کم کران حرام
 گل گناہان داؤد حقہ جیون سبیل مذہ عباد
 اینوین جہرا حقہ ہیکہ بھنگ شراب خانے
 بھٹہ ان دومان کنجراتے گھر دارا جو نہ راہا
 ہور موئن جو لہو لب و چون ایہ دسیو
 ہو موجب جو آن چیکے لون بد پو کلا اور
 جس کم وجہ ایذا ملاں کان اوہ کم کرن حرام
 ہو سبب جو قسم سرت جہڑے بھگے بھانے
 ہور باعث جو خاصہ سیری سر پر سر مراد
 جیونکر کسے نیک بند لون اسدی ہو و عباد
 جیون لبم اللہ مذہ عبادت حقہ مذہ ملتہ
 ارہ میانے آسمی ٹکان دین دی خبر نہ کانی
 نسوار بھیری ہی حقو جیہی اسو چدرہ ذر
 اخیل الرحمن صاحب فرمایا وجہ خوشاب
 کسے سائل سوال حق و اکتیانت پچھیس نسوار
 جو شوا اندر خوشبو ہو و رنگ نہ ہوشے کجہ
 جیونکر ہیل تے عطر عنبر ہور جیون کستوری
 کیسے تے کسنبہ ہدی سرخی کبیل نہ اسہ
 وسواس کو لون مراد گناہان جو کستوری عطر
 نزد نبات دی جتی ہو یا ادھوی پلی

پارہ ساتھی فاضل من آن فاضل بین
 ایس تھو تھین ترک فریضہ ہیکہ جہ سرقہ عام
 جو لبم اللہ مول نہ پیدہ ایوین قرآن عباد
 پوست چرسے غنیمتے مسکر ہون بر پاشا
 انہین مکانی بیت پیار شیطا ندے سکت
 کھیزان گل حرام عزیزا تا حرام کہیو
 پر ملک پاکیزہ تر بندیاں تھین دیکو رت بھگا
 جو حلال حرام لون آکھے ویہ تعزیر تمام
 اوہ بھی ملے کہہن ٹاکو توڑے گھر نہ دا
 جتنے خوف رہا ہو و ادھتے ہی بچا و
 توڑے دیکھے گھر کنجراتے ویسی و پتہ رات
 مین دھتے علما چکیندے ہیکے وجہ سیتی
 جیون بھٹہ کونال و نہاندے کیچے خوب لٹائی
 سک کا لا بگا و دین حرام ناہو اسو چہ غرق
 اوہ فاضل بے ریا عجایب دتا خوب جواب
 اوہنان کہیا بد بود و بانوچہ دومان بر شمار
 اوہ شومردان بائین جائز رنگ نامون سنجہ
 ایہ مردان لون خستہ کوئی بلکہ ٹوا چہ روی
 استعمال بخاندی زمان ہے کم بے وسواس
 زن کول ہو و تا شہر ہوسی ممکن ہون تہتر
 منج نبات نہ لائق مردان ہور نہ ہتہ سرب

حقہ فاضل من آن فاضل بین
 ایس تھو تھین ترک فریضہ ہیکہ جہ سرقہ عام
 جو لبم اللہ مول نہ پیدہ ایوین قرآن عباد
 پوست چرسے غنیمتے مسکر ہون بر پاشا
 انہین مکانی بیت پیار شیطا ندے سکت
 کھیزان گل حرام عزیزا تا حرام کہیو
 پر ملک پاکیزہ تر بندیاں تھین دیکو رت بھگا
 جو حلال حرام لون آکھے ویہ تعزیر تمام
 اوہ بھی ملے کہہن ٹاکو توڑے گھر نہ دا
 جتنے خوف رہا ہو و ادھتے ہی بچا و
 توڑے دیکھے گھر کنجراتے ویسی و پتہ رات
 مین دھتے علما چکیندے ہیکے وجہ سیتی
 جیون بھٹہ کونال و نہاندے کیچے خوب لٹائی
 سک کا لا بگا و دین حرام ناہو اسو چہ غرق
 اوہ فاضل بے ریا عجایب دتا خوب جواب
 اوہنان کہیا بد بود و بانوچہ دومان بر شمار
 اوہ شومردان بائین جائز رنگ نامون سنجہ
 ایہ مردان لون خستہ کوئی بلکہ ٹوا چہ روی
 استعمال بخاندی زمان ہے کم بے وسواس
 زن کول ہو و تا شہر ہوسی ممکن ہون تہتر
 منج نبات نہ لائق مردان ہور نہ ہتہ سرب

جتنی سونہی دا ایہ موجب دچہ بہنے آوے
نعلین پیرن چہ سونہی مردان جیون نان خلخال
دوہین پیرن جتنی کپڑی ہوئے تارقار
دونوین پیرن ہوئے یا ہوون ددنگ
دوہین پیرن نگے کدین حضرت نے رفتار
ہر دم پیر ہو صلوٰۃ نبی تے ورثہ نہر مہمان

اول دشمن دیکھ جتنی نون مردانظر مہمان
ایہ برابر کڑیاں زمان نال توفیق سہال
عذر ہوئے تاہی پیرون نگار و شمار
ٹرن چنگاتے نیت بنیدی نگا بھی سنگ
کیتی ایہی تون بھی ٹر چا عادت تی پار
ہن مین سان حق وراثت ہوان اولاد مان

باب بیان حکام قسام وراثت گوید

یار باب سان کرین تون ہوو حق ظہور
پیر ہوو پیر ماؤ علم وراثت اڈہ بھی فرمایا
علم وراثت مشکل بہتا بیدے شماران
حضرت یوسف وکن لگا گولا ہو بازاران
ایتمیل مناسب سیرے آئی یاد پیارے
بعضے کہند نصف باعث بندیاں و حال
ہو تھامی علم حیاتی اندر آون کم
بعضے کہن ثبوت بلکہ ایہن دوسب
خرید ہبہ تے جو نکراجرت ایریب ختیاہی
یا واسطے ترغیب کہیا درشہ پیرن ضرور
سراجیدی جو شرح شریعی اسوجہ انیون کہیا
کہ مسئلہ جو پیرن نصف ہوا اب اوہ پامے
بعضے کہند کہ اسد یو چہ شقت بہت زیادہ

وچہ مسائل ارث دی مین تہن کج نہ پوچھو
کیا موجب اڈہ کہن سنون رب دمایا
مین عقلون خالی رجبے حق کی مین مکران باران
جٹی لیکے اٹی وگی مین بھی وچہ شماران
وراثت دے کج مسئلے اکھان نال خدا دی باری
کہ حیاتی والی حالت دو جاموت سہال
علم وراثت تا کوئی بچھے عمر کسیدی تم
ضطراری تے ختیاہی سن مثال تون جیب
وراثت نال جو مالک ہوو جانو ضطراری
ہوو علما نوچہ ہر کوئی شاغل سوچہ کران قصو
کہ ہوو شرح وچہ اڈہ واجب ہوو جہ تہن کہیا
ہوو علما نوچہ کہو نیکی بعض انیون فرماوے
اسدی نسبت ہوو علماں چہ ایہی گہٹ لگاوے

فردیہ پیر و پیر
کمال علیہ السلام
تعمد الفاضل
نصف العاقل
یوسف علیہ السلام
علم وراثت
بسی ظہور
ادب وراثت
حکام وراثت
وراثت دے
ادب علم
باقی داسار
میں
کتاب
عقبات
تجارت
چندوی

بیسے کہیں سائل ورثہ بیسے شماران
 اوہ عالم جو حضرت کہا ایہ چہ جان سب
 رب قرآن مبارک اندر کیستہ امر بیان
 جو سولے تقدیر الہی مر جاوے نہ مان
 گور کفن تے اہرت غسلے خطمی عود کا فور
 سامی وٹے وقف زمین دویاوت گنہوں مل
 پر اہرت غسلے والی جو ہری اندر نہین روا
 نقصان راف روز چہ کفرج و دیاباب جناز
 بیت غنی تے بھارا ہوندا ہور کھنڈہ عامی
 کوشد فی اللہ قبر کھنڈہ نال خوشید سے بھائی
 جے بھرا بھائی رل قبر کھنڈہ یاشنا تلمیند
 استہین پیچھے قرض بیت داکر ہوسب دا
 نال دایا نال ابراہیمے ساقط ہوسی مہر
 وصیت جاری چہ ملت دی جیکوئی وودہ کری
 زور وصیت وراثت کارن جائز ماہیج ال
 شمشون وودہ تے وارث کارن کتہین نہین و
 مرض موت وچال مالک شتر حباب تر بار
 شمشون وودہ جو کرے وصیت وہی مال گنا
 جو وارث چا جائز رکھن ہر دو کم روادہ
 بعد وصیت جو کجہ باقی اوہ وارثانوں آیا
 اول حق وراثت اندر لیون صاحب قرض

ہور علم نوحہ حد نہایت موجب بر دلی ران
 شرح سراجی دیوچہ کہیا بہتہ جانب رب
 وچہ اولاد ترساوی مومن رکھو خوب ہیان
 ترکے نال اعلق رکھد سے چار حق کران بیان
 آب بھراوی تے مل امان کپیان ہوانج رو
 تسو کے وچوان یا یکم اول ناکوئی جاوے سہل
 لایچی الا سیجارد علی غسل المیت اوس زیا
 ہور مرزوری ہر شو سندی خوش ہو دیوان تیار
 جو کپڑو گارتی مبر کھنڈہ ان کت بہت انہاں ہی
 اوسنوں بہ بہشت دیسی کنن پوشان پانی
 جیو مکر چالا وچہ ملک شے ایہ بھی روا عزیز
 مہر بھی بانو قرض براجر کم کتیا فہت
 زن نہ بخشے تاپیش وصیت وراثت تائیں ہر
 وارث تائیں عیش کوئی جے اوہ وودہ نہ دی
 گارتہ باقی جائز رکھن تاسہ روا نہ کھول
 ہر دو مال موحبہ ینون دسان اہل صفا
 وودہ ترانی اصل فرحد اجبت بھت وراثت
 انیون وصیت وارث کارن رکھین دیوانا
 انہان دون شمشون وچہ وارثان گھروا ات
 لیون شہت جو کھراکتہ وچہ قرآن فریا
 وٹے عیش وٹے وور کاندی اصل آو و غرض

الہی و دلی
 کہیں سائل ورثہ بیسے شماران
 اوہ عالم جو حضرت کہا ایہ چہ جان سب
 رب قرآن مبارک اندر کیستہ امر بیان
 جو سولے تقدیر الہی مر جاوے نہ مان
 گور کفن تے اہرت غسلے خطمی عود کا فور
 سامی وٹے وقف زمین دویاوت گنہوں مل
 پر اہرت غسلے والی جو ہری اندر نہین روا
 نقصان راف روز چہ کفرج و دیاباب جناز
 بیت غنی تے بھارا ہوندا ہور کھنڈہ عامی
 کوشد فی اللہ قبر کھنڈہ نال خوشید سے بھائی
 جے بھرا بھائی رل قبر کھنڈہ یاشنا تلمیند
 استہین پیچھے قرض بیت داکر ہوسب دا
 نال دایا نال ابراہیمے ساقط ہوسی مہر
 وصیت جاری چہ ملت دی جیکوئی وودہ کری
 زور وصیت وراثت کارن جائز ماہیج ال
 شمشون وودہ تے وارث کارن کتہین نہین و
 مرض موت وچال مالک شتر حباب تر بار
 شمشون وودہ جو کرے وصیت وہی مال گنا
 جو وارث چا جائز رکھن ہر دو کم روادہ
 بعد وصیت جو کجہ باقی اوہ وارثانوں آیا
 اول حق وراثت اندر لیون صاحب قرض

جیون ملت باقید پہلی صورت مادیاتین کو
 اتہوی ہی ہن دہی تائین نائین حکم پر
 ترکی صورت بھرا اعیانی نالے ٹجہ علانی
 جے باپ مویاتے دادا زندہ ورثہ ہر نون آیا
 جو تھی صورت معنی مویا زندہ پیو معنی
 جیہوان حقتہ ترکہ و چون لیے معنی پدر
 ایہ قول امام یوسف اباتی بھی کجہ ہن
 طرفین کہیا جو کلی ترکہ لیے معنی پسر
 ایہا مذہب شافعی دادچہ شریعی ڈٹھا
 اتھے بھی ہن دادے تائین ناہن حکم پر
 جے معنی مویاتے پیو زندہ نالے خود پسر
 جے معنی مویا کچھ رسیا معنی داکہ جڈ
 ہن بار مال پتر نون آیا دادے ناہک گھڈ
 دادا صاحب فرضدا آٹا اتھے رہیا خالی
 پتر آٹا اقرب سیت پتر دادا بھون کور
 جو بھین بھرا کھادری ہوو چھووان جھڈیا
 مادری پدری کوئی ہوو کھادری ہون اعیانی
 جو کسیت دا پیو دادا یا پوتری پوتر ہووے
 توڑی ہوون بہت او جیسے بابے آدم تائین
 بھین بھرا جو ما پیو جاپا اوسدا نام اعیانی
 علانی جو پدری ہوون حیفی ما، دے جائے

بعد فرض زوجان کو ادا تلت یوسف ہر ما
 جو تون دیکھین شرح شریعی پائین تدثر
 اودہ ساک سا قطنال جاعدی جیکر باپ حیاتی
 نزد صاحبیہ کجانی بھانی نعمان ہن دہا
 ناوا اوسدا پتر زندہ ایہ صورت اوکھی وق
 باقی اوسدا پتر گھنے جو کجہہ لہہ گھٹ
 امام مخفی تے ابن سودا وہ بھی انج فرہین
 باپ اوسدا نون ایں لاتہین ناہن ذرہ شمر
 ابن سیتب بھی اختیار قول حنیفہ مٹھا
 چاے صورتان دسیان عاصی جو توفیق خبر
 جیہوان حقتہ پیو اسے نون باقی سب پتر
 نالے رہیا پتر معنی داتا ورثہ کس حد
 ایہ مسئلہ ہے اتفاقی توڑے ترکہ کھ
 پتر توڑے اوسے ورثے کوون سبہ ترکی گالی
 اقرب ہون دیاں بعد خالی ناہن پیا تھو
 وہ ہوون تالت پچپانی رب سچے فرمایا
 اصول فرزند کی ہون دیاں سا قطن سارنی اوجانی
 اعیانی علانی حیفی ورثہ بھین بنہ دہو
 نانی دہتری بھی اس لکھے ورثے حال سائز
 ہو حقیقی کہند کو اوسنوں یا دیکھین اوجانی
 حقیقی ہون دیاں پدری تائین شرع نہ کجہ دیو

انواع و اقسام
 کے ہون
 کے ہون
 کے ہون

جیون ملت باقید پہلی صورت مادیاتین کو
 اتہوی ہی ہن دہی تائین نائین حکم پر
 ترکی صورت بھرا اعیانی نالے ٹجہ علانی
 جے باپ مویاتے دادا زندہ ورثہ ہر نون آیا
 جو تھی صورت معنی مویا زندہ پیو معنی
 جیہوان حقتہ ترکہ و چون لیے معنی پدر
 ایہ قول امام یوسف اباتی بھی کجہ ہن
 طرفین کہیا جو کلی ترکہ لیے معنی پسر
 ایہا مذہب شافعی دادچہ شریعی ڈٹھا
 اتھے بھی ہن دادے تائین ناہن حکم پر
 جے معنی مویاتے پیو زندہ نالے خود پسر
 جے معنی مویا کچھ رسیا معنی داکہ جڈ
 ہن بار مال پتر نون آیا دادے ناہک گھڈ
 دادا صاحب فرضدا آٹا اتھے رہیا خالی
 پتر آٹا اقرب سیت پتر دادا بھون کور
 جو بھین بھرا کھادری ہوو چھووان جھڈیا
 مادری پدری کوئی ہوو کھادری ہون اعیانی
 جو کسیت دا پیو دادا یا پوتری پوتر ہووے
 توڑی ہوون بہت او جیسے بابے آدم تائین
 بھین بھرا جو ما پیو جاپا اوسدا نام اعیانی
 علانی جو پدری ہوون حیفی ما، دے جائے

جیون ملت باقید پہلی صورت مادیاتین کو
 اتہوی ہی ہن دہی تائین نائین حکم پر
 ترکی صورت بھرا اعیانی نالے ٹجہ علانی
 جے باپ مویاتے دادا زندہ ورثہ ہر نون آیا
 جو تھی صورت معنی مویا زندہ پیو معنی
 جیہوان حقتہ ترکہ و چون لیے معنی پدر
 ایہ قول امام یوسف اباتی بھی کجہ ہن
 طرفین کہیا جو کلی ترکہ لیے معنی پسر
 ایہا مذہب شافعی دادچہ شریعی ڈٹھا
 اتھے بھی ہن دادے تائین ناہن حکم پر
 جے معنی مویاتے پیو زندہ نالے خود پسر
 جے معنی مویا کچھ رسیا معنی داکہ جڈ
 ہن بار مال پتر نون آیا دادے ناہک گھڈ
 دادا صاحب فرضدا آٹا اتھے رہیا خالی
 پتر آٹا اقرب سیت پتر دادا بھون کور
 جو بھین بھرا کھادری ہوو چھووان جھڈیا
 مادری پدری کوئی ہوو کھادری ہون اعیانی
 جو کسیت دا پیو دادا یا پوتری پوتر ہووے
 توڑی ہوون بہت او جیسے بابے آدم تائین
 بھین بھرا جو ما پیو جاپا اوسدا نام اعیانی
 علانی جو پدری ہوون حیفی ما، دے جائے

جیون ملت باقید پہلی صورت مادیاتین کو
 اتہوی ہی ہن دہی تائین نائین حکم پر
 ترکی صورت بھرا اعیانی نالے ٹجہ علانی
 جے باپ مویاتے دادا زندہ ورثہ ہر نون آیا
 جو تھی صورت معنی مویا زندہ پیو معنی
 جیہوان حقتہ ترکہ و چون لیے معنی پدر
 ایہ قول امام یوسف اباتی بھی کجہ ہن
 طرفین کہیا جو کلی ترکہ لیے معنی پسر
 ایہا مذہب شافعی دادچہ شریعی ڈٹھا
 اتھے بھی ہن دادے تائین ناہن حکم پر
 جے معنی مویاتے پیو زندہ نالے خود پسر
 جے معنی مویا کچھ رسیا معنی داکہ جڈ
 ہن بار مال پتر نون آیا دادے ناہک گھڈ
 دادا صاحب فرضدا آٹا اتھے رہیا خالی
 پتر آٹا اقرب سیت پتر دادا بھون کور
 جو بھین بھرا کھادری ہوو چھووان جھڈیا
 مادری پدری کوئی ہوو کھادری ہون اعیانی
 جو کسیت دا پیو دادا یا پوتری پوتر ہووے
 توڑی ہوون بہت او جیسے بابے آدم تائین
 بھین بھرا جو ما پیو جاپا اوسدا نام اعیانی
 علانی جو پدری ہوون حیفی ما، دے جائے

انواع دلپذیر دوستریاں ہیں ترکے بہائی ۵ ولد سے تہین ۱۲ شہر دلہانہ حر

1542

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم

اود مال داشتو ہر تائین زن اور شہ آیا
 چونکہ حصہ شوہر گھنے جے زندگی اولاد۔
 انھوں ان حصہ منکوحہ لون آیا ورثہ زوج
 قوت ہو ورنہ مری زن تہین یا یہ زندگی ہڈی
 جو اولاد نہ ہو ورنہ کچھ سہی بکلی زن
 تو رستہ روجہ یک ہو ورنہ یا ہو ورنہ تر تو چلا
 جو کہ دعوتان جائگ ہون کہ وہ ہو ورنہ
 دختر صلی جے یک ہو ورنہ اوہ ورثہ پیو ماہ
 مال پیرے عصبہ ہندی دہی سن یا عرنہ
 جو دہی صلی چوڑی تائین ہر کچھ دہی بیوہ
 بیکر ویا ورنہ ہو ورنہ تالین اوہ تالین
 جو ورنہ تالین ہن بھرا دیان یا بھرا دیان ہن
 انیوین بیکر کہ بھرا تا ہی بھرا دیان خالی
 جو بھرا بھرا دیان برابر ہو ورنہ اوہ ورثہ پیو ماہ
 سنے سنے ہندی نہ رستہ ورنہ تالین
 جو کہ بھرا تالین ورنہ بھرا دیان نصف مال
 حال بھرا تالین ورنہ بھرا دیان نصف مال
 بیکر تالین بھرا دیان ہو ورنہ یک حقیقی بھائی
 حق بھرا تالین ورنہ تالین ورنہ ورنہ ورنہ
 بھرا تالین ورنہ تالین حقیقی تالین ورنہ ورنہ
 حقیقی تالین ورنہ تالین ورنہ تالین ورنہ تالین

[illegible]

جان ہی پتر پوتری پوتر رب سچے فرمایا
رہتی بھڑو واہ ہو رمی شوہر کو لون بھی
جیکر شوہر دھیان پتر چھوڑے کچھ نہ
تا بھی اونوں اٹھوین تپی کیا : والکل
تا ہن آیا چہ تھا حصہ مال ترانے کر
تا بھی لیس قدر و ضد انکم برشس شما
تا بھی اونہان اٹھوین تپی کیا دو کل
ودہ ہوون تا و تر تایان ب صاحب نو
و حصے دیہ پتر مائیں کہ ہی اہل
او بھی اتنا چھو بھی وانگن داوی ٹاسمید
سدس سین جے کہ صلیسی آیا و چہ قرآن
اوس پھرے ورثے کو لون سنتون بر جو
اوس پھرے ورثے کو لون سنتون حسن جا

اللہ کو مثل حظ الانبیاء ایہ رب سجورف
کہ صرفون لینا آئے ثابت نال درآ
جو چار بھینا تکی دو بھرا ترین چہ چھ
ودہ ہوون تا و تر مار رب سچے فرد
عصبہ کسی بھینا تپائین خبر قرآنے

اللہ کو مثل حظ الانبیاء بھنے خنبہ
داوری بہین مثل اوہا ندی جان یا یوم
خنبہ کی بھینا تپتیاں تو ہیں سو بیان بھا

[illegible]

و قریب از آنجا که در آنجا

جان بھرا کہ پڑی ہو تو مال و نہال نہ تامل
 بھینان پڑی عصبہ و شہ و ہیا بہائی چور
 جو کہ ہی یا پو تری کچھ بھانویں بہت میری
 جیکر پتر پو ترا کچھ یا بھین نیوان کوئی
 پیو دادا بھرا حقیقی ایہ بھی صاحب جا
 صورت اسدی مویا کوئی زندہ پیو یا جد
 جو ہن کوئی بچھی زندہ او سنون کچھ نہ آیا
 جیکر کوئی فوت ہو یا تے تچھے دہی کہ
 دو بھینان یا دو بھرا راہین ہو رخیات
 دو ورتا نوچہ چھپو ان حصہ کی وچہ تریا
 جیکر ہو ان بھائی میت دی یا ہو کو اولاد
 جیکر نامیت دی زندہ نالے ہو دس دادی
 انیون بیوتے انیون دادا دیان کردا دور
 جیکر کچھ پو ترا کو ہو نہ زندہ کوئی
 بہ وراثت دا انیون حکم پو ترا کہ نہ تانی
 جیونکر کو دادا زندہ یا تچھے کہ پیو
 کہ وراثت تا انیون حکم مرد یا خواہے زن
 جیکر دادی کہ میت دی یا ہو ون جد
 سد سن سن جے دے اندر ہو ون نسب و
 در جو اندر یک برابرکت بھت ہو ان جدات
 بہت پیو ان دریاں وانی کت بہت ہوئی کل

دو زمانہ جتہ او سنون شرع دیو سی قابل
 یاوت کچھ پو تریاں صلتی تا ہی بچھپیان ہو
 اوہ تر ادا او سنون آیا باقی خواہر گھیری
 بچھپیان تا یں چہ درشت ہرگز ملی نہ ڈھوئی
 ورثہ اندر بچھپیان تا یں خل نہ ذرہ کچھانو
 یا جتہ بھرا حقیقی سنون امر مسد
 صاحب کا ایہ معنی پردہ وراثت اوت پایا
 دہی پتر یا پو تری پو ترا ایہ بھی نال بھتا
 ورثہ میت دا مال انہاند کس طور ہے اثبات
 جو میت اولاد نہائی ثلث گنے چا ماہ
 ایہ دو صورتان سد سن دروان باقی عصبی شا
 او سنون وراثت پتر دیو چون فروم ہو شادی
 ایپر ماہ پردی وارث دادیال ضرورہ
 تا دامنب فرض عصبیت سارا گنے سوئی
 جو کہ زندہ وارثان جو ان سارا لیے بچھپانی
 بھائی پیو یا داد کو کھا ون گرتے گھنوی
 سارا مال اوستہ نورگ یا کہیا شرع و ہر کن
 وراثت پو تری او نہاں تا یں چھپو ان لکھت
 جو دو ماوان پو ان دو ادیان و نہان کجہر کہ
 سارا ان ہو ورن و ان پو اندر پتا سد اثبات
 جو ہر کسید کہ پیو دادا اتھے حیران عقل

مجلس اولہ ہدایت از جہات کہندہ ہیں وایان ہون انصورت بہون را بیان ہوئے دی بیان

کرتی بہ نور مصطفی علیا کرتی نے و جانی شوال اس باب وایان رس ۱۲ محفل لہن

بیان
 دساتر

احوال جہات

تبارك وتعالى
من يعص الله
وعلى ما أمره
وقال الله
له فاعطاه
ما يشاء

زینعلی صدیق

عند الدار

امام حسین

بازنما (۹۰۰)

القول في رد المحتار

تبریک جادو

مدرسان و معلمات

ویم الی

۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

٧٢

شماره ۱۲۱ و ۱۲۲

سید احمد علی

عذاب خوار کردن

۲۰۰

الخروج من الدنيا

شماره ۱۰۰

۱۰۰

مرآة السیاح

إلى بيتي السليم

1756

صوتِ اسدی بہت شریکان چہ سانچہی گولی
اس معرکہ چہ ہر کھسچا سارے بیواشات
ہر دم پڑ ہو صلوة نہی تے جسدا خادم شتر

باب بیان قسام عصبات گوید

صاحب فرض جو حصہ نپا سارا لین تمام
جو کجہ وہ ہے عجبے لیون مال شمار حساب
حیکر کھاؤ مال تعدی کہے و جید مال
جیکر حد نگاہ رکھوتے ترکہ و ٹڈ کے کھاؤ
جیکوئی مال یتیمان کھاوے ظلماً سخت حرام
چہرے سخت چالاک لڑاکے گندی عادت
جواو نہان اکھر ترکہ و ٹڈ و جنگے شور مچاؤ
جسٹ ٹڈ و چلوہ مال پیو پراوتھے و رسی اگر
زار می کر سن بار بکھسی بھونکو جیونکر کے
بردم پڑ ہو صلوة نبی تے حاضر کر دل کر

باب در بیان عصائبی گوید

عصبے نسبی تراوی قسم فی جوتھا بھی کہ
اوس کی عصبی نام بنفسہ عزیزا جہا
تر یجید امع الغیر عصبہ نام ہے خوا
جس مرید انال عورت دی ناہین کہ یہ

اس لئے جایا ہر دعویٰ وطنی خوب بچا ہے رولی
ماوان و خانہ دیاں اس جگہ دیاں کلاں فی جہا
نبی رسول تمام ملائک خادم گرسی فرشت

جہڑے گبن سنائے بابران رکھیں یادِ مدام
تا کہ انون فوقیاست ہو سی نہیں عذاب
سخت عذاب ہے دائم دوزخ و چہ قرآن سمیال
جیونکر رب فرمایا نصوح چہ و گد مہ جنت جہا
دور خدی اک پیٹ بھر سین جنت نہیں تمام
اوہ تمیہان عاجزان بھایان اور نہ کھاؤں
جہڑی وارث عاجز لستے ڈردیان بال کھان
چوڑ سٹیں و چہ دور خدی ساڈے اوہ رگ
کر و کلام نہ مال ساڈے رب سہو ممتے
جہڑاں سکھن کا سلف تے ٹوٹے کیتا چن

استنون عصبیه بی کنند و قول سول چنان
دو یا بغیر ۵ است عصبیه ای می خوب چنان
فرق تر می اندازد که استنون اول محبوب
او به بنفیس است یا در عصبیه کرد پسند

ایہ آیت السنن احکام
درست دیا تا جو نہ
کھاؤں کوں ورنہ
عائیان نے شیاندا
ناں زبیر کوئی سے
اتنے نیال بیجا ندا
سے قال اللہ تعالیٰ
ولا تکلکون فیہا
کلمہ جو ہیں
ہوندے ہو جو
دفعہ خدا نے نہ کلام
سرواں میری
یت

جیون پتر پتر یا بیون کر یا بیو داوا اوچا
 دت چاچے و ت جا بیو او نہان توڑی و ت بہت لیکر
 عصبہ بغیرہ دساؤن و جا ستم بھپانی
 جہان کا رانہ مال آیا و چہ تر آن
 ادل ہی تو دو جا پوتری بھین جو یا بیو جاؤ
 جیکر انہیں کہک ہوون تو مال دیو او
 جو دہی پوتری کوئی ہو و ت ناوت بہن حقیقی
 چوتھا بھین جو پتری ہو و اوہ ہی عصبہ کجہ
 ایہ مال بھراوان عصبہ ہو سی لسی ہی تر را
 صورت ہدی ت بہت ایہی مویا کوئی انسان
 جو کجہ کچھے رہیا ترکہ سن خبر قرآن صحی
 کو شخص ہو یا کچو چاچا بھہ بھی اوی دا دجا
 سا مال چاچے نوں یا بھو بھی ناہک مڑی
 صورت ہدی مویا کوئی تیکھے ایہا کجہ
 جیکر بھین بھرا پتر یا اسدی چاچی جایا
 تاکلی مال بھرا پتریز و دہی چاچیدی خالی
 تریمبا قسم مع النیر عصبہ جان عزیزا
 جیوکر بہین دری پدی یا بیو دی جانی
 برابر ہو کہ ہی ہو و یا ہو و لسیا
 اقرب ہو نہ یا ان بعد تاہین نہین داشت کجہ
 اقرب کہی بہت ٹیر کوں بعد ہو بھون و

اینوین جان ہر بہتہ بیے قول نہ عدا سہتا
 ات بہت و شہ و تان کو لون کوئی نہ نہ پھر
 چار زمان شریفی اندر کھیاں سن آجانی
 دو جو دجے تنہاں کارن کھیا رب نشان
 چوتھا بہین جو محض پترین سنتوں بال اصناف
 جو دو ہوون یا بہت زیادہ نشان پتریز
 ادہ کریدا آیا اسنوں مسئلہ یہ تحقیقی
 جو تری پھلیان فوت ہو جا وں اتھو شک کجہ
 حصہ دوزنا ندالسی کہک بھرا و نڈا
 چھے رہیا دہی تے پتر آپ ماوان
 دو حصے چا پتر کھتے کہک حصہ چا دہی
 یا کہ پتر تے ماوان دکھو دکھو او نہان جا پایا
 اینوین پتر دہی چاچیدا چو کھ ہو و لاہ چری
 دہی چاچی تے پتر چاچیدا وارث ہو نہ کجہ
 جسنوں اسدی داوی داسے یا وہ جہایا
 اینوین ہی چہ پتر بھرا دی کرتون کدکلی
 اوہ عورت جو مال و جید و عصبہ بنو تیزا
 نال ہیا ند و عصبہ ہو سی ہی رسول کھپانی
 یاوت یون تیر دیان جایا تہی اینوین شما
 جیون پتر جھنڈیاں دیتا میں ارش نہ پوتری کجہ
 ایہ کلیہ ہر جا اندر قوسے تے منظور

بیان
 عصبہ لسی

توڑی اور بے قدری گھون ڈھونڈنے ڈنگ مارے
چهار چوں میں کہند ہیں اس کے کران بیان
حقیقی بنو بیان وارث ناہین جس نام عدالتی
صوت ہدی ہو یا کوئی کچھ چھ بھرا
چوتھا قسم عصبی ہے کوئی کرے ازاد
جو صاحب فرض عصبی چون وارث ہو کوئی
بھاوین نیت صواب بھاوین نیت شیطان
یا کوئی زور جم و مالک ہو یا مال خرید
ہر وجہ اور ورثہ نشینی یہ کم کوئی
مدیر کہند و اسد تیاہین جو ہوئی ہو یا ان
جواب میں سان منیون دو قسم ہو موت
کوئی مدبر کر کے گولے تاین مرتد ہو گیوئی
قاضی کیا جو مولے تیرا حکم لگیا کر
وہ سلم ہو کے مولے اسد آیا دار السلام
جیکر اسد اعصابی وارث ناہین کوئی
جیکر وارث عصبی و چون زندہ ناہین کوئی
آپو اپنے حصے موجب لیون ہو خوشحالی
علاقہ بیوند زن شوہر و چہ طور کہ صاحب
صورت ہدی ہو یا کوئی زندہ دہی لڑت
عصبی کو لون کچھ ورثہ زمان دے تا
جو صاحب فرض عصبیست ہرگز ناہین کو

تا بہی اہل قلعہ لٹیں باہر جان غدر چہاے
 پھر جانے والا رحمان کو جب پہنچا رحمان
 توڑے وہ کھجے مسد سیاں گسٹن چواتی
 توڑے وہ کھجے حقیقی تپے پنج پداری اوہان کہ نہ
 زور حمان تہیں وہ مقدم ورثے نال آباد
 زور حمان تہیں ہلا دیرے لیے ورثے سوئی
 تہیں برکت تہیں قون یکسان مانفی و نیت مان
 یا کو مان نال ورثے ہو یا جان شہید
 الولاء لمن اعحق حضرت کیا ورثے ہوئی
 اسد ورثے نال وہ سوئی کت بہت ہو شہاد
 کہ حقیقی تہیں کہ کسی یہ بھی شرعاً فوت
 ویت لاتی ہو یا دار حرب چہ قاضی حکم و تیوی
 تو ان حیل میں قید نکافی جو چاہیں سو کر
 مگر تقدیر اللہ دی وارد ہو یا مدبر نام
 تا وہ شرعی اس صورت و چہ لے ارث یولی
 تا ویت ترکہ صاحب فرضہ اوتے رو ہو کہ
 مگر علوق نہ جنہاں اندر اوہ دو وارث خانی
 کہہ دیکھ ہیں البوچہ رد ترکہ لا غرض
 شریعت نصف بیوہ نون باقی ہی وہی من
 جت بہت شرع دیوہ انہاں و کہو و کہہ دیکھ
 تا ویت ترکہ کل ہیت و اہیت المال ہر

[illegible][illegible]

انواع دلنزد

دور جانون بت بہت آدو کو تو قول ہو
دلیل او ہانڈی تو بھی اندر رنج دسیا حال
ذوی الارحام نہ رہ سبھائے نابون نسین
دلیل و ہانڈی مصحف اندر رہ سبھ فرمایا
ایہ جواب دہانے شرح سراجی و یکہ صنف
علم و رشتہ دا اوہ کیا و شے باجہ نہ دین

چار قسم بچیاں بیہائی جو ذو سے الارحام
پہلا قسم دھیان ہیا نیا پتر دھیان سار
ابنوبن اولاد پتر یا ندی پہلا قسم ہو یوی
دو جا قسم با پیو مادانانی نانا کہندے
تیرجا قسم اولاد بھینا ندی توڑی بہت ملیو
اویانی علاقائی خیفی جس خواہر تھیں ہون
ہو بھرا جو مادری پدری یا ہون کہتے
ہو پتر بھرا و اندر جو ہون ماؤدی جائے
مین قید کیتے بہرہی مادری اٹھو کی سبب
چوتھا قسم دور جاننا سنتون بار سپاے
بھہریان سیت دیان مطلق جانی بھینان پیکام
چاچویت دی بہائی پیو دی ماتھیں جانی سار
ماتھیا ماتھیت ہو اولاد اد ہانڈی ساکی

مکمل دیکھو

باب بیان ذو الارحام کوید

جیو کر لکھیا وجہ شریعی دسان تہہ تمام
توڑے ہوون لکھ ہزاران سبہ و رحم پیکر
ایہ سچ سراجی ورثے کو حق ہو کر تاب نہ کوئی
توڑی ہوون بہت اوچیر کو جیکر جنید کو رہہ
عورتان مرد برابر سارے سبہ دور جان گھیر
ہر کی نون و رشتہ ماسے ناپٹن ناروون
دھیان و ہانڈیاں سبہ رجمان رشتہ پانڈو
اوہ بھی جانی دور جان تھیں حق و رشتہ کھائی
جواویانی علاقائی بہرہی عصبی کیت رہ
زال ہایت رہدی تینون گون دسان بین رہ
مادری پدری جت بہت ہوون یا ماتھیں تہا
ایہ چار قسم دور جانہ سے دسے مال شمار
ایہ سبب سن حق دور جان آپو اپنی واری

بعضے اکھن اسی روشے بعضے اکھن دیو
جڑے اکھن دور جان نون سبہ نامہرین مال
صاحب فرشتہ عصبیان گران ہو یا خوبان
جڑو اکھن دور جانون حق و رشتہ آ یا بہ
داو لوک الارحام بعض ایہ آیت لفظ
ہو دم پڑ ہو معلوہ نبی تے جسد اویں تھیں

فلقی فن پیرک
والی ادھ
نہ

فلقی نون پیر یک واسطه
والا ادھما جہا اینم ف
تلقی ہو واسطہ جہا اینم ف
رہے ہو واسطہ جہا اینم ف

[illegible]

بیت داد و دیار و دیار
بود و بود و بود و بود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

ان کے لیے جو اوپر دیے ہیں
 ہیں ان کے دہن سے قریب
 قصاص کہنے کے لیے
 ان کے لیے جو ان کے لیے

تو
پہنچے جو
تھیں کہے کہے
تو کیا جاوے
تو کیا جاوے
تو کیا جاوے

اقرب تے مقدم اوہنا نڈا جو ورثے و چھبیب
 اول گھنے پہلا قسم و دو جائسن بھائی
 عصبیان اندر اول بیٹاوت بیوتے و اول
 اولاد بھینا کج و بیا بھایان ہوتے ہر کج
 اوہ نانی تین جان مقدم و چہ وراثت حصے
 جیون تیرک ہو میت نوں بیون بیون پاد
 مشور اسدی مویا کوئی بچھے رہیان و
 سارا مال دوتہری گھنے واسطہ اسدا ہک
 جیون تیری جود یا دوتہری تائین و مینا کجہ مال
 کو شخص مویا بچھے دوتہری دوتہرکت بہت مال
 ہک حصہ چا دوتہری گھنے و حصہ دوتہرکت
 ہر دم چر ہو صلاۃ نبی تے معجزے جس برابر

تیو نکر عصبیا نذیو چہ دسی یاو رکھیت تریہ
 وت تیری جانو چوتھاؤ لا کوئی نہ کرے لڑائی
 وت بھراتے پچھے چاچے ترکہ کرن اما
 چٹری پتہ بھرا مادی ٹٹ شکست جانی کہہ
 باب دو الارحاما ندی اندر وہ شریفی دے
 کہو اسطے والی دو دایان تہین اگے سیکو کھان
 ہک دتہری ہک لڑکی پوری ایہ بھی تھی سنو
 دو واسطو وہی پوری اسدی ناکر چہک
 اینوین پڑو تری نوں چادو تہری پایا نو بے ال
 للذ کوشل خطا الانبیین ایہ وہ چہ قرآن سہال
 اس آیت دے ایہا معنے فاضل گئے فرما
 کوڑے کہو منائے جھٹے وہ سوہر دیاں کال

باب بیان موانع از ارادت گوید

جہان یائین سے غاصہ آئے ناہین کج
 اول جان غلام عزیزا جس حالت تے ہو
 ائم ولہ تے اوہ گلا جسد البض آزاد
 دو جا قائل جان توں جیتے وا جب قصا
 واجب اتھر قصاص کا یارو کہتے کفارتہ آتی
 کوئی جانکے مائے کسے یائین تیر سوٹی تہیا
 واجب اتھر قصاص ہے نا مار اوہ گنہ گار

چار مرد میں سوان مینون کن ہر ایک سچے
قرن مہر برائے رکاتب و رشتے تہین ہتہ دہو
ایہ بی مال و رشتہ مئے کدین نہ ہو سی شاد
یا کفارت لازم آسو چہ رشتے کنون خلاص
دونوین کہاں شریفی و چون سنون اہل صدقہ
یا کو تہتر نیز مرید انکلی جان شہا
ہو و رشتے تہین محروم ہی ہو یا اوہ بدکا

قتل کرتی جاوے
مکمل کیلیاں

رشته عمدہ افکھے ایسی جتھے جان بجا
اکثر اتنی ضرب دنیاں مردا کوئی گھٹ
اسوجہ و حبیلن کفارت چھے بھی ہو گنا
قصاص و احب اسد اندزا و چہ قتل خطا
یا کوئی سٹاؤگ پائی اور پرکسے انسان
یا دگیا پھر کسیدہ تنہوان یا لکھیا ہوا
اس قتل و چہ جٹی و احب ہو کفارت مجہ
چٹی و احب تھو اٹھ ہو سی پنجویہ جو کیسالی
اسوجہ دی چٹی مشکل اہل شرع و ساری
ایہ چٹی ہے شبہ عمدہ دی چٹی حلا دی ہو
ایہ چارہ قسم ناما دیان جانو ویا و نکھانویہ
وہ بہت مناص و بہت لبوان یہ جلد و حقہ
چون و رہا زائدہ پچھانی پنجون دیو چہ پیر
یا نہار دینار دینار بھری یادہ نہار دم
جے ایہ چٹی مالک گھنریاوت خون معاف
قتل خطا شبہ عمدہ و چا کفارت مجہ
دوہینے روزے رکھے بیکریائے نہ بانڈی
جے شبہ عمدہ خطا عورت تہین خون با ویت آدمی
زن کل خون یا لکھیا نہ کپے ایہا جان حسا
یہ قتل کر چا باب پتر لون یا کو شبہ غلام
ہن پونے مولا قتل نہ کر ہو حضرت نہ فرمایا

جو ضرب کر نیدا آدمی ہوندا قتل بھرا
ایہ پر اتھوہین مویا کوئی توڑے مول بچٹ
وارث قاتل ہو سی ناہین ایہ شرعہ راہ
کوئی مارے تیر شکار لون بندہ تھئے فنا
یا چہت او تون ڈٹھا کتے نکلی اسد جان
ہر دو کمان تہین اوہ تلوان مویا قتل شہا
ایہ بھی ارث مول نہ ہو سی آثم ہو نہ مجہ
پنچٹی دو سالے پنچٹی تر سالے پنچٹی چار سالے
کنز دقاتق دیو چہ لکھیا نا کر قتل لڑائی
اوہ اوٹھ ہونے پنج قسماں دیو چہ تھارہا
اسی واپیان قسماں پلیدیاں قتل خطا و چہ بھر
وہ دیو ہیدا فرق عمر و چہ خوب سال ثقہ
ایہوین حکم ترین پلیدیاں خفہ ترے سالہ
نا اوہ و من روشہ و تہین دنیا و چہ پیغم
چا کرہین لی مقنولے تا اوہ تا اہیاف
آزاد بانڈی جو نمونہ ہو ویاوت روز مجہ
اتو توئی رکھے سارے کنز اینوین فرماندی
مرے نالوان چہ کنزے وہ حقیقت لہدی
ہو مسلم زمتی دی چٹی ہکا اندر کنز کتاب
قصاص کفارت اتھکے ناہین رشتہ لیج رام
جے پو پتر یا عبد لون مولی جانو مار و بجا

انوار الہی
مولا قتل نہ کر ہو حضرت نہ فرمایا
ایہ پر اتھوہین مویا کوئی توڑے مول بچٹ
وارث قاتل ہو سی ناہین ایہ شرعہ راہ
کوئی مارے تیر شکار لون بندہ تھئے فنا
یا چہت او تون ڈٹھا کتے نکلی اسد جان
ہر دو کمان تہین اوہ تلوان مویا قتل شہا
ایہ بھی ارث مول نہ ہو سی آثم ہو نہ مجہ
پنچٹی دو سالے پنچٹی تر سالے پنچٹی چار سالے
کنز دقاتق دیو چہ لکھیا نا کر قتل لڑائی
اوہ اوٹھ ہونے پنج قسماں دیو چہ تھارہا
اسی واپیان قسماں پلیدیاں قتل خطا و چہ بھر
وہ دیو ہیدا فرق عمر و چہ خوب سال ثقہ
ایہوین حکم ترین پلیدیاں خفہ ترے سالہ
نا اوہ و من روشہ و تہین دنیا و چہ پیغم
چا کرہین لی مقنولے تا اوہ تا اہیاف
آزاد بانڈی جو نمونہ ہو ویاوت روز مجہ
اتو توئی رکھے سارے کنز اینوین فرماندی
مرے نالوان چہ کنزے وہ حقیقت لہدی
ہو مسلم زمتی دی چٹی ہکا اندر کنز کتاب
قصاص کفارت اتھکے ناہین رشتہ لیج رام
جے پو پتر یا عبد لون مولی جانو مار و بجا

عزیز و عزیز
عزیز و عزیز
عزیز و عزیز

اوستہین بچہ ورثہ کئے جدیدیال قرار
 مہول النسب قرار کریند انال کسیک بھائی
 اول قرار غیر نسبت پتر نہ کسے بنائے
 دو جو قید ہو دوا و سنون کر مرنہ اسبچہ سچا
 نرہ بجا اوہ اقرار اپنے تھے ہمیش مست
 اوستہین بچہ موصی نہ نوان یا سارا مال
 جسوقت تمام پللیان نہیں لیتھے ناہین کو
 جیکو وارث زندہ ہوئے تا نہین وصیت روا
 جو کچھ کروصیت مویا دے پے اوسنوں سارا
 نزد شافعیہ و ثلث فقط تے باقی بیت المال
 جیکر انھان ساریاں چون لےھے ناہین کو
 اوہ کم آوسی سلما ناند کسائے بہائی بچ
 کا نران میں مولن ملیا دہر بیت المال کہوئے
 ہر دم شہر ہو صلوة نبی تے اوہ محبوب پیارا

کیتا ہو و سنال نسب و سنون بر خوردار
 نرہ قید ان اسد اندر سنون بال صفائی
 بھرا سدا یا چا چا کسے نسب پیرا کلائے
 اکہن ایہ نہ پتر اساو کر ان مقبرنوں کپا
 مرویان تکین تا وارث اسدی بابہ نہریت
 جو وصیت کل مالیدی دیو تمام سہمال
 اسوقت بھر مال تمامی اوسے ہتہ رکھو
 وہ ترہما تھیں یہ پراتھے ناہین کو خطا
 نزد اساو سے ایہ شافعی نے ہو رکھارا
 رکھیا جاوے عا بنر کھا و ن حاجتمند سہمال
 اسد مال بھی سارا لیکے بیت المال کو
 انما المؤمنون اخوة معلوم ہوا سب
 ایہ دلیل شہری اندر وہ و مذہب اندر ہونے
 جو دوان ملتبان چہر کل رنج بیا نوب نقا

بیان شرافت و رش کوید

کل رضا نوالی چہ قسم نے وچہ کتاب خدا
 پہلا قسم نصف تے ربع ہو رشن فرمایا
 نصف اوہ تے ربع چوتھائی رشن ہوا اٹھواں حصہ
 اوہ ورثہ شو ہرند سے جیکر اوہ لاولد
 ایہ چار قسم فی اوہ اوہ و اوہ و اوہ و اوہ

شہری اندر دو قسم و ستم و ستم و ستم
 ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث
 ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث ثلث
 ہر وہی پوتری و ہر وہی و ہر وہی ہونے
 اوہ و ہر وہی و ہر وہی و ہر وہی و ہر وہی

نواع دلیہ

نواع دلیہ

نواع دلیہ

نواع دلیہ

اُس کب پتر کا فرقے مارندہ نازدن حیات
پتر کا فرقے بیوے ورثے کو لون ہے بزار
جیونکر ولد مومن ہو تو نازدن نکل جھوٹا
نزد سٹے مویان اعلیٰ جیکوئی وارث کافر
نال ثمن و ثلث کٹھا ہوندا ناہین مول
نال سدس ثلثان کا اوٹن کدین رجاو
یا ثمن اول نال بعض ثانی دی پے اختلاط
کچھ عورت زندہ تو دو بیٹا نالو ما حیات
کچھ عورت کے مارندہ ہو رد و بھیان با جیان
یعنی کا فرقے تل گول ابن مسعود کہتا
یا ثلثان تو ثلث کٹھا نال ثمن سے یارو
جیون مویا کوئی زندہ کچھ دو بیٹاں کہا
ہن نزد سٹے ثلثان ثلث تو بچ کٹھا ہوا
انہاں کا صواب چھوٹی مخمخ جو بیٹاں کو لہوئی
جسٹون ہنیا علم وراثت خیر سیم بھی جبانے
دیوڈہ تے پوین نہ آوے کسی ناکس ملی سواہی
اسو کارن چھوٹے باران چو بیٹاں تہیں دلاو
جیونکر و خیر تصنیف فی الفاض ابو حنیفہ والی
ہن مین سان آسکے و جیون جو کجا بھان بنایا
اوہناں پچان چہ ایہ لکھیا جان بندہ مر جاو
ایہ مین دسیا مذہبیکر حاجت ناہن کافی

ہو کر بھیانک پوچھایاں دیا اور اثبات
 پر ریع دیکھ لوں ماٹھالیس لے اٹھو ک شہا
 ہن بھی ابن مسعود نے کہا میں اوتے تم قصہ
 تاہن اٹھے ریع زنے نون یعنی ورثہ و فر
 ایہا صوت غیر مشہور کیا حق یہ بھول
 جو توں مکین شہر شریفی دل تسلی پاؤ
 جیوں شنگان تو سدس لیا پاؤ زوج وفات
 یاوت سدس ملت کھٹا پاؤ زوج وفات
 یک تیر خود مرث تہین جیوں شنگان سمجھایاں
 ایہ صورت نازد اساطیر بندہ نہیں بھہا
 ایہ بھی دا بن مسعودے زوجہ بار شمارو
 یک تیر کافر تے زان سدس یہی نال بھٹا
 نیز کافر جان بے وارث اوترا یو او س مویا
 نصیحہ دیوقت بہت زیادہ سہان گدہسی کوئی
 اوہ درست بناو پیمان ذرہ فرق نہ آنے
 ثابت پتی ہر کہتا بین و سہو مال صفائی
 جت بہت حصہ پورے آون سے طور بناون
 حضرت نعمان عالم سمندر کہتے بہت سوکھی
 مگر پنجہ سرطان اولدایاں اوہ مین ذکر نیایا
 گو کہ فن وصیت دین اول دائی پاؤے
 ہن مین اس فرغ و چون ارش کمان سن بگا

[illegible]

شرع دیو سی باپ اوسک نون جیکہ کلی مال
 باقی سارا پیونون آیا ترین تھیں مسئلہ آ
 سدس پدے سدس مادر نون باقی لہو سپہ
 چھیوان چھیوان حصہ مایو باقی دوپہ
 باقی ترکہ دون بھایان نون نصف نصف سمجھو
 اٹھاران کولون اصل سلیند دیوان تین خبر
 چار چار پتیاں ترین بہراوان لیکھا کروکھیا
 چھیاں کولون اصل مسئلہ استون برخود
 چارے پتر لین وزانت لیف منجی کہر چادر
 چھیوان چھیوان حصہ مایو ادھ لے دی خنی
 ادھ بیٹے باقی عصبے اینوین کبیارب
 باقی رو بھی پیو دی اپر نعمان حکم دتوئی
 چھیاں کولون حصہ منسی حصہ کت بھت آ
 ایہ ابو خیفہ کوفی حمہ الد علیہ فرما
 دو ترما ترین دبیاں آی مایو سدس اثبات
 ترے ترے حصہ مایو گھنے باجہ تعدی مہتان
 اصل مسئلہ اچھیاں کولون سنون برخود
 اینویں رب سچے فرمایا تو منی وہ بیان
 چھیوان چھیوان حصہ باقی ستوا خنی
 باران حصہ بہین بہراوان فریق خیفہ دی
 لہذا کر مثل ذوال تھیں دے معنات بہت میں

شرع دیو سی باپ اوسکون جیکہ کلی مال
باقی سارا پیونون آیا ترین تھیں مسدا
سدس پدے سدس مادر نون باقی لہو سپر
جھپوان چھپوان حصہ مایو باقی دوپ
باقی ترکہ دون بھایان نون نصف نصف سمجھ
اکٹھاران کولون اصل سلیند دیوان تین خبر
چار چار پتیاں ترین بہراوان لکھا کروکھیا
چھیاں کولون اصل مسدا سنتون برخودا
چارے پتر لین وزانت لیف منجی کہر چادر
چھپوان چھپوان حصہ مایو ادھ لے دی خا
ادھ بیٹے باقی عصبے اینوین کھیارب
باقی رو بھی پیو دی اپر نعمان حکم و توئی
چھیاں کولون حصہ منسی حصے کت بخت آ
ایہ ابو حنیفہ کو فی حصہ مسدا علیہ فرما
دو ترا ترین دبیاں آی مایو سدس اثبات
ترے ترے حصے مایو گھنے باجہ تعدی ثبات
اصل مسدا چھپوان کولون سنتون برخودا
اینوین رب سچے فرمایا توئی حصہ بیان
چھپوان چھپوان حصہ باقی سنتوا خا
باران حصے بہین بہراوان فرایض خلیفہ دہی
لکھ کر مثل خط الٹھیں دے معنات بہت میں

و متری حقیقتی بجز این
تا اینجا حصه از میان دیوار
تک بنویسند این دیوار
بدان دیواران چتر
چون که این چتر
اس صورت پس بلی دوم
تک بایست و سه چتر
چتر تک با دو گانه
چون که تک با دو بانی است
چرا چتر حصه از میان دیوار
نور او تک از میان دیوار
حصه از میان دیوار

الفاء دیندیر
نصف مال دیوار
از کس است حصه از میان دیوار
حصه از میان دیوار
نور او تک با دو گانه
چون که تک با دو بانی است
چرا چتر حصه از میان دیوار
نور او تک از میان دیوار
حصه از میان دیوار

کو مردی با پیوزنده و دویسان و دویتر
چتریان کولون سله بنی با پیونون سد سان
فرمان خدا و اما پیونائین چتر یا ندریجا حصه
چون سیهان من کچھے رہیاں چار چار بھیاں،
کو مرد موپاے مان اوس زندہ نال زندہ دھی
اوہ بیٹے ما چھیوان حصہ باقی عصبہ سنجہ
کو مرد موپاے تک با کچھے نال دھیان دو
دو تر با دو دھیان تائین چھیوان حصہ مار
کو شخص موپاے تک با کچھے نال دھیان حصہ مار
کو شخص موپاے زندہ کچھے تک با تے تین
اصل مسلید ایاہران کولون نال حصہ دو
کو شخص موپاے تک با کچھے نال دھیان دو
چھ سہمان اُس مانول ایا ابو حنیفہ گندا
کو مرد موپاے تک با کچھے نال دھیان دو
باقی آیا ترے تیران نور پنج پنج سہمانی
کو عورت موپاے تے دی زندہ نال شوہر لقا
اصل مسلید اچھون و گولون دھیان حصہ دو
جیکر عصبہ کوئی نہ ہو و سکا اوہ دھی
کو زن موپاے دو دھیان باقی نالے ندرزوج
اصل مسلید ایاہران کولون دھیان اٹھ سہمان
تک عورت موپاے تے شوہر زندہ نال دھیان تیر

ات بخت و رتہ اینہان و دویسے کو تر
باقی و بھینان دو بھائی لیت دیوس فرمان
باراں سہمان چھ چھ گھنن باقی و اسن قصہ
اٹھ اٹھ سہمان دو بھایان نور لین خدا فرما
نالے کچھے عصبہ کوئی و رتہ کیون صیجی
اصل مسلید اچھیان کولون لیا حنیفہ سنجہ
نالے کچھے عصبہ کوئی ایہ بھی حق سنو
باقی چھ عصبہ گھنن اصل چھیان تھین آد
باقی سارا کسے بیٹے ایہ حق وراثت آد
چھیوان حصہ مان نور آیا باقی کوین نورین
پنج پنج بیتان دو تیران نور انورین حق سنو
اصل مسلید اچھتریان کولون حکم شرع سے سچ
دو دو بھایان ویہ دو بھینان جو کجہ تر کہ سید
چھیوان حصہ مانول آیا لکھ چھوڑے یا سنو
اٹھاران کولون اصل مسلید اترے ماسد سبھانی
چوتھا حصہ شوہر گھنن اوہ دختر فرما
تک شوہر تے باقی عصبہ و رتہ حال سنو
تا جو دو بھیاوت رد ہو سی دیہوا پر اخی
ربع شوہر نشان دھیان نور بٹے عصبہ موج
تے شوہر تے باہر ویہ تے عصبہ لین تمام
نشان دھیان ربع شوہر نور کھندے فاضل

کوئی نہ ہو و سکا اوہ دھی
مانہ مال ہی و سکا
چا دے اوپر فاوند
اے دیوار او سدا
و سکا او سدا
او سدا او سدا

باقی لیون غصه بیت من حقیقت ساری
 نو پتیاں منے حق وراثت گھنے وسه زون
 چہتریاں کو لون اصل مسلید او سیال بیان
 کوزن موئی سے شوہر زندہ نامے و بیان بار
 اصل مسلید ابھراں کو لون پتیاں زوج
 کوزن موئی سے شوہر زندہ ہو رکبہ تری
 ربع زوج دو پتیاں پتر سے وہی بکا و ہیری
 کو عورت موئی شوہر زندہ دو پتیاں دو بیٹے
 چھ حصے دو پتیاں تر سے چھ شوہر نو لون
 کو شخص مویا و پتر زندہ و تکب وہی تکیاں
 من زندہ سے ستر کی نو لون دتی سے اولاد
 پو و بیان ایہ پتر پترین و پتر گھنے بار
 چو تری چو تری دو پتیاں نو لون ستا ان چھ
 کو شخص مویا پتر سے ہی سے زوجہ دتی ان پتر
 اصل مسلید اٹھان کو لون وہی نو لون بیان
 کو شخص دو و بیان زندہ نامے زوجہ بچہ
 باقی لیون غصہ بیت من حقیقت ساری
 نو پتیاں منے حق وراثت گھنے وسه زون
 چہتریاں کو لون اصل مسلید او سیال بیان
 کوزن موئی سے شوہر زندہ نامے و بیان بار
 اصل مسلید ابھراں کو لون پتیاں زوج
 کوزن موئی سے شوہر زندہ ہو رکبہ تری
 ربع زوج دو پتیاں پتر سے وہی بکا و ہیری
 کو عورت موئی شوہر زندہ دو پتیاں دو بیٹے
 چھ حصے دو پتیاں تر سے چھ شوہر نو لون
 کو شخص مویا و پتر زندہ و تکب وہی تکیاں
 من زندہ سے ستر کی نو لون دتی سے اولاد
 پو و بیان ایہ پتر پترین و پتر گھنے بار
 چو تری چو تری دو پتیاں نو لون ستا ان چھ
 کو شخص مویا پتر سے ہی سے زوجہ دتی ان پتر
 اصل مسلید اٹھان کو لون وہی نو لون بیان
 کو شخص دو و بیان زندہ نامے زوجہ بچہ

اٹھ پتیاں و بیان گھنے پتر فی خواہاری
 تر سے پتیاں غصہ بیت من حقیقت ساری
 جیکو کمال و رتہ دیونہ صبحی کر سے نقصان
 نشان و بیان زوج شوہر نو لون باقی غصہ بیت
 دو و پتیاں لیون و بیان نو لون باقی غصہ بیت
 اصل منے و لیون دیکو لون منے بیت من حقیقت
 لکڑ کر مثل خط الانقیب و ستر پتر ویری
 اصل مسلید چو بیان کو لون پتر رزم و پتر
 چھ حصے دو پتیاں نو لون ات بہت پتر پتر
 اصل مسلید چو بیان کو لون پتر وراثت من
 لکڑ کر مثل خط الانقیب و ستر پتر ویری
 پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 جو کبہ تر کہ گھر چھوڑی تو تر سے نو لون
 لیون پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 نشان و بیان پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 اصل مسلید پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 من زندہ نشان و بیان نو لون حق وراثت
 سو پتر سو پتر پتر پتر پتر پتر پتر
 اصل مسلید اٹھان کو لون و پتر پتر پتر

الزاع و سدر

Handwritten marginal notes in Urdu script, including phrases like "پتر پتر", "نشان", "اصل", and "کو لون".

ربع شوہر سے سدسان باقی پتر سیا
 چار پتیاں چاہئے تیس گنت پنج تہ چار
 اور تین تہ ربع شوہر زبان باقی عصہ بھی
 اور بیٹے سدسان پانچونوں ربع شوہر نرالہ
 فصل مسے و اچھیاں کو لون خاوندون اور
 ابو حنیفہ نے فرمایا خوش ہو سے یا وق
 اور بیٹے سے شش زستہ لون باقی با پکارت
 ملک زوجہ ترستہ باپ و ستہ ک زبان پانچون بر خود
 نماؤ زندہ اور مسیت و یا ان بھینان ست شما
 اصل مسیہ پتو پھان کو لون سان سبب مہال
 چار پتیاں زبان مہرن باقی بھینان لین
 ربع زبان تہ ثلث اور لون باقی عصہ کھا
 چار پتیاں فی ماوریت پنج عصہ اثبات
 ہر خشتہ در تہ مستود و سان پیش یا اند
 عدد زشت جہان پریا و دندان لون

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

جے اوہ طفل مردان والو پاسوں کردا بول
جے اوہ ولد دو مان پاسوں کردا ہو موت
نظر کر و اوہ جہیڑی طرفوں پیش کرے قارور
جے دو مان ران تہین خارج ہو و موت ریز مان
امام صاحب فرمایا میرا تیجھے حیران عقل
جے ہکی طرفوں بہت پیشاب دہی طرف قیل
صاحب فرمایا جدون بہت جاری پیشاب
جے بالغ ہو یاں داہڑی جمی یا وجہ خواب انزال
ایہ ترے نشانیاں مردانوالیاں عورتانوالیاں چم
یا دخول ہو سکے اوسنوں با حیفے دی رت
سوا دخولن حل ہو وندی کسطور ایہی شکل
جے منی پانی وجہ پھو کے رحم اندر لنگھ جاک
یا متی تردی نال لودہ خرقة فرج ہو جیسی
جے خبر دیوے اوہ حال اپنے دی مریلے منج
جیکروت اوہ قوال اپنے تہین پرت خلاف کریں
مگر جے ظاہر کوڑ ہووے تاکیہا اوسدا من
محض زبان داکیہا اوسدا پچھے ناہیں قبول
جے داہڑی تے پستان نالے و طلی کرہ کروا
عورتان مردان نامی اوسدا ختنہ جان کرست
جے بہت صنیر مراہق ناہیں ختنہ مرد کہیں
ایویں غسل جو چھوٹا مویا کوئی چا نو اوسے

نام اوسدا پھر تپران والہ ہوز نکوٹی وال
 نا اوہ دختر نا اوہ سپرہن کی کیچے سوتر
 اوہو نام سدواوٹن مین ایسکہ مشہورہ
 نا اوسدا امام دہی یا پتر مشکل ایہ بیان
 پختہ مشکل نزد حنیفہ جبہ قدوری نعل
 اکتے بھی امام صاحب دہی میں کچھہ پیل
 چھوٹی عمر کے حکم اوسیتی وڈیان ہو حساب
 یا عورت مال جماعتے قادر تاون مرد مہال
 پستان لجا ہر یا شیر اوہا نوچہ یا مل دا گنج
 جاری ہووے اوسدیا میں یہ بڑنا جنت
 جو لوڑتخس می وجہ حملہ سے منتوں صاحب عقل
 یا منی داخل سرآلت دافرجہ اوٹے گھساوے
 اس تخم تہین السد تارے چاہل کرٹی
 حیض جاری یا لوڑنے دی جو آکھے سو من
 قول اوسدا مردود شرع وجہ دیکھہ موزا کھنی
 جوین آکھے جو مردان مین آوے آکھے مین
 جی کہہ اول نظر کتیراوستے حکم نزوا
 مین خستہ مشکل وجہ کتیر دی کوئی ہتھہ رو
 پر ہیز نظر تہین سرکب تا مین کناجا قیامت
 جامع الرموزے لکھیا فاضل فتوے دہن
 عورت مرد جیہڑا چاہے جو ہری وجہ فرمائے

دیکھو اس کے افسانے
 بابا پدا بہم نام
 کھن اہم نام
 انے نام محمد صبر
 ہیکہ و بیان کی ہے
 تحفہ اس کی ہے
 دی نقل کی ہے
 صاحبزادی ہے
 دس سب سے
 ایک جلد نام
 مطابق ادب
 لکھنؤ
 دیکھو اس کے افسانے
 بابا پدا بہم نام
 کھن اہم نام
 انے نام محمد صبر
 ہیکہ و بیان کی ہے
 تحفہ اس کی ہے
 دی نقل کی ہے
 صاحبزادی ہے
 دس سب سے
 ایک جلد نام
 مطابق ادب
 لکھنؤ

نما: عاوان کرک خفته
پوسته باز خفته
نیکو بنشیند و طوق
نظر از طرف راست
بازد بیدار
عظم

جے ختنہ کرن مانتی تاہن یا وہ جاو مگر
 بندہ ہوتے مال ہووے تاہن تو مل غلام
 جے بھکھا ہو یا فتنے مشکل ان نہ ہو ورنہ ان
 پانی دیو پے پئے ہا دن کج خستہ خونہ آگ
 یا نہ کوئی ختنہ مشکل ہو جاوے موجود
 یا تو بیت امان لوی چون گولی کرو نہ
 بعد غسل و گولی ہو رسی جائے و تیج شتاب
 ہو رونا چاندی پٹ نہ پہنے محرم با جعفر
 ناں جماعت نماز پڑھو تا وہ صفائے کلمہ
 ایوبین حکم صغیر ناں جے بالغ ہو شیا
 جیکرے مانتی ختنے بالغ تاہن پورا
 اسم کا۔ ان مردان تے طفلان بچے حکم

۱۶۰۰
 بِاِنْ سَتِی سَنَہِ وِچہ نختہ بھہرے آیا

شت کو و بھر یونان لہندے بونگا اوتھے رب جمایا

مرگم اکھیا رو و گردان نون و کیو ہد حال
ٹٹھا پھر سے جو نا پیو او سکے گئے کرنیہ
کینین بنائے تے کہتیا سہ جو پوان جوین کا
میں بھی او سناوے ٹٹھا تہیسی جو پائل احوال
خایان او تے تہجہ ذکر تے کی نہی تھری
ذرہ ذرہ نمائے کیتریل ناوہ چند جان
ہن مانع ہو یا زور منی واکرے کیہ داری

ہر غسل کے ختم ہوا اور اسے عورتان مردان
وہ تحقیقت غسل ختم نہ دی دے اس تا کہ
تا اسے سونا نیکو و پاک پتھر پہ پہنوں
یقین حاصل ہو و تا کہ وہ ہوا پاک بیشک
اور نوائے اور سے تا یمنیہ و مقصود
غسل ہوے اور نیت تا یمنیہ دس یکا شید
مل دیہورت بیت المالے و کچھ روز کتاب
روانہ اسے سونا نیکو و پاک پتھر تا کی دور
صفہ و انور پہنیا کہتا ہنہ نماز و دہود
عور کر یمن نماز و جو با عورتان مرد شہار
تا اعادہ واجب تا یمنیہ منتخب شہور
صاف کر یمنیہ نیت مشکل ذرہ نہیں و سقیم

دشمنان در این دنیا با یکدیگر و فرین و ابرو
 نال مرد و او هیچ و سیاهین عورت دی پیام
 بالغ هو یا تازان چاہے پیا مذکرت کران
 امیر کیا جوہ میہی تے تا با عقل کمال
 او شے کر اعتبار مانو چاکن سوائے زوری
 مایو غور نہ کمیتی کدین مہی دار سیا گمان
 قدر چپے و انت شری و یزداد ارضی

دینار

جیکر عورت حاملہ ناہین تاجا

نویان تپچہ زن کی حاجت کرے ہو شوہر
اسوچہ لوک تپچہ ہون جا ہمدان کیا خب

جے زوجان سبب الہی کہے دینہ پیدائش
جیکوئی مرد شہ برسا یا کوئی ہوئے تتر
ہن لم ہوئے تاجت زن زن جیکر چاہے وج
جو عورت زن خوف نادانار وایتان ہو
اکبر الکبائر جانون اوہ زنا گنا
چار و سہ امام ماکے شافعی یا ابن مال
مفقود جہاندارت آما جے اوچہ چورمان
جے مفقود حاجت تہین تاجا کران تہیم

تا بھی زن نون عیب نہ کوئی جے شوہری تاجر
وہ درماندے کرے نکاح تا بھی وایے خطر
پر دوجی صکوت وچہ عزیزا زندا وقت ہوزج
فاصلان کو لون فقوی پھچکے اونھان لکرو
جیکر عمل و نہان روایتان مجتہدان راہ
مفقود و دی مدت اکہن مچہ موز و بھال
اوہ وقوف حکم بچہا نوان متا اسدا دن
جیونکر آوے ہر نون دیہ و اسدا رکھ فہیم

جس شکل وچہ حاجب ناہین ستوان اوہ بیان
بیون ہین بھرا یا مانی تپچہ و تہیم

بہ مفقود حاجب حاضران تاند و تروال
بیون پتر غائرتے پیو و یا چہیت و تروال
ہن بھائی میت و حاضری ہن پتر بہ مفقود
مفقود جسی جانو شکل محل دی جیکر زندہ تہ
انیون جیکر حمل زننے وازندہ آسکے ہر
جیانتے مویا ہویا تالا و سدا جو ہر

زندہ آسکے یا مر جاوے ہر نون و تہ مال
مثال مفقود حاجتے ی مین لے دسی یہ بنا
ایہ مال تمامی رکھ معسکت تا مدت جہود
تا تہ پنا اسپا شتے ل خوشید و کھاو
تا دیتے اپنا خود طلبیسی چہ شہریشی ظاہر
تو توف آوے اور وارث گھنن پو آپ بھرا

جے زن لیدی حاملہ ہوئے کرے جاوے
بھارت لاریتے وچون گھر کسید سے دے

مور عیب بند
حاجب و عیب بند
نویان تپچہ زن کی حاجت کرے ہو شوہر
اسوچہ لوک تپچہ ہون جا ہمدان کیا خب
جے زوجان سبب الہی کہے دینہ پیدائش
جیکوئی مرد شہ برسا یا کوئی ہوئے تتر
ہن لم ہوئے تاجت زن زن جیکر چاہے وج
جو عورت زن خوف نادانار وایتان ہو
اکبر الکبائر جانون اوہ زنا گنا
چار و سہ امام ماکے شافعی یا ابن مال
مفقود جہاندارت آما جے اوچہ چورمان
جے مفقود حاجت تہین تاجا کران تہیم
جس شکل وچہ حاجب ناہین ستوان اوہ بیان
بیون ہین بھرا یا مانی تپچہ و تہیم
بہ مفقود حاجب حاضران تاند و تروال
بیون پتر غائرتے پیو و یا چہیت و تروال
ہن بھائی میت و حاضری ہن پتر بہ مفقود
مفقود جسی جانو شکل محل دی جیکر زندہ تہ
انیون جیکر حمل زننے وازندہ آسکے ہر
جیانتے مویا ہویا تالا و سدا جو ہر
زندہ آسکے یا مر جاوے ہر نون و تہ مال
مثال مفقود حاجتے ی مین لے دسی یہ بنا
ایہ مال تمامی رکھ معسکت تا مدت جہود
تا تہ پنا اسپا شتے ل خوشید و کھاو
تا دیتے اپنا خود طلبیسی چہ شہریشی ظاہر
تو توف آوے اور وارث گھنن پو آپ بھرا
جے زن لیدی حاملہ ہوئے کرے جاوے
بھارت لاریتے وچون گھر کسید سے دے

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص میری شہادت دے گا میں اس کو دس سال تک عفو و مغفرت دے گا

وہ جو میری شہادت دے گا میں اس کو دس سال تک عفو و مغفرت دے گا

مدت حمدی نزد حقیقتہ اکثر نے دو سال

حضرت بی بی عائشہ صاحبہ کرمہ اللہ وجہہا فرماتے ہیں کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی شہادت دے کر دس سال تک عفو و مغفرت حاصل کی

دو درمیان میں وہ نہ رہندایت نیکو بچہ شافعی بھی جٹوں سالانہ دی یہ دلیل و سادہ دند ضحاک سے تھے ہوتے ہمد ابا ہر آیا عبد العزیز ماجشونی او بھی چوتھے سال ماجشون ہے نام قبیلے یا ہے نام ولایت کوزن اپنی تہین غایب ہوا آیا بعد دو سال حضرت عمر بنے دوڑے رحم کرنا میں اس عمرت فون جنڈیاں تیکن مارونا ہوں مدت گداری تا پتر بمیان پویدی ساری شکار اسر مدکیہا مینون قسم خدا دی ایسیر فرزند و ت عمر کہیا انصاف دی راہون بر ساذ ہونہ مدت اہل حمدی چھ ماہ مال اتفاق دی جانی دو ہینا ندے وچہ اسدی کلی خلق برابر و ت نہ خصال حمل ماجیکر چاہے چا خدا ایسیر جے اقرار شو ہر و تا ثبوت نسب ایہ اکثر مدت حمل دی اتھے و شے کارائی اکثر نوین و ہین مھینے حاملہ زمانہ یادون حملدا حصہ دیہ سانون کیون چاترہ لڑیونی

وہ جو میری شہادت دے گا میں اس کو دس سال تک عفو و مغفرت دے گا

وہ جو میری شہادت دے گا میں اس کو دس سال تک عفو و مغفرت دے گا

ازار واد دایرے ڈھنچہ وچہ یا ہے پچہ یا مان

مدت حصہ چاہے اڈیا بھلے اس گمان

اسے خاطر ایسا دل اندے اس گمان
اگے ہن معلوم خداون پتر ہے یاد ہی
نزد صنفہ محل کارن حصہ رکھو تسین بار
نزد محمد ترین دہیاندا یا ترین پتران بجا
ہور روایت امام محمد کولون بھی کہائی
امام یوسف اقول اپنی بکدا بجا رکھیا
بکھتا میں ہزن جانی دود بھی کئی جنین
امام غنی فرمایا کوفے وچہ ڈھنچے کہ رن
اعلیٰ ہے مستاد زنا ندی کہ پتر یا دھی
کوہر مویاتے حاملہ کچھے ماترینی دادی
ہن چھ مہینے موتون پچھے جسے یا کہ گشت
فرور حملہ سے وقت مرندی جبکہ کچھ فوت
صورت اسدی سن عزیز اکوئی مویا مر خدا

بجا رحل دوسالان تکین کوئی نکر زبان
یا جوڑا یا ترے یا چار ایہ بھی سنوائی
جوان ہیان یا جنون پتراندا سنون بکا
حصہ رکھو محلے کارن باقی لین بھرا
دود ہیان یا دود پتراندا حصہ رکھو بھائی
ایہ گول صحت سے اسے اوتے فتویٰ بھی دینا
ترکتے چار نہ ڈھنچے کدین پوچہ شریفی ہن
چار جاتک ادس کھسوا ری جانے کہ کر من
بکواریدے محلون جاون فتویٰ تداہنی
یا کو وارث غیر انھان تہین یا بھی اثون شاد کو
تا بھی بیشک وارث ہو یا پادلوچہ وت
کے حل ہو یا تا اوہ نہ وارث جبکہ موثر موت
وت موت کچھو اقل مدت تہین اکثر پتر بھرا

یعنی جمیان و دہ جمیان تہین اٹھین مہینے سنتے

اوہ چا چیدی ورثے کولون فرہ نہ بیسی پتے

ہن شرع کھے بھر جانی اسدی ناہو حملدار
جبکہ کوئی مرد مویاتے حاملہ اسدی رن
جو عورت آخر ازہ کیتا جو سین عدت نگہانی
جو دودور مان تہین اوتے مدت لکھتا اس جیا

علاق نہ جسے وقت مرے ویکہ شریفی یا
اقل مدت یا اکثر پیدا اوہ وارث دہین
تا اوہ جمیان وارث سر پر ویکہ شریفی بھائی
یا تکرار عدت لکھنی عورت اکھ سنایا

عقار و اموال
میں دین پر
بیکہ سنوائی
سنون بکا
بکھتا میں
امام غنی
فرمایا کوفے
اعلیٰ ہے
کوہر مویاتے
ہن چھ مہینے
فرور حملہ سے
صورت اسدی
یعنی جمیان
اوہ چا چیدی
ہن شرع کھے
جبکہ کوئی
جو عورت
جو دودور
علاق نہ
اقل مدت
تا اوہ
یا تکرار
عقار و اموال
میں دین پر
بیکہ سنوائی
سنون بکا
بکھتا میں
امام غنی
فرمایا کوفے
اعلیٰ ہے
کوہر مویاتے
ہن چھ مہینے
فرور حملہ سے
صورت اسدی
یعنی جمیان
اوہ چا چیدی
ہن شرع کھے
جبکہ کوئی
جو عورت
جو دودور

جے شوہر ہوئے تہیں کچھ اتنی مدت لگاہے بولی
جتنے وجہ امکان نگہن داورت چایا یکس رولی

یعنے رولے دے ایہ معنے جو کر تکرار کیا
انھان صورتان اند پکا حال ہویا یقین
جو اقل ولد دابا ہر آفے وت اوہ جاوے
جے اکثر مویا ہر آیا او سنون حکم ہر گل
حد اقل تھے اکثر دی مین دونوں کران بیان
جیکر تھے سرے پاسون تا اکثر ہے سینہ
جو سر تہیں جہان سفید سراج پیران لون ہنی
اوہ بندید اوہنی ایہی اکثر ہے مشہور

ہن اس موی تہیں نسبت بات ایہ وار پانی
ملوثی نہ رنج و وقت مرے کرتون فکریہ
اوہ بھی ارث مولی ہوسی جھگڑا بہت نہ کر
جو اکثر باہر زندہ آفے وارث جان بھل
تو مین بھلا تا تون دیکھ شریفی کرین مین
جے پیر اول تا دھنی اکثر عاصی کہے کہینہ
اتنا باہر مال حیاتی غرض و وارث پتی
پر اکثر دھنی وجہ شریفی اینون صدر

معلوم حیاتی وقت ولادت ہوندی پنج سبب
ایہ وجہ شریفی شرح سراجی بہتر جانے رب

حرکت عضوی ہر سوج و نیاوت بچہ آواز
کو دار رب چہ قید ہو جاوے موہم علم بھائی
زکاج او سدا جی قائم رہی رشتہ بھائی سول یا
جیکر آپ مکر و قید ہو تا سدا جو مال
جیکر رہا دین تے قائم تا حکم سب جاری
حکم اوستے مرتدان والے فرق نہی چکوئی
جیکر کہ معلوم نہ ہوئے روت موت حیاتی

احد امور پنجائے زندہ ناکر و ناعراض
ساربان مسلمانا نوال اوستے حکم ہویائی
جیکر او سدا کچھ کوئی مویا لگا لایا
جیکر وارث زندہ کچھ لیون سبہ مال
جو مرتد ہو یا وجہ حریہ بڑا دوزخ ناری
بھاوین مرتد ہوئے لائق یا جا توڑ بدوئی
تا حکم مفقود ہوا لے پا شریفی بھائی

نا او سدی زن زوج کر پی ناکووندے مال
نوٹے برسان تیکن او سدی خبر حیاتی بھال

احکام و دین

لے پنے وارث ہے اوہ

جے وارث اوسے دسویں کرے اوہ دار حرب مرتد

قبول نہ کرے قاضی او نھان مگر دو عادل سد

جے شاہری مال مسلمانانہ قاضی حکم دیوئی
ہن وچ کرے زن جاکر پیے وارث و ہن مال
جے حکم قاضی دیون تہے زندہ آوے گھر
نازن آوے مین کہہ جی جائے تا پڑاؤن مال
جے قاضی سن شہادت شاہدان حکم نہ داکہ
تا اسدا بوال تہا ہی آوے اوسک پاس
جیکر کافی جماعت بھراوان مرہک گئی تھی

تا اوہ حکماً میت ہو یا ہن تفریق ہو کہ
جیونگر گھر مرد تا لیندے دہن ام مہال
توڑے ردت کو لون مسکر تا بھی ناکہ ڈور
مگر جو نزد وارث سے ہوئے قائم تے حال
تا میت ہوئے گھر وچہ آیا اوہ مسکر رتہ بچہ
مرتد آیا یا نا یا مرتد مسکے بیوسواس
جیون اگ لگی یا بیری ڈوبی یا قے کدہ ڈھو

ایسے معلوم نہ کئے تائین لھڑا اول مویا۔

حکم شرع دا وچہ وراثت اتھے کیونکر مہیا

وچہ سراجی ات بہت بھیا گو یا کہ یک آن
مال تمامی ہر یکیدے وارث لین حیات
ایہ مختار ہے نزد اسدا ڈی مذہب اک ہور
یعنی ہور بھی کتنے معاملہ اس میں فرماؤن
سبب محرم و مراثت کو لون بتوا ہن اندر ٹکی
اول آخر موت او ہنار کی سونہ ہندام
دیل و دہا تھی لیا ایہی ایہ وڈا فرق
مین عاصی تے جتنا آما جہد عالم تے عقل

ہر یکیدی جان عزیزا کئی مٹھی جان
اوہ نہ وارث ہکد و جید و جہان ل و فاق
اول مذہب شافعی دا ہور بھی کیسے زو
بعض بعض انہان وچ بیان نوں رتہ ادہ دیوان
تا ہن ایسے پند وایت نزد حنیفہ پکی
تا ہن رتہ ہکد و جو تہین ہے سبھے محروم
جو تحقیق و دہیری عیا ہن ہوتہ یعنی غرق
ورثے و کو کچھ مسئلے سے کہن شرعی نقل

غلط جیکوئی دیکھو جہانی اوسنوں چا کجیا ہے۔

تاکم حیات دی تہین جو عیب کچن وچ لاسے۔

حکم شرع دا وچہ وراثت اتھے کیونکر مہیا

ایسے معلوم نہ کئے تائین لھڑا اول مویا۔

حکم شرع دا وچہ وراثت اتھے کیونکر مہیا

انواع دلیلی

اوسنے کہا نامت ناکر کیتی مین جھسیا فی۔

اوس ڈیوے نے چائن جیسنا شرع حرام کیا تھی

تیل ڈیو مرنے جو شے ہلکی جتنا کہ سٹے جان
 وارث سارے حاضر ناہین مینوں آیا در
 ایہ تاکید وارث اندر وجہ شرعے آتی
 جیکر وجہ حیاتی دیوہ کہساجبور پیو مارا
 راہ خدا وجہ تہہین ڈوسارا گھر اوٹانے
 وارث سبہ حراموں بچے کجہ نہ رہا باقی
 جو رب و پو موت اسانی ایہ نید رکھو گوش
 محل مکان مجہین گائین کہوہ گھوڑ کی سب
 خیر دار مید نہ کرتون وارث کہن درود

پاک نہایت وارث گھنٹن کے جد روان
 سہمراغ دیوچہ روشنائی میں عنایاں
 تباہین اکیلا تہیں دھوچہ حیاتی بھائی
 سو شغال سوتے تہیں کہے چنگا اوہ سہرا
 نا کو اوتے عرضی ماپے نا کوئی شور مچائے
 مالکدے بھی مال دیوتہ میں وز حشرے بھی
 پر اکثر ناگہانی آئے کرو سخاوت کوش
 وارث لیکر مست ہو اسین قبر نکرن پیشاب
 جے کج دسین لے تہیں اوہ تیر مقصود

عرض میری تھیں رنج نہ ہو دین رب اینوین فرمایا۔

ما عندكم ينفد وما عند الله باق وحيہ قرآنے آیا۔

جو داتا تہ رہدے رات آوہ تیرا حشر تو آوے
جوتے گھر چہ بہت پیاری لہجہ بت بیا
جو روٹی شکر کوسے ہو دیکھ کر الیران لیرا
ایہو جیہی روز حشر دے دیسی رب جیہی
اس جاننے والے غیب و تہیں جو حال غیب
ایہ سائل و رشتے والے آندے غلط صواب

جو تکیہ ریا و ارث کھاسن نہ پائے
مومن کامل جو اوہ دے حق تر نون لدا
زنگ آسمانی کر کے دیوہستی ہتہ فقیران
اس صدقے تہین صنی ناہین عالم الغیب خدا
جو گمیان کرمان جلو گوشت آخر تھیبی گند
جو دشت با چہون عالمان کہا نا قضاہ کیا

بہارِ سلسلے اوتوں اٹھ کے تابان گہیاں ہو یاں تیار

ماورائت وچ لائے جو درجہ سیمہ شمار۔

عزاجاب سے فرما سہرے والے کو دینے پر

بہارِ عالمی... (Marginalia in Urdu script)

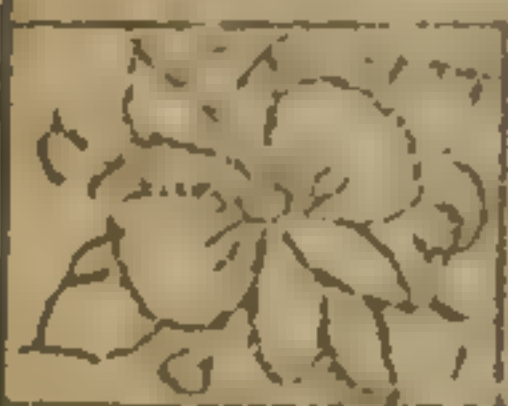
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے علیہ سب تکب ہونے

باب در بیان خاتمہ کتابت مناجات

بدر گاہ قاصد الحاجات گوید کہ

روزِ ششم بھی رحمت میری پا کاں حکم الہی
ایہ جہانِ رغبت آخر دی گڈن کارن آیا
بیا اوٹھا سورہ تہمین پاسو فضل جزائین بہار
روزِ ششم سے بین عیسیٰ نون بیدار
ایہ روزِ خدا بینوں سالے اوہ ہر دم
نفس شہید ہادی تابع ہو کہ بہت بیتی باری
عجب و شرف اسماں سے بڑن ملدی ہون
ایہ شرف گناہ کبیرے جڑن نہ یون مول

اس جگہ پہلی رُنی سونی چا دن کر دو
اللہ نبی صلوٰۃ الآخرۃ حضرت نے فرمایا
رنگورنگ نہ ہنسان گڈ و روزِ ششم کھلاڑی
نایین کھٹیا نا کچھ گڈ یا نا کچھ بد ما سیتے
جے لہڑان نال فلاحی ہو و تاکہ خوف نہ غم
نیکو اکوئی عمل ہو یا میں تھیں عمران باری
جیکر عمل نیکید امین تھیں شاید ہو یا کوئی
نت اسماں تھیں جان بگھڑن باعمال قبول

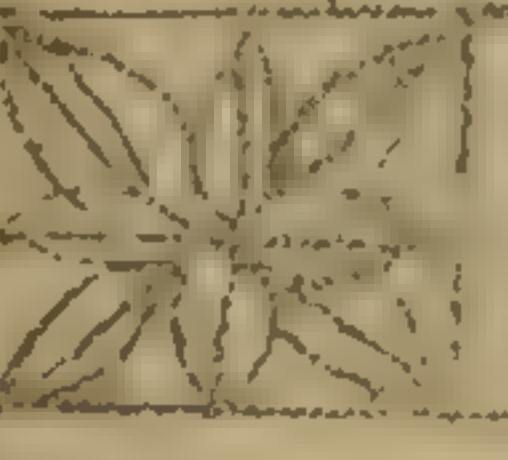

گنگے و الید بیان شہید کیا ان روز اسماں اول تھیں ہون
صوب دنیا دی کرنے والید بیان و جیون ہشت کھلاڑن

نیکیاں اسدیاں و اسماں تر تھیں تھیں سن خبر
اسماں چوتھو تھیں نیکیاں اسدیاں ہون رساں
اسماں تھیں تھیں نیکیاں اسماں دی ہون ابھاری
عمل اسماں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
چہ اسماں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں

تکبر لاتی رب سچے ہون جیاوی کرستے کبیر
عجب کرے کو چکا جانے لپے آپہ تیا میں
حسد کر لیکو بجا و سن تھیں رجیدی بہلیا بی
سخت طبع و اہو کو کوئی رحم نہ کرستے خلعت
جیکوئی کرد اسماں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں

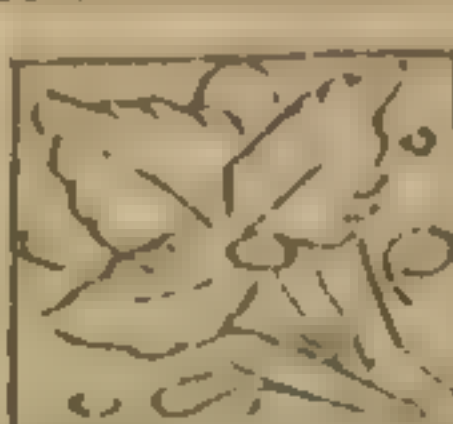

ایہ جو ہون فرستے و چہ شہید ہون اسماں
اوہ صرف نہایت اکل کرستے خورید دھان

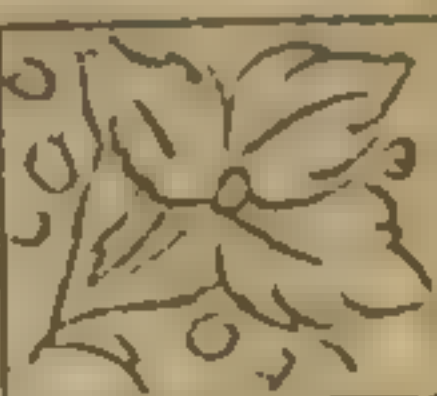

بہارِ عالمی... (Bottom marginalia in Urdu script)

افقار دینار... (Vertical marginalia in Urdu script)

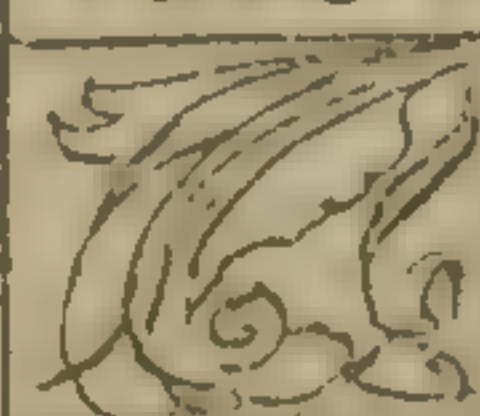

نیکیان و سدیان و سچ و ناموں خوب دیوان پیکارے
ایپڑ سر باریک ملائکن رزق و نون مساسے

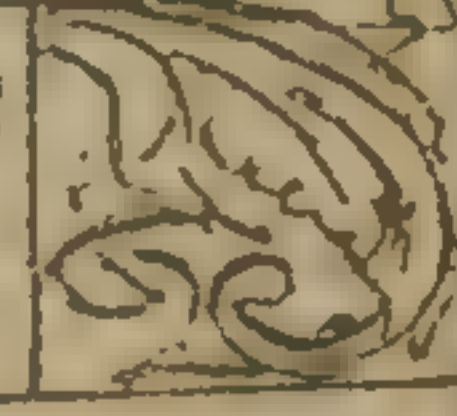

زوری شہ خہالے و چہ ہرے و چہیر
اوہ تصنیف لاہوری فاضل جان مجاہد
سائے عیب میرے چہ لبہسن لہو منجوں
میں عاصی ہی ناقص فہم علم عقد تہیں خالی
کیتا شروع بناون اسدا اللہ چاہئے توڑ
اللہ بس تے کافی دوستوں جس چاہیہ کھولایا
رہدی ذات مقدس ہی جس ہوش و تائیں بائیں
ہندی فقہ سے کسی طالب جیون دے کتبے

ریادے کو لون بچن مشکل نکپت کیا تدبیر
زبدۃ التذاکیر سے اندایہ حدیث تمام
ایکفیت علان والی کیونکر خوشدل ہووا
رنگورنگ تصنیف ان کیتیاں جہان مہت عانی
محض توکل رہدی کرکے ڈر سے ناکہ لوڑ
ومن یتوکل علی اللہ فہو حسبہ رب یجوزہا
شکر ہزار ہزار نزاران لکھ کر توہ شہادتین
امی جابل اکثر و تھان اندر ملک پنجابے

میں بھی نیت اسان دی کرکے فقہ اسان بنائی۔
سہل عبارت عامان کافی خاصان لوڑ نہ کافی۔

کرین قبول ہی وجہ درگاہ سے اہم ہے کوئی
ناروکر درگاہ اپنی تہیں عاصی آکھے روکو
برکت انہان اسماوان دی یہ بر بخش قصو
میں غلطی برکت اسدی پادگار ہون پوری
قبول فرمایہ نسخہ میرا جیونکر مہور کتابان
میں بھی چہ کہہ دتیرید کو اند سے ہی رنگیلے
تائیں کا جزوا۔ گاہ بہت تیرے عیال ہے چہ

یار تبا میں عاصی واسقصد تمام کیتوی
جان توفیق دتی تدرہ مینون بیتا بکاد ہوکے
رحمان رحیم تے معنی موعظی تون و فغفور
یاسطی تون بچندانا میں کسیدی مزدوری
ہو طفیل تمام نبیان گل غوثان اقطابان
بادشاہان لہو جادون سائل کپڑ و نیلے
شیر شکر و جہل ہو مانند کرا یہ سخت مٹھا

کل مومنان تہ کا صی لڑائی نال ایمان سپہا میں۔
ایک سبب دراصل تیر سے سبب قیامت تائیں

نیکیان و سدیان و سچ و ناموں خوب دیوان پیکارے

ایپڑ سر باریک ملائکن رزق و نون مساسے

زوری شہ خہالے و چہ ہرے و چہیر

اوہ تصنیف لاہوری فاضل جان مجاہد

سائے عیب میرے چہ لبہسن لہو منجوں

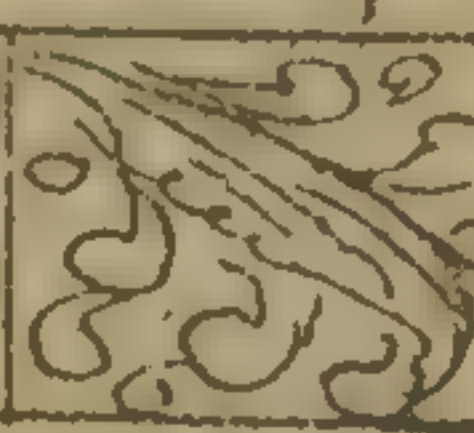

ہر دم پشہ ہو مسلوۃ نبی تے کلمہ طیب کہو | ایمان سلامت ہووے وگدہ جنت جاوے

چند کلمات در طبع کتاب از جانب مصنف

ایہ انواع مبارک میر و والد صاحب بھائی کتنی مدت کر کر کوشش محنت نال زیادہ سال بونجبہ اسے تائین بنیان گذر سدا یا باران موجو تہر اندر اس سبب یاری پائی علم حدیث پوشیدہ آبا ویرلا پڑہا کوئی کے بزرگ صحیحہ بخاری مشران تدون سنگائی بھیج بھیج عالم کران یارت و گہن شوق پیارو	لکھیا معنی فقہ مطابق عالی بہت لائی ڈھونڈ کتابان متبران تہین کیتا جو ادا تلمی لکھ لکھ پڑہا لوکان چپاے وجہ نہ آیا علم فقہ دا اوڑن پائے وافر سی ہر جانی کے حدیث جے پائے کوئی بڑی غنیمت ہوئی گھر گھر دیو چہ خوشیان ہو یاں خلق زاری چنیر عجوبہ رب و گہانی کہن محبت پارون
--	---

اتنی عزت اتنی حرمت خوشیان کرن سوا یاں پاک حدیثان پاک نبی یاں اکہین ب و یکہیا یاں		
---	---	--

اجکل علم حدیثان والہ تمام ہو یا ہر جائین قسمت والے علم حدیثون بے قف ہوئے ہزاران علم حدیث نہ پڑہے ہرگز ضد تعصب ہر بیون بیون نال حدیث رسولی ضد تعصب کر چھوٹھارو فقہ تے دیون کہناں عادت ہوئی ایسے شامت ضد رسولی بے ادبی یاں ماران علم قرآن حدیث فقہ فون ہر علمون سرداری	کل کتابان شائع ہو یاں ہر شہر گرامین ٹہرے پھر کے قسمت ما جز بندہ نعتی دیان باران علم فقہ بھی آونے ناہین جاہل رہن بیچار رہیا دن محروم فقہ تہین چہ جہالت مرد جے کہ سلسلہ بچو فقہ داسول آونے کوئی نال بنید و کویر جہاندا ہر پاسون ہر کاران علم قرآن مقدم سبب تہین پاک کلام غفاری
--	--

اوستھین بعد کلام رسولی علم حدیث مچاوان اوسے وچون فقہ نگائی جن جن کے فقہاوان		
--	---	--

چند کلمات از مصنف

مالِ حدیث مطابق الکشف فقہ مسائل آئے

جنتی ملی حدیث نہ او تھے نہ ال قیاس تباے۔

ایہ راویہ کچھ تھوڑے مسکوک کی وری جائیں
پھر بھی وہ چہ قیاس نپڑے دیکھئے حکم پیار
ذمہ اونھاندار یہا نہ کوئی اندر کس امر
ضد تقصیب چھوڑو یا روق دی طرفے آؤ
القصدہ جدا اس انواع نون بنیان مت ہوئی
کتنے نسخے قلمی اسے اندر شہر گراوان
اسے طور بونجہ سالان رہی کتابت جاری
کتنی واری چھاپن کاران لوکان عرض نائی
آخر تیران سوئے دمن چہ ہوئی وفات انہا نہ

تو ان قیاس فقہاء نے اسے اس طرحی سمجھائیں
جیگر ملے حدیث آسانوں چھوڑ دوں بہار
جیگر جیگر کے لوگ نکمے اینویں ٹرڑ مرد
ملے دلیل جو محکم پکی آدھے سے عمل کماؤ
چھاپن تے چھپو اون الہ خیال نہ کیا کوئی
بیڑی دور چو این طرفین یکہ کہڑو سناؤ
آون لوگ کھالے جاؤن قیمت دیکے بہاری
ایہ حضرت والد صاحب نا چھپوایا بھائی
یار بہمت الہ ہشتین جاگہ کریں تنہا ندی

سولان برس و نھان تھیں۔ کچھ عرصہ بدرون ملاتا

وچیلانہ مورخہ دے فضلوں اوتھیا مکرر بانا

نام محمد دین مبارک حافظ مرد گرامی
پرست طرف دکان او نہاندی کشمیر علی بارو
ہک انواع فقہ دے اندر لوٹا ساڈ تیا ئیز
مین بچہ رایہ انواع مبارک والد صاحب الہ
و یکم انواع لون حافظ صاحب ہوئے نہایت اعلیٰ
ایہ تصنیف بزرگان اگلیان بہت پسند ساز
ہیں لائق تریم کردند سے ہدیائ اکثر جابین
نالے اسے حاشیے کہو و چہ زبان پنجابی

مالک مطیع مصطفائی و ڈاکٹراف جو ناحی
یکہ کیا خطا و نہان ہا کہ مینون بیت محبت با پور
کر دیوین تصنیف بر مینون تانین او و چھپو پور
یکہ با پس او نہانے کہ پور ہا سنو تحقیق حال
وہ اشجان اللہ جو ایدیکم خوب کتیار تباضی
ایسرکت تکلیف زیادہ دیوان ہسرتسا نون
کز تریم کمل جلدی دیوہ اسٹوٹے تانین
چھیر دوبارہ یکہ کے سارا دینا بھیجے ستالی

[illegible]

اول آخر تیکن او نغان خوب نظر دورانی
و کچھ مسائل سہل عبارت بہت پسندے آئی

کہن لکے عبد اللہ صاحب جو انواع بنائے ایہ انواع او نہانے نالون ہر آسان کئے اپر جلدی کر کے سنون کرو کس جا کے گر تکمیل تمامی سے حاشیے لکھے تالے پھیر دوبارہ بکھدیان مینون جان کوہ نور دیوے اجر او نہاند تیا مین جنت خالق باری آخر ختم کیا جد سنون چلا ہو رلیا یا اوہ بھی کچھ ہو بھون ای نال خوشید و بہا و یکرتق تصنیف او نغان پھر سنون طبع کرایا تیران سوتا وینہ و چہ چھپک ہو یا آمادہ	عامان سمجھ نہ آئے اوسدی بہت دقیقہ پائے انبار اللہ جلدی سنون سمجھ خاص علمی تائیں پھیر دوبارہ سنون لکھیا خوب بنیا کے لکھتے شعر زیارہ کیتے ہو مسائل ڈالے اجران تو ٹھی حافظ صاحب جگہ تہیں کھانے جنھان صلاح دتی ایہ مینون علم ہے گا جاری پاس او نہاندے صاحبزادے آن انواع دکھایا والدی فرمایش موجب کتاب رکھائی دیوین نفع کثیر او نغان سنون فضولن بابہ خدایا ابو سعید محمد شاہ سوار دی قلموں سوارہ
--	--

بخش مصنف اسدے تائیں باری خالق سائین
سنے پندیں جو پندہن پڑا و ن پا و ن نیک خزانین

سات بدیت از محمد شاہ شوار کاتب کتابت هذا

خوب کمال محمد دلپذیر والد تیرے اگے بھی ترن شخصان ایہو ہر انواع بنائی اسدے کل مسائل روشن ہر کوئی سمجھ جائدا مگر جو حاشیے آپ بنائے پیچھے خوب بنہائے کرم الہی کرم الہی یون ہوسے ستاری	دین نبی دارو شن کیتا دیوا جوین ہر مگر ان عالم سمجھن اوسنوں عامان سمجھ راشی ہر کوئی مسئلہ پورا سمجھے بالکل فرق نہ رہدا اللہ سے جزا پذیرا جنت وچہ پہنچائے مگ محمد شاہ اسوارا ہر دم فضل غفاری
--	--

حافظا محمد دین بہشتی انواع ایہ بتوایا
صاحب زادے حافظ صاحب بشتی کرتے کوشش
وقت تحریر طبع چھڈ دنیا جنت طرف سدایا
طبع کرایا دین پہلایا اللہ کرے بخشش

دعائ مصنف
نہان

مضمون	نمبر	مضمون	نمبر	مضمون	نمبر
باب سی و پنج در بیان نماز مرخص	۱۶۲	باب پنجاه و یک در بیان روزه	۲۰۸	کتاب العتاق	۳۰۸
باب سی و شش در احکام مسافر	۱۶۵	مستحب و اولی گوید	۳۱۱	در بیان وراثت غلامان گوید	
باب سی و هفت در احکام نماز جمعه	۱۶۸	باب پنجاه و دوم در غدر بابر علیه قتل روزه	۳۱۳	در بیان احکام مکاتب گوید	
باب سی و هشت در احکام نماز عیدین	۱۷۱	باب پنجاه و سوم در احکام نذر و روزه گوید	۳۱۴	کتاب البیوع	
باب سی و نهم در احکام قربانی	۱۷۴	باب پنجاه و چهارم در مسایل عسکارت	۳۱۹	در بیان احکام سیح و شرع گوید	
قصه حضرت ابراهیم و هیماعیل که		کتاب الحج	۳۲۱	در بیان مسایل عادت گوید	
موجب قربانی است	۱۷۶	بیان آداب سفر حج	۳۲۲	در بیان گردی کردن چیز بکس	
قصه یاسیل و قابیل و ذکر دهنه	۱۷۸	باب پنجاه و پنجم در احکام کارن و تمتع	۳۲۳	در بیان احکام اجاره کردن	
باب چهل و یک در احکام نماز چهاره		باب پنجاه و ششم در بیان صباآت	۳۲۶	در بیان اجاره فاسد	
در احکام میت	۱۷۹	که از حایان صادر شوند	۳۲۹	در بیان احکام قسم	
باب چهل و دو در بیان احکام شهیدان	۱۸۱	باب در بیان بند شدن جایان در راه مکه	۳۳۲	احکام فرج و شکار گوید	
باب چهل و سوم در فکر یاد کردن قبر		باب در بیان زیارت کردن خضر رسول	۳۳۵	در بیان مسایل گوناگون	
بنده را	۱۹۰	آغاز دفتر دوم معاملات کتاب النکاح	۳۵۸	در بیان حقه کشیدن	
باب چهل و سوم در بیان آمدن در میت		باب در بیان ایجاب قبول		در بیان احکام و اقسام وراثت	
فرشته رومان	۱۹۲	باب در بیان نکاح کردن عاقله و باغنه	۳۶۰	گوید	
باب چهل و چهارم در بیان نماز خوف و رجز	۱۹۳	بدن جازت دالی	۳۶۲	در بیان صاحب فالیض گوید	
باب چهل و پنجم در بیان نماز گزاران در کعبه	۱۹۴	در بیان نکاح فضولی	۳۶۶	در بیان اقسام عصبیات	
کتاب الزکوة	۱۹۵	در بیان احکام و اقسام مهر		در بیان عصبه نسبی گوید	
بیان مقدار نصاب زکوة گوید	۱۹۷	در بیان مرتبه شدن زوجان	۲۶۹	در بیان زودی الارحام گوید	
باب در بیان قسم زکوة گوید	۱۹۹	در بیان بسیار زنا در نکاح آوردن	۳۷۰	در بیان موانع ارث گوید	
بیان زمین عشره	۲۰۰	کتاب الرضاع	۳۷۲	در بیان عقد موالدت گوید	
باب چهل و ششم در زکوة چوپایان	۲۰۲	کتاب الطلاق	۳۷۳	بیان شش قسم ورنه گوید	
بیان زکوة گاو دال	۲۰۴	در بیان رجوع کردن زنا در عقد	۳۸۳	در بیان خنثی و مرد و مفقود گوید	
بیان زکوة گوسفندان	۲۰۵	در بیان الفاظ کنای گوید	۳۸۹	در بیان احکام مرتد گوید	
بیان زکوة اسبان		در تعلیق طلاق گوید	۳۹۴	حکایت بسبیل تمثیل تقوی	
باب چهل و هفتم در احکام عاشق گوید	۲۰۶	در بیان خلع و ایلا گوید	۳۹۶	باب در بیان خاتمه کتاب	
باب چهل و هشتم در بیان مصرف الزکوة	۲۰۷	باب در بیان احکام طهارت گوید		گوید	
باب چهل و نهم در بیان این که زکوة	۲۰۹	در بیان احکام عدت گوید	۳۹۸	چند کلمات در طبع کتاب بنده	
با صلوة بهم اچرا آمده است		در بیان اقل مدت حمل و اکثر آن گوید	۳۹۹	از جانب خلف مصنف	
کتاب الصوم	۲۱۳	در بیان پدرش طفلان گوید		رحمة الله	
باب پنجاه و یک در بیان موجبات کفارة موجبات	۲۱۴	در بیان اقسام نفقه ها گوید	۴۰۰	تقریر از جانب کاتب	

فتاویٰ مولانا محمد امجد علی

معہ دفعہ ۸۸

انواع دیندہ

یہ کتاب پنجابی مسائل فقہ حنفیہ میں جامع ہے یعنی کل مسائل عبادات معاملات علم فرائض کی مادی ہے اہل پنجاب کے واسطے گویا ایک فتاویٰ عالمگیر و انواع بنیاد ہے جسکو عالم ربانی فقہیہ لسانی منبع فیوض نامتناہی ماضی بدعات و مناسبات حضرت مولانا مولوی محمد امجد علی صاحب حنفی مرحوم ساکن ضلع بہیرہ پنجاب شاہپور سے افادہ عام کے لئے تصنیف کیا تھا اور اکثر علماء سے وفتلا سے پنجاب مثلاً مولانا مولوی غلام محی الدین صاحب قصور میں مولانا تہ شہاب الدین صاحب ٹالووی و مولانا مولوی احمد الدین صاحب بگوسی و مولانا محمد شرف صاحب و مفتی محمد باقر صاحب و مولانا مولوی غلام قادر صاحب بھیروی وغیرہ ہم کے ملاحظہ سے گزرا اور سب نے تصدیق کیا اور بوجہ نہ چھپنے کے بیسیوں جلد اس کتاب کی لوگوں نے پچیس پچیس روپیہ سے قلمی لکھوا لکھوا کر کام لیا اور سیکڑوں غریب جنگو قلمی لکھوانے کی طاقت نہ تھی یا کہیں سے اصل کتاب نہ ملی آج تک اس بات کے خواتم نہ ہوئے یہ کتاب بھی کبھی چھپکر شائع ہوتی تو ہم بھی خرید کرتے اور فہین اُٹھاتے۔ اور کئی لوگ ایسے بھی ہوئے جو اسی شتیاق و اندکاز میں اس سلسلے فانی سے رحلت فرما ہوئے اگر آج وہ ہوتے تو اس شردہ کے سننے سے اپنے جاموں میں پونے نہ سماتے۔ اور ہماری اس کوشش اور محنت شاقہ کی قدر کرتے۔ خیر گذشتہ را صلوات آئندہ را اعیان۔ اَلْحَمْدُ لِلّٰہ کہ آج وہی کتاب جسکو مصنف رحمۃ اللہ علیہ نے نہایت جانفشانی و عرق ریزی سے بڑے بڑے اعلیٰ فتادوں کے فتودوں و حوالوں سے اس کتاب کو ایک عمدہ طرز و ترتیب سہل سے مرتب و تصنیف فرمایا تھا جسکی نظیر کسی پنجابی انواع میں منی محال و شوار ہے اب ہم نے وہ کتاب خلف الرشید مصنف رحمہ اللہ و لپنڈیر شاعر پنجابی سے بہ لاگت زر کثیر لیکر نہایت عمدگی و صفائی سے عمدہ کاغذ پر خوشخط جو اشیائی پذیر واسطے افادہ عام سلامی بہائیوں کے طبع کیا ہے۔ اور اسکے جملہ حقوق مصنف کے ارشاد سے خرید کر حب ضابطہ بیع نامہ رجسٹری کرایا گیا ہے۔ کوئی صاحب اجابت ہماری قصد طبع نہ کرے۔

ماسوا اسکے ہر ایک قسم کی کتب بارعامت مل سکتی ہیں اور کام چھپائی عمدہ اور با کفایت ہوتا ہے۔

المند
حافظ محمد الدین سنہ ۱۳۸۰ھ
کتابت و مالک مطبع مصطفیٰ لاہور

